

4

Bændur sem ekki standast skilyrði gæðastýringar missa greiðslur

18

Margt um manninn í Tungnarétt

34

Heiðraði minningu föður

Bændablaðið

18. tölublað 2016 • Fimmtudagur 22. september • Blað nr. 475 • 22. árg. • Upplag 32.000

Marteinn Gunnarsson, bóndi á Hálsi í Kinn í Þingeyjarsveit, var að þreskja á Hjarðarbóli í Aðaldal í vikunni. Var uppskeran í byrjun um 4 tonn á hektara.

Mynd / Atli Vigfússon Laxamýri.

Víðast góðar horfur með kornuppskeru:

Metuppskera á Suðurlandi

— Misjöfn staða í Eyjafirði og Suður-Þingeyjarsýslu

Bændur á syðsta hluta landsins eru mjög ánægðir með kornuppskeruna eftir einstaklega gott sumar. Sömu sögu er að segja víða um land, en á Norðausturlandi er staðan nokkuð misjöfn.

Sveinn Sigurmundsson, hjá Búnaðarsambandi Suðurlands, segir að á vesturhluta Suðurlands hafi þresking hafist víðast hvar í lok ágúst, eða allt að þremur vikum fyrr en alla jafna og uppskeruhorfur séu almennt mjög góðar.

Guðmundur Sigurðsson, hjá Búnaðarsamtökum Vesturlands, segir að á Vesturlandi hafi kornræktin gengið mjög vel í sumar.

„Víða er byrjað að þreskja kornið og nokkrir alveg búnir að þreskja. Uppspera er góð, til að mynda þrjú til fjögur tonn af þurru korni á hektara hjá einum.“

Eiríkur Loftsson, ráðunautur hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, segir að á Norðvesturlandi séu uppskeruhorfur góðar. „Almennt er kornið mikið að magni, fylling þess víðast góð en nokkuð misjafnt hve mikið það er farið að þorna. Þresking hófst í Skagafirði í síðustu viku.“

Staðan er ekki eins góð í Eyjafirði.

Þreskivél á kornakri á Hálsi í Kinn í Suður-Þingeyjarsýslu.

Mynd / AV

Nýlega var svo byrjað að þreskja kornið í Suður-Þingeyjarsýslu en uppskeran er misjöfn, að sögn Atla Vigfússonar á Laxamýri. Bændur vonast til affraksturinn verði betri þegar líður á, en einungis er búið að skera hluta af því sem liggur fyrir.

Í S-Þingeyjarsýslu er ræktað bygg á 60 hekturum, en það er bara brot af því sem var þegar best lét. Þá var ræktað korn á 260 hekturum, en lítil uppskera og misjafnt tíðarfar undanfarin ár hefur orðið til þess að nokkrir bændur hafa helst úr lestinni.

Marteinn er bjartsýnn á gott veður í haust og hlakkar til að skera kornið á bæjunum, en bændur á Hálsi hafa gert út á verktöku í kornræktinni og er þá átt við sáningar, þreskingu og þurrkun.

/smh/AV/HKR.

— Sjá nánar á bls 4.

Ný reglugerð á borði ráðherra getur gjörbreytt möguleikum fyrir hreinleikavottun á íslensku lambakjöti:

Erfðabreytt fóður bannað í íslenskri sauðfjárrækt

— „Þessar breytingar geta þýtt ný markaðstækifæri fyrir íslenskt lambakjöt,“ segir ráðherra

Lögfræðingar á vegum landbúnaðarráðuneytisins vinna nú að því að yfirfara reglugerðartexta sem miðar að því að erfðabreytt fóður verði bannað við sauðfjárrækt á Íslandi. Er það talið geta skipt sköpum varðandi markaðssetningu á sauðfjárafurðum í framtíðinni.

Íslensk fjallalömb eru alin án erfðabreytts fóðurs, á móðurmjólk og fjallagróðri. Þótt hingað til hafi ekki verið bannað að gefa erfðabreytt fóður (GMO), er notkun á því hverfandi í íslenskri sauðfjárrækt.

Landssamtök sauðfjárbænda (LS)

hafa ítrekað samþykkt að erfðabreytt fóður verði bannað í greininni. Hafa samtökin farið fram á það við landbúnaðarráðuneytið að bann verði sett inn í reglugerð við notkun á slíku fóðri. Hugmyndin er að í framhaldi af því gefist möguleikar á að fá alþjóðlegar vottanir sem auki virði og sölumöguleika afurðanna. Gunnar Bragi Sveinsson landbúnaðarráðherra hefur tekið vel undir óskir bænda í þessu efni.

„Ráðuneytið er nú að skoða hvernig hægt sé að verða við óskum bænda. Ég vona að fljótlega liggi fyrir nauðsynlegar breytingar svo við

getum gefið út nýja reglugerð. Þessar breytingar geta þýtt ný markaðstækifæri fyrir íslenskt lambakjöt,“ segir ráðherra.

Vinna við breytinguna er langt komin og lögfræðingar ráðuneytisins eru nú að fara yfir reglugerðartextann. Framkvæmdastjóri LS fagnar því að ráðherra skuli taka svo afgerandi afstöðu með heilnæmi og hreinleika lambakjötsins. Þetta muni skila sér í bættri samkeppnisstöðu og meiri verðmætum fyrir íslenska bændur.

Þess má geta að fyrir skömmu voru hér á ferð fulltrúar frá banda-

ríska verslunarkeðjunni Whole Food Market. Eitt af skilyrðum fyrir kaupum þeirra keðju á landbúnaðarafurðum, hvort sem er frá Íslandi eða öðrum löndum er, að hægt sé að tryggja hreinleika vörunnar. Það varðar m.a. upprunamerkingar og að ekki sé verið að nota erfðabreytt fóður við framleiðsluna. Kerfi Whole Food er afar strangt og erfitt að koma vörum í gegnum það nálarauga. Ef bann verður sett á notkun erfðabreytts fóðurs í sauðfjárrækt, þá opnar það fyrir alþjóðlegar vottanir og opnar um leið fjölda dyra á alþjóðlegum markaði.

Þetta skiptir líka máli á innlendum markaði í vaxandi straumi erlendra ferðamanna sem sækjast eftir hreinni fæðu án allra aukaefna. Þar hefur erfðabreytt fóður á sér sláman stimpil. Fyrir íslensk veitingahús er málið einnig mikilvægt þar sem þau geta þá sýnt viðskiptavinum sínum fram á viðurkenndar alþjóðlegar vottanir um hreinleika íslenska lambakjötsins. Að auki auðveldar þetta bændum sem vilja hefja lífræna framleiðslu á lambakjöti, en slík framleiðsla hefur farið vaxandi víða um heim. Þar gilda enn strangari reglur er varða m.a. áburðargjöf á tünnum. /HKR.

Fréttir

Gífuryrði á samfélagsmiðlum eftir samþykkt Alþingis á búvörusamningum:

Sagðir innihalda „ríkisstyrkt dýranið“

— Bændur um allt land sárir og reiðir út af orðum forstjóra Haga

Mikið hefur verið rætt í fjölmiðlum og á samskiptamiðlum um búvörusamningana sem samþykktir voru á Alþingi í síðustu viku. Á sama fundi var tillaga um fullgildingu tollasamnings við ESB einnig samþykkt, en hann getur haft veruleg áhrif á sumar greinar íslensks landbúnaðar.

Athygli vakti að fjöldi þingmanna var fjarstaddur atkvæðagreiðsluna um búvörusamningana, þrátt fyrir yfirlýsingar um mikilvægi málsins. Samningarnir voru samþykktir með 19 atkvæðum gegn 7. Alls greiddu 16 þingmenn ekki atkvæði við loka-atkvæðagreiðslu og 21 þingmaður var fjarverandi. Þeir sem ekki treystu sér til að greiða atkvæði við frumvarpið í heild höfðu þó greitt atkvæði með einstökum liðum frumvarpsins eftir að breytingartillögur þeirra höfðu verið felldar. Þannig var það t.d. varðandi kaflann um dýravelferð sem einna mestu átökin voru um.

Forstjóri Haga sagði samningana innihalda ríkisstyrkt dýranið

Finnur Árnason, forstjóri Haga, full-yrsti á Facebook-síðu sinni í kjölfar samþykktar búnaðarsamninga að þeir innihéldu „ríkisstyrkt dýranið“ eins og hann orðaði það, en stafsetti reyndar „nýð“ með ypsilon. Þessi ummæli forstjórans hafa lagst mjög illa í bændur sem telja að hann hafi með orðum sínum stimplað alla bændur landsins sem dýraniðinga.

Formaður BÍ sendi forstjóranum tóninn í harðorðri yfirlýsingu

Sindri Sigurgeirsson, formaður Bændasamtakanna, sendi frá sér yfirlýsingu vegna þessara ummæla þar sem sagði m.a.:

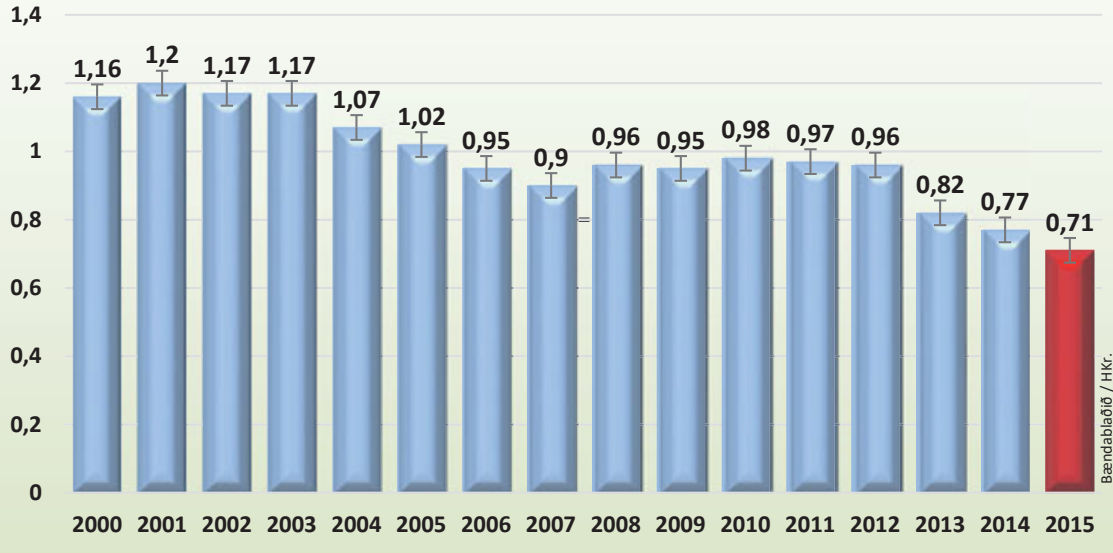
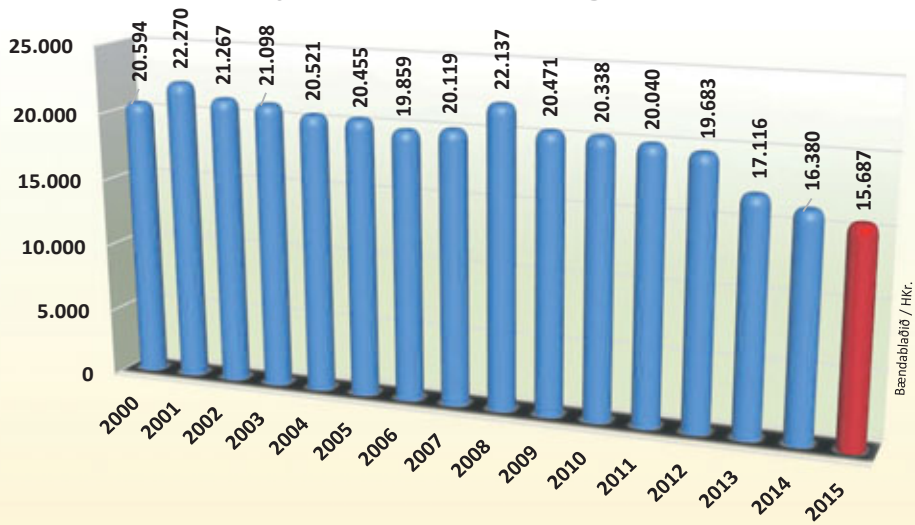
„Forstjóri Haga ætti að sjá sóma sinn í að biðja bændur afsökunar á fráleitum ummælum um að búvörusamningar séu ríkisstyrkt dýranið. Honum er í sjálfsvald sett að gagnrýna samningana en ummæli af þessu tagi eru út fyrir öll mörk og bera vott um einkar fjandsamlegt viðhorf í garð íslenskra bænda. Ítrekað hefur forstjóri Haga haft uppi neikvæð ummæli um íslenskan landbúnað en með þessum tilteknu ummælum tekur steininn úr og eru því fyrirtæki sem hann starfar fyrir til háborinnar skammar.

Íslenskir bændur vinna að því hörðum höndum allan ársins hring að tryggja íslenskum almenningi heilnæm matvæli án sýklalyfja eða annarra aukaefna sem algeng eru í landbúnaði í öðrum löndum. Það er eitt af forgangsmálum Bændasamtakanna að íslenskir bændur standist ýtrustu kröfur um dýravelferð svo að Ísland verði í fararbroddi í þeim efnum.“

Fjöldi umsagna um málið í atvinnuveganefnd

Haraldur Benediktsson, bóndi á Vestra-Reyni, alþingismaður og fyrrverandi formaður Bændasamtaka Íslands, segir að atvinnuveganefnd hafi verið nokkur vandi á höndum með afgreiðslu búvörusamninganna. Nefndinni höfðu borist mikill fjöldi umsagna, sem voru allt frá eindregnum stuðningi við þingmálið og yfir í að láta það niður falla.

„Við tókum á móti miklum fjölda gesta og fundirnir um málið voru margir. Það fór reyndar minna fyrir tillögum í öllum þessum umsögnum og gestakomum, en þó var það alls ekkert reglan. Nokkrir umsagnaraðilar lögðu málinu gott til – en þá var vandinn að samræma það sjónarmiðum og áherslum samninganna. Það var heldur ekki gott hve deildar meiningar voru á meðal bænda.

Próun framlags íslenska ríkisins til landbúnaðar*- Hlutfall af vergri landsframleiðslu***Próun framlags íslenska ríkisins til landbúnaðar***- Í milljónum króna á verðlagi ársins 2015*

Sindri Sigurgeirsson.

Sjónarmið þeirra sem mótmæltu sérstaklega sauðfjársamningnum voru mjög gild. Sérstaklega þar sem í upphafi var ekki til útfærsla á sértækum byggðastuðningi.“

Fleira þarf til að tryggja búsetu en búvörusamning

„Þegar vinna í nefndinni hófst í ágúst voru komnar tillögur um þann þátt. Eftir situr að það er ekki lengur hægt að ætlast til þess að afurðaverð og búvörusamningur tryggi eitt og sér búsetu. Þar þurfa aðrir kraftar að koma til – sérstaklega á veikari svæðum landsins. Framtíð sauðfjárræktar er stórt byggðamál og mikilvægt að takist að treysta undirstöður hennar.

Í sumarhléinu hafði síðan Samkeppniseftirlitið birt úrskurð sinn um starfshætti MS. Það mál litaði síðan talsvert okkar vinnu í ágúst. Það er því miður ekki skilningur á hlutverki og tilgangi ýmissa þátta í starfsumhverfi mjólkurframleiðsl-

Haraldur Benediktsson.

unnar. Það var álit meirihlutans að ekki væri heppilegt að við vinnslu málsins væri hægt að sjá að þingið tæki afstöðu í þeirri deilu. Þá hafði Ísland líka tekist á hendur skuldbindingar í nýjum viðskiptasamningi við ESB. Það hafði mikil áhrif á vinnu við þingmálið.“

Ekki sjálfgefið að fá samningana afgreidda í þinginu

– Kom einhvern tíma sú staða upp að málið fengi ekki afgreiðslu þingsins?

„Meirihluti atvinnuveganefndar taldi mikilvægt að tefja ekki frekar nauðsynlegar breytingar á starfsumhverfi landbúnaðarins. Samningarnir sem eru að renna sitt skeið eru að stofni til frá 2004 og 2006. Breytingar samkvæmt nýjum samningum þurfa aðdraganda og tollasamningurinn kallar á allt annað starfsumhverfi. Því var ekki hægt að fallast á þau sjónarmið að vegna þess hve málið er umdeilt að fresta

afgreiðslu þess og framlengja gamla samninga. Það sjónarmið var sannarlega uppi. Heldur fór meirihluti nefndarinnar þá leið að móta næstu skref um frekari breytingar á starfsumhverfi landbúnaðarins.

Nefndin ræddi ítarlega þau mörgu sjónarmið sem komu fram í umsögnum um málið og gerir þeim í raun skil, í þeim áhersluatriðum sem nefndin felur samráðsvettvangi um landbúnað. Meginmálið er að endurskoða á samningana árið 2019, samkvæmt ákvæðum þeirra. Það er mikilvægt að undirbúa þá endurskoðun rækilega. Þar nefnum við atriði sem alltof lengi hafa ekki fengist einu sinni rædd í tengslum við landbúnað en er löngu tímabært að taka á.

Ég nefni þar atriði eins og afkomuþróun í landbúnaði. Stöðugt er kallað á kerfisbreytingar og hagræðingu. Samt er enginn með á takteinum hve miklum árangri hefur tekist að ná á undanförunum árum.

Ég nefni starfsumhverfi afurðastöðva. Við berum okkur stöðugt saman við útlönd, en engin nefnir hve umfangsmikil regluverk eru í öðrum löndum til að verja afkomu bænda, afurðastöðva eða öllu heldur búvörumarkaðinn. Hér á landi hefur orðið mikil breyting á rekstri þeirra og síðan aftur breyting á því umhverfi sem þær þurfa að starfa í. Aukinn innflutningur, færri smásalar, aukið eftirlit og íþyngjandi regluverk.

Þá er áhersla okkar á að þau atriði sem við höfum lagt í lög og reglur og sannarlega aukakostnað bænda og búvörufarmaleiðslu, eins og aðbúnaðarkröfur í alifuglarækt, svínarækt og flestum greinum, verði kostnaðargreind og þannig dregið fram að við höfum ekki sömu samkeppnisstöðu. Það er ekki bara hægt að krefjast meiri samkeppni með innflutningi

ef síðan á að hefta íslenska bændur í að takast á við þá samkeppni.

Meirihlutinn leggur líka mikla áherslu á neytendasjónarmið í tillögum sínum. Réttu upplýsingagjöf, rétt neytenda til að þekkja uppruna matvælnanna.“

Góð samstaða um hlutverk landbúnaðar í loftslagsmálum

– Hvert er stærsta atriðið í þessum áherslum atvinnuveganefndar?

„Tvímælalaust áhersla sem við leggjum á hlutverk landbúnaðarins í loftslags- og umhverfismálum. Ísland hefur tekist á hendur skuldbindingar um loftslagsmál. Verkefni næstu endurskoðunar búnaðarsamninga er að ramma vel inn hlutverk landbúnaðarins í því. Ekki síður að landbúnaðurinn geti fengið tækifæri til að láta til sín taka í þeim efnum. Um þessi atriði er góð samstaða meirihluta og minnihluta. Þótt minnihlutinn skrifi ekki endilega á nefndarálit okkar er vel hægt að segja að í öllum aðalatriðum er góð samstaða um málið. Það er mikilvægt.“

– Er það ásættanlegt að landbúnaðurinn þurfi að sitja uppi með samstarfsvettvang um starfsumhverfi sitt?

„Með nefndaráli okkar fylgir samantekt um hvernig starfsumhverfi landbúnaðarins hefur þróast. Sú saga er ekki einstök fyrir Ísland.

Eftir þjóðarsáttina 1991 var umfangsmikil umræða um landbúnað og í kjölfar þess veruleg uppstokkun á starfsumhverfinu. Í aðdraganda mjólkursamnings 2004 var umfangsmikil greiningarvinna og umræða. Það var ekki núna – enda var það helsta gagnrýnin á ferlið síðasta vetur. Nú var meira stuðst við rannsóknir frá Hagfræðistofnun og Rannsóknarmiðstöð Háskólans á Akureyri.

Það hefði skapað miklu meiri grundvöll að eiga t.d. góðan hóp af þeim sem hafa margvíslega hagsmuni af landbúnaði að ræða þær skýrslur.

Þá kom tollasamningurinn í spilið og hann breytir mjög miklu. Ég held að fáir átti sig ennþá hve djúp spor hann mun skilja eftir sig. Landbúnaðurinn er ekki stærsta atvinnugreinin en hann er stór hluti af sjálfsmynd þjóðarinnar. Því veldur hann heitum tilfinningum.

Meirihluti atvinnuveganefndar leggur alla áherslu á að endurskoðun 2019 valdi umfangsmikilli uppstokkun og breytingar sem gagnast bæði bændum, neytendum og þess iðnaðar og þjónustu sem hann skapar.“

Fyrirfram neikvæð afstaða ASÍ

„Ég tek eftir því t.d. að ASÍ gerir lítið úr þessari endurskoðun. Það er einmitt helsta hættan að undirbúningurinn verði ekki góður þegar samtök og hópar mæta til þessa verks með fordóma og ekki af heilum huga.

Við formaður atvinnuveganefndar kynntum fjölmörgum aðilum þessar áherslur okkar og þeim var alls staðar fagnað. Ég er mjög bjartsýnn á góðan árangur af slíkum samstarfsvettvangi. Samningagerðin sjálf er hins vegar alltaf í beinum viðræðum bænda og ríkisins.

Ég beini því líka beint til samtaka bænda, afurðastöðva og annarra sem eru hluti af íslenskum landbúnaði að næstu þrjú árin ráða mjög um framtíðina og að þau láti sig varða vandaða umfjöllun og umræðu um atvinnugreinina. Nú verður að grafa sundurlyndið og einhenda sér í slíkt samstarf,“ segir Haraldur Benediktsson.

/HKR.

FÓÐURBLANDAN

-í héraði hjá þér

ORKURÍKUR FÓÐURBÆTIR

Nú er sá tími að heysýnataka er í fullum gangi. Við komum í heimsókn og tökum heysýni ef óskað er. Boðið er upp á fóduráætlanagerð og ráðgjöf þegar niðurstöður heysýna liggja fyrir.

Öll heysýni eru send til greingar hjá Efnagreiningu á Hvanneyri og sýnir Fódurblandan þar með stuðning sinn við íslenskan iðnað.

Allar nánari upplýsingar má nálgast hjá sölu- og þjónusturáðgjöfum Fódurblöndunnar í síma 570-9800 eða á netfangið fodur@fodur.is

www.fodur.is

Íslensk framleiðsla – hámarks árangur með orkuríku kjarnfóðri

Sendum um allt land

Hafðu samband
570 9800

FB Verslun Selfossi
Austurvegi 64a
570 9840

FB Verslun Hvalsveili
Hlíðarvegi 2-4
570 9850

FB Verslun Egilsstöðum
Miðvangi 31
570 9860

FB Verslun Hellu
Suðurlandsvegi 4
570 9870

Fréttir

Gæðastýring í sauðfjárrækt:

Bændur sem ekki standast skilyrði gæðastýringar missa greiðslur

Umræða um dýravelferð hefur verið talsverð í þjóðfélaginu undanfarið. Dýravelferð er einn af mörgum þáttum í gæðastýringu í sauðfjárrækt sem Matvælastofnun hefur eftirlit með.

Bændablaðið leitaði til Jóns Baldurs Lorange, framkvæmdastjóra Búnaðarstofu hjá Matvælastofnun, og innti hann eftir því hvort einhverjir þátttakendur í gæðastýringu í sauðfjárrækt hafi ekki uppfyllt öll skilyrði reglugerðar um gæðastýringu sauðfjárframleiðslu og falli þar með út úr gæðastýringunni.

Jón Baldur segir að samkvæmt 20. gr. reglugerðar um gæðastýringu nr. 1160/2013 skal Matvælastofnun tilkynna framleiðanda eigi síðar en 31. ágúst ár hvert ef hann uppfyllir ekki skilyrði um gæðastýrða sauðfjárframleiðslu og gefa honum kost á andmælum.

Skyldur fjölmargar

„Skyldur framleiðanda í gæðastýringu eru fjölmargar sem þarf að uppfylla til að fá gæðastýringargreiðslur. Meðal þátta sem falla undir gæðastýringu eru aðbúnaður og meðferð dýra, umhverfi, skýrsluhald og skráning á lyfjanotkun. Þá ber framleiðanda að færa gæðahandbók þar sem kemur meðal annars fram áburðarnotkun, gróffóðuröflun og fóðrun dýra. Einnig ber framleiðanda að uppfylla skilyrði um landnýtingu og er meginreglan að landnýting skal vera sjálfbær á öllu landi framleið-

anda samkvæmt umsókn og skal það land jafnframt standast viðmið um ástand samkvæmt ströngum kröfum sem koma fram í sérstökum viðauka við reglugerð um gæðastýringu. Landbótaáætlun er gerð fyrir beitiland sem uppfyllir ekki kröfur samkvæmt fyrrgreindum viðauka.

Landgræðsla ríkisins áritar landbótaáætlun og Matvælastofnun þarf að staðfesta ef skilyrði reglugerðar um gæðastýringu eru uppfyllt. Jafnframt þurfa allir þátttakendur í gæðastýringu að sækja undirbúningsnámskeið á vegum Matvælastofnunar. Í dag eru um 1.710 bændur þátttakendur í gæðastýringunni og þeir þurfa að uppfylla kröfur um öll þessi atriði til að fá gæðastýringargreiðslur.“

Góð skil á skýrsluhaldi í sauðfjárrækt

Jón Baldur segir að Búnaðarstofa sendi öllum bændum sem eru í gæðastýringunni bréf í upphafi árs sem ekki hafa gengið frá skýrsluhaldinu fyrir árið á undan, en því ber að skila eigi síðar en 31. desember.

„Í ár voru það í kringum eitt hundrað framleiðendur af þessum 1.710 sem fengu bréf frá Matvælastofnun vegna þessa. Næstum því allir drifu í því að ganga frá haustbók 2015 meðal annars með aðstoð Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins, en þeir framleiðendur sem brugðust ekki við féllu út úr gæðastýringunni. Þeir sauðfjárbændur,

Jón Baldur Lorange, framkvæmdastjóri Búnaðarstofu hjá Matvælastofnun. Mynd / HKR.

sem koma nýir inn í gæðastýringu og hafa ekki áður tekið þátt í skýrsluhaldinu í sauðfjárrækt þurfa fyrsta árið að skila inn vorbók. Þetta voru um 15 nýliðar sem höfðu ekki skilað vorbók á réttum tíma. Matvælastofnun sendi þeim bréf í byrjun sumars og bættu þeir allir úr því innan þess tímafrests sem þeim var gefinn.“

Eftirlit dýraeftirlitsmanna lagt til grundvallar

Búnaðarstofa Matvælastofnunar,

sem hefur með framkvæmd á stuðningsgreiðslum til bænda að gera, ber að fella niður gæðastýringargreiðslu ef framleiðandi stenst ekki öll skilyrði gæðastýrðrar sauðfjárframleiðslu. Fyrir enda ágústmánaðar ber Matvælastofnun að senda öllum þátttakendum í gæðastýringu bréf ef stofnunin telur að þeir standist ekki lengur öll skilyrði gæðastýrðrar sauðfjárframleiðslu.

Þeir framleiðendur sem fengu bréf frá stofnuninni um niðurfellingu gæðastýringargreiðslu fengu andmælarétt í samræmi við stjórnsýslulög en að sögn

Jóns Baldurs liggur fyrir að í þessum fasa muni 5 til 10 framleiðendur falla út úr gæðastýringunni, en endanleg tala liggur fyrir í lok mánaðarins. Stofnunin leggur til grundvallar þessari ákvörðun margvísleg gögn, m.a. niðurstöður eftirlitsskýrsla dýraeftirlitsmanna stofnunarinnar. Auk þess eru dregnar saman niðurstöður annarra þátta gæðastýringarinnar svo sem skil á skýrsluhaldi og landbótaáætlunum.

„Dýraeftirlitsmenn Matvælastofnunar heimsækja á hverju ári nokkur hundruð bændur og ganga frá eftirlitsskýrslu í framhaldi af þeim heimsóknum. Ef upp koma mál vegna frávika sem varða aðbúnað og meðferð dýra, umhverfisþátta, færslu gæðahandbókar og fleiri þátta sem dýraeftirlitsmenn skoða er það fært inn í eftirlitsskýrslur og er tekið til meðferðar innan stofnunarinnar í kjölfarið. Matvælastofnun hefur ýmis úrræði til að bregðast við og m.a. eru gerðar úrbótaáætlanir fyrir framleiðendur. Í sláumum tilfellum eru til úrræði um dagsektir og vörslusviptingu gripa. Búnaðarstofa Matvælastofnunar hefur síðan það úrræði að fella niður gæðastýringargreiðslu framleiðanda með því að taka ákvörðun um að fella viðkomandi út úr gæðastýringu. Framleiðandinn þarf þá að sækja aftur um til að komast í gæðastýringuna fyrir næsta ár og getur þá Matvælastofnun farið fram á að hann þurfi að sækja gæðastýringarnámskeið að nýju,“ segir Jón Baldur Lorange, framkvæmdastjóri Búnaðarstofu Matvælastofnunar. /VH

Góðar horfur á landsvísu með kornuppskeru:

Víðast hvar metuppskera á Suðurlandi

– Helst á Norðausturlandi sem tíð hefur verið óhagstæð kornbændum

Talsvert hefur birt yfir kornræktinni í sumar, eftir nokkur erfið samdráttarár. Tíðarfar hefur víðast hvar verið gott og útlitið varðandi uppskeru er eftir því.

Samdráttarskeiðið var afleiðing af nokkrum þáttum. Tíðarfar hefur verið greinininni frekar óhagstætt, ágangur álfta og gæsa verið mörgum kornbændum afar erfiður og svo hefur minna fengist fyrir íslenska byggji á heimamarkaði vegna gengis- og verðþróunar á alþjóðlegum mörkuðum.

Bændablaðið leitaði til ráðunauta og starfsmanna búnaðarsambanda á helstu kornræktarsvæðum landsins til að kanna hvort ekki hafi hýrnað yfir kornbændum eftir gott sumar.

Þremur vikum fyrr í Árnessýslu

Sveinn Sigurmundsson, hjá Búnaðarsambandi Suðurlands, segir að á vesturhluta Suðurlands hafi þresking hafist víðast hvar í lok ágúst – eða allt að þremur vikum fyrr en alla jafna – og uppskeruhorfur séu almennt mjög góðar. Hann telur ekki meira um óværu eða illgresi samfara góðri tíð, en svo virðist sem ágangur álfta sé jafnvel enn harðari en í fyrra á sumum stöðum. Hann segir ástæðurnar vera þær að kornakrarnir sem þær hafi úr að móða séu færri og svo er líklegt að álftinni fjölgi hratt. Sveinn telur eðlilegt að kornbændur fengu leyfi – að uppfylltum skilyrðum – til að verja lönd sín fyrir þessum ágangi.

Guðmundur Sigurðsson, hjá Búnaðarsamtökum Vesturlands, segir að á Vesturlandi hafi kornræktin geng-

ið mjög vel í sumar. „Víða er byrjað að þreskja kornið og nokkrir alveg búnir að þreskja. Uppskeyra er góð, til að mynda þrjú til fjögur tonn af þurru korni á hektara hjá einum. Fjórir aðilar eru með þurrkaðstöðu; Belgsholt, Langholt, Hurðarbak og Kolviðarnes. Langholt kom nýtt inn síðastliðið haust og er að endurbæta aðstöðuna. „Varðandi gæsir þá hef ég ekki heyrt mikið kvartað undan henni sem af er, enda er hún fyrst að koma í akra þessa dagana. Álftin er nokkuð staðbundin slæm í Reykholtssdal og Hálsasveit. Þeir sem ná að þreskja snemma sleppa við skaða af fugli. Varðandi svepp í korni þá eru margir sem eru farnir að úða og sleppa að mestu en sveppurinn er fyrst og fremst þar sem korn er mörg ári í sama akri. Þannig að ef vel á að takast með kornrækt verður að stunda skiptiræktun.

Ég er ekki með tölur um stærð akra en það mun liggja fyrir í október þegar búið verður að taka út jarðabætur. Þó er tilfinningin sú að eitthvað er minna um bygggrækt í ár en síðastliðin ár þótt munurinn sé ekki áfgerandi. Varðandi að heimila veiði á álft þá hefur sú

umræða vissulega verið hér og er mikilvægt að vinna að þeim málum enn frekar,“ segir Guðmundur.

Mikið að magni og góð fylling

Eiríkur Loftsson, ráðunautur hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, segir að á Norðvesturlandi séu uppskeruhorfur góðar. „Almennt er kornið mikið að magni, fylling þess víðast góð en nokkuð misjafnt hve mikið það er farið að þorna. Þresking hófst í Skagafirði í síðustu viku. Fugl kemur í kornakrana strax og færi gefst, víðast er það ekki fyrr en byrjað er að þreskja og hann hefur svæði til að lenda. Hópar af fugli hafa sums staðar legið í túnnum, mest nýræktuðum og einnig grænfóðri, bitið, traðkað og skitið – og spillt uppskeru bæði að magni og gæðum.

Bláðsveppur hefur verið áberandi í stöku ökrum en heilt yfir ekki til vandræða. Illgresi sækir mjög á í landi þar sem korn er ræktað samfellt í nokkur ár ef ekki er unnið á því.

Verkun korns er með líku móti og verið hefur en núna þegar það er meira

þroskað og þurrara við þreskingu má búast við að meira verði þurrkað,“ segir Eiríkur.

Guðmundur Helgi Gunnarsson, hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins í Eyjafirði, segir að ekki sé búið að þreskja mikið á svæðinu. „Það var sáð frekar seint í akra í vor, aðallega á tímabilinu 10.–20. maí, vegna klaka og kulda framan af vori. Á síðustu vikum hefur verið talsverð úrkoma á svæðinu, sem einnig skýrir að hluta að ekki er meira búið að þreskja.

Þar sem búið er að skera er uppskeran misjöfn og virðist kornfyllingin sums staðar ekki nægilega góð – sem getur tengst veðurfarinu í sumar. En í júlímánuði var hér fremur sólarlitið og úrkomusamt.

Nokkuð hefur orðið vart við sveppasmit í ökrum og þá meira í þeim eldri, en á því hefur ekki verið gerð nein úttekt. Slíkt smit rýrir bæði gæði og magn uppskeru.

Kornþurrkurum hefur ekki fjölgað á svæðinu, enda erfitt að reka þá með svo litlu magni sem þurrkað er. Margir súrsa kornið, enda þarf það að vera vel fyllt svo það uppfylli lágmarks skilyrði sem söluvara,“ segir Guðmundur. Hann bætir því við að ekki sé vitað um mikið tjón af völdum álfta og gæsa, en það sé þó alltaf eitthvað um það á einstaka ökrum.

Metuppskera hjá flestum kornbændum á Suðurlandi

Kristján Bjarndal Jónsson kannaði stöðuna á Suðurlandi, austan Árnassýslu. „Það er nánast sama hvar

við berum niður, það er metuppskera hjá flestum bændum í öllu. Menn hafa t.d. þorað að nefna allt að 40 prósentu aukningu á hektara í korninu.

Að vísu var þurrt framan af og byggjið spiraði seint og með þessum hlýindum hafa komið fram mikið af grænum hliðarsprotum og þeir bændur sem hafa lent í slíku hafa frekar viljað súrsa slíkt korn. Það er dýrt að þurrka það og lítið verður úr því.

Snemma var hægt að fara að þreskja korn og urðu bændur því víða á undan fuglaplágunni. Vitað er til að byrjað var að þreskja 18. ágúst, en það er allt að tveimur vikum fyrr en í meðalári.

Ég á von á því að allir hafi náð sex raða korninu, en það er viðkvæmara fyrir fyrstu óveðrunum en tveggja raða. Öxin verða þyngri og því viðkvæmari í bleytu og stormi.

Þar sem tveggja raða kornið er orðið vel þroskað – og því þungt í þessari vætu sem nú er – hefur það tilhneigingu til að brotna niður, þar sem ekki er búið að þreskja það. Því er víða að bresta á baráttu á milli fugla og bænda um það hvor hefur betur þegar það stytir upp og hægt verður að halda þreskingu áfram. Fuglinn er aðeins seinna á ferðinni í góðæri eins og nú. Sem dæmi má nefna að ég veit til þess að einn bóndi lagði sig smá stund efir hádegismatinn sem varð til þess að hann tapaði orrustu við fuglinn. Þetta er því oft mjög fljótt að gerast.

Það er samdráttur í kornræktinni. Mér finnst það mikil synd af ýmsum búreктstrarlegum ástæðum,“ segir Kristján. /smh

MÆNISGLUGGAR

NÁTTÚRULEGT LJÓS OG GÓÐ LOFTRÆSTING ER ÖLLUM DÝRUM NAUÐSYNLEG.

JFC mænisgluggar eru hannaðir til að sameina þetta tvennt. Gluggarnir eru sérsníðaðir í þeim stærðum sem henta best fyrir hvert gripahús.

Hönnun burðargrindarinnar sem er úr áli tekur mið af hámrörkun ljósflæðis í gegnum gagnsætt óbrjótanlegt plast án þess að það komi niður á styrkleika gluggans.

Stillanleg spjöld á báðum hliðum gluggans gefur möguleika á að stýra loftflæði að vild í gegnum gripahúsið.

40 ÁRA REYNSLA

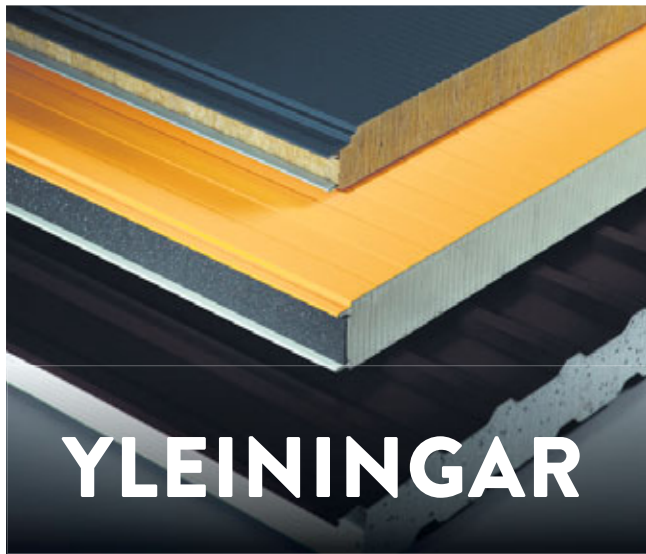
FJÓSA-
INNRETTINGAR

50 ÁRA REYNSLA

GÓLF Í
GRIPAHÚS

YLEININGAR

BALEX METAL

YLEININGAR ERU LÉTTAR STÁLKLÆDDAR SAMLOKUEININGAR SEM FÁST MEÐ ÞÉTTIFRAUÐS- EÐA STEINULLARKJARNA.

Einingarnar eru sterkar og burðarmiklar og fást með mismunandi yfirborði og litum að eigin vali. Helstu kostir þess að nota samlokueiningar er auðveld og fljót uppsetning, auðveld þrif, mikil burðargeta, mikið einangrunargildi og er ódýr kostur ef miðað er við hefðbundnar lausnir.

Yleiningar henta vel fyrir eldri gripahús þar sem skipta þarf út þak- og eða veggjaglæðningum.

BALEX yleiningar eru framleiddar undir ströngu eftirliti samkvæmt viðurkenndum evrópskum stöðlum.

HÁPRÝSTIDÆLA

2 CAR, 110 bör,
360 l/klst., 1,4 kW

22.795 kr.

59680123

HÁPRÝSTIDÆLA

K 3, 20-120 bör,
380 l/klst., 1,6 kW

34.995 kr.

59680100

KÄRCHER FÆST Í
BYKO

HÁPRÝSTIDÆLA

K 4 compact, 20-130 bör,
420 l/klst., 1,8 kW

42.495 kr.

59680410

HÁPRÝSTIDÆLA

K 5, 20-145 bör,
500 l/klst., 2,1 kW

78.995 kr.

59681120

SÉRFRÆÐINGARNIR OKKAR

Við liðsinnum þér!

ÁSDÍS HRÖNN HILMARSDÓTTIR

Selfoss 480-4600 / 821-4043

HALLDÓR TH. W. KRISTINSSON

Höfuðborgarsv. 515-4187 / 821-4186

ELMAR SIGURGEIRSSON

Akureyri 460-4800 / 821-4059

byko.is

BONDI@BYKO.IS

BYKO

GERUM PETTA SAMAN

Bændablaðið

– Mál gagn bænda og landsbyggðar –

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is – **Sími:** 563 0339 – **Rekstur og markaðsmál:** Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is – **Blaðamenn:** Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is – Vilundur Hansen vilmundur@bondi.is – **Auglýsingastjóri:** Ásgerður María Hólmbergsdóttir amh@bondi.is – **Sími:** 563 0303 – **Netfang auglýsinga:** augl@bondi.is – **Vefsíða blaðsins:** www.bbl.is – **Netfang blaðsins:** (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is

Frágangur fyrir prentun: Prentsnið – Prentun: Landsprent ehf. – Upplag: sjá forsíðu – Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Heilsufarsógn

Árum saman hefur Bændablaðið birt fréttir af áhyggjum lækna, bæði íslenskra og erlendra, yfir að ofnotkun sýklalyfja við framleiðslu matvæla sé að leiða til óviðráðanlegra heilsufarsvandamála. Nú hefur Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin séð ástæðu til að gefa út yfirlýsingu vegna sama máls.

Lengst af hafa hagsmunaaðilar í innflutningi á landbúnaðarafurðum reynt að gera lítið úr þessum málflutningi og nefnt hann sem dæmi um gamaldags hræðsluáróður bænda. Innflutningsfyrirtækin séu aftur á móti að hugsa um hag neytenda. Sömuleiðis hafa sumir fjölmiðlar þessa lands, svo ekki sé talað um háværa hópa á samfélagsmiðlum, lagst á sveif með innflutningsversluninni í þessum efnunum. Sama má segja um Samtök atvinnulífsins, Alþýðusamband Íslands og Neytendasamtökin, en málflutningur þeirra hefur verið á þeim nótum að frjáls innflutningur á kjöti sé til að bæta hag neytenda. Lítið er þá gert með mögulega áhættu varðandi lýðheilsu þjóðarinnar.

Á þriðjudag var birt í kvöldfréttum Sjóðvarpsins frétt um áhyggjur Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO) af þessu máli. Breska ríkisútvarpið BBC fjallaði líka ítarlega um málið í gær. Spáir stofnunarinnar því að árið 2050 dragi sýkingar af völdum ónæmra baktería tíu milljónir jarðarbúa til dauða árlega, fleiri en deyja úr krabbameini.

Sýklalyf eru notuð í stórum stíl í landbúnaði bæði í Evrópu og í Bandaríkjunum sem vaxtarhvetjandi efni. Á Íslandi er notkun sýklalyfja í landbúnaði aftur á móti ein sú minnsta sem þekktist í heiminum. Þá hefur lítil tíðni sýkinga, t.d. í íslenskum kjúklingum, vakið alþjóðlega athygli.

Afleiðingin af ofnotkun sýklalyfja er sú að bakteríur mynda smám saman með sér ónæmi gagnvart sýklalyfjunum. Slíkar ofurbakteríur finnast nú í auknum mæli í kjöti sem fólk neytir. Berist slíkar sýklalyfjaónæmar bakteríur eða ensím sem myndar vörn fyrir bakteríurnar í fólk, getur verið mjög erfitt að lækna það ef þá ekki ómögulegt. Vitað er að árlega deyja á þriðja tug þúsunda manna í Bandaríkjunum af þessum sökum. Dánartalan í Evrópu er svipuð og fer vaxandi.

Íslenskir og erlendir læknar og sérfræðingar í smitsjúkdómum hafa árum saman varað við þessu og hafa talað um stærstu heilsufarsógn mannkynsins. Nú tala sérfræðingar WHO um að vandinn sé að verða óviðráðanlegur.

Það sem gerir vandann einstaklega erfiðan við að eiga er alþjóðavæðing með sífellt frjálsari viðskiptum milli landa með hrátt kjöt og aðrar landbúnaðarvörur. Á þriðjudag fóru fram mikil mótmæli í Brussel, höfuðvíg Evrópusambandsins. Þar var mótmælt brólti við gerð TTIP fríverslunarsamnings við Bandaríkin. Þar óttast fólk ekki bara atvinnumissi, heldur líka innflutning á erfðabreyttum matvörum. Þótt erfðabreytt korn þurfi ekki að vera hættulegt í sjálfru sér, þá er við ræktun þess notuð sífellt meiri eiturefni til að hámarka framleiðsluna. Þetta sýna ítrekaðar úttektir m.a. frá Eurostat. Þessi eiturefni hverfa ekkert við uppskeru og berast því í önnur matvæli sem erfðabreytta kornið er notað í. Í þessu ljósi ætti staðfesting Alþingis á nýjum tollasamningi við Evrópusambandið að vekja mönnum ugg. Þar er gefið stórukið frelsi til innflutnings á landbúnaðarafurðum.

Viðleitni íslenskra sauðfjárbænda til að banna erfðabreytt fóður við sína framleiðslu er því sérstaklega eftirtektarverð í þessu samhengi. Þar er markvisst verið að vinna að auknum hreinleika afurða og gegn massaframleiðslu með aðstoð hættulegra hjálparefna.

/HKr.

Sannleikurinn um endurskoðun búvörusamninga

Sindri Sigurgeirsson

formaður Bændasamtaka Íslands
sindri@bondi.is

Nú er rúm vika síðan Alþingi samþykkti lög er varða framkvæmd búvörusamninga. Það hefur tekið sinn tíma að sigla málinu í höfn en nú geta bændur horft fram á veginn og gert áætlanir í sínum rekstri.

Fjölmörg jákvæð atriði er að finna í búvörusamningunum sem munu efla innlenda matvælaframleiðslu. Óhætt er að segja að afgreiðsla málsins á Alþingi hafi vakið mikla athygli og umtal í samfélaginu. Ýmis orð hafa fallið um umfang og eðli búvörusamninganna, bæði frá fylgismönnum þeirra og gagnrýndum. Bændur fagna allri umræðu um landbúnað en er mikið í mun um að hún sé byggð á réttum upplýsingum en ekki örökstuddri gagnrýni. Eitt af því sem mikið er rætt um er tíu ára gildistími samninganna og endurskoðunarákvæði sem kveðið er á um árin 2019 og 2023.

Samningarnir verða endurskoðaðir 2019

Í nýsamþykktum lögum er kveðið á um að allir fjórir samningarnir skuli endurskoðaðir árið 2019. Endurskoðunarákvæði laganna byggir á endurskoðunarákvæðum sem eru til staðar í öllum samningunum fjórum og kveður á um að endurskoðun þeirra skuli fara fram árin 2019 og 2023. Þessa samninga hafa bændur samþykkt í atkvæðagreiðslu. Lögin kveða jafnframt á um að sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra skuli fyrir 18. október næstkomandi skipa formlegan samráðshóp um endurskoðun búvörusamninganna þar sem aðkoma afurðastöðva, atvinnulífs, bænda, launþega og neytenda skuli tryggð. Endanleg samningagerð verður þó áfram milli bænda og ríkisins eins og áður.

Því hefur ranglega verið haldið fram, meðal annars af Alþýðusambandi Íslands, að bændur geti með einhverjum hætti komið í veg fyrir endurskoðun og þannig sé ekki um virka endurskoðun að ræða. Hefur jafnvel verið ýjað að því að það sé hagur bænda að koma í veg fyrir þessa endurskoðun. Ekkert er fjær sanni.

Það er mjög mikilvægt fyrir bændur að endurskoðun samninganna fari fram. Bæði eru ákvæði í samningunum sem eðlilegt er að endurmeta og síðan eru það hreinir og klárir hagsmunir allra málssaðila að sátt náist um íslenskan landbúnað. Þess vegna fögnuðu Bændasamtök Íslands því viðtæka samráði sem meirihluti atvinnuveganefndar lagði til og ráðist verður í á næstu þremur árum. Bændur munu ganga til þeirrar vinnu með opnum hug og ríkan vilja til sáttar. Fyrir ASÍ og aðra þá sem vilja kynna

sér markmiðin með endurskoðunarákvæðunum er hér rifjað upp hvað segir í samningunum um þau mál efni.

Verður kvótakerfi í mjólk eftir 2021?

Við endurskoðun nautgriparæktarsamningsins árið 2019 þarf að taka ákvörðun um það hvort kvótakerfið verði afnumið 1. janúar 2021 eður ei. Kosið verður um málið á meðal kúabænda og mun niðurstaðan úr þeirri atkvæðagreiðslu ráða því hvernig trúnaðarmenn bænda verða nestaðir þegar gengið verður að samninga-borðinu með ríkisvaldinu. Einnig þarf að leggja mat á það hvernig framleiðslan hefur þróast, bæði í mjólk og nautakjöti, hvaða árangur hefur náðst við útflutning mjólkurafurða og hvernig markmið samningsins hafi gengið eftir.

Hvernig þróast afurðatekjur sauðfjárbænda?

Við endurskoðun sauðfjársamnings verður fyrst og fremst horft til þess hvernig framleiðsla sauðfjárafurða og afkoma í greininni hefur þróast, hvaða árangur hefur náðst við útflutning og hvernig markmið samningsins hafi gengið eftir. Einnig skal skoða þróun í bústærð, fjölda búa eftir svæðum og fjárfjölda í landinu. Fram að fyrri endurskoðun er stefnt að því að auka útflutningstekjur af sauðfjárrækt sem leiði til þess að hlutur bænda í heildarverðmætasköpun greinarinnar aukist um 7,5% að lágmarki. Þetta miðast við óbreyttan fjárfjölda í landinu og fast verðlag. Takist það ekki skal niðurtröppun beingreiðslna endurskoðuð. Fjölgi fé í landinu yfir 10% frá gildistöku samningsins, fram til fyrri endurskoðunar árið 2019 skal endurskoða býlisstuðning, bæði fjárhæðir og þrep. Sérstaklega skal hafa í huga við þá endurskoðun að styðja við byggð alls staðar í landinu.

Hvernig mun garðyrkjunni reiða af?

Í endurskoðun á garðyrkjusamningi verður fyrst og fremst verið horft til þess hvernig framleiðsla garðyrkjuafurða hefur þróast og hvernig markmið samningsins hafa gengið eftir. Samningsaðilar munu á tímabilinu 2017–2019 greina hagkvæmni þess að taka upp uppskerutengdar greiðslur vegna útiræktaðra garðyrkjuafurða og kartaflna gegn mögulegri niðurfellingu og/eða lækun tollverndar.

Skýr skilaboð frá atvinnuveganefnd

Til viðbótar því sem stendur í samningunum sjálfum ályktaði meirihluti atvinnuveganefndar

Alþingis sérstaklega um endurskoðunarákvæðin og tilgang þeirra. Nefndin telur nauðsynlegt að við endurskoðun búvörusamninga árið 2019 verði rýnt í markmið samninganna og laganna, metið hvernig til hafi tekist og eftir atvikum lagðar til breytingar með hliðsjón af því mati.

Meirihluti atvinnuveganefndar lagði til að við endurskoðun samninga 2019 lægi fyrir heildaráætlun um hlutverk landbúnaðarins í aðgerðum sem snerta loftslags- og umhverfismál. Nefndin vill skerpa á þeim atriðum í samningunum sem snúa að umhverfismálum og setja fram tölusett markmið og áfanga í þeim verkefnum. Meirihlutinn lagði áherslu á að við endurskoðunina 2019 lægju fyrir áætlanir um minni losun gróðurhúsalofttegunda í landbúnaði, um endurheimt votlendis, um sjálfbærni beitilands og um eflingu skógræktar og uppgræðslu á vegum bænda.

Meirihluti atvinnuveganefndar lagði til að farið yrði vandlega yfir það hvernig samkeppnislög gilda um mjólkuriðnað. Einnig verði rýnt í fyrirkomulag á söfnun og dreifingu mjólkur og starfsumhverfi afurðastöðva með tilliti til staðsetningar og mikilvægis fyrir þau byggðalög sem þau starfa í. Meirihlutinn taldi nauðsynlegt að við endurskoðunina verði af hálfu ríkisins sérstaklega kannað hvernig landbúnaðarstefnan geti enn frekar ýtt undir framleiðslu afurða beint frá býli og vörubróun sem byggist á uppruna eða landfræðilegri sérstöðu. Jafnframt taldi meirihlutinn rétt að örva og hvetja til frekari sóknar fjölbreyttari flóru fyrirtækja í frumvinnslu búvara og auk þess að huga að fyrirkomulagi og framtíð menntunar starfsmanna afurðastöðva í mjólkurfræði og kjötiðnaði.

Sérstaklega var tekið fram að við endurskoðun landbúnaðarstefnu þyrfti að huga að tengslum landbúnaðar við aðra atvinnuvegi. Vöxtur og viðgangur ferðapjónustu hefði skapað sveitunum ný tækifæri víða um land og menningarlandslag og byggðamynstur væru mikilvægir þættir sem tengdust landbúnaði sterkum böndum.

Deilur um landbúnað engum að gagni

Að framansögðu er ljóst að næg verkefni eru fyrirleggjandi við að móta landbúnaðarstefnu til framtíðar. Sitt sýnist hverjum um það landbúnaðarkerfi sem við búum við og deilur um það hafa gert umhverfi greinarinnar mun erfiðara en ella. Það eru hreinir og klárir hagsmunir Bændasamtaka Íslands að sátt náist um íslenskan landbúnað. Þess vegna fagna þau því viðtæka samráði sem ráðist verður í á næstu þremur árum. Bændur munu ganga til þeirrar vinnu með opnum hug og ríkan vilja til sáttar.

Ísland er land pitt

Stöðvarfjörður er þorp á sunnanverðum Austfjörðum og stendur við samnefndan fjörð. Íbúar eru um 200. Stöðvarfjörður varð hluti af Fjarðabyggð við sameiningu sveitarfélaga árið 2006. Íbúafjöldinn í Fjarðabyggð var 1. júní sl. 4.693 og hefur fjölgað talsvert á síðustu árum. Þéttbýlið á Stöðvarfirði má rekja til ársins 1896 þegar Carl Guðmundsson hóf þar verslunarrekstur. Sjávarútvegur hefur verið helsti atvinnuvegur þorpsins en stórum hefur þó fækkað mikið undanfarin ár. – Um Stöðvarfjörð segir í Landnámu: „Þórhaddur hinn gamli var höfgoði í Þrándheimi á Mæri. Hann fýstist til Íslands og tók áður ofan hofið og hafði með sér hofsmoldina og súlurnar; en hann kom í Stöðvarfjörð og lagði Mærina-helgi á allan fjörðinn og lét engu tortíma þar nema kvikfé heimilu. Hann bjó þar alla ævi og eru frá honum Stöðfirðingar komnir.“

Mynd / HKr.

Líf og starf

Magnús Sigsteinsson og Marta Guðrún Sigurðardóttir á Blikastöðum afhenda Bjarna Guðmundssyni, verkefnisstjóra á Landbúnaðarsafni Íslands á Hvanneyri, kornskurðarvélinu góðu.

Myndir / Magnús Þór Magnússon

Hjónin á Blikastöðum komu færandi hendi á Landbúnaðarsafn Íslands á Hvanneyri: Gömul kornræktartæki sem þjónuðu bændum í Mosfellssveit um miðja síðustu öld

Hjónin Magnús Sigsteinsson á Blikastöðum, fyrrverandi búfræðiráðunautur hjá Bændasamtökum Íslands, og Marta Guðrún Sigurðardóttir komu á dögnum færandi hendi á Landbúnaðarsafn Íslands á Hvanneyri.

Afhentu þau þá Bjarna Guðmundssyni verkefnisstjóra kornsláttuvél, gamla þreskivél og kornhreinsivél sem notaðar voru á Blikastöðum og fleiri bæjum í Mosfellssveit fyrir um sextíu til áttatíu árum.

„Þetta eru kornræktartæki sem voru hér í geymslu á Blikastöðum. Þarna er um að ræða gamalt þreskiverk og kornhreinsara sem er frá 1936, eða frá búskapartíð Magnúsar Þorlákssonar, afa míns á Blikastöðum. Kornsláttuvélin sem við fórum líka með upp á Hvanneyri, eða „selvbinder“ eins og það heitir á dönsku, sló kornið og batt það í knippi og skilaði því þannig frá sér. Þetta er seinni tíma vél, líklega frá miðjum fimmta áratugnum,“ segir Magnús Sigsteinsson.

Hann segir að þau hafi farið tvær ferðir með búnaðinn á Landbúnaðarsafnið á Hvanneyri, en seinni ferðin var með sláttuvélina sem er mun meiri um sig en þreskiverkið.

Notuð í Mosfellssveit á fimmta og sjötta áratugnum

„Sláttuvélin var notuð á nokkrum bæjum hér í neðanverðri Mosfellssveitinni á fimmta og sjötta áratug síðustu aldar. Það var á meðan kornrækt var þar almennt stunduð. Vélin var dregin af traktor og Árni G. Eylands nefnir m.a. þessi tæki í kafla um kornrækt í bókinni Búvélar og ræktun. Þá segir hann að þessi kornsláttuvél hafi verið til í Mosfellsbæ og notuð í Láguhlíð, sem var þá eitt af nýbýlunum úr Lágafellslandinu. Ég held ég fari örugglega rétt með að þessi kornsláttuvél hafi verið

Þreskivélarnar í gamla daga voru dálítið öðruvísi en sá búnaður sem nú er notaður.

Komið með þreskiverkið í hlað hjá Landbúnaðarsafninu á Hvanneyri.

sameign nokkurra bænda og var faðir minn, Sigsteinn Pálsson, þar á meðal. Hann var alltaf með kornrækt á Blikastöðum á einum til tveim hekturum. Dálítill kornrækt var líka á sumum nýbýlunum á Lágafellslandinu. Það var svo sem ekki mikið land sem fylgdi þessum nýbýlum, því allt í allt hafa þetta verið um 20 hektarar.“

Mjög ólíkt verklag frá því sem nú þekktist

„Ég man sjálfur eftir þessum kornskurði sem krakki. Þetta var gert á danska vísu. Kornknippin sem vélin skilaði frá sér voru tekin og reist upp tvö og tvö saman. Þannig var þetta látið standa úti í dálítinn tíma til að þurrka kornið ef veður var hagstætt. Síðan var það tekið í hús og þreskt og keyrt í gegnum þetta þreskiverk. Allt verklag við þetta var mjög ólíkt því sem þekktist í dag.

Kornsláttuvélin var notuð á þessu svæði fram eftir sjötta áratugnum, eða þar til kornrækt lagðist þar alveg af vegna versnandi veðurskilyrða. Ég held að það hafi verið á árunum 1955 til 1957 sem síðast var ræktað korn hér heima á Blikastöðum. Eftir það fór vélin í geymslu á Blikastöðum. Þar hefur hún staðið, þar til við fórum að taka til og tæma allar þessar geymslur nú í sumar,“ segir Magnús Sigsteinsson.

/HKr.

MÆLT AF MUNNI FRAM

162

Um nokkurra mánaða skeið hafa lesendur mátt þola kveðskap hagrörðinga frá vísnaðkvöldi **Karlakórs Eyjafjarðar** frá sl. páskum. Því er ekki að leyndu, að myndast hefur nokkur símaforði frá mönnum sem gjarnan vildu koma efni að. Reynt verður að létta ögn á þeim þrýstingi í þessum þætti. **Einar Kolbeinsson** er einn minna sínavína. Í bráðum veikindum konu minnar, **Petru Bjarkar**, dvaldi ég hjá henni um mánaðarbil á Landspítalanum. Þangað sendi Einar þessi fágætu huggunarorð:

*Vinarfjöldurum vængjað hef
vonir hjartanlegar.
Áfram verði ykkar skref
öll til betri vegar.*

Í byrjun júní sl. var svo **Petru** flogið norður á Fjórðungssjúkrahúsið á Akureyri. **Einar** orti við þau vistaskipti:

*Vakir hjá mér vonar skin
vinar fyllt af hlýju,
að nú gistir elsku vin
Eyjafjörð að nýju.*

Meðan á dvöl okkar **Petru** stóð á Landspítalanum, gætti **Einar** eigna okkar fyrir norðan:

*Vermandi hér vinnur dyggð
vorið með sínum hætti.
Kafgras er í Kotabyggð
og komið að fyrsta slætti.*

Í pólitíkinni var, sem jafnan fyrr, nóg um yrkisefni. Stöðug mótmæli við Austurvöll og eignaspjöll framin.

*Viskan út um völlinn fer
og víða haldnir fundir,
en grátlegast hve ganga úr sér
glerhús um þessar mundir.*

*Það er eins og þjóðin öll
þekktist nýja búsið...
... að æða niður á Austurvöll
og öskra þar á Húsið.*

Ótal manns voru orðaðir við forsetaframboð á árinu. Meira að segja **Einar** hélt sig geta átt erindi á Bessastaði:

*Ég við þrautseigt stoltið styð mig
þó standi einn á bæjarhlaði,
og enginn tali ennþá við mig
um að fara á Bessastaði.*

Ég bauð **Einari** og dóttur hans, **Dögun**, til sjóstangveiði um daginn. Upphafinn orti hann er í land var komið:

*Hafið færir hugarró,
harm úr brjósti rekur,
og að „míga í saltan sjó“
sælu hjá mér vekur.*

Þó nokkrir reyndust svo muna eftir afmæli **Einars** þann 5. sept. sl.

*Ylja löngum orðin hlý,
og andans létta byrði.
Kveðjurnar ég þakka því
þær voru mikils virði.*

*Í dag má heita brotið blað
því brautir áfram liggja.
Í fyrsta skipti fer af stað
43ja.*

Í skugga búvörusamninga hélt **Einar** svo í fjárleitir. Á Facebook-síðu sinni birti hann mynd hvar hann svalar þorsta við litla lind. Myndinni fylgir ljóðkorn sem hann nefnir „**Smálækjarskáld**“. Lipurt ljóð sem gæti svalað þorsta hagrörðings til frekari viðurkenningar.

*Í fangbrögðum fjallprýddra dala
fjáramaður stríð sitt heyr.
Þar krýp ég þreyttur og svala
þorsta sem aldrei deyr.
Og þyrstum er svalandi sopinn
er seytlar um eldsmiðað berg.
Ég kyssi þá klöpp sem að dropinn
kaldlyndur holar í erg.*

Umsjón:
Árni Geirhjörtur Jónsson
kotabyggð1@gmail.com

Bjarni Guðmundsson, Magnús Sigsteinsson og Jóhannes Ellertsson virða fyrir sér gömlu tækin.

Fréttir

Mikið högg fyrir sveitir landsins

Byggðarráð Húnaþings vestra hefur lýst yfir þungum áhuggjum vegna ákvarðana sláturleyfishafa um 8 til 12% lækkun á afurðaverði til sauðfjárbænda í yfirstandandi sláturtíð.

„Rekstur afurðastöðva hefur verið þungur um nokkurt skeið og mikilvægt að rekstrargrundvöllur þeirra sé tryggur. Óásættanlegt er að bændur einir skulu þurfa að taka

á sig þær aðgerðir en afleiðingar lækkunar afurðaverðs verða ófyrirsjáanlegar og mikið högg fyrir sveitir landsins,“ segir í bókun fundar byggðarráðs.

Byggðarráð Húnaþings vestra skorar á alla hlutaðeigandi að leita allra leiða til að tryggja sauðfjárbændum viðunandi verð fyrir afurðir sínar og styrkja þannig rekstrargrundvöll sauðfjárbúa. /MPB

Ljósleiðari lagður um Húnavatnshrepp

Lagning ljósleiðara í Húnavatnshreppi stendur nú sem hæst.

Gengið var til samninga við Bjarna Pálsson um lagningu heimtauga á leiðum 2 og 3 og við Lás ehf. um lagningu ljósleiðara á leið 1, bæði stofn- og heimtauga en fyrirtækið mun einnig leggja stofntaug á leið 2.

Húnavatnshreppur, ásamt Húnaþingi vestra og Blönduósbæ,

voru á meðal þeirra sveitarfélaga sem fengu styrki til uppbyggingar ljósleiðara í sveitarfélögunum til að efla fjarskiptasamband í dreifðum byggðum sem markaðurinn sinnir ekki.

Húnavatnshreppur stofnaði B-deildarfélagið Húnanet um ljósleiðaravæðinguna í sveitarfélaginu og var Guðmundur Svavarsson ráðinn verkefnastjóri þess. /MPB

Hagstofa Íslands:

Þjónustujöfnuður jákvæður um 62,2 milljarða á öðrum ársfjórðungi 2016

Heildartekjur af þjónustuútflutningi á öðrum ársfjórðungi 2016 voru, samkvæmt bráðabirgðatölum Hagstofu Íslands, rúmir 160 milljarðar króna. Útgjöld vegna innfluttrar þjónustu vou hins vegar 97,8 milljarðar.

Þjónustujöfnuður við útlönd var því jákvæður um 62,2 milljarða króna en var jákvæður um 61,8

milljarða á sama tíma árið 2015 á gengi hvors árs.

Ferðaðþjónusta var stærsti liðurinn í inn- og útfluttri þjónustu á ársfjórðungnum og nam afgangur hennar 33,6 milljörðum. Mestur afgangur var af samgöngum og flutningum, eða 38,5 milljarðar. Mestur halli var af annarri viðskiptaþjónustu eða 14,9 milljarðar. /VH

Þjónustujöfnuður við útlönd 2015 hagstæður um 202,1 milljarð króna

Á árinu 2015 voru heildartekjur af þjónustuútflutningi 574,4 milljarðar króna en útgjöld vegna innfluttrar þjónustu 372,3 milljarðar króna. Þjónustujöfnuður við útlönd var því jákvæður um 202,1 milljarð króna samanborið við 135,7 milljarða afgang árið 2014.

Stærsti tekjuliðurinn voru útflutningstekjur á ferðaðþjónustu, 213,3 milljarðar, eða 37,1% af heild en árið 2014 námu þær 160,1 milljarði á gengi hvors árs.

Þjónustuútflutningur á samgöngum og flutningum var 205 milljarðar króna, eða 35,7% af heildarútflutningi, en árið 2014 nam útflutningurinn 189,2 milljörðum króna, á gengi hvors árs. Þjónustuútflutningur annarrar viðskiptaþjónustu nam 40,1 milljarði króna, eða 7% af heildarútflutningi þjónustu árið 2015, sem er nánast sama upphæð og árið áður.

Útgjöld vegna innfluttrar þjónustu á árinu 2015 voru mest vegna ferðaðþjónustu, 131,4 milljarðar króna, eða 35,3% af heildarinnflutningi þjónustu, en námu 113,6 milljörðum króna árið 2014, á gengi hvors árs. Á eftir ferðaðþjónustu voru mest útgjöld vegna annarrar viðskiptaþjónustu, 100,1 milljarður króna, eða 26,9% af heildarinnflutn-

ingi þjónustu en námu tæpum 109,8 milljörðum króna árið 2014, á gengi hvors árs. Rekstrarleiga er stærsti liður annarrar viðskiptaþjónustu. Útgjöld vegna samgangna og flutninga námu 63 milljörðum króna, eða 16,9% af heildar þjónustuinnflutningi árið 2015. Árið 2014 námu þau kaup 58,5 milljörðum króna, á gengi hvors árs.

Afgangur vegna ferðaðþjónustu árið 2015 nam 81,9 milljörðum króna en mestur afgangur var af samgöngum og flutningum, eða 142 milljarðar króna. Mestur halli var vegna annarrar viðskiptaþjónustu, eða 60 milljarðar króna. Til samamburðar var afgangur af samgöngum og flutningum 130,7 milljarðar króna árið 2014 og afgangur vegna ferðaðþjónustu 46,5 milljarðar króna, á gengi hvors árs. Halli af annarri viðskiptaþjónustu nam aftur á móti 69,8 milljörðum króna árið 2014.

Þjónustuviðskipti voru mest til og frá ESB-ríkjum, 47,6% af útfluttri þjónustu og 64,6% af innfluttri þjónustu. Afgangur var af jöfnuði við ESB sem nam 33 milljörðum króna á árinu 2015. Innflutningur og útflutningur á þjónustu árið 2015 við einstök lönd var, eins og fyrri ár, mest við Bretland og Bandaríkin. /VH

Svavar og Þórarinn koma skilaboðum LS á framfæri við fundinn.

Myndir / MBP

Fjöldmennur fundur sauðfjárbænda í Eyjafirði og Þingeyjarsýslum:

Stærsta krísan í langan tíma

— Búið að berja á bændum árum saman — „Nú ættum við að taka slaginn“

„Þetta er gríðarlega alvarlegt ástand, ein stærsta krísa sem við höfum staðið frammi fyrir í langan tíma, mörg bú verða ekki rekstrarhæf og við horfum fram á mikla byggðaröskun verði ekki eitthvað róttækt gert í stöðunni. Sauðfjárrækt er eina alvöru byggðastefnan sem rekin er hér á landi og við okkur blasir hrún á ákveðnum svæðum,“ sagði Einar Ófeigur Björnsson, stjórnarmaður í Bændasamtökum Íslands, en hann átti einnig sæti í nefnd sem stóð að gerð búaþrósamninga.

Félag sauðfjárbænda í Suður-Þingeyjarsýslu og Félag sauðfjárbænda í Eyjafirði héldu fund á Hrafnagili á mánudagskvöld og var vel mætt. Fundarefnið var verðlækkun á sauðfjárafurðum nú í haust og hvað væri til ráða í stöðunni.

Á fundinn mættu framkvæmdastjóri og formaður stjórnar Norðlenska, Ágúst Torfi Hauksson og Sigurgeir Hreinsson, og Eiður Gunnlaugsson frá Kjarnafæði, sem á SAHun á Blönduósi og hlut í sláturhúsinu á Vopnafirði. Formaður og framkvæmdastjóri Landssamtaka sauðfjárbænda, þeir Þórarinn Ingi Pétursson og Svavar Halldórsson, voru einnig

Guðrún Sigríður Tryggvadóttir bóndi í Svartáarkoti og formaður BSSP. Næst er Sigurður Pálsson Lækjarvöllum og síðan Bergljót Þorsteinsdóttir Halldórsstöðum. Þau komu öll um langan veg úr Bárðardal.

á fundinum. Þórarinn Ingi fór yfir röksemdir LS í málinu og til hvaða aðgerða hefði verið gripið af hálfu samtakanna. Ágúst Torfi og Eiður skýrðu sjónarmið afurðastöðvanna og kváðu þær hafa verið nauðbeygðar að grípa til þess ráðs að lækka afurðaverð til bænda vegna slæmrar stöðu. Fram kom í máli Sigurgeirs að tap af rekstri sláturhúsanna í landinu á liðnu ári væri yfir 800 milljónir króna.

Eftir sætu bændur og afurðastöðvar með sárt ennið. Þegar væri búið að hagræða „í drasl“ innan afurðastöðvanna, án þess að það kæmi bændum til góða.

„Hættulegasti andstæðurinn er sá sem hefur engu að tapa,“ sagði Guðrún Tryggvadóttir í Svartáarkoti í Bárðardal. Búið væri að berja á bændum árum saman án þess þeir hefðu staðið í lappirnir og verslunin hefði tögla og hagldir. —,Nú ættum við að taka slaginn.“

Sá sem hefur engu að tapa

Þurfum við að eiga fyrirtækið?

Sigurbjörg Einarssdóttir á Hóli við Dalvík, Arnfríður Friðriksdóttir á Hálsi, Guðmundur Sturluson, Þúfna-völlum og Arnþór Ólafsson frá Gerði.

Bændur voru margir ómyrkir í máli á fundinum og fannst harkalega að sér vegið. Þeir hefðu fremur kosið að afurðastöðvar hefðu beint spjótum sínum að versluninni í landinu sem augljóslega tæki alltof mikið til sín.

Þeirri hugmynd var varpað upp að fækka sláturhúsum í landinu jafnvel niður í eitt sem yrði þá í stífri keyrslu. Var henni ekki illa tekið. Birgir Arason, formaður Félags eyfirska sauðfjárbænda, sagði óhjákvæmilegt fyrir bændur að velja því fyrir sér hvort þeir ættu yfirleitt að halda sínum eignarhlut í Norðlenska, „þurfum við að eiga þetta fyrirtæki, er tímabært núna að láta það frá sér?“ spurði hann. /MPB

Fjöldmenn var á fundi sauðfjárbænda í matsal Hrafnagilsskóla á mánudagskvöld, en til hans voru boðaðir bændur í Eyjafirði og Þingeyjarsýslum.

Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300

Næsta blað kemur út

6. október

Elskaðu – lifðu – njóttu!

Femarelle Rejuvenate 40+

Fyrir tíðahvörf

- ELSKAÐU ÁRIN EFTIR FERTUGT
- HORMÓNALOUS LAUSN

Inniheldur hörfræ sem stuðla að eðlilegri líðan þegar kemur að tíðarhvörfum og Bíótín sem hjálpar konum að halda í eðlilegu andlegu jafnvægi.

Selma Björk Grétarsdóttir
„Regla komst á tíðarhringinn og ég er öll í betra jafnvægi.“

Femarelle Recharge 50+

Tíðahvörf

- LIFÐU TIL FULLS EFTIR FIMMTUGT
- ENGIN ÁHRIF Á MÓÐURLÍF EÐA BRJÓSTVEF

Inniheldur B6 sem stuðlar að hormóna-jafnvægi ásamt einkaleyfsvörðu soja-þykkni til að vinna gegn hitakófum og nætursvita.

Soffía Káradóttir
„Ég er í mun betra jafnvægi og mæli heilshugar með Femarelle.“

Femarelle Unstoppable 60+

Eftir tíðahvörf

- NJÓTTU ÁRANNA EFTIR SEXTUGT
- AUKINN LIÐLEIKI

Inniheldur kalk og D vítamín fyrir eðlilega starfsemi beina og vöðva ásamt B2 og B7 fyrir jafnvægi slímhúðar sem og að minnka þreytu og slen.

Eva Ólöf Hjaltadóttir
„Femarelle hefur gert mikið fyrir mig, ég hef mun meiri orku.“

AMINO LIÐIR

INNIHELDUR:

Sæbjúgu, Þorskrótein, Túrmerik, C-vítamín, D-vítamín og Mangan

Aminó® Liðir er liðkandi blanda með náttúrulegum efnum úr sæbjúgu og þorski úr hafinu við Ísland.

Snorri Snorrason
„Enginn stirðleiki með Aminó® Liðum.“

Sigríður Helgadóttir
„Ég mæli með Melissu Dream, ég sofna fljótt og er laus við fótapirringinn.“

MELISSA DREAM

INNIHELDUR:

Sítrónu melissu, L-theanine, Kamómillu, B-vítamín blöndu og Magnésíum.

Fréttir

Stefán Vagn Stefánsson, formaður byggðarráðs Svf. Skagafjarðar, og Georg Kristinn Lárusson, forstjóri Landhelgisgæslunnar, takast í hendur að lokinni undirritun. Bak við þá standa þeir Auðunn Friðrik Kristinnsson, verkefnastjóri á aðgerðasviði, og Ásgrímur L. Ásgrímsson, framkvæmdastjóri aðgerðasviðs Landhelgisgæslunnar.

Skagafjörður og Landhelgisgæslan: Samkomulag um hafnarþjónustu

Fulltrúar Sveitarfélagsins Skagafjarðar og Landhelgisgæslu Íslands undirrituðu á dögnum samkomulag um hafnarþjónustu fyrir varðskip Landhelgisgæslunnar á Sauðárkróki.

Samkomulagið kveður á um að Landhelgisgæslunni verði veitt öll nauðsynleg þjónusta fyrir varðskip stofnunarinnar á Sauðárkróki um lengri eða skemmri tíma, þ.m.t. hafnaraðstöðu, aðgang að heitu og köldu vatni, aðgang að rafmagni og losun á sorpi. Þetta kemur fram á vef Sveitarfélagsins Skagafjarðar.

Öflugra almannavarna- og öryggisstarf

Landhelgisgæslan leitast við að hafa

varðskip statt fyrir Norðurlandi þegar aðstæður krefjast og er mikilvægt að tryggja aðgengi að hafnaraðstöðu á svæðinu. Með samkomulaginu er stuðlað að öflugra almannavarna- og öryggisstarfi á hafi norðan við Ísland.

Í lok síðasta árs samþykkti ríkisstjórn Íslands margvíslegar aðgerðir til að styrkja innviði, atvinnulíf og samfélag á Norðurlandi vestra. Ein af hinum samþykktu aðgerðum ríkisstjórnarinnar fólst í að kanna ávinning þess að koma upp varanlegri starfsstöð og heimahöfn fyrir eitt skipa Landhelgisgæslunnar á Sauðárkróki, þar sem m.a. verði horft til eftirlits- og björgunargetu á svæðinu og viðbragðsgetu vegna mengunarslysa. /MPB

Sveitarstjórn Húnaþings vestra: Lögreglustöð verði mönnuð

Sveitarstjórn Húnaþings vestra hefur tekið undir áhyggjur byggðarráðs sveitarfélagsins vegna þess hve fámennt lið lögreglunnar á Norðurlandi vestra er, sú staða sé óviðunandi.

Á fundi sveitarstjórnar á dögnum voru ítrekaðar þær kröfur sem áður hafa komið fram, eða allt frá því að lögregluumdæmi voru sameinuð árið 2014, að á Hvammstanga verði mönnuð lögreglustöð til að sinna því stóra svæði sem sveitarfélagið nær yfir.

Húsavík.

Mynd /HKR.

Sjóböð á Húsavíkurhöfða:

Fyrsta skóflustunga tekin

Stefnt er að því að sjóböð verði opnuð á Húsavíkurhöfða árið 2018, en fyrsta skóflustungan var tekin nú nýverið.

Forsögu þess að ráðist er í framkvæmdina má rekja til þess að árið 1992 hóf hópur fólks á Húsavík að baða sig í gömlu ostakari sem komið var fyrir á Húsavíkurhöfða og þóttu baðferðir strax hafa góð áhrif á ýmis húðvandamál og sjúkdóma, eins og psoriasis. Allar götur síðan hefur ostakarið notið vinsælda, bæði meðal heimamanna og erlendra ferðamanna, sem í síaukunum mæli hafa lagt leið sína að Húsavíkurhöfða til að bregða sér í kárið.

Guðbjartur Ellert Jónsson, framkvæmdastjóri Norðursiglingar og formaður stjórnar Sjóbaðanna, segir að lengi hafi verið í bígerð að hleypa verkefninu af stokkunum og því sé ánægjulegt að það hafi nú náðst.

Gert ráð fyrir 40 þúsund gestum fyrsta árið

Ragnheiður Elín Árnadóttir, iðnaðar- og viðskiptaráðherra, flutti ávarp og lýsti yfir ánægju með framtakið og þá uppbyggingu í ferðaþjónustu sem átt hefur sér stað á Húsavík og nágrenni undanfarin ár.

Útlit er fyrir að um 200 þúsund ferðamenn komi til Húsavíkur á þessu ári og Sjóböðin eru því kærkomin viðbót við afþreyingu sem í boði er á svæðinu. Gert er ráð fyrir að fyrsta rekstrarárið muni um 40 þúsund gestir koma í böðin og fjölga eftir það.

Hluthafar í félaginu Sjóböð ehf. eru Tækifæri hf., Norðursigling, Baðfélag Mývatnssveitar, Orkuveita Húsavíkur og Dimmuborgir ehf. Guðbjartur Ellert Jónsson, framkvæmdastjóri Norðursiglingar, er stjórnarformaður Sjóbaða ehf. /MPB

Alþjóðleg ráðstefna um búfjárbreit:

Aukin krafa um sjálfbærni beitilands

Norræni genabankinn og Landgræðsla stóðu fyrir alþjóðlegri ráðstefnu um búfjárbreit dagana 12. til 15. september síðastliðinn. Fjöldi innlendra og erlendra fræðimanna sóttu og héldu erindi á ráðstefnunni um efni sem tengjast beitarmálum á Norðurlóðum.

Beitarmál hafa verið mikið í umræðunni að undanfögnu enda hefur búfjárhald og beit umtalsverð áhrif á vistkerfi heimsins. Búfjárbreit á úthaga er einkum stunduð á jaðarsvæðum sem henta ekki til annars búskapar og hefur hún víða leitt til landeyðingar. Annars staðar hefur beit mótað menningarlandslag sem nú er metið til verðmæta sem ber að varðveita.

Beit verður að stjórna af fleiru en afköstum

Í kynningu vegna ráðstefnunnar segir að sífellt meiri kröfur séu gerðar um sjálfbærni og þar með um sjálfbæra nýtingu beitilands. Þess vegna dugir ekki lengur að hugsa eingöngu um afköst og hversu mikið sé hægt að framleiða hér og nú. Stjórn og stefnumótun í landbúnaðarmálum þarf að mótast af fleiru en því hversu mikið hægt er að framleiða. Þar er nefnd aðlögun og aðgerðir gegn loftslagsbreytingum, beit og landeyðingu, verndun beitarlandslags, beit og fæðuöryggi auk lagaumhverfis og stuðningskerfa beitarbúskapar.

Hamingjusamir kúrekar

Ola Jennersten, sem starfar fyrir World Wildlife Fund (WWF) í Svíþjóð, hélt erindi á ráðstefnunni sem hann kallar Happy cowboys and cowgirls, a necessity for future survival of semi-natural grassland. Í lauslegri þýðingu getur titillinn útlagst; Hamingjusamir kúrekar, nauðsyn fyrir framtíð og viðhald hálfvilltra beitarengja, og fjallar erindið um verndun og nýtingu beitarengja.

Jennersten sagði í samtali við Bændablaðið að með hálfvilltum beitarengjum eigi hann við tegunda-fjölbreyttar engjar sem nýttar séu til beitar án þess að í þær hafi verið sáð eða þar sé gefinn áburður. „Slíkar engjar eru á undanhaldi í Svíþjóð sem er miður þar sem gróðurríki þeirra er mjög fjölbreytt og ólík ræktuðu graslendi sem í eru til-tölulega fáar tegundir gróðurs. Auk þess sem dýralíf er fjölbreyttara í hálfvilltum engjum en ræktuðu graslendi. Engjarnar geta einnig nýst fólki sem útivistarsvæði og eru sem slík að öllu leyti skemmtilegri og heilnæmari en ræktað land.“

Ástæðan fyrir hnignun engjanna að sögn Jennersten er að sífellt meira land er tekið undir ræktun á nytjaplöntum. „Í mínum huga eru bændur í lykilstöðu þegar kemur að verndun lands. Hlutverk þeirra er að framleiða matvæli og það sem mig

Fjöldi innlendra og erlendra fræðimanna sóttu ráðstefnuna.

Mynd /VH

Ola Jennersten, hjá World Wildlife Fund í Svíþjóð, hélt erindi um nýtingu hálfvilltra engja.

Mynd /ÁB

langar er að þeir geri það á landi þar sem líffræðileg fjölbreytni er í forgangi og eykur gæði framleiðslunnar.

Hugmyndin er einnig að gera neytendum grein fyrir því að þeir eru að kaupa matvæli sem eru ræktuð með líffræðilega fjölbreytni að leiðarljósi og þannig gera þá viljugri til að greiða herra verð fyrir framleiðsluna.“

Hærra verð fyrir engjakjöt

„Í Sviss er hægt að fá ost sem er unninn úr mjólk kúa sem er beitt á fjallaengjum og það eitt gerir ostinn þrisvar sinnum dýrari en annan ost og það sem meira er, hann selst mjög vel. Það sama á að vera hægt með aðrar afurðir af skepnum sem eru aldar á hálfvilltum engjum en ekki graslendi.“

Að mínu mati ætti svo hið opinbera að greiða bændum fyrir viðhald á engjum til almenningsnota og vinna þannig að almannaheill og slíkt er reyndar gert í löndum Evrópusambandsins.

Samtökin sem ég vinn fyrir

hafa unnið að þessu í 25 ár og víða náð góðum árangri en hann er verri annars staðar eins og gengur enda eru bændur og ekki síst Bændasamtökin í Svíþjóð íhalds-söm og því oft erfitt að koma nýjum hugmyndum á framfæri.“

Dæmi frá Svíþjóð

Að sögn Jennersten er Örebro í Mið-Svíþjóð og nærsveitir gott dæmi um hvar vel hefur tekist með nýtingu á engjum. „Bændur í sveitunum í kringum Örebro hafa tekið að sér að hugsa um og vernda eitt af fallegustu vötnum í Svíþjóð, umhverfi þess og fuglalífínu sem tengist því. Verndunin felst meðal annars í hæfilegri nautgripabeit á votlendinu í kringum vatnið.“

Kjötið af gripunum er selt í verslunum í Örebro og merkt sérstaklega sem kjöt af gripum sem beitt er við vatnið. Verðið sem fæst fyrir kjötið er almennt herra en fæst fyrir annað kjöt. Það sem ekki selst á góðu verði á almennum markaði fer til elliheimila og í skóla- og leikskólamáltíðir.“

/VH

Fimmtíu ný hjúkrunarrými byggð á Selfossi

Nýlega var undirritaður samningur á milli Sveitarfélagsins Árborgar og velferðarráðuneytisins um byggingu hjúkrunarheimilis á lóð Heilbrigðisstofnunar Suðurlands við Árveg á Selfossi.

Fimmtíu hjúkrunarrými verða í byggingunni og er áætlað að heimilið verði tekið í notkun á fyrri hluta ársins 2019. Sveitarfélagið Árborg greiðir 16% stofnkostnaðar og ríkið 84%. Mikil þörf er á fleiri hjúkrunarrýmum á svæðið. Magnús Hlynur Hreiðarsson tók meðfylgjandi mynd þegar Ásta Stefánsdóttir, framkvæmdastjóri Árborgar, og Kristján Þór Júlíusson heilbrigðisráðherra tókust í hendur eftir að hafa skrifað undir samninginn. /MHH

Stórtíðindi í líftækni- og fræsöluheiminum:

Bayer kaupir líftæknirisann Monsanto

Gengið hefur verið frá samningi um að þýski lyfja- og efnaframleiðandinn Bayer kaupi fræsölu- og efnaframleiðslurisann Monsanto. Kaupverðið er 56,6 milljarðar bandaríkjadalar en uppreiknast í 66 milljarða dala þegar tekið er með í reikninginn að Bayer yfirtekur skuldir Monsanto.

Kaupin eru stærstu einstöku viðskipti ársins í heiminum og jafngildir kaupverðið tæpum 6,5 þúsund milljörðum íslenskra króna en 7,588 milljörðum sé yfirtaka skulda tekin með. Til samanburðar eru fjárlög íslenska ríkisins árið 2016 tæpir 700 milljarðar og tæp 10% af kaupverðinu en beingreiðslur vegna nýsamþykktra búvörusamninganna næstu tíu árin eru 13 milljarðar.

Samkeppnisfyrirvöld eiga eftir að samþykka kaupin

Bayer hefur einnig samþykkt að greiða Monsanto tvo milljarða dala, tæpa 230 milljarða króna, leyfi samkeppnisfyrirvöld í Bandaríkjunum og Evrópusambandinu ekki kaupin. Hlutabréf í báðum fyrirtækjum hafa hækkað umtalsvert eftir að fréttist að samningur milli fyrirtækjanna um kaupin hefði gengið eftir.

Helmings líkur eru taldar vera á að samkeppnisfyrirvöld stöðvi kaupin. Til að auka líkurnar á samþykki kaupanna gæti þurft að selja hluta starfseminnar og er þá helst talað um þann hluta Monsanto sem framleiðir soja-, bómullar- og kanólafræ.

25% markaðshlutdeild

Með kaupum Bayer á Monsanto verður til stærsta fyrirtæki í heimi á sviði fræ- og efnasölu til landbúnaðar með rúmlega 25% markaðshlutdeild.

Til stendur að höfuðstöðvar fræsölu og rannsóknar á sviði erfðatækni verði áfram í St. Louis í Bandaríkjunum þar sem höfuðstöðvar Monsanto eru, en

Strandasýsla: Héraðssýning á lambhrútum

Stjórn Félags sauðfjárbænda í Strandasýslu stendur fyrir héraðssýningu á lambhrútum á Ströndum laugardaginn 8. október.

Verður hún haldin í tvennu lagi vegna sauðfjárveikivarna. Annars vegar á Heydalsá (hjá Ragnari og Sigríði) kl. 11.00 og hins vegar í Bæ (hjá Gunnari og Þorgerði) kl. 15.00, þar verða úrslit kynnt og viðurkenningar veittar. Allir áhugamenn um sauðfé velkomnir.

UPPSTÖPPUN

KRISTJÁN FRÁ GILHAGA
SÍMI 892-8154

Drekagili 9 • 603 Akureyri
hreidrid@simnet.is

Með kaupum Bayer á Monsanto verður til eitt stærsta fyrirtæki í heimi á sviði fræ- og efnasölu í landbúnaði með um 25% markaðshlutdeild.

framleiðsla á skordýra- og plöntueitri í Monheim í Þýskalandi, heimaborg Bayer.

Talið er líklegt að heitið Monsanto muni hverfa af framleiðsluvörum hins sameinaða félags þar sem það hefur víða á sér slæmt orð.

Harðnandi samkeppni

Samkeppni á fræ- og efnamarkaði í landbúnaði er hörð og er alltaf að harðna þegar kemur að matvælaframleiðslu í heiminum og fá risafyrirtæki sem bítast um yfirráð á því sviði.

Á síðasta ári sameinuðust bandarísku landbúnaðarrisarnir Dow og DuPont og Syngenta í Sviss gekk til liðs við kínverska fyrirtækið ChemChina sem er í ríkiseigu og með tögl og hagldir þegar kemur að matvælaframleiðslu í Kína. Kaup ChemChina á Syngenta áttu sér stað eftir að Syngenta mistókst að ná samningum við Monsanto. Samanlagt stjórna fyrrgreind fyrirtæki milli 80 og 90% af fræsölu og framleiðslu á efnum til landbúnaðar í heiminum.

/VH

BÆTIEFNI EFLA BÚSTOFN

FJÖLBREYTT VÖRUÚRVAL FYRIR MJÓLKURKÝR

HIMAG FATA

Hin sívinsæla bætiefnafata fyrir kýr og kindur.

PRO - KETO

Vítamínbættur og lystugur orkugjafi fyrir kýr, einkum í kringum burð.

ADE60 - SE
Ný vara í stað Rautt Tranol.

Fljótandi A-, D-, og E-vítamín og selengjafi.

GELDSTÖÐUFATA

Bætiefnafata sem er sérstaklega löguð að þörfum mjólkurkúa á geldstöðu.

Sala og ráðgjöf | www.lifland.is | Reykjavík | Akureyri | Borgarnes | Blönduós | Hvolsvöllur
Sími 540 1100 | lifland@lifland.is | Lynghálss | Óseyri | Borgarbraut | Efstubraut | Stórólfsvelli

LÍFLAND

Fréttir

Verkefni um næringarmerkingar matvæla: Töluvert af frávikum sem kalla á úrbætur

– Ný reglugerð tekur gildi 13. desember

Í skýrslu Matvælastofnunar og Heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga um eftirlitsverkefni varðandi næringarmerkingar matvæla, sem kom út í lok ágústmánaðar, kemur fram að töluvert er af frávikum sem kalla á úrbætur, þótt víðast hvar séu merkingar í lagi.

Í niðurstöðum skýrslunnar kemur fram að eingöngu matvörur með næringarmerkingar hafi verið skoðaðar. Meirihluti skoðaðra matvara, eða 58 prósent, var með næringarmerkingu þrátt fyrir að aðeins væri skylt að næringarmerkja 42 prósent varanna sem skoðaðar voru.

Sameiginleg eftirlitsverkefni Matvælastofnunar og Heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga eru unnin í því skyni að samræma matvælaeftirlit í landinu og skoða ákveðna þætti við framleiðslu og dreifingu matvæla. Þetta verkefni var unnið á tímabilinu frá byrjun september 2015 til loka febrúar 2016 og var tilgangurinn tvíþættur; annars vegar að auka þjálfun eftirlitsmanna Matvælastofnunar og Heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga í að skoða næringarmerkingar og hins vegar að kanna hvort næringarmerkingar sem eru á matvörum á markaði eru réttar.

Nýjar reglur um næringarmerkingar

Tílefni þessa verkefnis er meðal annars það að 13. desember 2016 verður skylt að merkja næringargildi á flestar forpakkaðar matvörur og því mikilvægt að efla þekkingu og þjálfun á þessu sviði. Fram til þess tíma er eingöngu skylt að næringarmerkja ákveðnar matvörur, svo sem matvörur með næringar- og heilsufullyrðingum og kjötvörur. Jónína Stefánsdóttir, fagsviðsstjóri hjá Matvælastofnun, gefur dæmi um þær matvörur sem nýja reglugerðin mun ná yfir: forpakkað brauð, viðbit, ostar, kex, sælgæti, jógúrt, súpur, sósar, grautar, fiskvörur (svo sem plockfiskur), pitsur, tilbúin matvæli, ís og fleira af svipuðu tagi. Hún segir að þróunin sé nú hröð í þá átt að fyrirtæki séu tilbúin þegar fresturinn rennur út í desember, margir séu þegar farnir að merkja sínar matvörur í samræmi við reglugerðina.

Í þeirri reglugerð um næringarmerkingar sem nú er í gildi kemur fram að í miðlun upplýsinga um matvæli til neytenda skulu vera upplýsingar um orku, fitu, kolvetni, trefjar, prótein og salt. Einnig má gefa upp magn af vítamínum og steinefnum. Nær reglugerðin yfir birtingar allra slíkra upplýsinga; hvort sem um er að ræða vefsíður, matseðla eða annað. Þetta mun einnig eiga við í reglugerðinni sem tekur gildi í desember.

Innihald: Hálfrúgur (ásetur hálfrúgur), umbreytt stórflak, rykar, salt, hálfrúgur, sýrur (E 339, E 170), sýni, sýni, C-vítamín, niasín, B6-vítamín, B2-vítamín, D3-vítamín, þráðararnarín (E 300).				
Næringargildi		100 g	130 g	(1 skammtur)
Orka	1569 kJ	470 kJ	113 kcal	
Protein	575 kcal	12 g	4 g	
Kolvetni	73 g	20 g	1,5 g	
Fitu	9 g	0,5 g	0,5 g	
Ísu af nættarar trefjar	1,5 g	0,5 g	0,5 g	
Trefjar	9 g	3 g	3 g	
Natúrinn	0,9 g	0,3 g	0,3 g	
Vítamín og steinefni	100 g	% RSD	130 g	% RSD
A-vítamín	1000 µg	67	209 µg	36
D-vítamín	2,4 µg	48	1 µg	20
C-vítamín	20 mg	33	8 mg	10
Ísarn	1,8 mg	135	0,6 mg	41
Ríbóflavín (B2)	1,8 mg	113	0,5 mg	34
Niasín	18 mg	100	3 mg	30
Pyridoxín (B6)	2 mg	100	0,6 mg	30
Fólíat	667 µg	333	209 µg	100
Cobalamín (B12)	3 µg	300	1,5 µg	150
Kalsíum	176 mg	22	53 mg	7
Ísarn	409 mg	51	125 mg	15
Ísarn	31 mg	221	9 mg	66
Magnesium	111 mg	37	33 mg	11
Síni	15 mg	100	5 mg	30

Dæmi um framsetningu umbúðamerkinga.

Saltmagn utan vikmarka í 12 af 37 matvörum

Í eftirlitsverkefninu voru næringarmerkingar skoðaðar á 183 matvörum frá tæplega 80 fyrirtækjum og natríummælingar (saltmælingar) voru gerðar á 47 matvörum frá 37 fyrirtækjum. Þegar lögboðnar næringarlýsingar voru skoðaðar kom í ljós að í rúmlega 75 prósent tilvika voru öll næringarefni og orka gefin upp.

Í saltmælingunum kom í ljós að í 12 tilvikum var saltmagn utan vikmarka og í fimm tilvikum var saltmagnið meira en gefið var upp samkvæmt merkingu. Í þremur vörum var nærri einu grammi meira af salti í 100 grömmum en gefið var upp á merkingum.

Frávikum sem komu í ljós við skoðun næringarmerkinga er fylgt eftir af opinberu eftirliti (Heilbrigðiseftirliti eða Matvælastofnun) viðkomandi matvælafyrirtækis. Öllum fyrirtækjum var tilkynnt skriflega um niðurstöður natríummælinga (salt). Þar sem mælt magn var ekki innan vikmarka er málinu fylgt eftir af opinberu eftirliti (Heilbrigðiseftirliti eða Matvælastofnun) viðkomandi matvælafyrirtækis.

Í lokaorðum skýrslunnar segir að fjöldi frávikra frá saltmagni vekir athygli og sýni ef til vill þörf á að yfirfara bakgrunn næringarmerkinga svo að treysta megi betur þeim upplýsingum sem gefnar eru. Í því sambandi er sérstaklega tiltekið að mikilvægt sé að merking gefi ekki upp of lítið af salti svo að neytendur, sem þurfa heilsu sinnar vegna að takmarka saltinntöku, séu ekki blekktir. Skýrslan er aðgengileg á vef Matvælastofnunar, undir Eftirlitsniðurstöður. /smh

Umhverfis- og auðlindaráðherra ákveður fyrirkomulag rjúpnaveiða:

Heimilt að veiða 20 prósent færri fugla en í fyrra

– Formaður Skotveiðifélags Íslands gagnrýnir vinnubrögð ráðherra

Umhverfis- og auðlindaráðherra hefur ákveðið hvernig fyrirkomulag rjúpnaveiða skuli vera nú í október og nóvember. Leyft verður að veiða í 12 daga sem skiptast á fjórar helgar á tímabilinu frá 28. október til 20. nóvember 2016. Er það fyrirkomulag með sama sniði og verið hefur síðustu þrjú ár.

Leyfileg heildarveiði á rjúpum er 40.000 rjúpur sem gerir fimm til sex rjúpur á hvern skotveiðimann miðað við fjölda þeirra í fyrra. Er það í samræmi við mat Náttúrufræðistofnunar Íslands (NÍ) á veiðipoli stofnsins. Þetta er 20 prósent minni veiði en leyfð var í fyrra þegar heimilt var að veiða 54 þúsund fugla. Áfram verður sölubann á rjúpum og er Umhverfisstofnun (UST) falið að fylgja því eftir.

Horft framhjá Umhverfisstofnun

Eftir að umhverfis- og auðlindaráðherra hafði tilkynnt um ákvörðun sína heyrðust óánægjuraddir frá Skotveiðifélagi Íslands (SKOTVÍS), þess efnis að ráðherra hefði tekið tillögur Náttúruverndarstofnunar Íslands fram yfir þær sem UST lagði fram. Þar var lagt til að veiðidagarnir yrðu 18 – eða sex þriggja daga helgar – og það veiðifyrirkomulag yrði ótímabundið. Þó er þar tiltekið að varpstofn rjúpu færi ekki undir 90 þúsund fugla. Gerðist það yrðu veiðar ekki heimilaðar það ár og ekki aftur fyrr en varpstofninn teldi 100 þúsund fugla. Varpstofn rjúpu er metinn 131.563 fuglar, samkvæmt stofnmati NÍ.

Dúi J. Landmark, formaður SKOTVÍS, segir að það sé fyrst og fremst ósætti við að ráðherra skuli algjörlega líta framhjá tillögum sem Umhverfisstofnun leggur fram. „Það er sú stofnun sem fer með veiðistjórnun í landinu. Þessar tillögur voru unnar í samvinnu við SKOTVÍS og Fuglavernd, og mikil og fagleg vinna sem liggur þeim að baki. Okkur þykir óverjandi að ráðherra taki ekki meira mark eða tillit til þess sem þessir aðilar hafa fram að færa.

Þegar veiðistjóraembættið var lagt niður upp úr árinu 2000 og UST var komið á laggirnar tók hún við veiðistjórnunarhlutverkinu samkvæmt stjórnskipun og hefur gegnt því síðan. Eitt af hlutverkum NÍ er að veita ráðgjöf og leiðbeiningar þegar kemur að nýtingu náttúruauðlinda, ekki veiðistjórnun. Hún hefur þó seilst inn á það svið reglulega þegar kemur að rjúpnaveiðum. Árlega sendir NÍ frá sér tilkynningu um stöðu stofnsins sem er gott og blessað, en oftar en ekki koma þeir með hugmyndir um hvernig þeir telja að fyrirkomulagi veiða á að vera háttáð – sem er einfaldlega ekki þeirra hlutverk.

Sú slæma hefð virðist síðan hafa skapast að bæði fjölmiðlar og ráðherrar oft á stundum taki þessum

Dúi J. Landmark, formaður Skotveiðifélags Íslands.

hugmyndum NÍ sem stóra sannleik þegar kemur að veiði rjúpu. Á NÍ er að finna mikið af mjög hæfu fólki sem við hjá SKOTVÍS berum mikla virðingu fyrir og viljum eiga málefnalega samvinnu við. Veiðistjórnun er samt sem áður ekki hennar hlutverk, það ætti ráðherra að vita og miða sínar ákvarðanir við það.

Við viljum að sjálfsögðu fá fleiri daga, en það þýðir ekki meiri sóknarþunga eins og skilningur ráðherra virðist vera, heldur að álagið dreifist á fleiri daga. Það verður því minni veiðipungi á hverjum leyfðum veiðidegi. Þetta snýst um að dreifa álaginu og hafa meira öryggi fyrir veiðimenn. Það þýðir ekki fleiri veiddar rjúpur,“ segir Dúi.

Lokaákvörðun um fyrirkomulag rjúpnaveiða er alltaf í höndum ráðherra en Dúi segir að það gangi ekki að tillögur UST séu ítrekað virtar að vettugi við þá ákvörðunartöku. „Við höfum fyllstu trú á að ráðherra geti séð ljósið í þessu. Það ganga fimm til sex þúsund atkvæðisbærir veiðimenn og -konur til veiða á hverju hausti. Þetta fólk tekur eftir því hvernig þeirra málstað er sinnt af hálfu stjórnmálamanna. Hið sama má segja um þá tólf þúsund veiðikorthafa sem er að finna í landinu.“

UST og NÍ ráðherra til ráðgjafar

Ingveldur Sæmundsdóttir, aðstoðarmaður umhverfis- og auðlindaráðherra, segir að í 3. grein laga um villt dýr sé tekið fram að UST og Náttúrufræðistofnun Íslands skulu báðar vera ráðherra til ráðgjafar og gera tillögur varðandi vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum eftir því sem tílefni er til. „Umhverfis- og auðlindaráðherra hefur viðmið um sjálfbærar veiðar í fyrirrúmi við sína ákvarðanatöku. Ráðherra ákvað því í þessu ljósi, það er fyrirliggjandi mati á stærð stofnsins, að veiðidagafyrirkomulag haustið 2016 verði einfaldlega með sama sniði og verið hefur undanfarin þrjú ár, það er 12 veiðidagar á landinu. Til að tryggja fyrrisjálleika er jafnframt

gefinn út veiðitími fyrir árin 2017 og 2018, en með þeim fyrirvara að daga-fjöldinn þá geti átt eftir að aukast eða minnka eftir því hverjar niðurstöður eru í stofnmælingum.

Áhugavert er að leita leiða til að styrkja veiðistjórnun á rjúpu – og ef mögulegt er að fjölga veiðidögum. Það er eftirsóknarvert til að sem flestir veiðimenn geti notið þessa sports og tilheyrandi útiveru í náttúrunni, ef hægt er að tryggja að það leiði ekki til ósjálfbærra veiða og umfram það sem ráðlagt er. Það mun ráðuneytið skoða í samstarfi við sínar fagstofnanir og hagsmunaaðila,“ segir Ingveldur.

UST gerir tillögur um stjórn og framkvæmd veiða

Eins og Ingveldur segir er það tekið skýrt fram í 3. grein laga um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum að NÍ og UST skuli vera ráðherra til ráðgjafar og gera tillögur varðandi vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum. Þar er eftirfarandi einnig tiltekið í 3. grein:

„Umhverfisstofnun hefur umsjón með og stjórn á þeim aðgerðum af opinberri hálfu sem ætlað er að hafa áhrif á stofnstærð og útbreiðslu villtra dýra eða koma í veg fyrir tjón af þeirra völdum, sbr. VI. kafla. [Í þeim tilvikum sem ákveðið er að aflétta friðun skal Umhverfisstofnun gera tillögur til [ráðherra]1) um stjórn og framkvæmd veiða á stofnum villtra fugla og spendýra, sbr. 7. gr., að höfðu samráði við Náttúrufræðistofnun Íslands.]2)

Um stefnumótandi mál um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum skal haft samráð við Bændasamtök Íslands, Samband íslenskra sveitarfélaga, hrein-dýraráð að því er varðar hreindýr, Skotveiðifélag Íslands sem og áhuga- og hagsmunasamtök um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum.

Umhverfisstofnun leiðbeinir þeim sem stunda veiðar og aðrar aðgerðir til þess að koma í veg fyrir tjón af völdum villtra dýra.]“ /smh

**STEYPUSTYRKJARJÁRN,
LYKKJUR OG JÁRNAMOTTUR**

STJÖRNUBLIKK
RATVORASAR • ALMENN KLINGVÖR • RAMMSTÁL • RÁÐJÁRN
LOFTASTYRKJUR • EIS • KLINGUR • FUGLETÖNN • KLINGVÖR
Snögg og góð þjónusta!

Smiðjuvegi 2 • 200 Kópavogur • Sími 577 1200 • Fax 577 1201 • info@stjornublikk.is • www.stjornublikk.is

ESJUGRUND ehf
ESJUGRUND@ESJUGRUND.IS • SÍMI 565 3322 • ESJUGRUND.IS

**Vacuum pökkuð matvæli
gymast allt að 6 sinnum lengur**

Áratuga góð reynsla á vélunum frá Orved

Erum líka á facebook Kreditkort / Greiðsludreifing / Póstkröfur

Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

**HUSQVARNA
FS 400 LV**
Sögunardýpt 16,5 sm

**HUSQVARNA
K 760**
Sögunardýpt 12,5 sm

**HUSQVARNA
K 3600 MK II**
Sögunardýpt 27 sm

**HUSQVARNA
K 2500**
Sögunardýpt 14,5 sm

**HUSQVARNA
DM 230**
Bordýpt 15 sm

HUSQVARNA
Steinsagarblöð
og kjarnaborar

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Akralind 4 | 201 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

Verð frá 889.000 kr. m/vsk.

ICE-VIKING GISTITUNNUR

Nánari upplýsingar og verð má finna á heimasíðu okkar
www.ice-viking.is eða á heimasíðu framleiðanda
www.vikingindustrier.com

Ice-Viking.is

Beint frá framleiðanda

BLIKKÁS – FUNI

Smiðjuvegi 74 (gul gata) – 200 Kópavogi – Sími 515 8701

HEITIR POTTAR

með viðarkynntum hitara

Verð frá 455.000 kr.

SÁNATUNNUR

Verð frá 678.000 kr.

www.blikkas.is • www.funis.is • www.ice-viking.is

SAMSUNG

Mjög góð kaup á bognu 4K sjónvarpi

KU6175

Sería: 6100 • Tegund: UHD - 4K • Stærð: 49" eða 123cm • Bogið • Upplausn skjás: 3840x2160 (4K) - 8M pixlar • Tegund skjás: LED • PQI: 1400 PQI (Picture Quality Index)

49" KU6175
Verð: 139.900,-

55" KU6175
Verð: 179.900,-

LED • 1920X1080 • 400 PQI
• Nýtt Smart viðmót

49" K5505 Verð áður: 139.900.-
Verð nú: 118.900,-

UHD • 4K • 8 milljón pixlar • 1500 PQI • Nýtt Smart viðmót
• Quad-Core örgjörfi

55" KU6405/6475 Verð áður: 239.900.-
Verð nú: 199.900,-

UHD • Curved • 4K • 8 milljón pixlar • 1500 PQI • Nýtt
Smart viðmót • Quad-Core örgjörfi

55" KU6655/6505 Verð áður: 249.900.-
Verð nú: 209.900,-

FYRIR HEIMILIN Í LANDINU

ORMSSON

LÁGMÚLA 8 • SÍMI 530 2800 • ormsson.is

SAMSUNG

SETIÐ

SÍÐUMÚLA 9 • SÍMI 530 2900

ORMSSON KEFLAVÍK SÍMI 421 1535	ORMSSON PRISTUR-ÍSAFIRÐI SÍMI 456 4751	KS SAUBÁRKRÓKI SÍMI 455 4500	SR BYGG SIGLUFIRÐI SÍMI 467 1559	ORMSSON AKUREYRI SÍMI 461 5000	PENNINN HÚSAVÍK SÍMI 464 1515	ORMSSON VÍK - EGILSSTÖÐUM SÍMI 471 2038	ORMSSON PAN-NESKAUPSSTAÐ SÍMI 477 1900	ORMSSON ÁRVIRKINN-SELFOSI SÍMI 480 1160	GEISLI VESTMANNAEYJUM SÍMI 481 3333	TÆKNIBORG BORGARNESI SÍMI 422 2211	OMNIS AKRANESI SÍMI 433 0300	BLÓMSTURVELLIR HELLISSANDI SÍMI 436 6655
--------------------------------------	--	------------------------------------	--	--------------------------------------	-------------------------------------	---	--	---	---	--	------------------------------------	--

STEEKUR

Djöfla- og draugafætur

Ýmsar jurtir voru áður fyrir notaðar til lækninga og mörg nútímalýf eru upprunnin í gömlum lækningajurtum. Jurtir tengdust líka hjátrú og voru notaðar við galdur.

Vallhumall (*Achillea millefolium*) þykir hin besta lækningajurt og er sögð brúklek gegn ýmsum kvillum, jurtin er mykjandi, blóðleysandi og styrkjandi. Sé rótin þurrkuð og mulin er hún talin góð gegn ígerð og tannþínu. Seyði jurtarinnar er talið gott gegn kvefi, sóthita, hrukum og filapenslum í andliti þvoir menn andlit sitt með því fyrir svefninn.

Sortulyng (*Arctostaphylos uva-ursi*) eða mulníngrar var notað til að drýgja tóbak, þetta er einnig þekkt meðal indíána Norður-Ameríku, og til að búa til blek og sem litarefni. Í galdrabók frá 15. öld er það sagt gott til að fæla burt drauga. Nafnið lúsamulníngrar er einnig þekkt, en það stafar af því að menn töldu sig verða lúsuga af því að borða sortulyng.

Birki (*Betula pubescens*) er ein af þessum plöntum sem Íslendingar hugsa til í hálfgerðri lotningu, talað er um endurheimt birkiskóganna og skuldina við landið. Seyði úr birkiberki þótti afar gott gegn niðurgangi og til að verja barnarassa sviða. Þá þótti einnig gott að brugga vín, svonefnt birkivatn, úr birki.

Skarfakál (*Cochelearia officinalis*), kálgresi, síonsjurt eða skyrbjúgsjurt er gömul lækningajurt og mjög C-vítamínrík. Henni var safnað á vorin og þótti hún hin besta lækning við skyrbjúg eins og eitt af nöfnum hennar gefur til kynna. Skarfakál var talið örva tíðir og þótti gott að leggja hana í mat til að varna rotnun.

Ætihvönn (*Archangelica officinalis*) hefur alla tíð verið mikils metin hér á landi og reyndar víðar. Á latínu heitir hún Archangelica sem þýðir erkiengilsjurt. Síra Björn Halldórsson í Sauðlauksdal talar um það í Grasnytjum sínum að hvönnin lækni milli 10 og 20 sjúkleika og Oddur Hjaltalín segir í bók sinni Íslensk grasfræði að: „Urtin hefir styrkjandi, vindeyðandi, svitaeýðandi, ormdrepandi, uppleysandi, forrotnum móstandandi og blóðhreinsandi krapt. Hún er því góð ímót matarólyst, vindum í þörmum, innvortis tókum, gulu, hósta, skyrbjúgi, stöðnuðu tíðablóði, og móstandend drepstóttum [...]. Til manneldis má rótina brúka, er hún munntöm fæða með fiski og nýu smjöri; hún er og bezta sælgæti bituð og selltuð með sykri.“ Líklegt er að hvönn hafi verið ræktuð hér á landi frá landnámi, hún var að minnsta kosti mikið ræktuð í Noregi, og í fornsögum er minnst á hvannagarða. Hvannir hafa þótt hin mesta búbót og hafa mörg bæjarnöfn og örnefni hvönn sem hluta af nafni sínu, svo sem Hvanneyri, Hvannir, Hvannavellir og Hvanndalir. Nafngiftir að þessu tagi eru ómetanleg heimild um gróðurfar og plöntunytjar, hvönnin hefur sett svip á landið og verið mikilvæg nytjaplanta.

Einir (*Juniperus communis*). Göngum við í kringum einiberjarunn er þýðing á dönskum texta sem á frummálinu heitir Sá går vi rundt om en Enebærbusk. Flestir Íslendingar þekkja textann og syngja hann þegar þeir ganga kringum jólatré. Barr einis er einkar gott við affleysi og tíðarteppu og það þykir hið hollasta reykelsi. Áður fyrr voru einiber brennd og reykurinn látinn leika um sængurkonur til að halda djöflinum í skefjum. Þess má einnig geta að það eru einiber sem gefa séniver og gini sitt sérstaka bragð.

Íslenskir umboðsmenn Búvís.

Búvís fagnar 10 ára afmæli

Í lok ágúst fagnaði Búvís ehf. á Akureyri tíu ára starfsafmæli fyrirtækisins. Á fjórða hundrað gestir mættu í afmælisveisluna.

Veislustjóri var Niels Árni Lund og stjórnaði hann fagnaðinum af alkunnri röggsemi ásamt því að fara með gamanmál. Veislan hófst með fordrykk og kvöldverði. Álftagerðisbræður sungu nokkur lög og margt fleira var til gamans gert.

Auk innlendra viðskiptavina og annarra gesta mættu ellefu gestir frá erlendum birgjum í veisluna.

Fyrirtækið var stofnað árið 2006 og hefur vaxið jafnt og þétt á þessum 10 árum. Frá árinu 2013 hefur fyrirtækið verið á lista yfir

Fulltrúar erlendra birgja fagna með Búvís.

Einar Guðmundsson framkvæmdastjóri tók lagið á harmóníku.

Á fjórða hundrað gestir mættu í afmælisveisluna.

framúrskarandi fyrirtæki sem Creditinfo gefur út á hverju ári.

Helstu vörumerki sem Búvís verslar með eru: Orkel rúlluvelar og vagnar, Samasz landbúnaðarvélar, Metal Fach landbúnaðarvélar, Bauer haugsugur o.fl., Rani plast, Tama net, Cemagro áburður, Rauch áburðardreifingar, Dieci skotbómulyftarar, Kränsle háþrýstidælur og Palmse vagnar.

/VH

RIFF - alþjóðleg kvikmyndahátíð í Reykjavík:

Glænýjar og framsækna kvikmyndir

Splunkunýjar myndir sem hafa hlotið verðlaun á virtustu kvikmyndahátíðum heims í ár, glænýjar heimildamyndir um mál-efni líðandi stundar, íslenskar og erlendar stuttmyndir, framsækna myndir ungra leikstjóra og margt fleira verður á dagskrá RIFF - alþjóðlegri kvikmyndahátíð í Reykjavík í ár.

Hátíðin sem haldin er í þrettánda sinn fer fram dagana 29. september til 9. október. Tíu kvikmyndir munu keppa um Gullna lundann, aðalverðlaun RIFF, en í þeim flokki eru fyrsta eða annað verk kvikmyndaleikstjóra hvaðanæva að úr heiminum. Einnig verða veitt verðlaun í flokki leikinna íslenskra stuttmynda og í fyrsta sinn í flokki erlendra stuttmynda.

Þúsund haust – um réttir á Íslandi

Íslensk-bandaríska stuttmyndin A Thousand Autumns, eða Þúsund haust, eftir Bob Krist, fjallar um réttir á Íslandi. Leikstjórinn hefur heimsótt Ísland reglulega frá árinu 1987 og tekið myndir fyrir National Geographic.

Myndir heiðursgesta

Verðlaunaleikstjórinn Darren Aronofsky er heiðursgestur hátíðarinnar, og verða þrjár kvikmyndir

Darren Aronofsky og Deepa Mehta eru heiðursgestir RIFF 2016.

Stuttmyndin Þúsund haust fjallar um réttir á Íslandi.

hans, The Wrestler, Requiem for a Dream og Black Swan, sýndar en sú síðastnefnda var tilnefnd til

fimm Óskarsverðlauna árið 2011. Einnig verður kvikmyndagerðarökonan Deepa Mehta heiðursgestur

á hátíðinni og verða þrjár myndir úr hennar smíðju sýndar, þar á meðal hin glænýja The Anatomy of Violence sem fjallar um hina alræmdu hópnauðgun í Delí árið 2012. Tvær kvikmyndir Alejandro Jodorowsky verða sýndar á hátíðinni, Endless poetry og Dance of reality. Leikkonan Chloë Sevigny er sérstakur gestur RIFF í ár, en stuttmynd hennar, Kitty, sem er frumraun hennar í leikstjórstölnum, verður sýnd.

Greppikló og Frankenstein

Fjöldi skemmtilegra sérviðburða verða á hátíðinni. Þar á meðal hið rómaða sundbió þar sem barnafígúran Greppikló og skrímslið Frankenstein munu hitta unga sem eldri gesti Sundhallarinnar fyrir, meistarspjöll með heiðursgestum hátíðarinnar og samstarfssýningar við bæði Listasafn Íslands og Listasafn Reykjavíkur. Börn fá sérstakan sess á hátíðinni með barnkvikmyndahátíð í Norræna húsinu þar sem sýndar verða spennandi stuttmyndir og myndir í fullri lengd fyrir alla aldurshópa, ýmis námskeið fyrir börn og ungt fólk, þar á meðal námskeiðið Stelpur filma! sem nú er haldið í annað sinn, auk þess sem börnum úr grunnskólum Reykjavíkur verður boðið sérstaklega á hátíðina.

/VH

Úrval hjólbarða á betra verði

Fólksbíla-, traktora-, vinnuvéla-, vagna-, jeppa-, og vörubíladekk í úrvali.

Handverkfæri

20%
afsláttur af öllum dekkjum til 15. október 2016

Beinn innflutningur til Akureyrar
Ármann sími 896 8462 og Tryggvi 896 4124

MOTUL
Smurþjónusta

DEKKJASALA AKUREYRAR (Jason ehf.)
Hjólbarðapjónusta - Smurþjónusta - Þrif á bílum - vönduð handverkfæri og fl. Njarðarnesi 1 sími 460 4350

SPEGLAR

Íspan
GLER OG SPEGLAR

SUMARTILBOÐ

Á GESTAHÚSUM OG GARÐHÚSUM

www.volundarhus.is

34 mm bjálki / Tvöföld notun
TILBOÐ - GARÐHÚS 4,4m²
kr. 169.900,- án fylgihluta
kr. 199.900,- m/fylgihlutum

34 mm bjálki / Tvöföld notun
TILBOÐ - GARÐHÚS 4,7m²
m/opnanlegum glugga
kr. 189.900,- án fylgihluta
kr. 219.900,- m/fylgihlutum

ATH! 34 mm bjálki / Tvöföld notun
TILBOÐ - GARÐHÚS 9,7m²
kr. 299.900,- án fylgihluta
kr. 359.900,- m/fylgihlutum

70 mm bjálki / Tvöföld notun
VERÐTILBOÐ - GESTAHÚS 25 m²
með 9 m² yfirbyggðri verönd
kr. 1.699.900,- án fylgihluta.
kr. 1.999.900,- með fylgihlutum og byggingarnefndar teiknisetti.

uölundarhús.is
Vel valið fyrir húsið þitt
volundarhus.is - Sími 864-2400

Grunnmynd og nánari upplýsingar á heimasíðu **volundarhus.is**

50% afsláttur af flutningi á GARÐHÚSUM og GESTAHÚSUM á allar þjónustu-stöðvar Flytjanda.

GESTAHÚS og GARÐHÚS sérhönnuð fyrir íslenskar aðstæður

Sjá fleiri GESTAHÚS og GARÐHÚS á tilboði á heimasíðunni **volundarhus.is**

Staðgreiðsla VISA Lán

Vantar nýja lykla?

Smíðum og forritum langflestar gerðir bíllykla

- Húslýklar
- Láshús og fylgihlutir
- Lyklakerfi
- Peningaskápar
- Silindrar
- Hurðapumpur

Neyðarþjónustan
Skútuvogi 11 • www.neyd.is • s: 510 8888
Opíð alla virka daga 8-18 laugardaga 10-14

Er þetta ekki flott?

Til sölu hinar sérstöku súlu-Blæaspir, 2-3 m háar. 30 ára reynsla af þeim hér á landi. Þurfa lítið rými og henta vel sem stakstæð tré.

Einnig hengibirki og vörtubirki frá N-Noregi og ýmsar aðrar öðruvísi plöntur. Alaska aspir 2-3 m (Sælandsaspir, keisaraaspir og iðun). Íslenskt birki 2-3 m.

Nú er góður tími til að planta. Grænt-Land Sími: 860-5570

Tilboð!

Birkitré 2-3 m. á hæð.
Tilboðsverð v. magnkaup,
10 stk., 20 stk., 30 stk. eða fleiri

Grænt Land ehf. - Flúðum
Uppl. í síma 860-5570

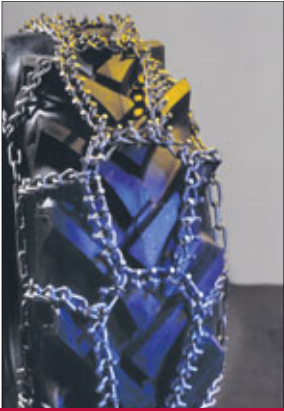
Tilboð!

HÖFÐINGJATRÉ aspir 3-5 m til að setja við heimreiðar og brjóta vindstrengi við hús. Takmarkað magn, gott verð.

Grænt Land ehf. - Flúðum
Uppl. í síma 860-5570

TRYGG SNJÓKEDJUR

Nøstet Kjetting as

Vertu viðbúinn vetrinum

LÉTTAR – STERKAR – TRAUSTAR

Hafðu samband og kynntu þér vöruúrvalið og þjónustuna

ÍSFELL
Ísfell ehf., Óseyrarbraut 28
220 Hafnarfjörður, Sími 5200 500
www.isfell.is, isfell@isfell.is

Féð rennur inn í Tungnarétt í Biskupstungum, en þar var smalað laugardaginn 10. september. Á innfelldu myndinni eru mæðgurnar Kristín María og Dagný Björk, sem skemmtu sér vel í réttunum. Myndir / Ruth Örnólfsdóttir

Margt um manninn í Tungnarétt

Smalað var í Tungnarétt í Biskupstungum laugardaginn 10. september. Að venju var þar margt um manninn þegar atgangurinn hófst í réttinni klukkan níu að morgni.

Auk bænda og þeirra aðstoðarfólks við smölunina, þá njóta Tungnaréttir sívaxandi vinsælda í augum ferðamanna. Ruth Örnólfsdóttir mætti þar líka vopnuð myndavél. Skaut hún ótt og títt og fangaði stemninguna á rafeindaflögu og hér má sjá afraksturinn.

Ávallt er mikið sungið í Tungnaréttum.

Fjallkóngurinn Guðrún Svanhvít Magnúsdóttir ásamt Ingibjörgu Ketilsdóttur.

Herdís, Kolbrún og Björk skemmtu sér vel í réttunum.

Systurnar frá Bóli þær, Halla og Didda, létu sig ekki vanta í réttirnar.

Kjarnholtssysturnar Ingibjörg og Guðrún.

Agnar frá Ísabakka og Björn í Brautarholti skála við Guðrúnu Ketilsdóttur.

Flóttir eru þeir feðgarnir í Úthlíð, Björn og Ólafur.

Hafdís Inga og Sævar Andri með snúlluna sína á milli sín.

Guðrún, Elísabet Inga, Gunnþóra og Birna mættar með öndvegis koníak í réttirnar.

Guðni, Birgir, Ögmundur og Svavar.

B&B Guesthouse

Á leiðinni til útlanda?

Innifalið í verði er gisting, morgunverður, keyrsla í flug, geymsla á bíl og skil á bíl við flugstöð við heimkomu

2 manna herbergi

10.500 kr

Hringbraut 92, í miðbæ Keflavíkur 867-4434 & 421-8989
www.bbguesthouse.is

Bændablaðið
Kemur næst út

6.
október

Vinnubjarkur!

TRAKTOR
SEM LÉTTIR ÞÉR STÖRFIN

GRZZLY 700 EPS FJÓRHJÓL MED TRAKTORSSKRÁNINGU

Ný útgáfa með dráttarspili, LED ljósum og 26" dekkjum. Aukin burðargeta og lækkaður þyngdarpunktur gerir gott hjól enn betra. Verð frá kr. 1.990.000,- m/vsk.

Þjóðum einnig vandaðar fjórhjólakerrur í öllum stærðum. Verð frá kr. 149.900,- m/vsk.

YAMAHA

Kletthálsi 3 | 110 Reykjavík | sími 540 4900
www.yamaha.is

**ÞJÓÐUM ALLA ALMENNA
VERKSTÆÐISÞJÓNUSTU!**
Tímamantanir í síma 540 4900

HÁTÍÐNI SUÐUVÉL

Nýja sambyggða hátíðni suðuvélin frá HELVI sameinar kosti pinnasuðuvéla, MIG-suðuvéla og TIG-suðuvéla í einni handhægri en öflugri suðuvél: FOX185.

- Auðvelt að sjóða ál, stál eða ryðfritt.
- Hægt er að sjóða með gasi og án gas.
- 170 Amp vél sem auðvelt er að stilla.
- Tekur rúlluvír í stærðunum 0,8 - 1,0
- Vírfærsla er með 2ja rúllu stálmotor
- Tekur pinnavír í stærðum 1,6 - 3,25
- Euro tengi barki.
- Polir að vera tengd við rafstöð
- Létt og meðfærileg - aðeins 25 kg

Allar nánari upplýsingar er að finna á www.thor.is

Þ Ó R Í

REYKJAVÍK:
Krókháls 16
Sími 568-1500

AKUREYRI:
Lónsbakka
Sími 568-1555

Vefsíða:
www.thor.is

ÍÐNAÐARHURÐIR BÍLSKÚRSHURÐIR

- Íslensk framleiðsla, smíði og samsetning.
- Allar hurðir smíðaðar samkvæmt máli.
- Áratuga reynsla starfsmanna í hurðum.
- Hágæða hráefni.
- Polir íslenskt veðurfar.
- Sér meðhöndlaðar brautir gegn ryði og álagi.
- Stuttur afgreiðslutími.

IS HURÐIR

IS Hurðir | Sími 564 0013 | www.ishurdir.is | ishurdir@ishurdir.is

SAVAGE ARMS®

Savage Stevens 320 pumpa 12ga, skiptanlegar þrengingar, ólafestingar **Kr. 49,900**

Savage Stevens 12ga Tvíhleypa, 23/4 og 3", 3 kg. Einn gíkkur, 5 þrengingar. 23/4 og 3 **Kr. 119,900**

Savage Stevens 1200S hálfjálmirk Snúningsbolti. 5 skiptanlegar beretta þrengingar. Breytanlegur halli á skepti Ólafestingar Tekur 2 3/4 og 3" 3,1 kg. **Kr. 89,900**

Savage Stevens 1200S camo 12ga hálfjálmirk haglabýssa snúningsbolti, 5 skiptanlegar beretta þrengingar. Breytanlegur halli á skepti Ólafestingar. Tekur 2 3/4 og 3" 3,18 kg. **Kr. 95,900**

Vesturröst

Sérverslun veiðimanna - Laugavegi 178 - sími 551 6770 - www.vesturrost.is

Fréttaskýring

Lífrænum landbúnaði vex ásmegin í Evrópu:

Yfir 10 milljónir hektara nýttir undir lífræna framleiðslu í ESB-ríkjunum

— Svar við massaframleiðslu einkaleyfisvarðaðra erfðabreyttra afurða samhliða notkun eiturefna

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is

Talsverð vitundarvakning hefur orðið á undanförunum árum varðandi þann þátt landbúnaðar sem fellur undir skilgreininguna lífræn framleiðsla. Það sem ýtt hefur undir þessa þróun erlendis er vaxandi notkun erfðabreyttra afbrigða samhliða aukinni notkun eiturefna.

Framleiðendur lífrænna afurða í ESB-löndunum voru 257.100 árið 2014. Hæst hlutfall þeirra er á Ítalíu, eða 17,9%, þá kemur Spánn með 11,9%, Pólland með 10,3%, Frakkland

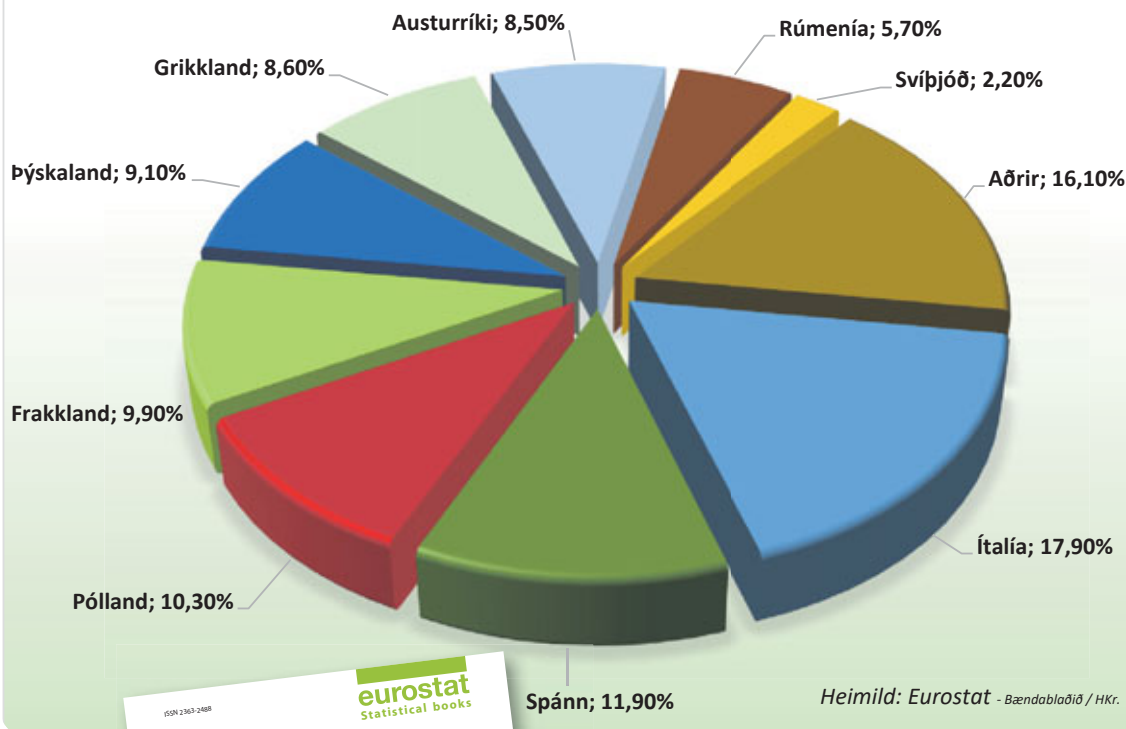
með 9,10%, Grikkland með 8,6%, Austurríki með 8,5%, Rúmenía með 5,7%, Svíþjóð með 2,2% og aðrar þjóðir eru með 16,1% af heildinni.

Líftæknirísarnir koma óorði á líftæknina

Þótt flestir viðurkenni að líftækni í landbúnaði geti verið mjög af hinu góða, þá hefur hugtakið erfðabreytt matvæli öðlast afar neikvæða merkingu. Ástæðan er tvíþætt. Annars vegar gríðarleg notkun eiturefna samhliða notkun á erfðabreyttum og eiturefnaþolnum afbrigðum eins og korni og sojabánum

ÖFLUGUSTU RÍKI ESB Í LÍFRÆNNI FRAMLEIÐSLU 2014

- Hlutfall af heildarjöföldu lífrænna framleiðanda í 28 ríkjum ESB (257.100) í prósentum

Heimild: Eurostat - Bændablaðið / HKR.

(Roundup ready). Hins vegar hvernig stórfyrirteki sem fengið hafa einkaleyfi á ákveðnum plöntuafbrigðum hafa hagað sér og stórskaðað bændur víða um heim. Sum þessara fyrirtekja eru líka með einkaleyfi á eiturefnunum sem þau selja grímt. Það má því með nokkrum sanni segja að líftæknirísarnir sjálfir hafi komið óorði á líftæknina í heiminum.

Eitt svarið til að komast út úr þessari hringekju og tryggja neytendum heilnæmar afurðir er því lífræn framleiðsla undir ströngu regluverki.

Svar við notkun á 360.000 tonn af sk. „varnarefnum“

Það er svo sem ekkert skrítið að almenningur sé farinn að snúast á sveif með lífrænum ræktendum. Ekki þarf annað en að glugga í skýrslur Eurostat, m.a. „Eurostat statistical books“ (Agriculture, forestry and fishery statistics 2015)

til að átta sig á ástæðunni. Þar kemur m.a. fram að á árinu 2013 voru seld 360.000 tonn af sk. „varnarefnum“ í ríkjum Evrópusambandsins. Þetta eru skordýraeitur og plöntueitur sem að stærstum hluta er úðað yfir akra við ræktun á korni, grænmeti og ávöxtum. Þar af voru 19,5% seld á Spáni, 18,7% í Frakklandi, 13,8% á Ítalíu, 12,3% í

Þýskalandi og 6,2% í Póllandi. Stærsta hlutfallið af eiturefnunum var til að eyða sveppagróðri og bakteríum eða um 42%. Síðan kom svokallaður illgresis- og mosaeyðir sem stendur fyrir 35% af notkuninni. Margvísleg önnur sérhæfð „plöntuvarnarefni“ eru svo um 13% en skordýraeitur er sagt vera 5% og „vaxtastýringarefni“ um 3–4%.

10,3 milljónir hektarar undir lífræna framleiðslu

Í 28 ríkjum Evrópusambandsins voru á árinu 2014 rúmlega 10,3 milljónir hektara af ræktarlandi nýttir undir lífræna framleiðslu sem fer vaxandi. Hafði landnýting undir slíka starfsemi þá aukist um 2,3% á milli ára. Var það verulega meiri aukning en á milli áruna 2012 til 2013, en þá nam hún 0,2%.

Um 5,9% ræktarlands komið undir lífræna framleiðslu

Á árinu 2013 var 5,8% af nýtanlegu

Land undir lífræna ræktun (land í fullri notkun og í ræktun)

Land í hekturum	2013	2014	Breyting í %
Land í hekturum	10.084.908	10.315.170	2,3
Belgía	62.471	66.704	6,8
Austurríki	526.689	525.521	-0,2
Bretland	558.718	512.475	-6,7
Búlgaría	56.287	47.914	-14,9
Danmörk	169.298	165.773	-2,1
Eistland	151.164	155.560	2,9
Finnland	204.810	210.649	2,9
Frakkland	1.060.756	1.118.845	5,5
Grikkland	383.606	362.826	-5,4
Holland	48.936	49.159	0,5
Írland	53.812	51.871	-3,6
Ítalía	1.317.177	1.387.913	5,4
Króatía	40.660	50.054	23,1
Kýpur	4.315	3.887	-9,9
Lettland	185.752	203.443	9,5
Litháen	165.885	164.390	-0,9
Lúxemborg	4.447	4.490	1
Malta	7	34	380,9
Portúgal	197.295	212.346	7,6
Pólland	669.863	657.902	-1,8
Rúmenía	301.148	289.252	-4
Slóvakía	157.848	180.307	14,2
Slóvenía	38.664	41.237	6,7
Spánn	1.610.129	1.710.475	6,2
Svíþjóð	500.996	501.831	0,2
Tékkland	474.231	472.663	-0,3
Ungverjaland	131.018	124.841	-4,7
Þýskaland	1.008.926	1.033.807	2,5
Noregur*	51.662	49.827	-3,6
Sviss*	127.282	133.002	4,5
Serbía*		9.548	
Tyrkland*	474.766	515.817	8,6

*Lönd utan ESB

Heimild: Eurostat

Land undir lífræna ræktun í 32 Evrópuríkjum 2013 og 2014 - þar af í 28 ríkjum ESB

landbúnaðarlandi í ríkjum ESB notað undir lífræna ræktun, en það jókst í 5,9% á árinu 2014. Hlutfallið er þó mun hærra í sumum löndum ESB samkvæmt úttekt Eurostat. Þannig var hlutfallið yfir 16% í Eistlandi, Svíþjóð og Austurríki. Í Lettlandi, Ítalíu og í Tékklandi var hlutfallið yfir 10% af heildar landbúnaðarlandinu. Í öðrum löndum var það á milli 0,3% eins og á Möltu og upp í 9,5% í Slóvakíu.

Framtíðarsýnin

Lífrænn landbúnaður byggir, eins og nafnið bendir til, á ræktun á náttúrulegan hátt án aðkomu kemískra efna. Þar er t.d. útilokuð notkun á kemískum áburði, gróðureyðingarefnum og skordýraeitri. Innan hins umdeilda landbúnaðarkerfis Evrópusambandsins (Common Agricultural Policy - CAP) er litið á lífrænan búskap sem

Fólk sem leitar eftir matvælum sem það getur treyst að séu framleidd með vistvænum hætti sækist æ meir eftir matvælum sem framleidd eru samkvæmt forskrift framleiðenda á lífrænum afurðum.

mikilvægan þátt í þróun landbúnaðar í Evrópu. Þar hafa menn bent á að innan lífræna geirans sé oft að finna mestu

frumkvöðlana í þróun landbúnaðar. Þá hefur lífrænn búskapur verið að vaxa talsvert frá 2014 í skjóli áætlun-

ar Evrópuráðsins sem ber heitið „Action Plan for the future of Organic Production in the European Union“.

Þróunin mishröð eftir löndum*

Lífræn ræktun er mjög mismunandi í aðildarríkjum ESB. Þannig standa fjögur lönd fyrir um 51% lífrænu ræktunarinnar með tilliti til framleiðslu og landnotkunar. Það er Spánn með 16,6%, Ítalía með 13,5%, Frakkland með 10,8% og Þýskaland er með 10% af heild lífræns búskapar innan ESB.

Áður en land getur fallið undir skilgreininguna lífrænt, þarf það að fara í aðlögun. Land sem verið er að umbreyta í lífrænt land gefur vísbendingu um hvernig þróunin í lífræna geiranum verði á komandi árum. Af heildartölum um land sem er komið í fulla notkun og er verið að umbreyta fyrir lífræna ræktun, er hlutfall lands í aðlögun lægst í Bretlandi, eða 3,5%.

Þrettán lönd innan ESB eru með á milli 10 og 20% af skilgreindu landsvæði í lífrænni ræktun í aðlögunarferli. Sjö lönd eru með meira en 20% hlutfall af sínu lífræna landi í aðlögun. Hæsta hlutfallið er á Möltu (49,8%), í Króatíu (55,1% og í Bulggaríu (68,3). Þessar tölur segja þó ekki til um hlutfall af öllu landbúnaðarlandi í viðkomandi löndum. Þannig

Hugsaðu áður en þú borðar, eða hugsaðu um hvað þú setur ofan í þig, eru ein af slagorðum lífræna neytenda.

THINK
before you eat

var hlutfall lands sem verið er að aðlaga undir lífræna framleiðslu hæst í Bulggaríu, en þar var samt samdráttur í heildarnotkun lands í lífræna geiranum.

Veruleg aukning á lífrænum búskap á Spáni og á Ítalíu

Á árunum 2013 til 2014 óx lífrænn búskapur í Króatíu, Möltu og Slóvakíu um 10% samkvæmt tölum Eurostat. Á Spáni hefur stóruaukið land verið sett undir lífræna ræktun og jókst það á þessum árum í 100.300 hektara. Aukningin á Ítalíu var líka mikil, en þar jókst landrými lífrænnar ræktunar í 70.700 hektara.

Samdráttur á sumum svæðum

Þrátt fyrir þessa miklu jákvæðu þróun í nokkrum ESB-löndum dróst lífræn framleiðsla saman í 12 löndum sambandsins. Mestur var samdrátturinn í Bulggaríu þar sem 8.3737 hektarar voru teknir úr lífrænni ræktun sem er samdráttur upp á nær 15%. Á Kýpur voru 428 hektarar teknir úr slíkri ræktun sem er um 10% samdráttur.

Límtré

HÚS - BITAR - SÚLUR - ÞÖK

HAFÐU SAMBAND OG VIÐ FINNUM LAUSNINA SAMAN

| Strúktúr ehf | www.struktur.is | struktur@struktur.is |

| Þverholti 2 | 270 Mosfellsbæ | Sími: 860 0264 & 696 0008 |

Íslandsvinir
ferðaskrifstofa
www.islandsvinir.is

Komdu út með okkur

Bókaðu
núna

Vetur, sumar, vor og haust bjóðum við uppá fjölbreytt úrval ferða

Hjólaferðir til Króatíu í október 2016

Aðventuferðir til Munchen og Heidelberg 2016

Skíðaferðir til Austurríkis og Tékklands 2017

Skíðagöngunámskeið í Tékklandi 2017

Skíðagönguferð í Noregi 2017

Ferð um Balkanskagann - páskar 2017

Kringlan 7 | 103 Reykjavík | Sími 510 9500 | www.islandsvinir.is | info@explorer.is

BAUER kynning á Páfastöðum

1. október frá kl. 15 til 17
að Páfastöðum í Skagafirði.
Léttar veitingar.

BAUER fastefnaskilja og haughrærbúnaður

Fastefnaskilja skilur ómeltar trefjar úr mykjunni. Afurðin er notuð sem undirburður.

- Sparnaður til lengri tíma (í undirburði)
- Aukin velferð kúna
- Aukinn legutími (meiri mjólk)
- Hreinni kýr

Notast einnig til að skilja úrgang í fiskiðnaði og sláturhúsum.

BAUER haughræra

- Oliufylltur mótur
- Hæðarstillanleg
- Snúanleg
- Fáanleg með sjálfvirkri tímastillingu

Búvís
Akureyri

Búvís ehf. · Akureyri
Sími 465 1332
www.buvvis.is

Flestir fóðursalar bjóða upp á óerfðabreyttar fóðurblöndur

– Þrír af þeim fjórum sem þjónusta sauðfjárbændur eru eingöngu með óerfðabreytt fóður

Svavar Halldórsson, framkvæmdastjóri Landssamtaka sauðfjárbænda (LS), skrifaði pistil í Bændablaðið 25. ágúst síðastliðinn undir fyrirsögninni Sauðfjárbændur vilja banna erfðabreytt fóður. Af hálfu LS er stefnt að því að útrýma með öllu erfðabreyttu föðri úr greininni og fyrir rúmu ári síðan var leitað eftir samstarfi við fóðursala um það verkefni.

Í grein Svavars kemur fram að mynd helstu fyrirtækja heimsins í framleiðslu á erfðabreyttu föðri sé í meira lagi vafasöm. Aðgangsharka í hagsmunagæslu og einokunartilburðir varðandi verslun með fræ, eru taldar vera helstu ástæður fyrir slæma orðsporinu. Þá sé það alls ekki óumdeilt að erfðabreyttur matur sé skaðlaus.

Haft var samband við fóðursala á Íslandi og staðan könnuð hjá þeim varðandi framboð, eftirspurn og verð á erfðabreyttu föðri.

Óerfðabreytt fyrir sauðfé, fugla og fiska hjá Fóðurlöndunni

Úlfur Blandon hjá Fóðurlöndunni segir að erfðabreytt fóður hafi verið framleitt hjá þeim í töluverðan tíma. Það hafi komið til vegna aukinn-

Sojabaunir. Óerfðabreytt sojamjöl er dýrara en það erfðabreytta.

Wikimedia / H. Zell

ar eftirspurnar. Hann segir að allt fóður fyrir sauðfé sé erfðabreytt hjá Fóðurlöndunni í dag – og hafi verið á annað ár.

Varðandi aðrar búgreinar segir

Úlfur að fuglafóðrið hjá þeim sé líka allt erfðabreytt, eins og fiskafóðrið. Í nautgripafóðri hjá Fóðurlöndunni séu tvær blöndur í boði; ein sərblanda sem nokkrir aðilar kaupa en flestir taki fóður sem inniheldur erfðabreytt sojamjöl.

Hann segir töluverðan mun á því óerfðabreyttu föðri sem er í boði hjá þeim, því erfðabreytt sojamjöl sé talsvert dýrari í innkaupum. Gæðalega sé erfðabreytt og erfðabreytt fóður svipað.

Eingöngu óerfðabreytt fyrir sauðfé hjá Bústólpa

Hólmgeir Karlsson, framkvæmdastjóri Bústólpa, segir að allt það fóður sem framleitt er sérstaklega fyrir sauðfjárræktina sé úr erfðabreyttu hráefni – og svo hafi lengi verið. „Kraftblanda heitir sauðfjárfóðrið okkar, en þar er aðal próteingjafinn kolmunna- og síldarmjöl.

Umræða um erfðabreytt eða ekki erfðabreytt hráefni hefur verið tekin hjá okkur og við lítum svo á að þetta sé mál sem landbúnaðurinn sem atvinnugrein þurfi að taka ákvörðun um. Við hjá Bústólpa erum hlynt því að einungis verði unnið með erfðabreyttu hráefni. Hér á landi snýst þetta fyrst og fremst um notkun á sojamjöli, sem ekki er allt af erfðabreyttum uppruna. Sojamjöl sem ekki er vottað erfðabreytt er ódýrari próteingjafi og það að taka það út eða skaffa eingöngu vottað erfðabreytt sojamjöl leiðir til hækunar á kostnaði og herra fóðurverðs. Á þessu þarf að vera skilningur og ljóst að allir fóðursalar þyrftu að vera með ef slík ákvörðun yrði tekin fyrir landbúnaðinn.

Þá erum við einnig að framleiða fóður fyrir ungkálfa sem er erfðabreytt og heitir Kálfakögglar.

Við áætluðum það fyrir um tveimur árum, að það að hætta allri notkun á erfðabreyttu soja myndi leiða til þriggja til fimm prósentu hækkunar á föðri að jafnaði,“ segir Hólmgeir.

Eingöngu kjarnfóður fyrir nautgrip hjá Landstólpa

Hjá Landstólpa hefur hingað til ekki verið boðið upp á erfðabreytt fóður, en sá möguleiki er til skoðunar hjá fyrirtækinu. Sævar Örn Gíslason, sölustjóri á mannvirkjasviði, segir að þeir séu reiðubúnir til þess að bjóða upp á þetta fóður, óski markaðurinn

eftir því. „Við höfum heldur ekki boðið upp á sérstakar ærblöndur hingað til, þótt vissulega gætum við það einnig – hvort heldur sé um erfðabreytt hráefni að ræða eða ekki. Þetta er allt í skoðun og í raun stanslaust frá öllum sjónarhornum.

Við höfum einbeitt okkur að kúabændum og við að fínþússa fóðurlöndur og þjónustu við þá. Við teljum okkur að sjálfsögðu vera kyndilbera lækkaðs verðlags á kjarnfóðurlöndum á Íslandi og aukinni þjónustu við bændur og aldrei að vita nema við látum sauðfjárbændur njóta þess einnig innan tíðar.

Fóður úr erfðabreyttum hráefnum yrði vissulega eitthvað dýrara en eftir lauslega skoðun ætti það ekki að vera neitt ógnvænlegt. Það ætti heldur ekki að koma niður á gæðum fóðursins, en það þarf einfaldlega meira hráefni og meira landsvæði í heiminum til þess að rækta í slíkt fóður. Það útskýrir verðmuninn að hluta. Hins vegar höfum við úr ansi fjölbreyttum hráefnum að velja sem mætti nota, eins og til dæmis erfðabreytt soja. En við getum að sjálfsögðu boðið upp á erfðabreytt soja líka,“ segir Sævar Örn.

Lífland framleiðir það sem markaðurinn kallar á

Á fundi nefndar, sem skipuð var á Búnaðarþingi til þess að fjalla um erfðabreytt hráefni í fóðurvörum, lýstum við hjá Líflandi því viðhorfi, sem er í raun rauður þráður í okkar sjónarmiðum, að við munum framleiða það sem markaðurinn kallar á og erum tilbúnir að bregðast við ákalli um erfðabreytt fóður – þegar og ef það kemur. Við höfum hins vegar ekki orðið varir við mikinn áhuga á slíkum vörum af hálfu viðskiptavina okkar,“ segir Jóhannes Baldvin Jónsson.

Lífland býður upp á tvær kjarnfóðurlöndur fyrir sauðfé, Ærblöndu og Ærblöndu Líf, og eru þær báðar með erfðabreytt innihaldsefni.

Lífland býður hins vegar upp á tvær tegundir af erfðabreyttu kjarnföðri fyrir kýr, auk þess að framleiða erfðabreytt eldisfóður fyrir kjúkling – og hefur gert í nokkur ár. Að sögn Jóhannesar er eftirspurn eftir þessum vörum sáralítill í dag.

„Varðandi áhrif erfðabreytts sojamjöls á verð fóðurs þá er það þannig að ef sojamjöl er í erfðabreyttum fóðuruppskriftum, þá er

óhjákvæmilegt að verð fóðursins verði herra. Ef mikið repjumjöl er í uppskriftum, þá er auðveldara að halda verði niðri, því stærstur partur af repjumjöli í Evrópu er erfðabreyttur. Helsta hindrunin þarna snýr að sojamjölinu. Aðeins tæplega 10 prósent af framleiddum sojabauum í heiminum í dag eru erfðabreyttar og í þær er talsverð ásókn. Verðið á erfðabreyttu sojamjöli er fyrir vikið allnokkru herra en á því erfðabreytta. Munurinn er aðeins breytilegur eftir framboði, en almennt má segja að verðmunurinn liggja á milli 20 og 40 prósent, sem erfðabreytta sojamjölið er dýrara en það erfðabreytta. Lífland leggur á það áherslu að eiga alltaf til erfðabreytt sojamjöl þannig að hægt sé að framleiða erfðabreytt fóður með engum eða litlum fyrirvara. Í einhverjum mæli má skipta sojamjöli út fyrir repjumjöl sem próteingjafa, en það er flutt inn frá Evrópu og er í öllum tilfellum erfðabreytt. Í föðri fyrir jörturdýr má auka hlut repjumjöls á kostnað sojamjöls að talsverðu leyti, en það er erfiðara í föðri fyrir til dæmis alifugla og erfðabreytt fóður myndi alltaf hækka um einhver prósent í tilfellum þeirrar búgreinar.

Hvað hráefnin varðar þá er sojamjöl eina erfðabreytta hráefnið sem notað er í fóðurframleiðslu Líflands. Önnur algeng hráefni hjá okkur eru fyrir löngu síðan komin með þá kröfu af hálfu Líflands að vera erfðabreytt. Á það til dæmis við um maís, hveiti, bygg, sykurrófur og sojaoiliu – svo einhver dæmi séu tekin. Öll þessu hráefni eru eingöngu keypt erfðabreytt til Líflands.

Þess má geta að Lífland flytur inn nokkuð af lífrænt vottuðu kúafóðri auk þess að flytja inn lífrænt vottað varpfóður og í því eru engin erfðabreytt hráefni. Annað kjarnfóður er framleitt í fóðurverksmiðju Líflands hér á landi, en hráefnin eru meira og minna innflutt,“ segir Jóhannes.

SS með úrval kjarnfóðursblandna sem eru erfðabreyttar

Sláturfélag Suðurlands er eini fóðursalinn sem er eingöngu með erfðabreyttar kjarnfóðurlöndur í boði fyrir mjólkurkúr, nautgripaelði og sauðfjárböndur. Elías Hartmann Hreinsson, deildarstjóri búvörueldis, segir að frá byrjun árs 2013 hafi allt kúafóður verið erfðabreytt og árið 2014 hafi sala á erfðabreyttu kjarnföðri fyrir sauðfé hafist.

„Umhverfisstefna Sláturfélags Suðurlands felur meðal annars í sér að bjóða bændum erfðabreytt fóður og umhverfisvottaða áburðinn frá Yara.

Frá ársbyrjun 2013 hóf búvörueldis SS fyrstir allra að bjóða bændum erfðabreytt fóður á sambærilegu verði og er á hefðbundnum blöndum með erfðabreyttum hráefnum sem er hér á markaði.

Í kúafóðrinu erum við með tvær tegundir, SS 16 og SS 20. Einnig erum við með á boðstólum erfðabreytt nautaeldisfóður. Okkar viðskiptaáðilar eru bændur í mjólkur- og nautakjötrframleiðslu á Suður- og Vesturlandi.

Haustið 2014 létum við hefja framleiðslu á erfðabreyttu kjarnföðri fyrir sauðfé og höfum fengið mikil og jákvæð viðbrögð sauðfjárbænda um allt land.

Varðandi innkaupsverð á erfðabreyttu föðri þá er það umtalsvert dýrara í innkaupum heldur en ef blöndurnar innihéldu erfðabreytt hráefni,“ segir Elías. /smh

BÚKOLLA ER HÆTTULEGRI EN ÞÚ HELDUR

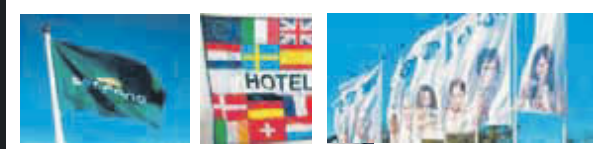
Mörg slys í landbúnaði tengjast meðhöndlun með stórgripi.

Það er nauðsynlegt að þekkja viðbrögð skepna við ólíkar aðstæður og taka tillit til þeirra. Gætum varúðar og förum rétt að dýrunum.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTAÐUR?

fánar

fyrirtækjafánar • hátíðarfánar
þjóðfánar • borðfánar • bannerar

MERKIS
UMHVERFISMERKINGAR

MENN
SKILTAGERÐ

www.merkismenn

544 2030

...frá heilbrigði til hollustu

Ný reglugerð um velferð sauðfjár og geitfjár:

Sauðfjárhald tilkynningaskyld

Matvælastofnun vekur athygli á breytingarreglugerð nr. 748/2016 á reglugerð nr. 916/2012 um merkingar búfjár sem tók gildi 19. ágúst sl.

Í reglugerðinni er gerð breyting á 6. gr. sem fjallar um merkingar nautgripa. Hér eftir er tekin upp skylda að merkja alla kálfa, einnig þá sem slátrað er innan 20 daga, með forprentuðu plötumerki í bæðu eyru.

Ekki er lengur leyfilegt að auðkenna þá með númer móður, sem var gefið upp við slátrun. Kálfurinn þarf að vera merktur með viðurkenndu plötumerki áður en hann er fluttur frá búinu í slátruhús.

Í öðru lagi eru gerðar breytingar á merkingarreglugerðinni til að styrkja framkvæmd á einstaklingsmerkingum búfjár og þá sérstaklega hvað varðar

örmerkingu hrossa. Þannig er sett inn ákvæði um að örmerki skulu viðurkennd af Matvælastofnun og að söluaðilar megi aðeins selja örmerki í hross til aðila sem hafi leyfi til örmerkinga hrossa.

Þá skulu allir umráðamenn búfjár og söluaðilar viðurkendra merkja fyrir búfé vera skráðir í MARK, sem er miðlægt tölvukerfi sem heldur utan um merkingar búfjár, en MARK fluttist yfir til Matvælastofnunar um síðustu áramót þegar stjórn-sýsluverkefni voru flutt frá Bændasamtökum Íslands.

Að síðustu bætist við nýtt ákvæði um að í MARK skuli skrá pöntun og sölu einstaklingsmerkja til umráðamanna búfjár og viðurkendra merk-ingarmanna og upplýsingar um einstalingsnúmer keypra merkja. /jbl

HAUGSUGUR FYRIR FLUTNINGINN
OG DREIFINGU Á LÍFRÆNUM ÁBURÐI

ALLTAF RÉTTA TÆKIÐ

Háir gæðastaðlar og brautryðjandi
Tækninýjungar í áburðardreifingu

Einnig Fyrir
Findreifingu

RAG - import export · Helluhraun 4 220-Hafnarfjörður

Tel + 354 565-2727 · Mobile + 354 892 7502 · Email: rafn@rag.is

www.fliegl.com

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 6. október

Tóvinna nýtur vaxandi vinsælda

Tóvinna hefur notið vaxandi vinsælda undanfarin misseri og eru öflugir spunahópar víða um land til vitnis um það.

Fyrir þá sem vilja kynna sér tóvinnu stuttlega er kjörið að sækja örnám-skeið hjá Heimilisiðnaðarskólanum í Reykjavík undir yfirskriftinni: Kannstu að spinna á halasnældu?

Fimmtudaginn 29. september kl. 18.30–21.30 geta nemendur á einni kvöldstund lært að kemba ull og spinna á halasnældu. Fyrir þá sem vilja læra meira og ná góðum tökum á því að spinna ull á rokk þá er einnig á dagskrá lengra námskeið.

Unnið er með íslenska ull en eftir að hafa lært handtökin eru allir vegir færir og hægt að spinna úr margs konar þráðum.

Á námskeiðinu er lögð áhersla á að leiðbeina í tóvinnu með sömu aðferðum og notaðar voru fyrrum.

Lengra námskeiðið hentar jafnt byrjendum og þeim sem áður hafa kynnst tóvinnu. Kennt er í fimm skipti, samtals fimmtán klukkustundir í húsnæði Heimilisiðnaðarskólans í Nethyl 2e í Reykjavík. Námskeiðið hefst 13. október en kennt er á fimmtudagskvöldum kl. 18.30–21.30 og laugardagsmorgnum kl. 10–13. Nánari upplýsingar má nálgast á heimasíðunni www.heimilisidnadur.is

www.n1.is facebook.com/enneinn

Vertu klár í réttirnar!

DUNLOP stígvél Purof Professional

Vnr. 9655 D460933

Hentug stígvél við margskonar aðstæður. Létt með höggdeyfi í sóla. Endast vel og gott að þrifa þau. Græn. Stærðir: 37 - 48.

COFRA nitrildýfðir hanskar Flexynit

Vnr. 7151 G007 K100

Vandaðir bómullarhanskar með sterkri NITRA-X húð. Ólúþolnir og henta í allan iðnað. Litur: Grænn með svörtum lófa. Stærðir: 9, 10 og 11.

Kuldagalli

Vnr. 9643 12000

Kuldagalli vatteraður með cordura efni á álagsflötum. Rennilásar á skálmum. Hægt að taka hettu af. Stærðir: XS - 5XL. Grár/svartur.

Regnjakki

Vnr. A414 69118*

Regnjakki EN471 320 GR vottaður samkvæmt sýnileikastaðli. Stærðir: S - 3XL. Til á lager í gulu og appelsínugulu.

Öryggisvesti

Vnr. 5790 691935*

Öryggisvesti HI VIS m/rennilás, vottað samkvæmt sýnileikastaðli. Til í gulum lit.

Regnbuxur

Vnr. 9655 D460933

Regnbuxur EN471 320GR vottaðar samkvæmt sýnileikastaðli. Stærðir: S - 3XL. Til á lager í gulu og appelsínugulu.

Verslanir N1 um land allt

Akureyri s. 440 1420 • Grindavík s. 426 8290 • Höfn s. 478 1940 • Ísafjörður s. 456 3574

Klettagarðar s. 440 1330 • Ólafsvík s. 436 1581 • Patreksfjörður s. 456 1245

Reyðarfjörður s. 474 1293 • Reykjanesbær s. 421 4980 • Vestmannaeyjar s. 481 1127

Hluti af vetrarverkunum

N1

Félag ljóðaunnenda á Austurlandi 20 ára:

Gefur út sextánda ljóðabók austfirskra ljóðskálda sem flest tengjast sveitinni

– Tvær bækur af öðrum toga koma út á vegum félagsins nú í haust

Félag ljóðaunnenda á Austurlandi á tuttugu ára afmæli á þessu ári. Félagið hefur ekki síst vakið athygli fyrir einstaka eljusemi félagsmanna við að gefa út bókaflokkinn Austfirsk ljóðskáld.

Magnús Stefánsson, ritstjóri og fyrrverandi kennari á Fáskrúðsfirði, er helsta driffjöðrin í Félagi ljóðaunnenda á Austurlandi og hefur haldið utan um útgáfumálin. Hann kom færandi hendi á dögum um á ritstjórn Bændablaðsins með nýjustu afurðina, ljóðabókina „Á líðandi stund“. Hún er eftir Jón Sigurðsson, síðasta bóndann að Dalshúsum í Eyvindardal og síðar bónda á Eiðum og var svo pósti- og símstöðvarstjóri á Eiðum til dauðadags 9. ágúst 1966.

Magnús hefur starfað lengst af ævi sinnar sem kennari, en er nú hættur kennslu sökum aldurs. Lengst af hefur hann verið á Fáskrúðsfirði, þar sem hann býr enn. Hann segir að vinnan við bókaútgáfuna hafi fyrst og fremst verið hans áhugamál undanfarin ár. Þar hefur Magnús haldið utan um útgáfumál félagsins og þar á meðal um útgáfu ljóðabókaflokksins Austfirsk ljóðskáld sem telur nú 16 titla.

Félagið varð 20 ára í sumar

„Félag ljóðaunnenda á Austurlandi var stofnað sumarið 1966 og varð því 20 ára nú í sumar. Fyrsta bók félagsins kom út 1999, en hún heitir Raddir að austan og er safn ljóða eftir 122 þálfandi austfirskra höfunda,“ segir Magnús.

„Árið 2001 byrjuðum við að gefa út ljóðaflokkinn sem við nefnum austfirsk ljóðskáld. Síðan hefur komið út ein bók á ári í þessum flokki. Sextánda bókin, „Á líðandi stund“, kom út nú í ágúst. Hún er eftir Jón Sigurðsson, sem oftast var kenndur við Eiðar og var bóndi þar á árunum 1945 til 1956. Áður

Magnús Stefánsson, ritstjóri og fyrrverandi kennari á Fáskrúðsfirði, er helsta driffjöðrin í Félagi ljóðaunnenda á Austurlandi. Myndir / HKR.

hafði hann verið bóndi á Dalhúsum í Eyvindardal og var þar síðasti bóndinn. Þaðan flutti fjölskyldan 1945 og fór þá til Eiða. Dalhús fóru þá í eyði, en bærinn blasir við þegar ekið er um þjóðveginn um Egilsstaðaskóg í Eyvindardal.“

Jöfn kynjaskipting þó enginn sé kynjakvótinn

„Það er gaman að geta þess að nú þegar bækurnar í flokki austfirskra ljóðskálda eru orðnar 16, þá er kynjaskipting höfunda jöfn. Átta bækur eftir konur og átta bækur eftir

karla. Þessi kynjaskipting var alls ekki meðvituð og enginn kynjakvóti í gangi og ekki sérstaklega að þessu stefnt. Við erum hins vegar ánægð með að hlutföllin skuli vera svona jöfn. Þá er heldur ekki búið að ákveða hver verði bók næsta árs, en ég er samt viss um að sautjándi bókin kemur út á næsta ári.“

Nátengt landbúnaði

Önnur tilviljun við útgáfu bóka-flokksins Austfirsk ljóðskáld er líka áhugaverð. Við yfirferð yfir lista þeirra bóka sem komið hafa út í þessum bóka-flokki og höfunda þeirra kom í ljós að þeir hafa flestir eða allir eitthvað sameiginlegt.

„Margir þessara höfunda eru tengdir landinu og landbúnaði á einhvern hátt,“ segir Magnús. Í þessum hópi eru t.d. margir sem um lengri eða skemmri tíma hafa verið bændur.

Ljóðabókaútgáfa er ekki ávísun á fjárhagslegan arð

Nú gengur bókaútgáfa oft misvel fjárhagslega, hvernig farið þið að því að halda út svo lengi?

„Við vorum svo heppin að hverfa fljótlega frá því að innheimta árgjöld í félaginu. Var því breytt í það form að félagsmennirnir kaupa bók ársins hverju sinni í flokknum Austfirsk ljóðskáld. Við höfum verið um 110 manns í félaginu og allt að hundrað manns hafa keypt bækurnar. Það hefur tryggt þessa sölu. Ég hef oft sagt að ef við hefðum ekki tekið upp þetta form þá væri félagið fyrir

Fáskrúðsfjörður.

löngu búið að leggja upp laupana. Það hefði verið sjálfhætt, þar sem ljóðabækur seljast ekki í bílförum eins og allir vita. Þessi tryggi hópur félagsins hefur tryggt það að starfsemin hefur haldist gangandi. Ég vil þó ekki vanmeta það að menningarráð Austurlands styrkti okkur oft, en það heitir nú Uppbyggingarsjóður Austurlands. Við erum að gefa út þrjár bækur á þessu ári og fengum alls 300 þúsund króna styrk til að hjálpa okkur við þá útgáfu. Við stefnum að því að útgáfan standi undir sér án þess að skila miklum hagnaði og hjá okkur er ekki greiddur út neinn arður til félagsmanna. Þetta verður reyndar að standa undir sér, því annars er þetta dauðadæmt. Þá gefum við heldur ekki út bækur nema við sjáum fram á að geta greitt kostnaðinn.“

Þrátt fyrir þessa formúlu að rekstri félags um bókaútgáfu er alls ekki sjálfgefið að slíkt félag lifi svo lengi. Magnús hefur þó skýringu á því.

„Þetta er viss þrjóska. Ég hef oft sagt þá gamansögu að það hafi hjálpað til með úthaldið að sumarið 2001, þegar fyrsta bókin í ljóðabókaflokknum var í undirbúningi, þá sagði ég sem formaður félagsins við meðstjórnarmenn mína: – Við skulum láta standa á kápunni að þetta sé fyrsta bók í flokknum Austfirsk ljóðskáld. Þeir sögðu nei, það skulum við ekki gera því það verður okkur til ævarandi skammar ef þetta yrði svo eina bókin sem kæmi út og á henni stæði Austfirsk ljóðskáld 1. Ég tel að þetta ásamt öðru hafi orðið til þess að haldið var áfram með útgáfu á þessum bóka-flokki. Þessi ákvörðun um að nefna það ekki að um fyrstu bók væri

að ræða í bóka-flokknum hafi orðið mér brýning, því innst inni var það alltaf í huga mínum; þetta heldur áfram.

Ég gerði mér þó ljóst að fljótlega verði settur punktur aftan við útgáfu þessa bóka-flokks. Mér finnst samt að fyrst bækurnar eru orðnar 16, þá sé gaman að ímynda sér að þær geti orðið 20.“

Ljóðabækur geta selst í bílförum

Ekki er þó algilt að sala á ljóðabókum sé slakari en annarra bókmennta. Má þar nefna ljóðabókina Bréf til

Rafmagnssnúður og ljós

VERKFÆRA
SALAN

ICELAND FISHING
EXPO 2016
Sjávarútvegur 2016

YATO

Verð

3.990

Kastari LED 10W

Ljós magn 700lm, IP65

Kapall 1,7m.

TO YT81801

brænnestuhl

Verð

3.690

Rafmagnssnúra 10m

Gúmmíkapall 10m.

Leiðir 3G1,5, 25m.

BR 1169870

brænnestuhl

Verð

6.990

Kapaltromla 25m

Framleidd í Þýskalandi.

Leiðir 3G1,5, 25m.

BR 1099150

næturinnar eftir Kristínu Jónsdóttur sem kom út 2009. Vakti sú bók mjög mikla athygli og seldist vel.
„Já, þessi bók varð vinsæl og seldist upp bæði fyrir jólin 2009 og 2010. Við þurftum að láta prenta hana fimm sinnum. Síðasta prentun var 2011,“ segir Magnús.

Viðamiklð ritsafn í fimm bindum

Viðamesta útgáfan okkar var þó þegar við gáfum út fyrir þrem árum fimm binda ritsafn Guðfinnu Þorsteinsdóttur. Hún orti ljóðin sín undir höfundarnafninu Erla. Þetta safn gáfum við út með tilstyrk Erlusjóðs og var þetta mikið verkfni.

Bækur númer 29 og 30 í tilefni af 20 ára afmælinu

Núna er enn ein bók í prentun á vegum félagsins og er það prentsmiðjan Prentmet sem vinnur hana.

„Þar er um að ræða 29. bókin sem við gefum út. Þessi bók tilheyrir ekki flokknum Austfirsk ljóðskáld og því höfum við farið þá leið við útgáfuna að safna áskrifendum. Nú erum við búin að fá yfir 100 áskrifendur að þessari bók svo fjárhagsgrundvöllur hennar er tryggður.“

-Hvaða bók er þetta?
„Þarna er ekki um ljóðabók að ræða heldur úrval af sögum og frásagnabáttum Sigurðar Óskars Pálssonar. Hann var skólastjóri á Borgarfirði eystra og á Eiðum og síðar forstöðumaður Héraðsskjalasafns Austfirðinga á Egilsstöðum. Það er gaman að segja frá því að fyrsta bókin í flokknum Austfirsk ljóðskáld var bókin Austan um land eftir Sigurð Óskar Pálsson. Hann var jafnframt sá eini sem valinn hefur verið sem heiðursfélagi í Félagi ljóðaunnenda á Austurlandi. Til að votta minningu hans virðingu gefum við nú í október úrval úr verkum hans. Það verður sannarlega skemmtileg bók, því sögurnar eru uppfullar af gamansemi. Þetta er vel skrifað því Sigurður var snillingur á íslenskt mál. Ég held að þessi bók eigi eftir að vekja kátínu hjá mörgum.“

Seinna í haust kemur líka út 30. bók félagsins. Það er lítil bók með ljóðum ungra austfirska höfunda. Þessi bók og bók Sigurðar eru gefnar út í tilefni af 20 ára afmæli Félags ljóðaunnenda á Austurlandi.

Líka staðið fyrir ljóðakvöldum og tónlistarflutningi

Starfsemi félagsins er þó mun víðtækari en bókaútgáfa. Segir Magnús að yfir vetrarmánuðina sé haldið úti mánaðarlegum samkomum sem kallaðar eru „Ljóðastundir“. Er þá komið saman í Bókakaffinu í Fellabæ og þar mætir harðasti kjarni félagsmanna.

„Mæting í Ljóðastundir er þó alls ekki bundin við félagsmenn, því öllum er frjálst að koma. Þar erum við ekki alltaf með fyrirfram ákveðna dagskrá. Stundum koma félagarnir með eitthvað sem þeir vilja koma á framfæri og þá eru oft líka umræður um ljóðagerðina.

Fyrir utan Ljóðastundirnar höldum við nokkuð sem við köllum „Ljóðakvöld“, þá er undirbúin dagskrá og þar er bæði boðið upp á upplestur ljóða og tónlistarflutning. Sjö undanfarin haust höfum við haldið Ljóðakvöld í Seldal í Norðfirði. Þau kvöld eru yfirleitt vel sótt, allt upp í 80 manns. Oftast mæta þó um 40 manns,“ segir Magnús Stefánsson.

/HKr.

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 6. október

Liprar ódýrar fjárgrindur

Einstaklega léttar og meðfærilegar fjárgrindur. Stærð 180 x 90 cm.

Hægt að stilla upp á marga vegu.

Engar festingar, auðvelt að krækja saman.

Verð á einni fjárgrind kr. 7.900 auk vsk.

Ef keyptar eru 10 grindur eða fleiri, verð á grind kr. 6.900 auk vsk.

Takmarkað magn.

Lambheldar hliðgrindur

Þessar grindur hafa löngu sannað gildi sitt. Ódýrar, traustar og einfaldar í uppsetningu.

Stærð: Breidd 427 cm, hæð 110 cm. Möskvastærð 10 x15 cm.

Verð á einni grind kr. 24.900 auk vsk.

Ef keyptar eru 2-4 grindur, verð á grind kr. 22.900 auk vsk.

Ef keyptar eru 5 grindur, verð á grind kr. 19.900 auk vsk.

Gerið verðsamanburð.

Pöntunarsímar
669 1336 og 899 1776
www.aurasel.is

Svanur Guðmundsson býr sig undir að skipta kindahópnum.

Myndir / Aðalsteinn J. Halldórsson

Landskeppni Smalahundafélags Íslands:

Mikilvægi smalahundanna eykst samhliða fækkun fólks í sveitum

Landskeppni Smalahundafélags Íslands var haldin að Bæ í Miðdölum helgina 27. til 28. ágúst. Bliðskaparveður var báða keppnisdagana og vel að keppninni staðið.

Það kom í hlut Smalahundafélags Snæfellsness- og Hnappadalssýslu að halda keppnina þetta árið og gerði félagið það í samstarfi við Félag sauðfjárbænda í Dalasýslu. Óhætt er að segja að þetta samstarf hafi heppnast vel.

Þarna mættu sumir af bestu smölum landsins með marga af bestu ræktunarhundum landsins. Svona keppnir eru mikilvægar til að halda mönnum við efnið og gefa smölunum færi á að sýna hundana sína og öðrum að sjá þá. Vonandi verða þær einnig til að auka áhuga á Border Collie-smalahundum. Ekki er þetta síst áriðandi nú þegar bændum fer fækkandi og búin stækkandi sem veldur því að færri eru til staðar í sveitunum til að smala úthagann á haustin.

Eitt af markmiðum Smalahundafélagsins er að bera út boðskap

A-flokkur. Svanur Guðmundsson, Aðalsteinn Aðalsteinsson og Gunnar Guðmundsson.

Björn Viggó Björnsson með hundinn sinn eftir að hafa lokið keppni.

Aðalsteinn Aðalsteinsson og Bevis Jordan ræða málin.

Border Collie-smalahundsins. Það er því sérlega ánægjulegt að keppnin hafi verið haldin í Dalasýslu í fyrsta skipti.

Breskur dómari

Dómari keppninnar var breski sauðfjárbóndinn Bevis Jordan og var hann skipaður af International Sheedog Society, sem Smalahundafélag Íslands er aðili að. Bevis lýsti því yfir að keppninni lokinni að hann væri ánægður með það sem hann sá og hvernig hundarnir höndluðu krefjandi aðstæður, á Íslandi væri greinilega að finna góða þjálfara og hunda sömuleiðis.

Mótið var með hefðbundnu sniði. Keppnin var tveggja daga og fengu allir hundar að fara tvisvar sinnum í braut. Keppt var að 100 stigum hvorn dag í öllum flokkum. Að því loknu var samanlagður stigafjöldi daganna tveggja lagður saman og sigurvegari hvers flokks var sá sem hæsta skorið hafði samtals.

B-flokkur. Brynjar Hildibrandsson og Björn Viggó Björnsson.

Unghundaflokkur. Aðalsteinn Aðalsteinsson, Maríus Snær Halldórsson og Kristinn Hákonarson.

18 hundar kepptu í þrem flokkum

Alls voru skráðir 18 hundar til leiks þetta árið. Þeir skiptust þannig í flokka að þrír kepptu í unghunda-flokki, fjórir í B-flokki og 11 í A-flokki. Í unghundaflokki eru gjaldgengir þeir hundar sem eru yngri en 3ja ára, í B-flokk eru gjaldgengir hundar sem eru eldri en 3ja ára en hafa ekki fengið meira en 50 stig í keppni áður og A-flokkur er svo opinn öllum. Það er einnig gaman að segja frá því að í fyrsta skipti í sögu Smalahundafélagsins hefur Ísland kepptisrétt á Heimsmeistaramóti smalahunda og efstu tveir í A-flokki unnu sér inn kepptisrétt þar.

Bevis Jordan segir Elísabetu Gunnarsdóttur til.

Eftirfarandi voru efstir í sínum flokki (öll úrslit mótsins má finna á heimasíðu SFÍ):

Unghundaflokkur:

1. Aðalsteinn Aðalsteinsson og Píla frá Húsatóftum 2a, 78+39=137 stig.
2. Maríus Snær Halldórsson og Elsa frá Hallgilsstöðum, 74+57=131 stig.
3. Kristinn S. Hákonarson og Mist frá Bretlandi, 0+82=82 stig.

Brynjar Hildibrandsson bíður eftir því að komast í braut.

B-flokkur:

1. Brynjar Hildibrandsson og Þristur frá Daðastöðum, 77+69=146 stig.
1. Brynjar Hildibrandsson og Kobbí frá Húsatóftum 2a, 73+67=140 stig.
1. Björn Viggó Björnsson og Tinna frá Stokkseyri, 50+57=107 stig.

A-flokkur:

1. Svanur Guðmundsson og Korka frá Miðhrauni, 71+83=154 stig.
1. Aðalsteinn Aðalsteinsson og Frigg frá Kýrholti, 68+85=153 stig.
1. Gunnar Guðmundsson og Karven Taff frá Bretlandi, 69+83=152 stig.

/Aðalsteinn J. Halldórsson

Áhorfendur fylgjast spennir með framvindu keppinnar.

RAFVER í 60 ár

Skeifan 3E-F · Sími 581-2333 · rafver@rafver.is · www.rafver.is

**ICELAND FISHING
EXPO 2016**

Sjávarútvegur 2016

28-30 September

KÄRCHER

Háprýstidælur

Gufuháprýstidælur

Háprýstistöðvar

Háprýstikerfi

Sópar

Ryksugur

Gólfþvottavélar

Ísblástursvélar

Fjölnotavélar

Slípirokkar

Segulkjarnaborvélar

Sortimo

Skúffueiningar fyrir
lager í vélarrúmi

Hafið samband við sölumenn okkar:

Ágúst Einarsson
Ingólfur Danielsson
Ingi Freyr Arnarsson

agust@rafver.is
ingolfur@rafver.is
ingi@rafver.is

898 2875
895 9048
899 0119

BOGE
COMPRESSED AIR SYSTEMS

Loftpressukerfi

Féð rekið í Reynisrétt laugardaginn 17. september.

Myndir / HKr.

Réttað í Reynisrétt undir Akrafjalli

Smalað var í Reynisrétt undir Akrafjalli í Hvalfirði um síðustu helgi. Reynisrétt er hlaðin úr grjóti og var tekin í notkun árið 1856. Saga réttarinnar er því orðin æði löng og merkileg þó seint skipist Reynisrétt í hóp stórrétta landsins.

Réttað hefur verið í Reynisrétt nær alla tíð frá því hún var vígð utan nokkur ár þegar ástand grjót-hleðslunnar var orðið dapurt. Þá var réttað í Grafarrétt, sem ekki er lengur til. Það var eftir að farið var í fjárskipti í kjölfar þess að fé var skorið niður í Innri-Akraneshreppi vegna mæðiveiki.

Farið var í endurhleðslu á réttinni undir stjórn Sigurðar Brynjólfssonar, sem kenndur var við Gerði sem áður tilheyrði Innri-Akraneshreppi. Lauk hann við endurhleðslu réttarinnar árið 1995, en hann lést árið 1999. Réttirnar um nýliðna helgi voru því þær 21. frá endurnýjun Reynisréttar.

Bærinn Reynir (Rein) stendur við rætur

þess að sunnanverðu undir hlíð-um Háahnúks. Þar bjó um tíma, í upphafi 18. aldar, snærspjófurinn frægi úr Íslandsklukku Halldórs Laxness, Jón Hreggviðsson. Vestast í túnfætinum á Reyni er uppspretta sem Guðmundur góði átti að hafa vígt. Skammt fyrir neðan og innan við klettamyndun sem nefnist „Reynisskip“ er Reynisrétt.

Réttarstjóri í Reynisrétt um síðustu helgi var Lilja Guðrún Eypórsdóttir, bóndi á Vestra-Reyni. Þar býr hún ásamt manni sínum, Haraldí Benediktssyni alþingis-manni og börnum.

Haraldur er fæddur og upp-alinn á Reyni þar sem faðir hans og afi bjuggu á undan honum. Réttardagurinn er Haraldur sér-staklega hugleikinn. Á fésbók-arsíðu sinni segir hann m.a. frá því að Benedikt, faðir hans, hafi einmitt dáið á sjálfan réttardaginn árið 1995. Þá hafi Haraldur afi hans á Reyni líka dáið á Reynisréttardaginn árið 1936. Báðir hafi þeir dáið heima, þrotnir af kröft-um, en um leið fengið að njóta þess heiðurs að fá að skilja við á hátíðis-degi sveitanna – rétt-ardaginn sjálfan. /HKr:

Lilja Guðrún Eypórsdóttir, réttarstjóri og bóndi á Vestra-Reyni, ræðir hér við frænda sinn, Sigurð Hjalmarsson á Ásfelli.

Það er alltaf jafn spennandi hjá börnunum að fara í réttir.

Það er skammt í landsbyggðartenginguna hjá Herði Páli Harðarsyni og dætrum hans, Karen Evu og Alexöndru Ýri. Það var því kærkomið að kíkja í Reynisrétt.

Belgagri

Twenty-One flugnaeitur

- Einstök formúla flugnaeiturs fyrir bændur í kvikfjárrækt.
- Asamepífos er hraðvirkasta efnið á markaðnum
 - Eina fáanlega flugnaeitrð sem má bæði úða og pensla
 - Virkni í allt að 12 vikur
 - Laðar skordýr að með ferómóni og löðunarefni
 - Eina fáanlega efnið sem drepur við inntöku og snertingu

Sölustaðir:

Bústópi
Fóðurblandan
Jötunn
Kaupfélag Borgfirðinga
Kaupfélag Vestur-Húnavetninga
Verslunin Eyri
Vélaval

Streymi heildverslun ehf. | Goðanesi 4 | Akureyri
Sími: 588 2544 | streymi@streymi.is | streymi.is

STREYMI
heildverslun

Bændablaðið
Kemur næst út
6. október

Jarðvegsþjoppur og jarðvegshopparar

Jarðvegsþjappa WP 2050A
HONDA besinmótor, 50 cm vinnslubreidd
20kN, 98Hz, 100 kg

Jarðvegsþjappa DPS 1850
HATZ dieselmótor, 50 cm vinnslubreidd
28kN, 90Hz, 135 kg

Jarðvegsþjappa DPU 3060 HE-TS
HATZ dieselmótor, 60 cm vinnslubreidd
30kN, 90Hz, 215 kg

WACKER NEUSON umboðið á Íslandi

REYKJAVÍK:
Krokháls 16
Sími 568-1500

AKUREYRI:
Lönsbakka
Sími 568-1555

Vefsíða:
www.thor.is

MABER vinnulyftur

ÝMSAR TEGUNDIR AF VINNULYFTUM,
S.S. VÖRU-, FÓLKS- OG VINNUPALLALYFTUR.

Ítölsku MABER
vinnulyfturnar hafa reynst
vel við íslenskar aðstæður
á undanförunum árum.

Hafðu
samband
568 0100

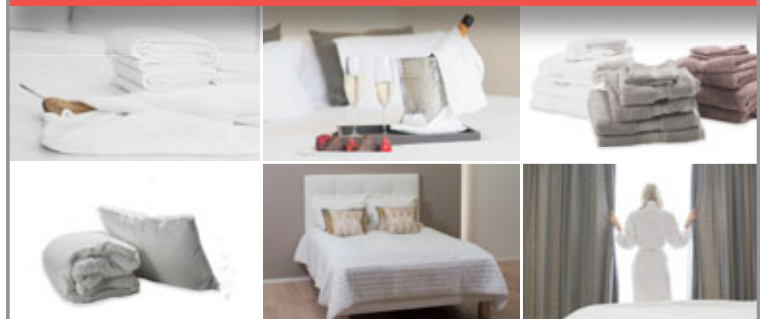
Stólpi Gámar

Klettagördum 5 | 104 Reykjavík | stolpigamar.is

Vogue

fyrir heimilið

bíður uppá alhliðalausn fyrir
hótelherbergið eða gistiheimilið.

Vogue
FYRIR HEIMILIÐ

Síðumúla 30 - Reykjavík | Sími 533 3500
Hofsbót 4 - Akureyri | Sími 462 3504

HEKLA býður gott úrval atvinnubíla og góða þjónustu.

www.volkswagen.is

Volkswagen Amarok

Afkastamikill vinnubíll

Amarok býður upp á einstaklega gott vinnuumhverfi, mikið innanrými og stóran pall. Frábærir aksturseiginleikar og þýsk gæði endurspeglast í þessum kröftuga pallbíl. Amarok Startline með fjarstýrðum og tímastíltum vélahitara (Webasto) og loftkælingu fæst nú á sérstöku tilboðsverði.

Amarok Startline 4Motion D/C 2.0 TDI

140 hestöfl kostar frá

5.840.000 kr.

(4.709.677 kr. án vsk)

Eyðsla frá 7,6 lítrum/100 km.

Atvinnubílar

www.volkswagen.is

HEKLA · Laugavegi 170-174 · Reykjavík · sími 590 5000 · hekla.is · umboðsmenn um land allt:
Höldur Akureyri · Bílasala Selfoss · Bílás Akranesi · HEKLA Reykjanesbæ · Heklusalurinn Ísafirði

Hrossasmölun í Skrapatungurétt er mikill viðburður á hverju hausti sem dregur að fjölda ferðamanna. Hér hlaupa hrossin frá Kirkjuskarði eftir áningu.

Myndir / Erna Bjarnadóttir

Um 400 hrossum smalað í Skrapatungurétt

Helgina 16. – 17. september var hrossum smalað af Laxárdal í Austur-Húnavatnssýslu og rétt- að í Skrapatungurétt. Afrétturinn er bæði fyrir Húnavatnshrepp og Blönduósbæ. Skrapatungurétt er ein af stærstu hrossaréttum á Norðurlandi vestra og er afar fjölsótt.

Blönduósbær og Skagabyggð sjá um réttina og var hafist handa við endurbætur á henni árið 2010. Var Norðurá þá farin að ógna réttinni og hafði rutt burt grjótgörðum við bakkana neðan við réttina. Þessir grjótgörðar voru reistir til að verja réttina fyrir ágangi árinna sem oft flýtur yfir bakka sína í vorleysingum.

Ernu Bjarnadóttir, forstöðumanni skrifstofu- og félagssviðs Bændasamtak Íslands, var boðið að taka þátt í smölun hrossa-

nna. Á laugardegnum var riðið frá Strjúgssstöðum í Langadal um Strjúgsskarð yfir í Laxárdal sem liggur samhliða Langadal. Skarphéðinn Einarsson skólastjóri Tónlistarskólans á Blönduósi var fararstjóri þeirra sem fóru yfir Strjúgsskarð, en auk þess kom annar hópur riðandi fólks frá Gautsdal. Fjöldi fólks, bæði heimamenn og gestir þeirra auk skipulagðra ferðahópa, tóku þátt í hópreiðinni. Áætlað var að ríflega 200 manns hafi riðið á eftir stóðinu og gangnamönnum, e Gangnamenn voru auk 30-40, þannig að hátt í 300 manns munu hafa riðið til réttar.

Gerður var góður stans við eyðibýlið Kirkjuskarð sem heitir eftir samnefndu skarði milli fjalla fyrir ofan bæjarstæðið. Þar hvíldu hross sig, ferðafólk nærði sig og margir tóku lagið Menningarfélagið

Skrapatungurétt.

Refsborg sá um veitingasölu þar sem og í réttinni daginn eftir.

Alls var um 250 hrossum smalað af Laxárdal og önnur 150 bættust við af nærliggjandi svæðum þannig

að um 400 hross voru rekin í réttina. Mestur hluti hrossanna var tryppi þar sem flestir stóðbændur hafa hryssur með folöldum heima við á sumrin og nýta til blóðtöku sem selt er til

lyfjaiðnaðar. Hefur hrossum í réttinni þannig fækkað um helming á síðustu 10 árum. Veðrið lék við mannskapinn báða dagana og var hin besta skemmtun að taka þátt. /HKr.

Ingibjörg Józefsdóttir í Enni. Hún er með 50 fullorðin hross auk folalda og er hér að fara yfir heimtur.

Áning á miðjum Laxárdal við eyðibýlið Vesturá.

Auðvitað var svo dreginn fram gítar og raddböndin þanin. Skarphéðinn Einarsson, skólastjóri Tónlistarskólans á Blönduósi, var fararstjóri þeirra sem fóru yfir Strjúgsskarð en auk þess voru tveir skipulagðir ferðahópar með útlandinga með í för, annar þeirra kom aðra leið, frá Gautsdal.

Á laugardeginum var riðið frá Strjúgsstöðum í Langadal um Strjúgsskarð yfir í Laxárdal sem liggur samhliða Langadal.

Þetta litla folald bar sig bara vel í rekstrinum.

Folald sumarsins 2016

Íslensk hross státa af miklum fjölbreytileika í lit og skapgerð ekki síður en íslenska kúakynið og sauðfé landsmanna. Til að skerpa á vitund landsmanna um þessa eiginleika íslenska hestsins vill Bændablaðið bregða á leik og hvetja hestaáhugafólk til að senda blaðinu myndir af áhugaverðum folöldum sem komu í heiminn í sumar.

Hugmyndina að þessu á Páll Imsland og snýst hún um að blaðið birti myndir sem áhugaverðar þykja undir þemanu „Folald sumarsins“.

Leikurinn felst í því að lesendur sendi blaðinu mynd með upplýsingum og rökstuðningi fyrir að það eigi að útnefnast hið eina sanna folald sumarsins.

Myndir og texta skal senda til Bændablaðsins á netfangið hk@bondi.is eða bbl@bondi.is.

Nauðsynlegt er að saga fylgi mynd sem rökstyðji eiginleikana. Bent skal á að góð mynd og góð saga getur haft töluverð áhrif á úrslitin. Texti má þó helst ekki vera lengri en 500 orð.

Sagan gæti verið af óvenjulegum vitsmunum folaldsins, vináttutengslum eða óvenjulegum samskiptum manna og dýra. Það sem setur tilnefningum skorður er sem sagt harla fátt annað en eitthvað einstakt og athyglisvert.

Í rökstuðningi þarf líka að tilgreina nafn folalds, fæðingarstað og helst númer í WorldFeng. Einnig foreldra folaldsins og hugsanlega eitthvað frekar um ættarsöguna ef þörf þykir. Einnig höfund myndar. Mikilvægt er að mynd sé í bærilegum gæðum til birtingar.

Stóðréttir haustið 2016

Fyrstu stóðréttir á þessu hausti voru í Miðfjarðarrétt í Miðfirði laugardaginn 3. september.

Mikill áhugi er fyrir stóðréttum ekki síður en fjárréttum, ekki síst á meðal ferðamanna.

Bændablaðinu hefur borist fjöldi fyrirspurna um réttirnar í haust. Hér er listi yfir stóðréttirnar sem

að þessu sinni eru 19 talsins. Ekki voru þó fyrirbyggjandi upplýsingar um þær allar þegar blaðið fór í prentun. Samkvæmt þeim upplýsingum sem blaðið hefur fengið eru síðustu stóðréttir haustsins þann 3. október í Flókadalsrétt, Tungurétt, Víðidalstungurétt og í Þverárrétt. Listi yfir fjárréttir er á blaðsíðum

28 og 29 ásamt korti sem sýnir staðsetningu réttanna.

Fyrirvari er gerður á að einhverjar villur kunni að hafa slæðst inn og verður þá reynt að bæta úr því í næsta blaði eftir því sem kostur er. Sömuleiðis eru ábendingar vel þegnar ef einhverjar réttir hafa orðið útundan í upptalningu blaðsins.

Auðkúlurétt við Svínavatn, A.-Hún.	laugardaginn 24. sept. kl. 16.00	Silfrastaðarétt í Blönduhlíð, Skag. ✓	sunnudaginn 11. sept. um kl. 15
Árhólarétt í Unadal, Skag.	föstudaginn 23. sept.	Skarðarétt í Gönguskörðum, Skag. ✓	laugardaginn 17. sept.
Deildardalsrétt í Deildardal, Skag.	föstudaginn 23. sept.	Skrapatungurétt í A.-Hún. ✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 11.00
Flókadalsrétt, Fljótum, Skag.	laugardaginn 1. okt.	Staðarétt í Skagafirði. ✓	laugardaginn 17. sept.
Hlíðarrétt við Bólstaðarhlíð, A.-Hún. ✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 16.00	Tungurétt í Svarfaðardal, Eyf.	laugardaginn 1. okt. kl. 13.00
Laufskálarétt í Hjaltadal, Skag.	laugardaginn 24. sept. kl. 13.00	Unadalsrétt í Unadal við Hofsós, Skag.	föstudaginn 23. sept.
Melgerðismelarétt í Eyjafjarðarsveit	laugardaginn 1. okt. kl. 13.00	Undirfellsrétt í Vatnsdal, A.-Hún.	laugardaginn 24. sept. kl. 9.00
Miðfjarðarrétt í Miðfirði, V.-Hún. ✓	laugardaginn 3. sept. kl. 9.00	Víðidalstungurétt í Víðidal, V.-Hún.	laugardaginn 1. okt. kl. 10.00
Selnesrétt á Skaga, Skag. ✓	laugardaginn 17. sept.	Þverárrétt í Vesturhópi, V.-Hún.	laugardaginn 24. sept.
		Þverárrétt ytri, Eyjafjarðarsveit	laugardaginn 1. okt. kl. 10.00

DEUTZ-FAHR 5110C - alhliða traktor með nútíma þægindum

5C serían er hönnuð sem alhliða vél sem vinnur frábærlega með ámoksturstækjum. Við hönnun vélarinnar var þess gætt að hún væri notendavæn og þægileg, en jafnframt einföld og laus við óþarfa rafbúnað og tækni.

Bændur, fáid tilboð í DEUTZ-FAHR 5110C með STOLL FZ20 ámoksturstækjum og skóflu hjá sölumönnum okkar.

Þ Ó R H

REYKJAVÍK:
Krókháls 16
Sími 568-1500

AKUREYRI:
Lónsbakka
Sími 568-1555

Vefsíða:
www.thor.is

Suðvesturland

Fossvallarétt við Lækjarbotna (Rvk/Kóp)	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 11.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 13.00
Kjósarrétt í Kjós		sunnudaginn 18. sept. kl. 15.00. Seinni réttir sun. 9. okt. kl. 15.00
Krýsuvikurrétt v. Suðurstrandarveg, Gullbr.		laugardaginn 24. sept. kl. 13.00
Þörkötlustaðarétt í Grindavík	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 14.00

Vesturland

Arnarhólsrétt í Helgafellssveit	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 11.00
Bláfeldarrétt í Staðarsveit, Snæf.		laugardaginn 24. sept.
Brekkurétt í Norðurárdal, Mýr.		sunnudaginn 18. sept. kl. 10.00, seinni réttir sun. 2. okt.
Brekkurétt í Saurbæ, Dal.		sunnudaginn 18. sept. kl. 11.00, seinni réttir sun. 2. okt. kl. 13.00
Fellsendarétt í Miðdölum, Dal.		sunnudaginn 18. sept. kl. 14.00, seinni réttir sun. 2. okt. kl. 14.00
Flekkudalsrétt á Fellsströnd, Dal.		laugardaginn 17. sept., seinni réttir lau. 1. okt.
Fljótstungurétt á Hvítársíðu, Mýr.		laugardaginn 10. sept. og sun. 11. sept., seinni réttir lau. 24. sept.
Fróðárrétt í Fróðárhreppi	✓	laugardaginn 17. sept.
Gillastaðarétt í Laxárdal, Dal.		sunnudaginn 18. sept. kl. 12.00, seinni réttir sun. 2. okt. kl. 16.00
Grafarrétt í Breiðuvík, Snæf.		laugardaginn 24. sept.
Grímsstaðarétt á Mýrum, Mýr.		þriðjudaginn 20. sept., seinni réttir mán. 3. okt.
Hamrar í Grundarfirði		laugardaginn 17. sept., seinni réttir lau. 1. okt.
Hellnarétt í Breiðuvík, Snæf.	✓	laugardaginn 17. sept.
Hitardalsrétt í Hitardal, Mýr.		mánudaginn 19. sept., seinni réttir sun. 2. okt.

Hornsrétt í Skorradal, Borg.		sunnudaginn 11. sept. kl. 10, seinni réttir laugardaginn 24. sept.
Hólmarétt í Hörðudal, Dalabyggð		sunnudaginn 25. sept. kl. 10.00, seinni réttir sun. 2. okt. kl. 10.00
Kaldárbrakkarétt í Kolb., Hnappadalssýslu	✓	sunnudaginn 11. sept.
Kirkjufellsrétt í Haukadal, Dal.		laugardaginn 17. sept. um kl. 16
Klofningsrétt í Beruvík, Snæf.		laugardaginn 24. sept.
Langholtsrétt í Eyja- og Miklaholtshr.		mánudaginn 19. sept. kl. 16.00, seinni réttir lau. 1. okt.
Ljárskógarétt í Laxárdal, Dal.	✓	laugardaginn 10. sept.
Mýrar í Grundarfirði		laugardaginn 17. sept., seinni réttir lau. 1. okt.
Mýrdalsrétt í Hnappadal		þriðjudaginn 20. sept., seinni réttir sun. 9. okt.
Nesmelsrétt í Hvítársíðu, Mýr.	✓	laugardaginn 10. sept.
Núparétt í Melasveit, Borg.		sunnudaginn 11. sept. kl. 13.00, seinni réttir lau. 25. sept.
Oddsstaðarétt í Lundarreykjadal, Borg.		miðvikudaginn 14. sept., seinni réttir sun. 2. okt.
Ólafsvikurrétt í Ólafsvík, Snæf.	✓	laugardaginn 17. sept.
Ósrétt á Skógarströnd, Dal.		föstudaginn 30. sept. kl. 10.00
Rauðsgilsrétt í Hálsasveit, Borg.		sunnudaginn 18. sept., seinni réttir sun. 2. okt.
Reynisrétt undir Akrafjalli, Borg.		laugardaginn 17. sept., seinni réttir 24. sept.
Skarösrétt á Skarösströnd, Dal.		sunnudaginn 18. sept. kl. 11.00, seinni réttir sun. 2. okt. kl. 14.00
Skerðingsstaðarétt í Hvammsveit, Dal.		sunnudaginn 18. sept. kl. 11.00, seinni réttir sun. 2. okt. kl. 13.00

Svarthamarsrétt á Hvalfj.str., Borg.		sunnudaginn 18. sept. kl. 10, seinni réttir sun. 2. okt.
Svignaskarösrétt, Svignaskarði, Mýr.		mánudaginn 19. sept., seinni réttir mán. 3. okt.
Tungurétt á Fellsströnd, Dal.	✓	laugardaginn 10. sept., seinni réttir föstudaginn 16. sept.
Vörðufellsrétt á Skógarströnd, Dal.	✓	laugardaginn 17. sept.
Þverárrétt Eyja- og Miklaholtshr, Snæf.		sunnudaginn 18. sept. kl. 10.30, seinni réttir lau. 1. okt. um kl. 16.
Þverárrétt í Þverárhlið, Mýr.		mánudaginn 19. sept. kl. 7.00 og mán. 26. sept. kl. 10.00
Þæfusteinsrétt á Hellissandi/Rífi, Snæf.	✓	laugardaginn 17. sept.
Ölkeldurétt í Staðarsveit, Snæf.		laugardaginn 24. sept.

Vestfirðir

Arnardalsrétt í Arnardal í Skutulsfirði		laugardagurinn 24. sept.
Broddanes, Strand.	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 16.00
Eyrrarétt á Eyri í Kollafirði, Reykhólahrepp, A-Barð.	✓	laugardaginn 10. sept.
Grundarrétt í Reykhólahreppi, A-Barð.	✓	föstudaginn 16. sept.
Hjarðardalsrétt í Hjarðardal í Dýrafirði		laugardaginn 24. sept. og sun. 25. sept.
Hraunsrétt við Hraun í Hnífsdal í Skutulsfirði		laugardagurinn 24. sept.
Innri-Múlarétt á Barðaströnd, V.-Barð.		sunnudaginn 25. sept.
Kinnarstaðarrétt í Reykhólahr., A-Barð.	✓	sunnudaginn 18. sept.
Kirkjubólssrétt í Steingrímsfirði, Strand.	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 14.00
Kirkjubólssrétt við Kirkjuból í Engidal í Skutulsfirði		laugardagurinn 24. sept.
Kjósarrétt í Árneshreppi, Strand.		laugardaginn 24. sept.

Króksfjarðarnesrétt í Reykhólasv., A-Barð.	✓	laugardaginn 17. sept.
Melarétt í Árneshreppi, Strand.	✓	laugardaginn 17. sept.
Skarösrétt í Bjarnarfirði, Strand.	✓	laugardaginn 17. sept. um kl. 14.00
Skeljavikurrétt í Steingrímsfirði, Strand.	✓	föstudaginn 9. sept. kl. 16.00
Staðarrétt í Steingrímsfirði, Strand.	✓	sunnudaginn 11. sept. kl. 14.00
Syðridalsrétt í Bolungarvík	✓	laugardaginn 17. sept.
Taðarrétt við Tröð í Bjarnardal í Öndarfirði		laugardaginn 24. sept. um kl. 16.00

Norðvesturland

Auðkúlurétt við Svínavatn, A.-Hún.	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 8.00
Beinakeldurétt, A-Hún.	✓	þriðjudaginn 13. sept. kl. 9.00
Fossárrétt í A-Hún.	✓	laugardaginn 10. sept., -seinni réttir lau. 17. sept.
Hamarsrétt á Vatnsnesi, V.-Hún.	✓	laugardaginn 10. sept.
Hlíðarrétt við Bólstaðarhlíð, A.-Hún.	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 16.00
Hrútatungurétt í Hrútafirði, V.-Hún.	✓	laugardaginn 3. sept. kl. 9.00
Hvalsárrétt í Hrútafirði, Strand.	✓	laugardaginn 17. sept.
Miðfjarðarétt í Miðfirði, V.-Hún.	✓	laugardaginn 3. sept.

Kjalarlandsrétt, A-Hún.	✓	laugardaginn 10. sept., seinni réttir lau. 17. sept.
Rugludalsrétt í Blöndudal, A-Hún.	✓	laugardaginn 3. sept. kl. 16.00
Skrapatungurétt í Laxárdal, A.-Hún.	✓	sunnudaginn 11. sept. kl. 10.00
Stafnsrétt í Svartárdal, A.-Hún.	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 16.00
Sveinsstaðarétt, A-Hún.	✓	sunnudaginn 11. sept. kl. 10.00
Undirfellsrétt í Vatnsdal, A.-Hún.	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 12.00
Valdarásrétt í Fitjárdal, V.-Hún.	✓	föstudaginn 9. sept. kl. 9.00
Viðidalstungurétt í Viðidal, V.-Hún.	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 10.00
Þverárrétt í Vesturhópi, V.-Hún.	✓	laugardaginn 10. sept.

Mið-Norðurland

Akureyrarrétt við Hrappstaði, Eyf.	✓	laugardaginn 10. sept.
Árskógsrétt á Árskógsströnd, Eyf.	✓	laugardaginn 10. sept. Hefst á bilinu kl. 12.00-13.00
Dalvikurrétt, Dalvík		laugardaginn 24. sept. og sun. 25. sept.
Deildardalsrétt í Deildardal, Skag.	✓	laugardaginn 10. sept.
Flókadalssrétt í Fljótum, Skag.	✓	laugardaginn 10. sept.
Héðinsfjarðarétt í Héðinsfirði	✓	föstudaginn 16. sept. kl. 14.00
Hlíðarrétt í Skagafirði	✓	sunnudaginn 18. sept.
Hofsrétt í Skagafirði	✓	laugardaginn 17. sept.
Holtsrétt í Fljótum, Skag.	✓	laugardaginn 10. sept.
Hraunarétt í Fljótum, Skag.	✓	fimmtudaginn 8. sept.
Hraungerðisrétt í Eyjafjarðarsveit	✓	laugardaginn 3. sept.
Kleifnarétt í Fljótum, Skag.	✓	sunnudaginn 18. sept.
Laufskálarétt í Hjaltadal, Skagafirði	✓	sunnudaginn 11. sept. kl. 10.00
Mælifellsrétt í Skagafirði	✓	sunnudaginn 11. sept.
Möðruvallarétt í Eyjafjarðarsveit	✓	sunnudaginn 4. sept.
Ósbrekkurétt í Ólafsfirði		föstudaginn 16. sept. kl. 13.00 og fim. 22. sept. kl. 14.00
Reistarárrétt í Hörgársveit, Eyf.	✓	laugardaginn 10. sept.
Reykjarétt í Ólafsfirði		mið. 21. sept. kl. 14.00 og fim. 22. sept. kl. 14.00

Sauðárkróksrétt, Skagafirði	✓	laugardaginn 10. sept.
Selnesrétt á Skaga, Skag.	✓	laugardaginn 10. sept.
Sigluðargararétt í Siglufirði	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 14.00
Silfrastaðarétt í Blönduhlíð, Skag.	✓	mánudaginn 12. sept
Skarðarétt í Gönguskörðum, Skag.	✓	laugardaginn 10. sept.
Skálárrrétt í Hrolleifsdal, Skag	✓	laugardaginn 10. sept.
Staðarbrakkarétt í Hörgárdal, Eyf.	✓	föstudaginn 9. sept. kl. 10.00
Staðarrétt í Skagafirði	✓	sunnudaginn 11. sept.
Stíflurétt í Fljótum, Skag.	✓	föstudaginn 9. sept.
Tungurétt í Svarfaðardal	✓	sunnudaginn 11. sept. kl. 13.00
Unadalsrétt í Unadal við Hofsós, Skag.	✓	laugardaginn 10. sept.
Vatnsendarétt, Eyf.	✓	sunnudaginn 11. sept.
Þorvaldsdalsrétt í Hörgársveit, Eyf.	✓	laugardaginn 10. sept.
Þórustaðarétt á Moldhaugnahálsi, Eyf.	✓	laugardaginn 10. sept.
Þverárrétt í Öxnadal, Eyf.	✓	mánudaginn 12. sept
Þverárrétt ytri, Eyjafjarðarsveit	✓	sunnudaginn 4. sept. kl. 10.00

Helstu réttir í Landnámi Ingólfs Arnarsonar

Brúsastaðarétt í Þingvallasveit	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 17.00
Fossvallarétt við Lækjarbotna	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 11.00
Heiðarbæjarrétt í Þingvallasveit	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 15.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 13.00
Húsmúlarétt við Kolviðarhól	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 14.00
Kjósarrétt í Kjós		sunnudaginn 18. sept. kl. 15.00. Seinni réttir sun. 9. okt. kl. 15.00
Krýsuvikurrétt v. Suðurstrandarveg, Gullbr.		laugardaginn 24. sept. kl. 13.00
Selflatarétt í Grafningi	✓	mánudaginn 19. sept. kl. 10.00
Selvogsrétt í Selvogi, Ár.	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 9.00
Þörkötlustaðarétt í Grindavík	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 14.00
Ölfusrétt í Reykjadal, Ölfusi	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 16.00

Samkvæmt fjallskilasamyþykkt fyrir Landnám Ingólfs Arnarsonar nr. 733/2012 eru seinni leitir tveim vikum síðar og er því rétt að aftur í flestum framangreindum réttum dagana 1.–3. október. Hafa skal í huga að tíma­setningar leita og rétta geta breyst, einkum vegna veðurs.

Bændablaðið | Fimmtudagur 22. september 2016

Fjárréttir haustið 2016

Bændablaðið birtir nú sem endranær yfirlit um fjár- og stóð-réttir.

Listinn er unninn með þeim hætti að leitað er til sveitarfélaga um upplýsingar. Ferðamálafulltrúar komu til aðstoðar á sumum stöðum og víða hafa bændur og ráðunautar lagt hönd á plóginn. Á nokkrum stöð-um eru gloppur í listanum þar sem umbeðnar upplýsingar hafa ekki borist frá heimamönnum.

Á listanum er að finna upplýsingar um réttardaga og sumum tilvikum tíma­setningar. Víða eru fyrri og seinni réttir og eru dagsetningar tiltekna­r í listanum þar sem við á.

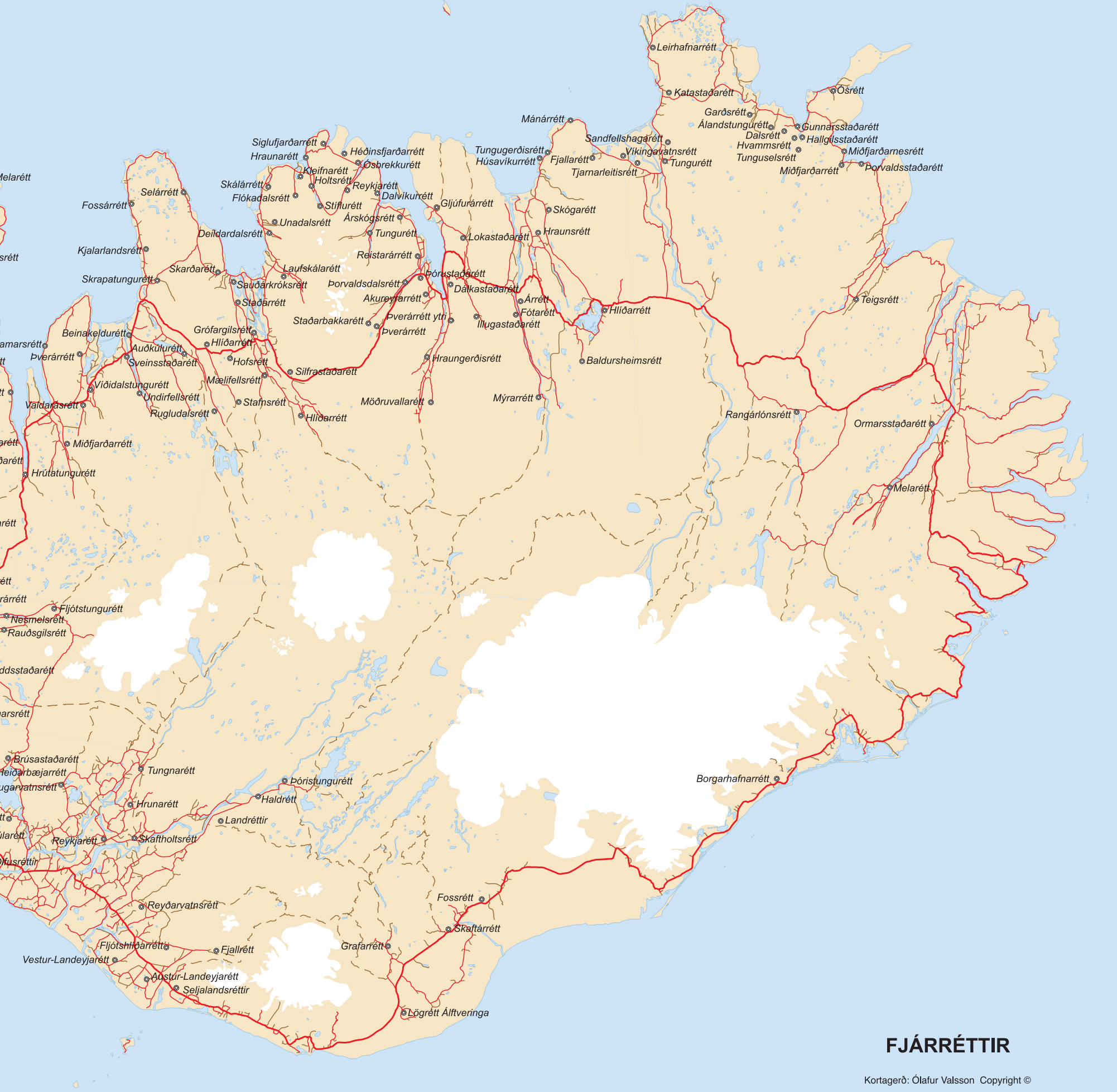
Upplýsingar um dagsetningar rétta birtast hér á opnunni, skipt eftir lands­hlutum en í stafrófsröð innan hvers

landshluta. Listi yfir helstu stóðréttir á landinu er birtur á blaðsíðu 27.

Leitið til heimamanna

Rétt er að minna á að villur geta slæðst inn í lista af þessu tagi og eins geta náttúruöflin orðið til þess að breyta þarf tíma­setningum á smalamennsku og þar með réttarhaldi. Eru lesendur því hvattir til að hafa samband við heimamenn á hverjum stað til að fullvissa sig um réttar dag- og tíma­setningar.

Upplýsingar um viðbætur og leið­rétingar sendist á netfangið tb@bondi.is. Uppfærslur á listanum eru gerðar jafnóðum og eru aðgengi­legar á vef Bændablaðsins, bbl.is.

Norð austurland

Árrétt í Bárðardal	✓	sunnudaginn 4. sept.
Álandstungurétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	✓	sunnudaginn 18. sept.
Baldursheimsrétt í Mývatnssveit, S.-Þing.	✓	sunnudaginn 4. sept.
Dalsrétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 7.00
Dálkstaðarétt á Svalbarðsströnd, S.-Þing	✓	laugardaginn 10. sept.
Fjallalækjarselsrétt	✓	sunnudagurinn 11. sept.
Fótarétt í Bárðardal	✓	mánudaginn 5. sept.
Garðsrétt í Þistilfirði	✓	sunnudagurinn 11. sept.
Gljúfurárrétt í Grýtubakkahr., S.-Þing.	✓	sunnudaginn 11. sept. kl. 9.00
Gunnarsstaðarétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 8.00
Hallgilsstaðarétt á Langanesi	✓	mánudaginn 12. sept.
Hlíðarétt í Mývatnssveit, S.-Þing	✓	sunnudaginn 4. sept. kl. 10.00
Hraunsrétt í Aðaldal, S.-Þing.	✓	sunnudaginn 11. sept. kl. 10.00
Hvammurétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	✓	laugardaginn 17. sept.
Húsavikurrétt	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 14.00
Illugastaðarétt í Fnjóskadal S.-Þing.	✓	sunnudaginn 4. sept. kl. 9.00
Katastaðarétt í Núpasveit, N-Þing.	✓	sunnudaginn 11. sept. kl. 8.30
Leirhafnarrétt í Núpasveit, N-Þing	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 9.00

Lokastaðarétt í Fnjóskadal, S.-Þing.	✓	sunnudaginn 11. sept. kl. 9.00
Mánárrétt á Tjörnesi	✓	sunnudaginn 11. sept.
Miðfjarðarnesrétt á Langanesi	✓	mánudaginn 12. sept.
Miðfjarðarétt		laugardaginn 24. sept.
Mýrárrétt í Bárðardal, S.-Þing.	✓	laugardaginn 3. sept. kl. 8.00
Ósrétt á Langanesi	✓	sunnudaginn 18. sept.
Sandfellshagarétt í Öxarfirði, N.-Þing.	✓	mánudaginn 12. sept.
Skógarétt í Reykjahverfi, S-Þing.	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 14.00
Svalbarðsrétt	✓	sunnudaginn 11. sept.
Tjarnarleitisrétt í Kelduhverfi, S-Þing.	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 9.00
Tungugerðsrétt á Tjörnesi	✓	laugardaginn 10. sept.
Tungurétt í Öxarfirði, N.-Þing.	✓	sunnudaginn 11. sept.
Tunguselsrétt á Langanesi	✓	mánudaginn 12. sept.
Viðikersrétt í Bárðardal, S-Þing.	✓	sunnudaginn 28. ágúst og laugardaginn 3. sept.
Vikingavatnsrétt í Kelduhverfi, S-Þing.	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 17.00
Þorvaldsstaðarétt, Langanesbyggð		sunnudaginn 25. sept.
Austurland		
Melarétt í Fljótadal, N.-Múl.		laugardaginn 24. sept.
Ormarsstaðarétt í Fellum, Fljótsháðaráði		sunnudaginn 25. sept. kl. 13.00
Teigsrétt, Vopnafirði	✓	sunnudaginn 4. sept., seinni réttir 11. sept.

Suðausturland

Borgarhafnarrétt, Suðursveit, A-Skaft.	✓	laugardaginn 10. sept. um kl. 15
Fossrétt á Siðu, V.-Skaft.	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 13.00
Grafarétt í Skaftártungu, V.-Skaft.	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 10.00
Lögrétt Álfþvinga í landi Holts og Herjólfstaða	✓	Upplýsingar liggja ekki fyrir.
Skaftárrétt, V.-Skaft.	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 9.00

Suðurland

Austur-Landeyjaréttir við Miðey, Rang.	✓	sunnudaginn 18. sept.
Brúsastaðarétt í Þingvallasveit, Árn.	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 17.00
Fjallrétt við Þórólfsfell, Rang.	✓	mánudaginn 12. sept.
Fljótshlíðarétt í Fljótshlíð, Rang.		sunnudaginn 18. sept.
Fossvallarétt við Lækjarbotna	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 11.00
Haldréttir í Holtamannafrétti, Rang.	✓	sunnudaginn 11. sept. Kl. 9.00
Heiðarbæjarrétt í Þingvallasveit, Árn.	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 15.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 13.00
Hrunaréttir í Hrunamannahr., Árn.	✓	föstudaginn 16. sept. kl. 10.00
Húsmúlarétt við Kolviðarhól, Árn.	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 14.00

Kjósarétt í Kjós		sunnudaginn 25. sept. kl. 15.00. Seinni réttir sun. 16. okt. kl. 15.00
Krýsuvikurrétt v. Suðurstrandarveg, Gullbr.		laugardaginn 24. sept. kl. 13.00
Landréttir við Áfangagil, Rang.		fimmtudaginn 22. sept. kl. 12.00
Laugarvatnsrétt, Árn.	✓	sunnudaginn 11. sept. kl. 16.00
Reyðarvatnsréttir á Rangárvöllum	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 11.00
Reykjaréttir á Skeiðum, Árn.	✓	laugardaginn 17. sept. Kl. 9.00
Selflatarétt í Grafningi	✓	mánudaginn 19. sept. kl. 10.00
Seljalandsréttir undir Eyjafjöllum, Rang.	✓	laugardaginn 17. sept. og sunnudaginn 18. sept.
Selvogsrétt í Selvogi, Árn.	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 9.00
Skaftholtsréttir í Gnúpverjahreppi, Árn.	✓	föstudaginn 16. sept. kl. 10.00
Tungnaréttir í Biskupstungum	✓	laugardaginn 10. sept. kl. 9.00
Vestur-Landeyjaréttir við Forsæti, Rang.	✓	sunnudaginn 18. sept.
Þóristunguréttir, Holtamannafr., Rang	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 10.00
Þórkötlustaðarétt í Grindavík	✓	laugardaginn 17. sept. kl. 14.00
Ölfusrétt í Reykjadal, Ölfusi	✓	sunnudaginn 18. sept. kl. 16.00

Russ Sims Jr. og Joanne Sims við flugvélarflakið á Langanesi.

Mynd / Gréta Bergrún Jóhannesdóttir

Heiðraði minningu föður síns

Bandarísku hjónin Russ Sims Jr. og kona hans, JoAnne Sims, komu til Íslands í septemberbyrjun með minningarskjöld í farteskinu. Eftir tveggja vikna ferðalag um landið komu þau á Langanes, þangað sem ferðinni var heitið. Við fyrrum flugvöllinn á Sauðanesi á Langanesi er nefnilega flugvélarflak af bandarískri flugvél sem flugmanninum Russel Sims Jr., föður Russ, mistókst að lenda.

Þann 25. júlí 1969 var birgðavél á vegum US Navy á leið frá Keflavík til Þórshafnar. Vélin var af gerðinni Douglas R4D-S og var flugstjóri Russel W. Sims Jr., en hann átti að baki langan feril í bandaríska sjóhernum. Aðstoðarflugstjóri var Daniel A. Blycker. Fjórir farþegar voru um borð. Sauðanesflugvöllur var 1.140 metrar á lengd og 40 metrar á breidd. Flugvöllurinn var ekki með neinn flugumferðarturn en flugstjórar höfðu samband við flugvallarvörðinn í gegnum talstöð. Þegar flugvélin nálgast flugvöllinn hefur flugstjórnin samband við flugvallarvörðinn og fær upplýsingar um veður, vind og flugbraut.

Það var heiðskírt þennan dag og 2–5 metrar á sekúndu. Þegar hann flaug yfir völinn sá hann vindsokkinn og sýndist hann sýna sömu vindátt og hafði verið gefin upp í talstöðinni en fannst hann blása töluvert meira. Á þessum tímapunkti ákvað flugstjórnin að fljúga rúma 24 kílómetra í norður til að komast yfir heimskaupsbaug, bæði sér og farþegum til ánægju. Það liðu því um 15–20 mínútur frá því að hann fær upplýsingar um veður og þar til hann lendir flugvélinni.

Þegar vélin lendir bendir ekkert til þess að eitthvað muni gerast. Flugstjórnin byrjar að bremsa og vitni taka eftir því að nefið á vélinni ris upp og niður og þegar bremsað er í þriðja sinn tekur vélin að leita til hægri og hann missir vald á stýrinu. Reikar vélin enn meira til hægri næstu 360 metrana, fer út af flugbrautinni og fer í gegnum háan stafla af rekavið. Hélt vélin áfram um tíu metra þar til springur á vinstra dekkinu og hún stöðvast.

Enginn slasaðist og enginn eldur braust út. Samkvæmt tjónaskýrslu á flugvélinni og vegna fjarlægðar

Flugvélin rann út af brautinni á háan stafla af rekavið, sem presturinn á Sauðanesi átti, en það mun hafa hægt á vélinni og mögulega komið í veg fyrir að hún myndi enda úti í sjó sem er nærri brautinni. Mynd / Úr einkasafni

Russel W. Sims Jr. flugstjóri við dekk vélarinnar.

Mynd / Úr einkasafni

flugvallarins frá Keflavík, þótti ekki hentugt að reyna að gera við vélina.

Var hún því dregin í burtu og skilin eftir sunnan megin við flugbrautina.

Russ Sims Jr. við minningarskjöldinn um flugslysið sem hann kom fyrir með hjálp heimamanna.

Mynd / Gréta Bergrún Jóhannesdóttir

Einnig kemur fram í skýrslunni að slysið sé að mestu flugstjóranum

Russel W. Sims Jr. að kenna og er ástæðunum listað í skýrslunni.

Flugvélarflakið liggur nærri þeim stað þar sem hún stoppaði eftir að landingin mistókst. Í baksýn má sjá Sauðaneskirkju, gamla prestssetrið, sem nú er verið að gera upp, og Sauðaneshús sem er minjasafn. Mynd / GBJ

Kynntust fyrst í herstöðinni í Keflavík

Russ og JoAnne kynntust fyrst sem unglingar þegar feður þeirra voru hermenn hjá bandaríska hernum á Keflavíkurflugvelli. Eins og áður segir þá lendir faðir Russ í þessu flugslysi og segist Russ yngri enn muna daginn sem pabbi hans kom heim eftir atvikið, hann hafi verið niðurdreginn og sumarfrí fjölskyldunnar var slegið af í kjölfarið. Stuttu síðar var Íslandsdvölinni lokið. Nokkrum árum síðar vill það svo til að feður þeirra eru aftur staðsettir á sama stað, þá í Memphis, þar sem báðar fjölskyldur settust að um árabíl. Russ þekkti systur JoAnne frá því á Íslandi og mundi eftir litlu systur

Russ Sims Jr. og JoAnne Sims. Mynd / Gréta Bergrún Jóhannesdóttir

hennar. Þegar hann var í háskóla kom systirin því svoléiðis fyrir að þau færu á stefnumót og þar með voru örlögin ráðin. Mánuði síðar

bað hann JoAnne að giftast sér og hafa þau nú verið gift í 41 ár. Þau segja að Ísland eigi sérstakan stað í hjarta þeirra og er þetta ekki í fyrsta skipti sem þau koma til landsins eftir að hafa búið hér sem unglingar. Í dag búa þau í Los Angeles og eru komin á eftirlaun. Russ segist lengi hafa haft áhuga á að gera sögunni um flugslysið skil og dregur enga dul á að flugslysið var föður hans að kenna samkvæmt þeirri rannsóknarskýrslu sem gerð var eftir slysið, þetta sé bara partur af sögu fjölskyldunnar. Russ og JoAnne stoppuðu tvo daga á Þórshöfn og fengu heimboð í réttir á Gunnarsstöðum, sem þau höfðu mikla ánægju af, enda svolítið langt frá þeirra daglega lífi í Los Angeles. /GBJ

Vegna aukinnar eftirspurnar óskum við eftir bújörðum á söluskrá

Vinsamlega hafið samband við Björgvin Guðjónsson, búfræðing og löggiltan fasteignasala í síma **510-3500** og **615-1020** eða á netfangið **bjorgvin@eignatorg.is**

Skipholt 50b, 105 Reykjavík

Seldu þína þjónustu og afurðir á netinu!

Vandaðar Vefsíður

Byggjum á reynslu, góðum verðum og nýjum nálgunum
-Veitum ráðleggingar og markaðsaðstoð-

Kynntu þér málið á **www.vefurraedi.is**
eða í síma: **5378787**

Láttu sjá þig á netinu!

-Uppsetningarverð á vefsíðum eru frá 58.500 kr.- án VSK-

Bed & Breakfast
Vefurraedi
Ferðaþjónusta

Getum við orðið að liði? – Við seljum m.a. þvottavélar • þurrkara • strauvélar

Frábærar vélar fyrir m.a. þvottahús, hótél og gistiheimili

Eigum hágæða þýskt hótellín

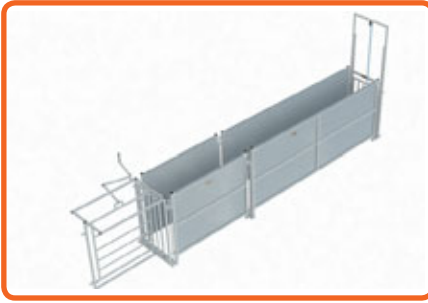
DANUBE

Kirkjustétt 2-6 • 113 Reykjavík • Símar 892 8925 og 567 4577
Netfang: icefakta@icefakta.is • www.icefakta.is

Með RITCHIE kerfinu verður meðhöndlun sauðfjár leikur einn.

Einingarnar í RITCHIE kerfinu eru hannaðar til þess að ganga saman sem eykur notkunarmögu-leika og styttrir vinnuferla. Einingarnar eru teinaðar saman á fljótlegan og einfaldan hátt. Allar vörurnar frá RITCHIE eru heitgalvanhúðaðar sem tryggir hámarksendingu við íslenskar aðstæður.

Fjárgangur
Til meðhöndlunar og flokkunar á sauðfé. Grun-neining. Mögulegt er að bæta við grunneiningu eða kaupa staka hluti úr henni.

Veltibúr
Auðveldar klaufskurð til muna. Snýr fénu og skorðar það á bakið. Rétt vinnuhæð, ekkert bogr, engin barátta.

Fjárovogir
Fjárovogir - Skífuvogir og tölvuvogir. Áratuga reynsla á Íslandi. Hægt að fá tölvu með örmerkjaesara.

Combi-Clamp - fjárklemman
Fjárklemman klemmir féð og heldur því kyrru á meðan það er meðhöndlað. Flokkun í 3 áttir. Rétt vinnuhæð.

Aðrar vörur í sauðfjárbúskapinn:

- Gerðisgrindur** - Koma í tveimur lengdum, 1,2 m og 1,8 m. Hagstætt verð. Læstast saman án nokkura festinga.
- Gjafagrindur** - Gjafagrindurnar frá Ritchie eru sterk smíði. Teinaðar saman, einfaldari meðhöndlun. Heitgalvanhúðaðar.
- Drykkjarkar** - Drykkjarkar með floti, henta vel í fjárhúsin. Galvaniseruð á góðu verði.
- Rafmagnsheyskeri** - Meðfærilegur og góður. Sker rúllur eins og smjör.

BÍLSKÚRA- OG IÐNAÐARHURÐIR

Smiðum sérlega vandaðar bílskúrs- og iðnaðarhurðir eftir málum

Þær eru léttar og auðveldar í notkun.

Einangrun er á öllum köntum. Fáanlegar í mörgum stærðum og gerðum, með eða án glugga. Einnig fáanlegar með mótordrifi

Vagnar & þjónusta ehf
Tunguháls 10, 110 Reykjavík
Sími: 567-3440, www.vagnar.is

Þáttaröðin Hvað segja bændur? hóf göngu sína á sjónvarpsstöðinni N4 síðastliðið sunnudagskvöld. Þetta er eitt viðamesta verkefni sem stöðin hefur ráðist í. Dagskrágerð var í höndum Árna Þórs Theodórssonar og Birnu Pétursdóttur, sem hér eru með Maríu Björk Ingvadóttur, framkvæmda- og rekstrarstjóra N4. Mynd / MPP

N4 sýnir þáttaröðina „Hvað segja bændur?“

Leiðarljósið að varpa upp raunsannri mynd af íslenskum bændum og landbúnaði

Hvað segja bændur? er heiti á nýrri þáttaröð sem hóf göngu sína á Sjónvarpsstöðinni N4 síðastliðið sunnudagskvöld. Alls eru tíu þættir í röðinni og verða þeir á dagskrá fram eftir nóvembermánuði, kl. 21 á sunnudagskvöldum. Fjallað er um íslenskan landbúnað í allri

sinni fjölbreyttu mynd, en hver og ein búgrein innan Bændasamtaka Íslands mun koma við sögu. Þetta er eitt stærsta og viðamesta verkefni sem N4 hefur unnið að, en vinnsla þáttanna hefur staðið yfir í rúmt eitt ár.

„Það er auðvitað ákveðinn léttir

að þættirnir eru komnir á dagskrá og við hlökkum til að sjá hver viðbrögðin verða. Við höfum unnið að þessu í rúmt ár og það er alltaf gaman að sjá hugmyndir verða að veruleika,“ segja þau Birna Pétursdóttir dagskrágerðarkona og Árni Þór Theodórsson kvikmynda-

allt fyrir öryggið!

Verið velkomin á Sjávarútvegs-sýninguna í Laugardalshöllinni 28.-30. september 2016.

DYNDJANDI
allt fyrir öryggið

Skeifunni 3h | Sími: 588 5080 | dynjandi.is

Tökur undirbúnar, en þau Birna og Árni ferðuðust um land allt til þess að leita fanga.

gerðarmaður, en þau bera hitann og þungann af gerð þáttanna. Hafa ferðast nánast um land allt og lent í ótal ævintýrum á ferðalögum sínum liðið ár.

Vandað til verka

„Við höfum lagt mikinn metnað í þetta verkefni og ég er afskaplega ánægð með árangurinn, þættirnir eru fræðandi, gefa glögga mynd

af íslenskum landbúnaði út frá mismunandi búgreinum, ólíkum landsvæðum og þeim tækifærum sem eru til staðar í atvinnugreininni. Fjölbreytnin í landbúnaði er mikil,“ segir María Björk Ingvadóttir, framkvæmda- og rekstrarstjóri N4.

Markmiðið með þáttagerðinni hafi einkum verið að stuðla að aukinni umfjöllun um landbúnað og auka þar með við þekkingu

Birna í fjósinu á Hvanneyri þar sem hluti þáttanna var tekinn upp.

Stílt upp fyrir töku.

Í þáttunum Hvað segja bændur? sem hóf göngu sína á sjónvarpsstöðinni N4 síðastliðið sunnudagskvöld er fjallað um allar búgreinar innan Bændasamtaka Íslands á ólíkan og spennandi hátt auk þess sem kynntar eru til sögunnar óhefðbundnari búgreinar í bland.

„Við heimsækjum fjöldann allan af bændum um land allt og kynnumst því hve fjölbreyttur og framtakssamur hópur er þar á ferð. Við þræðum ekki hverja búgrein fyrir sig frá A til Ó heldur förum aðrar leiðir, eigum m.a. hraðstefnumót með fulltrúum frá hverri búgrein, kynnumst ungu fólki í landbúnaði, skoðum menntun í greininni og gerum sögunni skil auk þess að forvitnast um fjölskylduna í sveitinni, árstíðirnar, rannsóknir og frumkvöðlastarf,“ segja Birna Pétursdóttir og Árni Þór Theodórsson, sem borið hafa hitann og þungann af gerð þáttanna.

almennings á greininni. Mjög hafi verið vandað til verka við gerð þáttanna á öllum sviðum. „Ég er viss um að áhorfendur taka þessu fagnandi.“

Harðduglegir og hæfileikaríkir

Þau Birna og Árni Þór vörpuðu í fyrsta þættinum upp spurningunni um staðalmynd af hinum íslenska bónda og bentu m.a. á nokkra góðkunningja sem margir í huga sér tengja við íslenska bændur, m.a. hina geðþekku bræður Magnús og Eyjólf og Gísla á Uppsölum. Staðalmyndir af því tagi séu lífseigar en eigi sér enga stoð í veruleikanum.

„Nútímabændur hér á landi eru langt frá þessari mynd, þeir eru harðduglegir, búa yfir mikilli þekkingu og hafa yfir góðum tækjakosti að ráða sem léttir þeim störf. Þeir eru hæfileikaríkir og metnaðarfullir. Á það munum við benda í þáttaröðinni,“ segja þau. „Vonandi mun okkur takast að kollvarpa þessari

landbúnaði, íslenskum bændum og hvað þeir eru að fást við í sínum daglegu störfum. Þetta eru mannlífsþættir fyrst og fremst, bændur hafa orðið og fræða okkur um líf sitt og starf,“ segja þau Birna og Árni.

Þau hafa undanfarið ár lagt land undir fót og komið við í öllum landshlutum, bankað upp á hjá bændum sem sinna búgreinum af öllu tagi og forvitnast um stöðu og horfur. „Það var gaman að sjá hversu sterkur landbúnaðurinn var á sumum svæðum sem við heimsóttum og skipti miklu máli fyrir viðkomandi hérað. Eflaust eru ekki allir sem átta sig á því.“

Létt og afslappað yfirbragð

Birna og Árni Þór munu í næstu þáttum m.a. beina sjónum að ungu fólki til sveita, menntunarmálum í landbúnaði, rannsóknum og frumkvöðlastarfi í greininni, fjölskyldulífi, úrvinnslu afurða, dreifingu þeirra og útflutningi. Eins fá áhorfendur innsýn í matreiðslu, þar sem höndlað er með úrvals hráefni. „Þetta er mjög fjölbreytt og gefur þáttunum létt og afslappað yfirbragð, en um leið fá áhorfendur tækifæri á að fræðast heilmikið um hina ýmsu anga greinarinnar,“ segja þau.

Fylgst var með bændum að störfum á öllum árstímum, störfin geta verið misjöfn eftir því hvort er sumar, vetur, vor eða haust. „Það var að okkar mati nauðsynlegt að sýna hvað fram fer á hverjum árstíma, sauðburður, heyskapur, göngur og réttir svo dæmi sé tekið,“ segja þau.

Höfðingjar heim að sækja

Bæði eru sammála um að verkefnið hafi verið mjög skemmtilegt, enda bændur höfðingjar heim að sækja.

„Það var alls staðar tekið á móti okkur með kostum og kynjum, kaffi og kökur á hverjum bæ og aldrei örlaði á stressi þótt næg verkefni biðu úrlausnar. Gestrisni er þeim í blóð borin og hvarvetna urðum við líka vör við að allir vildu greiða götu okkar, ef eitthvað kom upp á í ferðalaginu, eins og til að mynda sprungið dekk, voru allir boðnir og búnir að aðstoða. Það hefur verið einstaklega skemmtilegt og lærdómsríkt að kynna íslenskum landbúnaði á þennan hátt, með vinnslu þáttanna.“

Hitaveitu & gasskápar

fyrir sumarbústaði og heimili

Gæði • Þjónusta • Öryggi

Hitaveituskápar

Við sérsníðum og eigum líka hitaveitukassa á lager. Einnig smíðum við mikið af kössum á kerrur, bíla ofl. Fáanlegir í mörgum litum.

Gasskápar

Eigum gasskápa á lager. Læsanlegir og smíðaðir úr áli. Láttu ekki stela af þér kútunum!

Blikksmíðjan Vík ehf / Skemmuvegur 42, 200 Kópavogi / kt. 4309850279 / Sími: 557-1555 / blikkvik@blikkvik.is

Aðalfundur Landssamtaka skógareigenda

Haldinn í Valaskjálfi á Egilsstöðum dagana 7. og 8. október 2016

Aðalfundur LSE verður haldinn í Valaskjálfi á Egilsstöðum 7. og 8. október næstkomandi. Fundurinn er haldinn í samstarfi við Félag skógarbænda á Austurlandi. Fundurinn hefst kl. 14.00 á föstudeginum 7. október með venjulegum aðalfundarstörfum. Hlé verður gert á fundinum kl. 15.30 en honum svo framhaldið laugardegnum 8. október og hefst kl. 9.00.

Málþing verður haldið í tengslum við aðalfundinn og hefst það kl. 16.00. Þann 7. október. Umfjöllunarefni er úrvinnsla skógarafurða og samvinna skógarbænda og Skógræktarinnar og hlutverk LSE í nýju umhverfi. Félag skógarbænda á Austurlandi bjóða fundargestum í skógar göngu og sýningu á ýmsum skógarafurðum og úrvinnsluvélum. Að lokum skemmta fundargestir sér saman á árshátíð skógarbænda.

Nánari upplýsingar veitir Hrönn Guðmundsdóttir framkvæmdastjóri LSE í síma 899-9662 eða netfangið hronn.lse@gmail.com eða á heimasíðu LSE: www.skogarbondi.is

Tæki til vetrarþjónustu

Tangarhöfða 1
110 Reykjavík

Sími 551 5464
Fax: 551 4531

wendel@wendel.is
www.wendel.is

Lesendabás

Flúor frá Norðuráli í grasi á Kúludalsá

Fyrir stuttu var viðtal í Fréttatímanum við Ragnheiði Þorgrímsdóttur, bónda á Kúludalsá í Hvalfirði, um möguleg tengsl flúormengunar frá Norðuráli við veikindi í hrossum sem hún heldur á jörð sinni. Í kjölfarið lét ég hafa eftir mér gagnrýni á því hvernig staðið er að þessum mælingum og þær túlkaðar. Við frekari eftirgrennsln hjá Umhverfisstofnun kom síðan í ljós að ekki hafi verið tekið eitt einasta grassýni á Kúludalsá til mælinga á flúor.

Sjálfur þekki ég lítið til forsögu þessa máls og ekki kynnir mér áhrif flúors á líðan grasbíta. Það er annarra að meta þau. En ég hnaut hins vegar um þá fullyrðingu Norðuráls sem kemur líka fram í skýrslu EFLU um umhverfissvöktun iðnaðarsvæðisins á Grundartanga fyrir 2015, að styrkur flúors í gróðri hafi ævinlega mælst undir þolmörkum og mörkum þess sem getið er í reglugerðum. Ekki ætla ég að rengja þær mælingar en það vekur óneitanlega mikla furðu miðað við þau álitamál sem uppi eru að ekki hafi verið tekin mælsýni á Kúludalsá, á þeim eina stað þar sem hross bera sýnileg einkenni flúoreitrunar. Í nýútgefnu starfsleyfi Umhverfisstofnunar sem finna má á heimasíðu UST má lesa þessi orð í greinargerð: „Einnig er möguleiki að beina sérstakri athygli að Kúludalsá, bæði ánni og býlinu og skoða flúor í umhverfinu þar betur.“ Ég spyr á móti, af hverju er ekki fyrir löngu búið að mæla þar sem hrossin eru á beit og komast að raun um hið sanna? Af hverju þarf að gera einfalda hluti svona flókna?

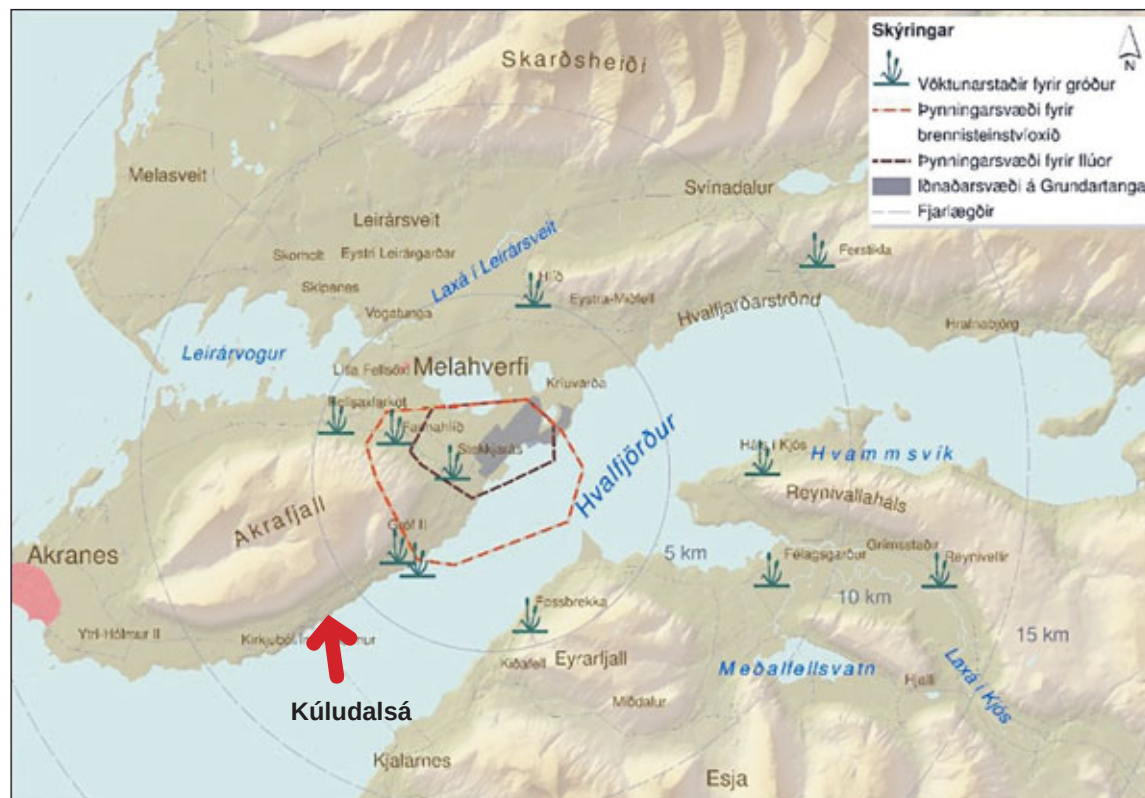
Flúor í Reyðarfirði

Árin 2011 og 2012 mældist flúor í grasi inni í Reyðarfjarðarbotni og rakið var til álversins þar. Magnið var þó nokkurt og um það fjallað á sínum tíma í fjölmiðlum. Þessar mælingar komu nokkuð á óvart þar sem gildi voru há miðað við það sem mælist næst verksmiðjunni á svokölluðu þynningarsvæði. Niðurstöðurnar voru teknar alvarlega og fór sá sem þetta ritar í athugun með Alcoa-Fjarðaáli m.a. að greina þá veðurþætti sem hugsanlega gæti valdið því að flúor virtist falla úr lofti á nokkuð afmörkuðu svæði inni í Reyðarfjarðarbotni þar sem aflað er heyja fyrir sauðfé. Sérstaklega var skoðað veðrið í júní 2012 þegar mælingar á gildi flúors í grasi hækkðu að því er virtist skyndilega.

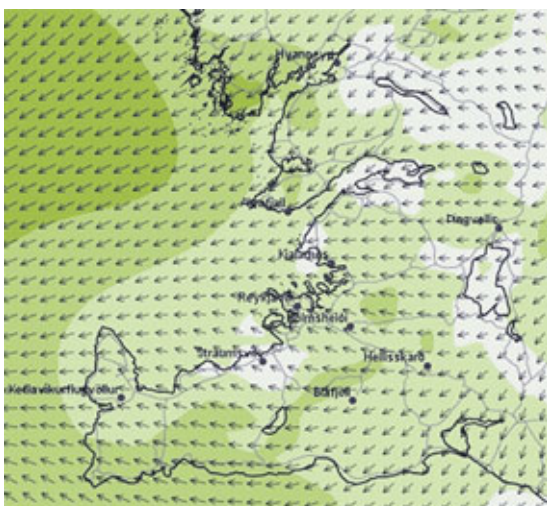
Niðurstaða þeirrar skoðunar þá var sú að veðurfyrirbæri sem kallast „strandsvæling“ hafi verið völd að því að flúor barst í gróður á þessum slóðum en síður annars staðar. Í Reyðarfirði er loft oftast það sem er kallað stöðugt að sumarlagi, sjórinn kaldur undir og útblástursefni myndar slæður í lofti í 100–200 m hæð í hægum sumarvindinum. Þegar köld hafgolan berst inn yfir sólvermdan fjarðarbotninn á sér stað lóðrétt blöndun við efri loftlög og flúorefnið berast í gróður á láglendi. Ferlið getur endurtekið sig dag eftir dag á meðan loftið hagar sér eins og pendúll inn og út fjörðinn með sólfarsvindum. Alcoa-Fjarðaál tók þessar niðurstöður alvarlega og bætti svöktun og sýnatöku í kjölfarið.

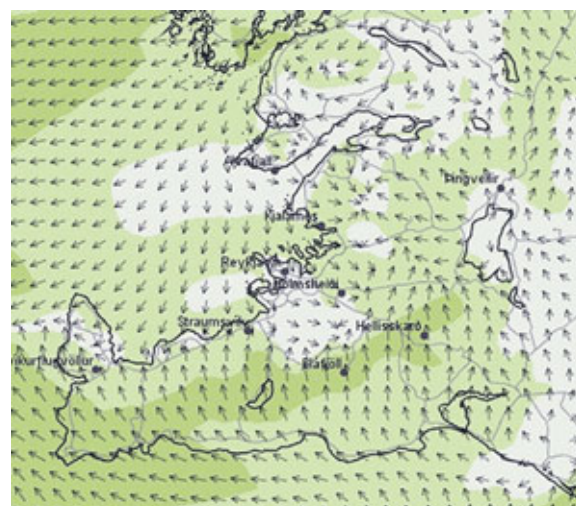
Álver Norðuráls og horft út Hvalfjörð og í átt að Akrafjalli. Ríkjandi vindátt er út fjörðinn. Myndin er fengin úr skýrslu Norðuráls.

Sýnatökustaðir gróðurs. Búið er að færa inn staðsetningu Kúludalsár inn á kortið. Úr skýrslu EFLU, Umhverfissvöktun iðnaðarsvæðisins á Grundartanga fyrir 2015.

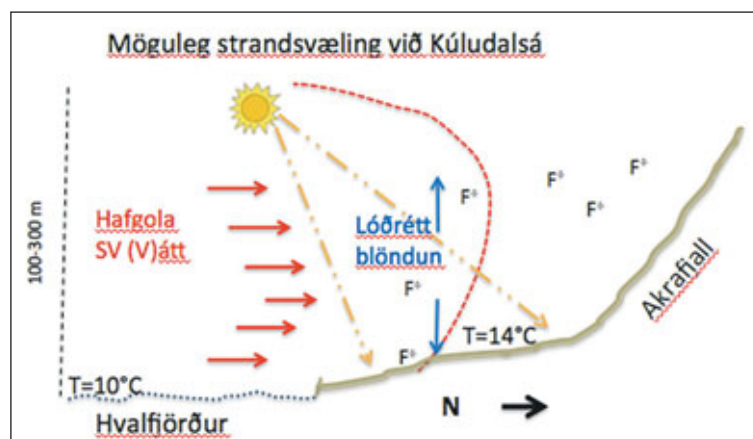
Vindafar 31. júlí 2016 kl. 06. ANA-átt út Hvalfjörðinn 2–4 m/s. Greiningarkort fengið af Brunni Veðurstofunnar. Líkan: Harmonie með 2,5 x 2,5 km möskva.

Sama, en kl. 11. Vegna hafgolunnar hefur vindur snúist í utanverðum Hvalfirði. Spákort Harmonie úr sömu keyrslu frá kl. 06 um morguninn.

Strandsvæling á Kúludalsá

Í Hvalfirði má vel ímynda sér áþekka strandsvælingu að sumarlagi þó með aðeins öðrum hætti. Ríkjandi vindátt á öllum árstímum á Grundartangarsvæðinu er aust-norð-austan. Með öðrum orðum, vindur stendur út fjörðinn eins og algengast er hérlandis í fjörðum eða dölum umkringd háum fjöllum. Það er rétt að útblástur frá verksmiðjunum á Grundartanga berst því æði oft yfir undirlendið sunnan undir austanverðu Akrafjalli, en þar er sýna-

tökustaðurinn Gröf II. Kúludalsá er hins vegar litlu utar eða í 7–8 km fjarlægð frá álverinu. Þó svo að lítið flúor hafi mælst á Gröf II í gegnum tíðina útilokar það alls ekki að meira magn gæti verið í grasi á Kúludalsá þó svo að sú jörð sé lengra í burtu á sama hátt og kom í ljós á Reyðarfirði.

Hafgolan í Hvalfirði að sumri er hins vegar heldur flóknari viðfangs en á Reyðarfirði. Beygja er á firðinum og svæði undirlendi víðar en bara inni í botni. Að næturlagi og fram á sólrika morgna leggur í kyrrlátu veðri hægja ANA-átt út fjörðinn. Loft sem inniheldur flúor frá álveri Norðuráls berst þannig yfir bæina, bæði Gröf II og Kúludalsá. Uppstreymi vegna upphitunar neðan frá kemur í veg fyrir að flúorgas eða -ryk berist til jarðar. Seint um morguninn fer hins vegar að bera á hafgolunni sem er vestanstaður vindur. Við loftblöndun, m.a. vegna svokallaðs samstreymis, sogast loftið úr efri lögum og nær niður til yfirborðs við ströndina. Aðstaðurnar geta verið staðbundnar og standa e.t.v. aðeins rétt á meðan hafgolan er að ná yfir. Sunnudagurinn 31. júlí sl. var einn þessara daga og telst nokkuð dæmigerður. Mátti þá sjá á veðurspám sem reiknaðar eru í finu neti hvernig hafgoluskilin skella á ströndinni undir Akrafjalli um kl. 11 eftir að andvari hafði staðið út fjörðinn og yfir Grundartanga allt frá því snemma morguns. Þetta er sýnt á meðfylgjandi skýringarmyndum.

Mæla og mæla

Þetta er vissulega tilgáta sem hér er sett fram, byggð á reynslunni fyrir austan. Strandsvæling mengunar-efna er vel þekkt erlendis frá, m.a. í Ástralíu þar sem kolaorkuver eru starfrækt við sjóinn. Hér er hún sumarfyrrbæri og lögmálin um þynningarsvæðið, aukna fjarlægð og allt það á e.t.v. frekar við á öðrum árstímum. Auðvelt er að komast að hinu sanna með einföldum mælingum og kannski er best að byrja á því að afla sýna úr grasi þar sem hrossin á Kúludalsá eru á beit eða heyjað ofan í þau. Hér stendur upp á Umhverfisstofnun og Norðurál að sýna fram á að gras á Kúludalsá sé laust við flúor, en álverið losar um 100 tonn á ári við framleiðslu sína. Mest af því þynnist með vindum og fellur með úrkomu fjarri Hvalfirði, en við getum ekkert staðfest í þeim efnum nema að mæla og taka sýni með viðurkenndum aðferðum.

Einar Sveinhjörnsson,
veðurfraeðingur

Skálmöld:

Vögguvísa í Hel

Þungarokkshljómsveitin Skálmöld er að senda frá sér sína fjórðu hljóðversplötu og kemur hún formlega út 30. september næstkomandi. Hljómsveitin hefur einnig gefið út tónleikaplötu með Sinfóníuhljómsveit Íslands.

Þráinn Árni Baldvinsson, gítar-leikari sveitarinnar, segir að nýja platan heiti Vögguvísur Yggdrasils og sé gefin út af austurríska útgáfu-fyrirtækinu Napalm Records.

„Á plötunni, eins og fyrri plötun-um okkar, erum við að vinna með heim sem er að hluta til ímyndaður en byggður á norrænni goðafræði. Eftir síðustu, Með vættum, spratt upp sú hugmynd að gera plötu með vögguvísum. Við veltum talsvert fyrir okkur hvernig við gætum tækl-að verkefnið. Ein hugmyndin var að senda frá okkur rólega fjögurra laga plötu en útkoman er nú laga kraftmikil og hröð plata.

Þema plötunnar eru vögguvísur fyrir alla níu heima norrænnar goða-fræði og í framhaldi af því er gaman að velta fyrir sér hvernig vögguvísa í Hel hljómar svo dæmi sé tekið.

Öll lög og allir textar plötunn-ar eru frumsamdir en minnin og hugmyndafræði þeirra eru tekin úr goðafræðinni,“ segir Þráinn.

Gulur vínyll fyrir Ísland

„Útgáfa plötunnar er ólík því sem áður hefur verið því að hún er ein-göngu gefin út af Napalm Records en Sena sér um að dreifa henni hér á landi. Platan verður gefin út bæði á CD og vínyl og er um þrjár mis-munandi litir á vínylnum að ræða. Litirnir eru rauður, appelsínugulur og gulur og verður gula útgáfan eingöngu seld á Íslandi. Þetta gleð-ur vínylsafnarann mig gríðarlega mikið, ég hlusta nær eingöngu á vínyl.“

Þráinn segir að Napalm Records komi til með að dreifa plötunni um allan heim nema í Asíu. „Fyrirtækið er með dreifingarsamning við Universal í Bandaríkjunum en ég veit satt að segja ekki hvort búið er að semja um dreifinguna í Asíu.“

Tónleikar og gott partí

Skálmöld verður með stóra útgáfu-tónleika á Íslandi eftir áramótin en verður þó með ferna tónleika í tengslum við útgáfu plötunnar strax í október á Gauknum og Græna hattinum. Þráinn segir að það séu ekki beinlínis útgáfutónleikar held-ur frekar gott partí þar sem þeir ætla að spila.

„Skömmu eftir miðjan október tekur svo við tónleikaferð um Evrópu fram í miðjan nóvember. Fyrst tónleikarnir verða í Póllandi, sem er orðinn okkar annar heima-völlur, og við verðum í viku þar. Eftir það förum við svo til nokkurra landa í Evrópu en mest í henni aust-anverðri.“

Saumaklúbburinn Skálmöld

Skálmöld samanstendur af gítar-leikurunum Baldri Ragnarssyni, Björgvini Sigurðssyni og Þráni Árna, Gunnari Ben, sem leikur á hljómborð, Jóni Geir Jóhannssyni á trommur og Snæbirni Ragnarssyni á bassa. Allir meðlimir syngja.

Þráinn segir að saumaklúbburinn Skálmöld hafi orðið til þegar nokkr-ir áhugamenn um þungarokk hafi ákveðið að stofna hljómsveit og spila tónlist sem þeir hefðu gaman af. „Hugmyndin var alltaf að gera þetta fyrir okkur sjálfa en ekki endi-lega til að heilla aðra með. Þegar

Þráinn Árni Baldvinsson.

Mynd / Birta Rán.

Skálmöld breytti stöðunni

Sigurður Eypórsson, framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands, segist ekki hafa farið að hlusta á þungarokk að neinu ráði fyrr en á fullorðinsárum, en alltaf haft gaman af klassískara rokki, einkum þjóðlagaskotnu.

„Ég er því ekki innmúraður þungarokkshundur, en þetta hefur verið hægfa þróun. Það var magnað að mæta á Metallica þegar þeir komu til Íslands árið 2004 og Iron Maiden 2005.

Þegar Skálmöld kom til sögunnar þá breytti það stöðunni. Þeirra tónlist er einhvern veginn allt sem mér finnst skemmtilegt, þungt rokk, en þó melódískt og um leið með sterka tengingu við þjóðlagarfinn og íslenska menningu. Það var Karl Hreiðars-son, vinur minn frá Húsavík, sem benti mér fyrst á hljómsveitina. Fyrsta lagið sem birtist frá þeim var Kvaðning sem síðar kom út á fyrstu plötunni þeirra, Baldri, og það bara dugði. Síðan þá hef ég beðið spenntur eftir öllu sem frá þeim hefur komið og farið á marga tónleika. Í tengslum við þetta hef ég líka farið að hlusta meira á þungarokk almennt, bæði íslenskt og hljómsveit-ir annars staðar frá, sem spila þjóðlagatengt þungarokk. En ég verð alltaf spenntastur yfir Skálmöld. Hljómsveitina sá ég síð-ast á NASA í lok síðasta mánaðar, þar sem meðal annars voru spiluð nokkur lög af Vögguvísu Yggdrasils sem kemur út um mánaðamótin. Ég hlakka til að fá hana í hendur.

við ákváðum að gera fyrstu plötuna var ég sannfærður um að ég kæmi til með að eiga 250 eintök undir rúmi um ókomna framtíð og lauma eintökum í afmælisþakka ættingja minna um ókomna tíð. Raunin var aftur á móti sú að platan seldist upp á nokkrum dögum og eftir það fór allt af stað og hefur eiginlega rúllað glórolaust síðan.“

Þungarokk og norræn goðafræði

Textar Skálmaldar fylgja fornum íslenskum bragarháttum og yrkis-efni þeirra eru bardagar og goða-fræði. Þegar Þráinn er spurður hvers vegna norræn goðafræði sé vinsælt umfjöllunarefni þungarokkshljóm-sveita og aðdáenda þeirra segir hann að það liggi í augum uppi. „Áhugi fyrir víkingum og víkinga-tímanum er mikill eins og sást þegar sverðið fannst í Skaftárhreppi fyrir skömmu. Það er eitthvað svalt við

hugmyndina um víkingaskip og allt það og aðvitað er heilmikið rokk í goðafræðinni.“

Iron Maiden í sveitinni

Þráinn Árni ólst upp í Kinn, við bakka Skjálfandafljóts. „Ég er sveitapiltur að upplagi og enda vonandi sem fjárbóndi. Ég man vel þegar ég sat á garðabandi í fjárhús-inu með afa, hann tók í nefið og mig dreymdi um að spila í þungarokks-hljómsveit, núna stefnir hugurinn aftur í sveitina. Ég var því mjög glaður í sumar þegar við tókum kynningarmyndir og heilt mynd-band fyrir nýju plötuna við ósinn Bjargarkrók þar sem Skjálfandafljót rennur út í Skjálfandaflóa en Hlöðver, bóndi á Björgum, leyfði okkur að fara á þetta mikla orku-svæði enda er hann þungarokkari sjálfur,“ segir Þráinn að lokum.

///

Gamli traktorinn

Heider – klunnalegur og þungur

Heidel er dæmi um sjálfsbjargarviðleitni tveggja sveitapilta sem hönnuðu og hófu framleiðslu á dráttarvélum á fyrsta áratug síðustu aldar. Þrátt fyrir að framleiðsla þeirra stæði stutt voru þeir vinsælir á tímabili og eru þeir safngripir í dag.

Samhliða búskap ráku bræðurnir Henry og John Heider lítið verkstæði og járnsmiðju þar sem Henry sá að mestu um viðgerðir og smíðar en John bókhaldið. Árið 1903 hófu þeir framleiðslu á jarðsléttunarherfi sem var knúið áfram af fjögurra hestafla mótör. Samhliða herfum

sem var 22 hestöfl, í kjölfarið. Þrátt fyrir að sú týpa hafi þótt standa forvera sínum framur og verið talsvert vinsæl voru á henni ýmsir annmarkar. Eftirspurnin eftir Model B var meiri en fyrirtækið gat annað og bræðurnir börðust í bönkum á þessum tíma vegna lausafjárskorts og um tíma leit út fyrir að fyrirtækið færi á hausinn. Á síðustu stundu gerðu þeir samning við fyrirtæki sem kallaðist Rock Island og vantaði dráttarvél til að fylla upp í framleiðslulínu sína af landbúnaðartækjum. Rock Island var á þessum tíma stöndugt fyrirtæki sem meðal annars framleiddi plóga, jarðbora og kornskurðarvélar.

Rock Island tók yfir framleiðslu Heider á dráttarvélum og var Model C traktorinn hannaður og settur á markað 1916.

Fyrirtæki Heider-bræðra hélt velli og framleiddi vagna til ársins 1983 þegar það var yfirtekið af

framleiddu þeir útdraganlega stiga úr afgangi járn. Eftirspurn eftir stigunum var reyndar svo mikil á tímabili að þeir voru stærstur hluti af framleiðslu þeirra.

Fyrstu sléttujárnin voru framleidd í Minnesota-ríki en vegna góðrar sölu hófu bræðurnir einnig framleiðslu í Iowa. Á sama tíma var mótörinn stækkaður í sex hestöfl. Vinsældir jarðsléttuvélarinnar voru reyndar svo miklar að árið 1907 var vinnslugeta hennar aukin umtalsvert og mótörinn stækkaður í 25 hestöfl.

Módel A, B, C og D

Henry, sem var hönnuðurinn í fjölskyldunni, fékk þá flugu í höfuðið að hanna dráttarvél þegar hann var að hanna stóra 25 hestafla mótörinn. Tveimur árum seinna leit svo

fyrsti Heider-traktorinn dagsins ljós. Týpan kallaðist Model A og var fremur klunnaleg, gasknúin ellefu hestafla dráttarvél á fjórum járnhjólum. Einungis ellefu slíkir voru framleiddir fyrsta árið.

Árið 1912 fylgdi Model B,

vélaframleiðandanum Wellbuild.

Model C var í framleiðslu til ársins 1925 undir heitinum C12-20 sem var fjögurra strokka, 17 hestöfl og þrjú tonn á þyngd. Model C 15-17 var einnig fjögurra strokka en 30 hestöfl og um þrjú tonn á þyngd. Auk þess sem fyrirtækið framleiddi Model D 9- 16, 17 hestafla dráttarvél sem var 1.814 kíló að þyngd á árunum 1916 til 1929. Model C var langsamlega vinsælasti traktorinn sem var framleiddur undir heitinu Heider.

Rock Island tractor

Árið 1929 var Heider nafnið látið fjúka og dráttarvélar framleiddar undir heitinu Rock Island Traktor. Framleiðsla þeirra var hætt 1937.

NH

Utan úr heimi

Einn af meistaranemum við Umhverfiskóla Noregs vinnur að gerð vélmennisins Thorvald sem nýst getur við ýmis landbúnaðarstörf.

Vélmenni fyrir sjálfvirkari landbúnað

Nemendur og kennarar við Umhverfiskóla Noregs (NMBU), undir forystu Pál Johan From doktors, hafa nú sérhæft sig með ákveðna vélmennatækni sem er talin geta komið að góðum notum við landbúnað. Þar að auki þróa þeir hagnýt vélræn verkfæri fyrir sjálfbærari og skilvirkari landbúnað. Fyrsta vélmennið fyrir landbúnað, Thorvald, var kynntur til leiks á síðasta ári.

Pál Johan From, sem leiðir vélmennavinnuna, hefur birt meira en 50 alþjóðlegar greinar um vélmennatækni og skrifað bók um efnið. Hann, ásamt meistaranemum hans, hafa trú á að með tækninni þrói þeir nú næsta stig að sjálfvirkari landbúnaði.

„Við byrjuðum á að þróa vélmenni fyrir tveimur árum til sáningar og til að berjast gegn illgresi sem við kynntum opinberlega í fyrri. Hann vegur 150 kíló og getur borið um 200 kílóa þunga með verkfærum, fræjum, illgresiseyðum og fleiru. Öll hjól hans eru með eigin framhjólarmótör og hægt er að stýra hverju og einu þeirra svo hann er stöðugur á jörðinni og vinnur vel. Vegna þess hversu léttur hann er komum við í veg fyrir skemmdir á jarðveginum sem getur verið mikið vandamál með dráttarvélar,“ útskýrir Pál.

Létt og menga ekki

Pál segir viðtökur við Thorvald, sem hann og teymið hans kynntu á síðasta ári, vera framur vonum en þeir hafa kynnt hann víðs vegar um Noreg.

„Markmiðið var að búa til kerfi sem getur verið sjálfbær möguleiki til viðbótar við þær vélar sem við höfum í landbúnaði í dag. Vélarinn í dag eru mjög þungar og skemma jarðvegin með meðal annars mikilli þjöppun hans. Þar að auki menga þær ansi mikið. Þess vegna munu

Nú þróa teymið við skólann, undir handleiðslu Pál Johan From doktors, vélmenni sem getur unnið við berjauppskeru.

lítill og létt vélmenni verða sjálfbær möguleiki á móti þeim vélum sem til eru í dag,“ segir Pál og bætir við:

„Nú erum við byrjuð að framleiða Thorvald II sem er enn á frumgerðarstigi en er búinn til þannig að hægt er að markaðssetja hann nú þegar. Búið er að selja nokkur eintök af Thorvald II. Fyrir utan sjálfbærnina þá viljum við framleiða vélmenni og tæki sem geta aukið framleiðslu á hverju svæði.“

Fyrir allar tegundir landbúnaðar

Teymið er komið út í þróun á vélmennum sem geta gagnast við uppskeru og hafa nú þegar selst nokkur vélmenni til áhugasamra einstaklinga þó að lítill áhersla sé lögð á sölu enn sem komið er.

„Í grundvallaratriðum eru engin

takmörk fyrir því hvers konar vélmenni til landbúnaðar við getum þróað og framleitt. Í augnablikinu vinnum við með vélmenni sem nýtist í berjaframleiðslu en sem getur einnig nýst við aðra framleiðslu. Kerfin er hægt að skala og breyta að öllum tegundum landbúnaðar,“ útskýrir Pál og aðspurður um kostnað bænda við kaup á slíku vélmenni svarar hann:

„Vélmennin munu kosta mun minna en dráttarvél og eru mun einfaldari í notkun. Vélmennin geta framkvæmt fleira en eina skipun eins og dráttarvélar en við búum til nokkur ólík verkfæri sem vélmennin geta borið með sér. Þannig að möguleikarnir eru margir og við höfum trú á verkefninu og vonum að vélmennin geti komið mörgum bændum til góða við störf sín í framtíðinni.“ /ehg

Vélmennin eru af öllum stærðum og gerðum og eru búnir til með því markmiði að gera landbúnaðarstörf skilvirkari og sjálfbærari.

Mjólkurvörur keyrðar í verslanir á rafmagni

Mjólkursamlagið TINE í Noregi hefur fyrst allra fyrirtækja þar í landi pantað hybrid-vöruflutningabílinn Nikola One frá Tesla-verksmiðjunum í Bandaríkjunum. Bíllinn er 2000 hestafla, vegur 9,5 tonn og getur keyrt tvö þúsund kílómetra á þeirri orku sem hann hefur fullhlaðinn.

Flutningabíllinn er drifinn áfram af sex rafmagnsmótorum, einum við hvert hjólasett. Batteríin eru hlaðin af rafli sem er keyrður áfram af hauggasi (biogas). Notkunin á hauggasi til hleðslu er um einn þriðji af notkuninni á tilsvarende bíl sem er drifinn áfram með dísil-mótör. Bíllinn með vagni mun verða 25

metra langur og fær fyrirtækið bílinn í hendur eftir tvö til þrjú ár. Í dag er hámarksþungi bifreiða 50 tonn á vegum í Noregi og sækir fyrirtækið nú um undanþágu fyrir Nikola One til að hlaða hann með vörum að hámarki með 60 tonnum. Bíllinn mun kosta um 50 milljónir íslenskra króna. /ehg

Lagning háspennuloftlína vegna kísilmálmverksmiðju á Bakka í biðstöðu:

Verkefnið gæti tafist um tvö ár

— ef áætlun Landsnets yrði hafnað í úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála

Á teikniborði Landsnets, sem annast flutning raforku og stjórnun raforkukerfisins í landinu, eru tvær raflínulagnir á Norðausturlandi í uppnámi eftir ákvörðun úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála þann 19. ágúst síðastliðinn. Þar eru framkvæmdir við svokallaðar Þeistareykjalínu 1 og Kröflu-línu 4 stöðvaðar, en þær eiga að tengjast kísilmálmverksmiðju sem fyrirhugað er að reisa á Bakka við Húsavík.

Stöðvunin gildir þangað til úrskurðarnefndin hefur tekið fyrir kæru Landverndar; að Þingeyjarsveit samþykki framkvæmdaleyfi fyrir þessar línulagnir.

Jarðhitasvæði á náttúruminjaskrá

Málsrök Landverndar eru þau að nauðsynlegt sé að framkvæmdir verði stöðvaðar til bráðabirgða til að koma í veg fyrir óafturkræfa röskun á hinu fyrirhugaða framkvæmdar-svæði strax í sumar með efnistöku, vegagerð og gerð undirstaða undir háspennumöstur. Fyrirhugað sé að línurnar liggja yfir hverfis-verndað svæði á Þeistareykjum, í Þeistareykjahrauni og við Þríhyrninga, vestan Kröflustöðvar. Jarðhitasvæðið á Þeistareykjum sé á náttúruminjaskrá.

Í frétt Ríkisútvarpsins frá 22. ágúst síðastliðnum er haft eftir Nönnu Magnadóttur, formanni úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála, að erfitt sé að gefa nákvæmar upplýsingar um hvenær umfjöllun nefndarinnar ljúki. Þó sé ljóst að vegna flýtimeðferðar verði það fyrir árslok.

Gæti tafist um tvö ár

Guðmundur Ingi Guðbrandsson, framkvæmdastjóri Landverndar, sagði í fréttum Ríkisútvarpsins 12. september að ef vilji sé til þess hjá bæði ríkisstjórn og Landsneti að leysa úr deilunni áður en úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála kveði upp úrskurð, þurfi þau að leggja til raunhæfa tillögu að línuleið sem fari ekki

Kröflulína 4 er 32,7 km löng og liggur frá Kröflu í Þeistareyki um Hólasand, þar sem framtíðaráform Landsnets gera ráð fyrir að reist verði tengivirki. Þeistareykjalína 1 er 28,2 km löng og liggur frá Þeistareykjum að Bakka við Húsavík. Mynd/Landsnet

um hraun. Steinunn Þorsteinsdóttir, upplýsingafulltrúi Landsnets, segir að gert hafi verið ráð fyrir að lokið væri við að leggja Kröflulínu 4 í júní 2017 og Þeistareykjalínu 1 í október 2017. „Þær línulagnir sem unnið er að eru í samræmi við skipulagsáætlanir á svæðinu: Svæðisskipulag háhitasvæða í Þingeyjarsýslum 2007–2025, Aðalskipulag Norðurlands 2010–2030, Aðalskipulag Þingeyjarsveitar 2010–2022, Aðalskipulag Skútustaðahrepps 2011–2023, Deiliskipulag Þeistareykjavirkjunar og Deiliskipulag Kröfluvirkjunar.

Val á línuleiðum var niðurstaða vinnu samvinnunefndar um svæðisskipulag háhitasvæða í Þingeyjarsýslum en í nefndinni sátu tveir fulltrúar frá hverju sveitarfélaganna auk fulltrúa Skipulagsstofnunar. Vinnan var unnin undir forsjá sveitarfélaganna. Eftir að skipulagskostir

höfðu verið skilgreindir, það er orkuvinnslu-svæði, vegakostir og möguleg lega háspennulína, var lagt mat á umhverfisáhrif þeirra. Samvinnunefndin mótadi síðan skipulagsdrög á grundvelli þess mats, valdi þá skipulags-kosti sem taldir voru hagstæðastir gagnvart áhrifum á umhverfið út frá tilteknum viðmiðum sem notuð voru (stefna, lög og reglugerðir, landsáætlanir o.fl.). Svæðisskipulagið var staðfest af umhverfissráðherra 16. janúar 2008 og hefur línuleiðin því legið fyrir síðan þá.

Auk þessa hafa línulagnirnar sætt mati á umhverfisáhrifum. Engar athugasemdir hafa verið gerðar í þessu ferli, af hvorki umsagnaraðilum eða almenningi, um að línuleiðin liggja yfir nútímahraun fyrr en með kæru Landverndar til úrskurðarnefndar

umhverfis- og auðlindamála. Væri Landsneti gert að leggja línurnar aðra leið en skipulagsáætlanir og mat á umhverfisáhrifum gera ráð fyrir, þarf að byrja ferlið að nýju. Gera má ráð fyrir að verkið myndi tefjast um allt að tveimur árum. Sama gildir ef Landsneti væri gert að leggja línurnar í jörð. Vegna raftæknilegra atriða er ekki hægt að leggja lengri kafla á þessari leið í jörð en milli 10 og 11 kílómetra. Það er því ekki um það að ræða að hægt sé að leggja alla línuna í jörð. Erfitt er að segja til um áhrif á kostnað en verði hámarks lengd jarðstrengs lögð, má gera ráð fyrir að slíkur strengur kosti rúmlega einn milljarð króna. Loftlína á sama kafla kostar milli 400 og 500 milljónir. Landsnet hefur gengið frá samningum vegna kaupa á efni í línurnar og við verktaka vegna byggingar þeirra,“ segir Steinunn. /smh

friendtex®

praxis®

... Þegar þú vilt þægindi

Fatnaður og skór til vinnu og frístunda

Primaloft úlpur fyrir dömu og herra í mörgum litum, með og án hettu, síðar og stuttar. Verð frá 22.900

Teg. 25090
Litir: Svart/Hvít/Blátt
Str. 36-42
Verð 14.990

Nýju flottu friendtexvörurnar eru komnar í verslun

Verið velkomin

Sölusíðan er asa.friendtex.is

Bonito ehf. • Friendtex • Praxis
Faxafen 10 • 108 Reykjavík • sími 568 2870 • www.friendtex.is • www.praxis.is
Opíó mán. og mið. 11-17, þri. og fim. 11-15, fös. 11-14, lokað laugardaga.

Sauðfjárdagur

Sauðfjárdagur hreppana fornu Fells, Hofs, Hóla og Viðvíkur verður haldinn í Þrárhöllinni á Hólum í Hjaltadal laugardaginn 1. október.

Húsið opnar kl 13:00 og hefst dagskrá 13:30.

Skrautgimbrakeppni ungafólksins.

Gáfulegasta forystukindin valin.

Lambhrútakeppni.

Happdrætti með úrval glæsilegra vinninga, 500 kr miðinn.

Kaffiveitingar til sölu hjá grunnskólanemendum Hóla og Hofsós.

Sýslað verður með lausafé fram eftir degi.

Einungis verður tekið við reiðufé.

Nefndin

Námskeið í gæðastýringu í sauðfjárrækt

Matvælastofnun heldur undirbúningsnámskeið fyrir þá sem hafa sótt um aðild að gæðastýringu í sauðfjárrækt en krafist er að þátttakendur í gæðastýrði sauðfjárrækt saki slíkt námskeið. Vakinn er athygli framleiðanda sem óskar eftir að taka upp gæðastýrða sauðfjárrækt á búi sínu að umsóknum skal skila eigi síðar en 20. nóvember.

Staður og tími:

Akureyri þann 30. nóvember í Búgarði að Óseyri 2 kl. 10:00 – 17:00

Tilkynna þarf þátttöku eigi síðar en 15. nóvember n.k. **Tekið er við tilkynningum um þátttöku í síma 530-4800 hjá Matvælastofnun eða með tölvupóstum á netfangið mast@mast.is**

Ekki er um sérstakt námskeiðsgjald að ræða en þátttakendur greiða sjálfir fyrir veitingar.

Efni:

- Farið yfir lagalegan grundvöll gæðastýringar og stjórnsýslu tengdri gæðastýrði sauðfjárrækt
- Farið er ítarlega yfir reglugerð 1160/2013 með síðari breytingum um gæðastýrða sauðfjárrækt og þar sem áhersla er lögð á að skýra alla liði reglugerðarinnar fyrir þátttakendum
- Fjallað um landnýtingu og landbótaáætlanir
- Farið yfir reglugerð 916/2012 um merkingar búfjár
- Farið yfir reglugerð 1066/2014 um velferð sauðfjár og geitfjár
- Fjallað um skýrsluhald í sauðfjárrækt, uppbyggingu þess og grundvallaratriði sem standa þarf skil á við þátttöku í skýrsluhaldi
- Farið yfir notkun á jörð.is
- Farið í grundvallaratriði varðandi sauðfjárbúskap og fóðrun og hirðingu sauðfjár

Lengd námskeiðs er 6 klukkustundir og miðað er við að hámarksfjöldi á hvert námskeið sé 20 manns. Matvælastofnun áskilur sér þann rétt að fella niður námskeið ef þátttaka er ekki næg og færa staðsetningu námskeiðsins.

Helstu nytjadýr heimsins

Kjörbeitaland fyrir sauðfé er þar sem gróðurfar er fjölbreytt.

Sauðfé – allt nýtt nema jarmið

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Sauðfé er fyrsta dýrið sem maðurinn elur sér til matar og hefur fylgt honum í ellefu aldir og í dag telur sauðfé í heiminum rúman milljarð. Leiddar hafa verið að því líkur að án sauðkindarinnar hefði íslenska þjóðin ekki lifað af harðindi fyrri alda.

Samkvæmt tölfraði Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, FAOSTAD, mun alið sauðfé í heiminum telja rúman milljarð. Mestur er heildarfjöldi þess í Kína, tæpir 200 milljón hauser, og tæp 20% af heildarfjöldanum. Indland er í öðru sæti þegar kemur að fjölda sauðfjárla, um 80 milljón, Ástralía fylgir fast á eftir með tæplega 80 milljón ær. Súdan og Íran eru í fjórða og fimmta sæti með um 53 milljónir fjár hvort land. Næst koma Nígíría með um 36 milljónir, Nýja-Sjáland 32 milljónir, Bretlandseyjar 31 milljónir og Pakistan og Eþíópía bæði með um rúmlega 26 milljónir fjár. Reyndar er ekki alveg að marka tölurnar frá Nígíríu, Pakistan og Eþíópíu þar sem sauðfé og geitur eru taldar saman.

Vetrarfóðrað sauðfé á Íslandi veturinn 2015 til 2016 var 474 þúsund en í sumarþætt 2016 um ein milljón fjár.

Lambakjötsneysla er útbreidd um allan heim. Mest er hún af magni í Kína, löndunum við Persaflóa og í Mið-Austurlöndum, Nýja-Sjálandi, Ástralíu, Grikklandi, Úrúgvæ, Bretlandseyjum og Írlandi. Neysla á lambakjöti í Bandaríkjunum er innan við 500 grömm á mann á ári.

Meðalneysla kindakjöts á mann á ári er mest í Mongólíu og á Íslandi, um 20 kíló.

Heimsverslun með lambakjöt

Kína, Ástralía og Nýja-Sjáland voru þau lönd í heiminum sem framleiddu mest af lambakjöti árið 2013.

Hauskúpur af hrútum fundust við uppgröft á 9.000 ára gömlum mannvistarleifum í Çatal Höyük í Tyrklandi.

Nánasti afkomandi frumkindarinnar kallast O. vignei og finnst í Kákasusfjöllum.

jörturdýr sem fylgt hafa manninn í rúm tíu þúsund ár og fyrsta dýrið sem maðurinn elur sér til matar. Sauðfé er annað húsdýrið á eftir hundinum og fyrstu grasbitarnir sem maðurinn hóf ræktun á.

Fræðimenn eru ekki á sama máli um uppruna alinna sauðkinda. Sumir telja að upprunans sé að leita í villifé sem lifði á Balkanskaga og austur í Kákasus en aðrir að hlutur amerísku kynjanna sé þar meiri en almennt er viðurkennt. Fornleifarannsóknir benda til að frumfé hafi verið hyrnt, lágfætt og með rauðleita ull með svörtum og hvítum strípum og ljósan kvið.

Í dag er sauðfé skipt í átta tegundir sem allar teljast til ættkvíslarinnar Ovis.

Nánasti afkomandi frumkindarinnar kallast O. vignei og finnst í Kákasusfjöllum. Síberískar villikindur sem stundum kallast snjókindur flokkast sem O. nivicola, evrópskar villikindur kallast O. musimon, en asískar O. orientalis. Villt fé sem finnst í norðvesturhluta Bandaríkjanna kallast O. dalli og stórhyrndar villikindur í Norður-Ameríku O. canadensis. Í afskekktu héraði í Nepal finnst sjaldgæf tegund fjallakinda sem kallast O. ammon.

Tamið sauðfé, O. aries, sem við þekkjum best, skiptist í fjölda sauðfjárkynja. Dæmi um sauðfjárkyn eru Acipayam-fé í Tyrklandi, Arapwa á Nýja Sjálandi, Bond í Ástralíu, Kikta í Ungverjalandi, Dalfé í Svíþjóð, Hanzhong í Kína, Rahmany í Egyptalandi, Van Rooy í Suður-Afríku og íslenska fjárkynið.

Nytjar af sauðfé

Rannsóknir benda til að sauðfé hafi fyrst verið haldið 9.500 árum fyrir upphaf okkar tímatala á svæði sem í dag er Íran og Írak. Beinaleifar sýna að skipuleg ræktun og kynbætur á sauðfé hefjast 2.500 árum síðar af kornyrkjumönnum í fjallahéruðum Kúrdistan. Útbreiðsla sauðfjárla er hröð eftir það og stuttrófufé orðið

Ástralía og Nýja-Sjáland eru langstærstu útflytjendur lambakjöts í heiminum með um 68% markaðshlutdeild samanlagt. Bretlandseyjar eru þriðji stærsti útflytjandinn með um 9% markaðarins. Því næst koma Írland, Spánn og Úrúgvæ. Útflutningur á lambakjöti frá Íslandi árið 2015 var 2620 tonn en 5445 tonn af sauðfjárafurðum í heild.

Helstu innflytjendur lambakjöts í heiminum eru Kína, Frakkland, Bretlandseyjar, Bandaríkin og Sádi-Arabía. Sé litið á Evrópusambandið sem heild er það í öðru sæti sem stærsti innflytjandi lambakjöts í heiminum.

Spár gera ráð fyrir að ræktun, viðskipti og neysla á lambakjöti í heiminum eigi eftir að aukast á næstu áratugum.

Ættkvíslin Ovis

Sauðkindur eru ferfætt klauf- og

algengt og víða undirstaða dýrahalds í Mið- og Norður-Evrópu tólf hundruð árum fyrir Krist.

Tamið sauðfé barst til Suður-, Mið- og Norður-Ameríku og til Ástralíu og Nýja-Sjálands við landnám Evrópubúa þar. Elstu minjar um sauðfjárhald í Noregi eru frá því um 3000 fyrir Krist.

Sauðfé er í dag ræktað í nánast öllum löndum heims og nýttjar af því eru margvísleg en aðallega kjöt, mjólk og ull. Auk þess sem sauðatað er nýtt sem eldiviður, gæran til sauma og bein og horn í skrautmuni.

Ull af sauðfé er mest nýtta dýraafurð til vefnaðar í heiminum enda verið ómetanlegt efni í fatnað í köldu loftslagi. Rómverjar töldu sauðkindina standa öðrum húsdýrum frammar vegna ullarinnar.

Ærin Dolly

Vel er við hæfi að fyrsti grasbíturinn sem gerður var að húsdýri hafi einnig verið fyrsta skepnan sem var klónuð. Árið 1996 bar ær fyrsta klónaða lambinu og fékk það nafnið Dolly í höfuðið á sveitasöngkonunni Dolly Parton. Ástæðan nafnsins mun vera sú að fruman sem kindin Dolly er klónuð af mun hafa verið tekin úr júgri og á þeim tíma munu fáar konur hafa státað af jafn framstæðum og myndarlegum mjólkurkirtlum og söngkonan góða.

Anni Dolly var lógað 2003 eftir alvarleg veikindi. Hún bar samtals sex lömbum eftir að hafa verið þrisvar sinnum tvílembd.

Líffræði og atferli

Sauðfé er fremur smávaxið húsdýr. Mörg kyn eru annaðhvort hyrnd eða kollótt og stjórnað það 100% af erfðum. Hornin eru yfirleitt tvö en geta verið fjögur og jafnvel fleiri en í sumum tilfellum vantar þau alveg og kallast slíkt fé kollótt. Kindur með mjög lítil horn kallast hnyflóttar.

Litur ullarinnar er breytilegur eftir kynjum og allt frá því að vera hvítur yfir í dökkmórauður og svartur.

Hæð og þyngd gripa er mismunandi eftir kyni og sauðfjárkynjum. Fullvaxnir hrútar geta verið frá 35 og upp í 180 kíló en ær frá 30 og upp í rúm 100 kíló. Fjöldi tanna í fullvöxnu fé er 32. Fé notar framtennur í neðri góm til að bíta gras en jaxlana til að tyggja það. Kindur eru á beit frá sólarupprás til sólseturs en hvíla sig oft yfir daginn til að jórtra og melta fæðuna. Sauðfé hefur engar framtennur í efri góm.

Kindur hafa góða heyrn og gott þefskyn og finna lykt með nefinu og litlum þefkirtlum sem eru neðan við augun á þeim.

Sjónsviðið er vítt og spannar frá 280 að 320 gráðum og geta þær því séð aftur fyrir sig án þess að snúa höfðinu. Dýpt sjónarinnar er líka góð en þær sjá illa í myrkri. Talið er að kindur sjái svartan, hvítan og brúnan lit og geti greint milli rauðra, grænna og gulra litatóna.

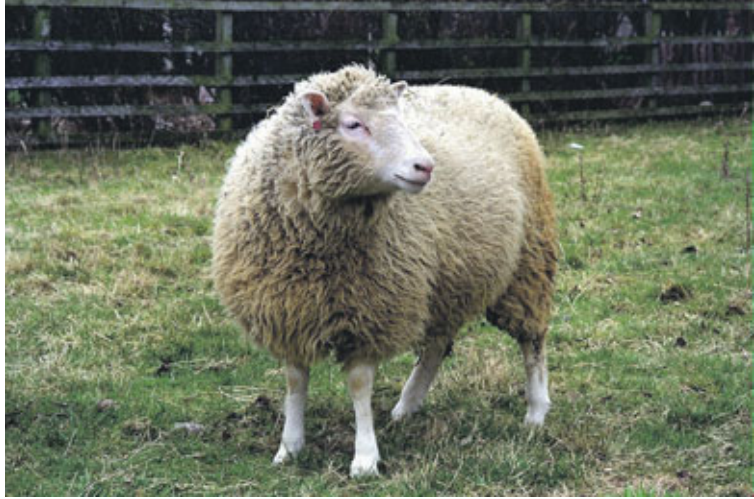
Líkt og hjá flestum hjarðdýrum er eitt karldýr ríkjandi yfir hópi kvendýra og innan hópsins er rík goggunarröð. Kindur í hópum strjúka sér iðulega saman og er það talið auka samheldni hjarðarinnar og gefa til kynna stöðu einstakra dýra innan hópsins. Villt sauðfé fylgir forystudýrinu af tryggð og heldur sig við hópinn sem ferðast milli beitalanda eftir árstíma og sækir á sömu svæðin ár eftir ár.

Fé bítur gróðurinn mjög nærri sverðinum og því er hætt við ofbeit þar sem gróður er viðkvæmur.

Litafjölbreytni í íslenska sauðfjástofninum er mikil.

Árið 1996 bar ær fyrsta klónaða lambinu og fékk það nafnið Dolly.

Eitt af sérkennum íslenska fjárins er að það hefur nánast enga hjarðhegðun.

Kjörbeitiland fyrir sauðfé er þar sem gróðurfar er fjölbreytt en þar sem féð bítur gróðurinn mjög nærri sverðinum er hætt við ofbeit þar sem gróður er viðkvæmur.

Sauðfé er fótvisst og hefur tilhneigingu til að leita upp í móti sé það áreitt eða komi að því styggð.

Meðganga og burður

Hrútar nota lyktarskynið til að vita hvenær kindur eru blæsma og fýla oft grön við slíkt tækifæri. Erlendar rannsóknir benda til að um 8% hrúta sýni samkynhneigð, einkum í hrútahópum, en oftast virðist atferlið tímabundið því að flestir þeirra sinna ám með eðlilegum hætti þegar að fengitíma kemur.

Fengitími flestra sauðfjárkynja er árstíðabundinn. Hjá villtu sauðfé verða gimbrar kynþroska sex til átta mánaða gamlar en lambhrútar fjögurra til sex mánaða. Kynþroski getur tekið lengri tíma hjá öldu fé og dæmi um að það verði ekki kynþroska fyrr en á tuttugasta mánuði.

Gangferill áa er 15 til 19 dagar en venjulega 16 til 17 dagar hjá íslenskum ám. Hrútar berjast sín á milli um fengitímann með því að taka tilhlaup og stangast kröftuglega og vinnur yfirleitt hrúturinn með stærstu hornin.

Meðganga tekur tæpa fimm mánuði og burður einn til þrjá

aldri. Líf eða endingartími eldisfjár er yfirleitt lægri.

Fé í trúarbrögðum

Hauskúpur af hrútum fundust við uppgröft á 9.000 ára gömlum mannvistarleifum í Çatal Höyük í Tyrklandi og af egypskum steinristum að dæma var guðinn Amon Ra með hrútshöfuð.

Hermes sonur Seifs og Maiu var sendiboði guðanna og guð frjósemi í grískri goðafræði. Hann var verndari búfánaðar og sérstaklega sauðfjár.

Samkvæmt Gamla testamentinu er sauðfé í mikilvægu hlutverki við fórnarathafnir gyðinga eins og þegar páskalambinu er fórnað. Í Mósebókunum er oft minnst á lömb í tengslum við fórnir og þar segir meðal annars: „Þeir skulu taka dálítið af blóðinu og rjóða því á báða dyrastafina og dyratréð í húsunum þar sem þeir eta lambið.“ (12:7) „Drottinn sagði við Móse og Aron: „Þetta er ákvæðið um páska-lambið: Enginn útlendingur má eta neitt af því“ (12:43). „Öðru lambinu skaltu fórna að morgni en hinu um sólsetur.“ (29:39) Orðið lamb kemur einnig oft fyrir í líkingamáli

Opinberunarbókarinnar. „Og ég sá annað dýr stíga upp af jörðunni og það hafði tvö horn lík lambshornum en það talaði eins og dreki.“ (13:11). „Þetta eru þeir sem ekki hafa saurgast með konum. Þeir eru skírlífir. Þeir fylgja lambinu hvert sem það fer. Þeir voru leystir úr hópi manna sem frumgróði handa Guði og lambinu.“ (14:4).

Angnus Dei stendur fyrir lamb Guðs eða Jesú Krist. Hrúturinn er eitt að stjórnumerkjum dýrahingsins og oft finnst úlfur í sauðargæru.

Sauðfé á Íslandi

Við landnám fluttu nýbúar á Íslandi með sér búfé til landsins og þar á meðal sauðfé. Í fyrstu er talið að sauðfé hafi verið fátt í landinu og það gengið sjálfala allt árið. Íslenska sauðfjárkynið heyrir til norður-evrópska stuttrófufjárins og skyldast landkynjum í Noregi, Færeyjum og eyjunum norðan Skotlands.

Þótt fé af öðrum kynjum hafi verið flutt inn frá Danmörku, Skotlandi og Þýskalandi á 18., 19. og 20. öld urðu áhrif þess á eiginleika íslenska fjárins lítil sem engin.

Þrátt fyrir að 80 til 85% íslenska fjárins sé hvítt er litafjölbreytni í stofninum mikil. Má þar nefna liti og litasamsetningar eins og gulan, svartan, gráan og dökkgráan, mórauðan, grámórauðan og golsótt. Kindur geta verið móbotnóttar, svarhálsoóttar, flekkóttar, blesóttar, móarnóttar, golbílóttar, mókrúnóttar, móarnhosóttar og svarleisóttar.

Ull íslenska landnámskynsins er gerð úr tveimur hárgerðum, þeli og togi. Togið er breytilegra en þelið og það því oft lengra. Tóvinna var víða til sveita aðalvetrarstarf fólks. Fyrst var ullin þvegin en síðan táin, kembd og spunnin á snældu. Úr bandinu var þrjónaður eða ofinn klæðnaður og teppi.

Milli 70 og 75% fjárins er hyrnt og jafnvel ferhyrnt sem er orðið sjaldgæft í heiminum.

Þungi íslenskra áa er 60 til 70 kíló en hrúta 90 til 100 kíló. Íslenskt fé verður snemma kynþroska, er frjósam og fæðir hver ær 1,8 lömb að meðaltali og marglembingar að sex lömbum þekkt. Fé af þoku- og Lóustofnum er þekkt fyrir mjög mikla frjósemi.

– Framhald á næstu síðu

ALLAR VÖRUR SENDAR FRÍTT

MEÐ ÍSLANDSPÓSTI

hvert á land sem er!

BLEK TÓNER

PRENTARAR

RITFÖNG PAPPÍR

PRENTVÖRUR

www.prentvorur.is

Helstu nytjadýr heimsins – framhald

Forystufé

Forystuféð barst til landsins með landnámsmönnum. Slíkt fé er eingöngu til hér á landi en fyrr á tímum var það sennilega til víðar. Hér hefur það viðhaldist vegna þess að hér voru not fyrir sérstæða eiginleika þess í beitarbúskapnum. Í dag skilur þetta forystufé sig það mikið frá hefðbundnu íslensku fé að réttast er að skilgreina það sem sérstakt fjárkyn.

Veðurspár, heilastappa og endagörn

Þakkimar sem sauðkindin hefur fengið fyrir að hafa haldið lífinu í þjóðinni í harðærum gegnum aldirnar er samheiti yfir heimsku og aulahátt. Enginn vill vera kallaður sauður, vera kindarlegur eða hrútheimskur.

Þrátt fyrir þessa neikvæðni hefur skepnan verið einstaklega vel nýtt og það ekki eingöngu til matar.

Garnir og milta voru notaðar til að spá í veður og fyrir fólki, auk þess sem garnirnar voru þurrkaðar og notaðar í fiðlu- og hörpustrengi og sem rokksnúður og smokkar utan um bjúgu. Margir trúðu að lungu, steikt eða soðin, og étin á tóman maga væru óbrigðult ráð móti áfengissýki. Hlandblaðran úr hrútum var notuð til að spá fyrir veðri og úr henni voru búnar til skjóður og stundum var hún þurrkuð og gerð að leikfangi. Tólgarkerti eru búnar til úr bræddum mör.

Til matar þótti hjartað, nýrun og lifrin herramannsmatur og lifrarpýlsa var búin til með því að setja hakkaða lifur í vinstрина

Íslenskar kindur á gjöf við garða.

og sjóða. Úr heilanum var búin til heilastappa. Lungun voru hökkuð og ásamt mör sett í langa, e.k. pylsu, síðan reykt og kallað grjúpán. Mör var og er enn notaður í slátur- og bjúgnagerð og var vömbin saumuð utan um

slátrið. Blóðmör er að miklu leyti búinn til úr blóði og blóðgrautur er gerður úr blóði, hveiti og vatni. Hrútsþungar og kindajúgur voru sett í súr og borðuð. Endagörnin var rist upp og skafin og síðan saumuð inn í þind ásamt

lundunum sem eru neðan á hryggnum. Ristillinn var notaður í lundabagga. Ruslabaggi var gerður úr görmum, milta, brisi og afgangum sem sett voru í þind og hún saumuð saman. Ruslabaggar voru ætlaðir hundum en fólk borðaði þá ef ekkert annað var á boðstólum.

Í dag er margt af þessu kallað þorramatur.

Sauðatað var og er enn notað sem áburður á tún en hætt er að nota það sem eldivið eins og áður var gert. Eitthvað mun enn vera um að kjöt sé taðreykt.

Fjármörk og nöfn sauðfjár

Allt fé á Íslandi er plötumerkt í eyru auk þess sem það er eyrnamarkað með því að ákveðin fjármörk eru skorin í eyrun, annað eða bæði. Fjármörk eru þekkt á öllum Norðurlöndum og hafa borist hingað með landnámsmönnum. Þeirra er getið í Grágás og kallast þar einkunnir og þar segir; „er mælt í lögum vorum að hver maður sá er sauði á eða búfé, er skyldur að hafa eina einkunn á öllu kvikfé sínu.“

Íslensku fjármörkin eru 70 og hafa líklega verið fleiri fyrr á tímum en þykja misgóð. Dæmi um mörk eru stýft á báðum, andfjaðrað, fjöður, gagnstigað, geirstýft, lögg, sýlt, sýlt í blaðstýft, tvífjaðrað og þristigað.

Brennimörk á hornum voru einnig þekkt.

Misjafnt er hvort menn gefi kindunum sínum nafn en dæmi eru um fjárglögga bændur sem þekkja allar ærnar sínar með nafni og vísa nöfnin oft til útlitseinkenna fjárens eins og í eftirfarandi nafnavísu.

Flegða, Héla, Frenja, Dröfn, Flekka, Sauðarhryrna, Gletta, Hnúða, Gráleit, Sjöfn, Gullbrá, Fjóla, Birna.

Bláleit, Hekla, Blökk, Dilkhvít Bjartleit, Ófríð, Næpa, Svanhvít, Drífa, Sóley, Hít, Selja, Bússa, Læpa.

Sauðapjófar

Sá glæpur sem verstur þótti í íslenska bændasamfélaginu var sauðapjófnaður enda voru verðmæti í gripunum og fólk byggði lífsafkomu sína á þeim eins og kemur fram í heitum eins og búpeningur, búfé, fjár- og peningshús.

Sauðapjófar voru til dæmis

þeir sem stálu fé og ráku í sínar afréttir og mörkuðu upp á nýtt. Stundum var um fátækt fólk að ræða sem fór um í rökkri og rak annarra manna fé heim til síns bæjar. Útígangsmenn áttu til að verða sauðapjófar og eru til frægar sögur af slíkum þjófnaði. Einnig var um hreina græðgi að ræða. Í desember 1681 var stórtækur sauðapjófur á ferð á Melum í Hrítafirði og 50 kindum stolið. Sauðapjófurinn kom víðar við í sömu ferð og rændi fé á fleiri bæjum í innanverðum Hrítafirði.

Í sögu sem kallast Þjófurinn og tunglið segir frá sauðapjóf sem settist niður á afviknum stað með feitt sauðarlæri sem hann hafði stolið og ætlaði hann að snæða það í makindum. Tunglið skein skært og engin ský voru á lofti. Þjófurinn ávarpaði þá tunglið með þessum ósvífnisorðum og rétti um leið upp á móti því hnífinn með ketbita á oddinum.

*Viltu, tungl,
þér á munn
þennan bita feitan?*

Þá svaraði honum aftur rödd af himni:

*Viltu, hvinn,
þér á kinn
þenna lykil heitan?*

Í sama bili féll glóandi lykill úr háloftunum niður á kinn þjófsins og brenndi þar á hann brennimark. Sagt er að af þessu hafi sá siður verið tekinn upp sem algengur var á fyrri öldum að brennimerkja þjófa.

Sauðapjófnaður virðist enn stundaður því í ágúst 2010 var greint frá því í Ríkisútvarpinu að sauðapjófar hafi verið á ferð á Vesturlandi. Í fréttinni segir að lögregla rannsaki málið en hafi úr fáum vísbendingum að móða. „Nýlega hafa fundist ræflar af tveimur lömbum, og sýna ummerkin að þau hafa verið skorin, bestu bitarnir teknir og hræin skilin eftir. Vitað er um tvö dæmi, annað í Norðurárdal, hitt í Dölum. Lögreglu grunar að ferðamenn hafi verið að verki. Ekki hefur verið staðfest að um sama mann sé að ræða, en þó er það talið líklegt enda stutt á milli ódæðanna í tíma og rúmi.“

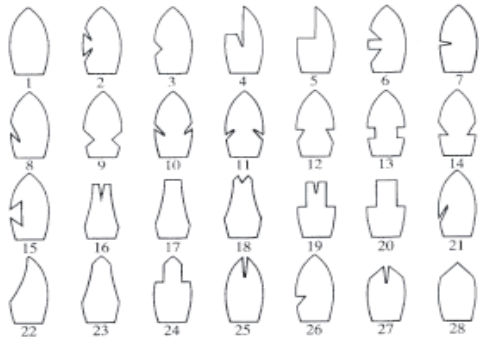
Sums staðar á Íslandi var því trúað, að ef unglingar söfnuðu hagalögðum, vofði sú hætta yfir, að þeir yrðu sauðapjófar.

Að lokum er vert að muna að misjafn er sauður í mörgu fé og öllum kindum er eitthvað til annmarka.

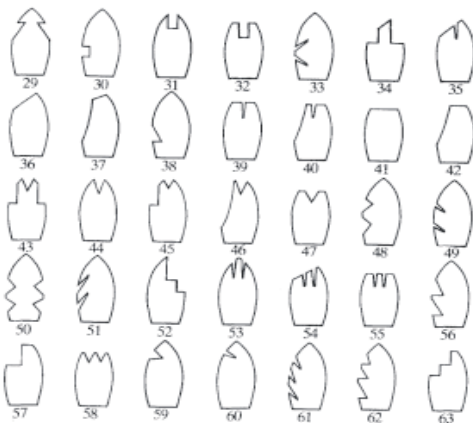
Sauðfé hefur góða sjón, heyrn og þefskyn.

Eyrnamörk og markaheiti

1 Alheilt	15 Geirskorið*
2 Andfjaðrað	16 Geirstúfrifað*
3 Biti	17 Geirstýft*
4 Blaðrifað*	18 Geirsýlt*
5 Blaðstýft	19 Hamarrifað*
6 Boðbílður*	20 Hamrað
7 Bragð	21 Hangfjöður
8 Fjöður	22 Hálfaf
9 Gagnbitað	23 Heilgeirað
10 Gagnfjaðrað	24 Heilhamrað
11 Gagnhangfjaðrað	25 Heilrifað
12 Gagnhöfbitað	26 Höfbiti
13 Gagnlaggað*	27 Hvatrifað
14 Gagnstigað	28 Hvatt

* táknar að unnið skuli gegn notkun þessara marka

29 Laufað*	47 Sýlt í stúf*
30 Lögg	48 Tvíbitað
31 Miðhlutað	49 Tvífjaðrað
32 Miðhlutað í stúf	50 Tvígagnbitað*
33 Oddfjaðrað	51 Tvíhangfjaðrað
34 Sneiðhamrað*	52 Tvínúmið*
35 Sneiðrifað	53 Tvírifað í heilt
36 Sneitt	54 Tvírifað í sneitt
37 Sneitt í hálfaf*	55 Tvírifað í stúf
38 Stig	56 Tvístigað
39 Stúfrifað	57 Tvístýft
40 Stúfrifað í hálfaf*	58 Tvísýlt í stúf*
41 Stýft	59 Vaglbíti*
42 Stýfthálftaf	60 Vaglrifað*
43 Sýlhamrað	61 Þrífjaðrað*
44 Sýlt	62 Þrístigað*
45 Sýlt í blaðstýft*	63 Þrístýft*
46 Sýlt í hálfaf	

ER BRUNAHÆTTA Á ÞÍNUM BÆ?

Á hverju ári verða því miður alvarlegir brunar á sveitabæjum.

Bæði fólk og búfenaður er í mikilli hættu þegar eldur blossar upp.

Með réttum viðbrögðum og undirbúningi má koma í veg fyrir tjón og slys af völdum bruna.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is

ER ÞITT BÚ
ÖRUGGUR
OG GÓÐUR
VINNUSTAÐUR?

Öll almenn prentþjónusta

PRENTSNIÐ

Sími: 895 1133 • Netfang ingvi@prentsnid.is

Stálgrindarhús frá Weckman Steel

Fjöldi stærða og gerða í boði

Verðdæmi:

Stærð 11,3 x 21,5 m.

Verð kr. 5.700.000,- með virðisaukaskatti

Stærð 14,3 x 29,9 m.

Verð kr. 8.900.000,- með virðisaukaskatti

Þak- og veggjastál

0,5 mm galv. Verð kr. 1.190 m²

0,6 mm galv. Verð kr. 1.450 m²

0,45 mm litað Verð kr. 1.480 m²

0,5 mm litað Verð kr. 1.790 m²

Stallað / litað Verð kr. 2.400 m²

H. Hauksson ehf

Víkurhvarf 5 • Sími: 588-1130 • Email: hhaukssonehf@simnet.is

Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300

AIRBNB

Bændagisting

Gestahús

Garðhús

Gistihús

Frístundahús

Smáhýsi

S-POD SMÁHÝSI frá Swift

www.spod.is

Eigum hýsi til afhendingar strax

**Kynningarverð
kr. 3.995.000** með VSK

Listaverð kr. 4.445.000 með VSK

www.stoduhysi.is

Smile ehf. Sími 660 7747 - saevar@stoduhysi.is

Spod er hannaður af breska fyrirtækinu Swift, sem hefur meira en 50 ára reynslu af smíði hjólhýsa. Spod býður uppá öll þau þægindi sem maður gæti óskað sér í notalegu fríi. Snilldarleg hönnun með tvöföldu rúmi sem hægt er að breyta í sófa. Rúmgott baðherbergi með stórum sturtuklefa, snyrtilegum vaski og klósett sem tengist rotþró. Eldhús með eldavél og örbylgjuofni. Spod er 14,3 fm að innra máli.

Galvaníseruð grind með 10 ára ábyrgð • Húðað bárujárn á þaki • CANEXCEL klæðning, viðhaldsfri • PVC þakrennur • 60 mm einangrun í veggjum • Sérstyrkt þak f. íslenskar aðstæður • Litað gler • LED lýsing • Markísa fánleg sem aukabúnaður • Gasvatnshitari • Rafmagnskynding - 220 V • Innbyggður örbylgjuofn • 3ja hellna gaseldavél og gasofn • Slitsterkur dúkur á gólfi • Borð ísskápur • Sjónvarpsskápur, ídregið fyrir loftnet • Tvöfaldir PVC gluggar • Rúmgóður sturtuklefi • Handklæðaofn • WC • Tvöföld hurð • Einangrun í gólfi og þaki 100 mm.

Lesendabás

Bréf til verðandi landbúnaðarráðherra

Fyrir nokkru barst mér í hendur ný norsk bók um landbúnaðarstefnuna þar í landi. Örstutt hefur áður verið sagt frá bókinni í Bændablaðinu, en hún ber titilinn „OMSTART – Forslag til en ny landbrukspolitikk“. Höfundur bókarinnar er Reidar Almås og mun hann vera prófessor á eftirlaunum við miðstöð dreifbýlissrannsóknna í Þrándheimi.

Að mínu viti er hér um að ræða einhverja beinskeyttustu bók um landbúnaðarpólitík sem skrifuð hefur verið á Norðurlöndunum um áratugaskeið. Reidar hefur um áratugaskeið verið harður talsmaður norsku landbúnaðarstefnunnar. Nú telur hann hins vegar að stefnuna hafi rekið það af réttu leið að hún krefjist róttækrar endurskoðunar. Setur hann í bókinni fram ákaflega áhugaverðar tillögur þar um.

Áður en þýðingin byrjar er ef til vill rétt að gera grein fyrir vissum grunnatriðum. Norska landbúnaðarstefnan á upphaf sitt í byrjun fjórða áratugar síðustu aldar eins og eflaust má segja einnig um Ísland. Sá grundvallarmunur er samt þar á, sem skiptir meginmáli varðandi skilning á greininni, að á meðan hafa íslensk stjórnvöld nánast aldrei síðar sinnt eða haft nokkra stefnumörkun í landbúnaðarmálum. Meðan Guðni Ágústsson var landbúnaðarráðherra þá vissu flestir hver stefnan var og náði jafnlangt og hriplek landbúnaðarlöggjöf leyfði.

Norska Stórþingið hefur hins vegar endurnýjað landbúnaðarstefnuna á innan við tíu ára fresti. Segja verður að þar sé byggt á sama grunninum frá 1930 en hann beygður og sveigður á alla kanta og óendanlegum fjölda aðgerða og styrkja bætt á flíkina. Mótandi þeirra eru hins vegar samtök bænda sem í Noregi eru tvö, annars vegar Bændasamtökin (NB) sem eru meginsamtökin og félagar þar koma mest frá miðflokkunum eða jafnvel hægriflokknum og hins vegar Smábændasamtökin (NBS) sem oft hafa verið nátengd Verkamannaflokknum. Bæði þessi samtök hafa haft sína skýru landbúnaðarstefnu þó að stundum hafi þar verið talsvert breið vik á milli. Hér á landi hafa bændur aftur á móti búið að forystu í hartnær áratug sem ég held að viti ekki einu sinni hvað landbúnaðarstefna er, hvað þá að hún hafi gert tilraun til mótnu slíkrar.

Árlega er gerður landbúnaðarsamningur á milli ríkisins og samtaka bænda í Noregi. Þar er kveðið á um verðlagningu á landbúnaðarafurðum og styrki til bænda. Oftar en ekki næst samkomulag, stundum aðeins við önnur samtökin. Náist ekki samkomulag munu bændur sitja upp með tilboð ríkisins það árið.

Bréf til verðandi landbúnaðarráðherra

Kæri NN

„Ég vil byrja á að óska þér til hamingju með starf nýs landbúnaðar- og fæðumálaráðherra. Óvænt var það en ég er þess fullyrðing að þín biða spennandi tímar. Ég veit að í ráðuneytinu hefur þú ákaflega þéttan hóp góðra embættismanna. Veltu ekki fyrir þér pólitískum skoðunum þeirra frekar en minna. Umfram allt eru þeir útlærðir ráðgjafar og þú verður að treysta þeim. Þá verður þú strax að mynda sambönd og traust hjá aðilum í starfsgreininni. Ferðastu mikið, spyrðu menn spjörum um úr og komstu til botns í sem flestum málum. Til að byrja með hefur þú vissan biðtíma þar sem þú átt ekki endilega að vita allt. Þegar þú lætur af störfum, það gera allir ráðherrar einhvern tímann, muntu

hafa séð eða komist í kynni við ákaflega fjölbreytt byggða- og framleiðsluumhverfi í Noregi. Þá verður þú búinn að sjá fjölda lifandi byggðarlaga og dýrlegt umhverfi þar sem er fjöldi hæfileikaríkra bænda sem hafa mikinn áhuga á búfé og leggja áherslu á og hafa lifandi áhuga fyrir norskrí matvælaframleiðslu.“

Hvað þarf að gera vegna barnabarnanna?

„Landbúnaðar- og fæðumálaráðherrann þarf að hugsa meira fram í tímann en aðrir ráðherrar. Það tekur yfirleitt kálfr um tvö og hálft ár að verða kýr, skógarplantan þarf um 70 ár til að verða fullvaxta tré og ljóstillífurinn og örverur í jarðvegi þarfnast árpúsunds til að mynda 10 cm af jarðvegi. Daglega þegar þú stendur upp frá verki skaltu leiða hugann að því hvað þú getir gert sem komi barnabörnunum að mestum notum. Málið snýst ekki aðeins um að það vaxi tvö strá þar sem áður óx eitt, að kýrnar mjólki meira en áður og ærnar eigi fleiri lömb. Verk okkar þurfa að vera glæst þannig að við skilum Noregi og norskum landbúnaði í sem allra bestu ástandi til þeirra sem fá að lifa fram að og jafnvel fram yfir næstu aldamót.

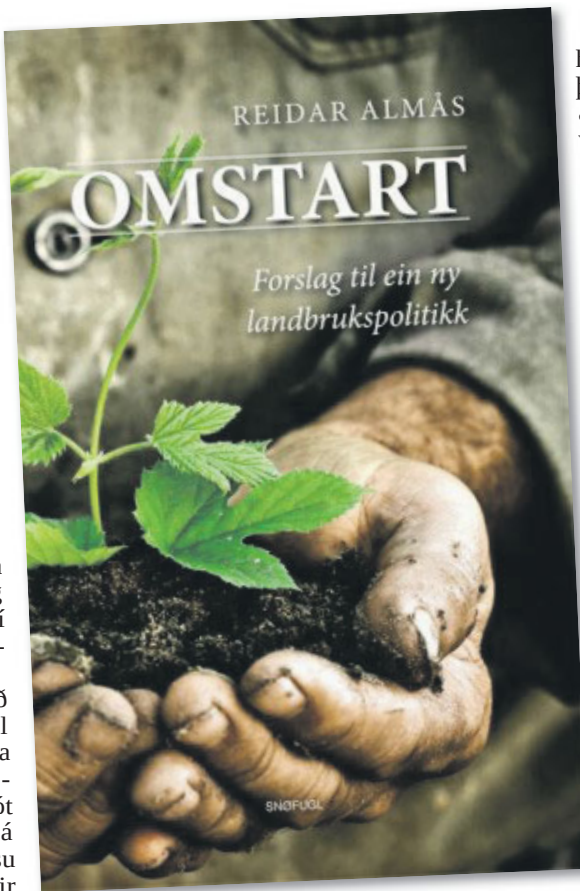
Daglega ertu upptekinn af fundum og ferðum, ýmiss konar málum, miklum eða þýðingarlitlum ákvörðunum. Gefðu þér samt daglega tíma til að leiða hugann að sjónarmiðum barnabarnanna. Hvað gerir þú sem kemur þeim að notum sem verða hér eftir hundrað ár? Hans Dietrich Gensher, fyrrverandi Þýskalandskanslari, sagði þegar hann lét af störfum að hann hefði notað 95% af tíma sínum í skammtímalausnir en aðeins 5% til langtímalausna. Fengi hann annað tækifæri mundi hann snúa þessu á haus. Ekki aðeins landbúnaðurinn er í eðli sínu með fjarlægjan sjóndeildarhring, heldur kalla loftslagsmál, orkumál og margs konar átakamál í heiminum einnig á langtímalausnir.

Það er ekki öruggt að barnabörnin gangi mett til svefns. Íbúar jarðar verða mögulega um tíu milljarðar um næstu aldamót og framtíð þegnanna þá mun ráðast af því hversu skynsamlegar ákvarðanir leiðtogar heimsins taka til þess tíma. En íbúarnir munu þurfa mat, það er hið ákveðna markmið sem við getum leyft okkur að sigla eftir. Þar dugar ekki að treysta á aðra, sérstaklega ekki í landi þar sem helmingur matarorkunnar sem við neytum daglega er innfluttur.

Horfðu vel fram í tímann og hugsaðu og stjórnaðu samkvæmt því. Reyndu að vera fastur punktur í daglegu þrasi og hrópum um meira fé til allra skapaðra hluta. Reyndu að bæta við framsýnum og mikilvægum ákvörðunum við skammtímaoverkefnin sem daglega þarf að leysa. Gerðu samstarfsmönnum þínum, pólitískum og hinum, alveg ljóst að þínar lausnir miðist ekki við næstu viku, mánuð eða ár. Hugsaðu þér myndrænt að þú ætlir að snúa Titanic áður en það er um seinan. Ræddu þetta ekki nákvæmlega við neinn og alls ekki við fjölmiðla en notaðu tímann til að leiða hugann að þessu þegar þú getur á kvöldin. Í byrjun er margt óskýrt og margt sem þarf að læra og margir sem reyna að tefja þig. Hlutirnir skýrast

Reidar Almås.

og fljótt sérðu lengra fram í tímann. Margir ræða um grænar breytingar en það er þitt að framkvæma þær.“

Hugsaðu fram í tímann og vertu djarfur, öflugur og þolinmóður

„Þér hefur verið falið ögrandi en erfitt starf. Landbúnaðarpólitíkin í Noregi er flókin og vart fyrir leikmenn að botna í. Þetta er vegna þess að markmiðum hefur verið bætt við markmið, aðgerðum á aðgerð og ráðum á ráð. Það var nýlega ráðherra sem ætlaði að einfalda þetta en lítið gerðist og enn er erfitt að greina sundur markmið og aðgerðir. Þó að markmiðin séu hátimbruð og fögur veit enginn með vissu hvað hentar best til að ná markmiðinu eða hvaða styrki þurfi til. Margar aðgerðir hafa haft ófyrirséð áhrif eða gengið sér til húðar sökum þess að margir landbúnaðarráðherrar hafa reynt að breyta landbúnaðarstefnunni en hafa yfirleitt fest í neti hagsmuna utan landbúnaðarins sem reynt

hafa að teyma þá hingað eða þangað. Tími er kominn til að setja markmið í forgang, velja virkar aðferðir með að nota það sem þarf af leyfum, lögum og reglugerðum og binda sig við mastrið og sigla rétta stefnu. Höldum okkur við sjómannamálið, þá þarf stefnubreytingin ekki að vera mikil í byrjun en þegar tíminn líður verður hún skýr.

Það hefur verið erfitt að breyta smáatriðum í landbúnaðarsamningnum vegna þess að allt er meira og minna krosstengt. Allir samningsaðilar eru með góð reiknimódel sem strax reikna breytingar fyrir einstaka hópa innan samningsins. Reiknimeistarar eru fjölmargir innan og kringum landbúnaðinn og með nútíma gagna- aðgangi á netinu heyrir strax hljóð úr horni frá þeim sem telja sig fara hálloka vegna breytinganna (Vinnuaðferðir þar við samninga sem hér er

lýst eru að vísu frammámönnun íslensks landbúnaðar algerlega lokuð bók (þýð.). Í framhaldinu nefnir hann dæmi úr samningum síðasta árs í Noregi vegna gæðastuðnings í lamakjöti sem engu þjónar að þýða en endaði með að samningsaðilar firrtu sig allir ábyrgðinni á.

Atvik þetta minnir mig samt á frásögn fransks starfsbróður, Bertrand Hervieu. Hann var í byrjun níunda áratugarins fulltrúi í franska landbúnaðarráðuneytinu og tók því þátt í umræðum um breytingar á landbúnaðarstefnu EBE, CAP í Brussel á þeim tíma. Á fundinum þar sem breytingatillögurnar voru kynntar sátu ráðherrarnir með ráðgjöfum sínum kringum hringlaga borð tilbúnir að gera grein fyrir viðhorfum stjórna sinna. Kæmu óvæntar breytingatillögur voru ráðherrarnir og ráðgjafar þeirra með vasareiknivélar undir borðinu þar sem þeir um leið reiknuðu út hver áhrifin yrðu fyrir tiltekna hópa innan landbúnaðarins í hverju landi. Viðbrögðin komu

því eldsnöggt frá hverju landi öll í takti við það hvernig þau þjónuðu ákveðnum þrýstihópum í hverju landi. Þetta leiddi til harðlæstrar stöðu á sama tíma og landbúnaðurinn tók til sín helming af útgjöldum sambandsins og CAP bókstaflega hrópaði á róttækar breytingar. Nú erum við í Noregi í sams konar stöðu þar sem snjallsímar allra helstu samningsaðila landbúnaðarsamninganna hrópa í takt við hver græðir eða tapar á breytingartillögu.

Þess vegna verður ráðherra sem ætlar sér að flytja peninga á milli aðgerðarþátta í samningnum bæði að vera djarfur, öflugur og þolinmóður. Það þarf að vera djarfur til að standa í stríði, því að þetta verður stríð. Landbúnaðarráðherrann sem ætlar að móta nýja stefnu verður að vera öflugur og þolinmóður vegna þess að það eru sterk öfl sem standa vörð um núverandi stefnu. Það krefst þolinmæði að halda skýrri stefnu þar til bændur og stofnanir þeirra hafa verið dregnir úr gamla plógarinu og nægjanlega margir hafa náð að skynja breytingar á landbúnaðarstefnunni.“

Hvernig er mögulegt að byggja samstöðu um nýja stefnu sem á að standa hið minnsta í eina kynslóð?

„Þú ert í þinni stöðu vegna þess að þú kannt til verka við að mynda pólitíska samstöðu um þín eigin mál og skoðanir. Landbúnaður og matvælaíðnaður eru greinar þar sem sýna verður klókindi við val vana og samstarfsfélaga. Lýstu þig ekki heimsmeistara í byrjun og sýndu vilja til að læra nýtt. Margir eru ákafir í að koma sínum sjónarmiðum á framfæri og flestir hafa eitt-hvað til málanna að leggja. Í dag eru alltof margir sem eru sokknir í sitt sérsvið sem þeir helst vilja ræða en ella skjóta úr skotgrófunum. Þú ert sá sem verður að sjá heildarmyndina og byggja upp samsteypu á milli helstu leikenda bæði í stjórnmálum og atvinnugreinunum á sviðinu fyrir hina nýju landbúnaðarstefnu.

Sá sem ætlar að breyta landbúnaðarstefnunni kemst ekki framhjá Bændasamtökunum (NB). Þetta eru stærstu samtök norskra bænda með félagsmenn í öllum sveitarfélögum utan þéttbýlisins. Bændasamtökin hafa farið í krossferð fyrir núverandi landbúnaðarstefnu og vænst fullrar fjármögnunar samkvæmt því sem hún byggir á, sem aldrei hefur náðst. Bændasamtökin, sem einn stærsti aðili í baráttunni gegn EBE á sínum tíma, hafa verulega sterka grasrót. Þeir hafa einnig langa reynslu af að gera málamiðlanir. Þannig hafa þeir skrifað undir landbúnaðarsamninginn í 22 skipti á síðustu 32 árum. Áður voru þau félagskapar meðalstóra og stórbænda í bestu landbúnaðarhéruðunum en hafa á síðustu árum einnig orðið meiri og meiri talsmenn lítilla búa um allt landið. Þeim er að verða betur og betur ljóst að fjármögnun núverandi stefnu mun aldrei skila sér að fullu. Á þeim punkti verður að hefja samvinnuna.

Sá sem ætlar að ná samvinnu með þjóð og þingi kemst aldrei framhjá miðflokkunum. Þó að miðflokkarnir séu litlir, aðeins með 15–20% atkvæðamagnsins, hafa þeir alveg frá 1965 verið í oddaáðstöðu í Stórþinginu. Leið nýrrar landbúnaðarstefnu verður því að leggja um miðjuna þar sem Græningjarnir (MDG) hafa einnig tekið sér stöðu. Allar samsteypu-stjórnir næstu ára byggja áreiðanlega á stuðningi eins eða fleiri af miðjuflokkunum fjórum. Ný landbúnaðarstefna verður því að byggja á stuðningi frá miðjunni. Framsóknarflokkurinn og Kristilegi flokkurinn njóta fyrst og fremst

stuðnings í dreifbýli á meðan Vinstri og Græningjar eru fremur þéttbýlis-flokkar. Þess vegna er nauðsynlegt að ný landbúnaðarstefna njóti stuðnings kjósenda bæði í dreifbýli og þéttbýli. Ósamkomulag um nokkur gildishlaðin mál getur valdið sundrungu hjá miðjukjósendum sem eru velviljaðir landbúnaði, mál eins og dýrbítur, loðdýr og afstaða til stórbúa. Ætlir þú að byggja nýja landbúnaðarstefnu með góðri samstöðu þarftu að fá miklu breiðari samstöðu, þú verður að fá ýmsa til að láta af margs konar sér málum og jafnvel að þú þurfir að slátra einhverjum heilögum kúm.

Sá sem ætlar að gera grunnbreytingar á landbúnaðarstefnunni verður að ræða við landbúnaðarvísindamenn. Eyddu ekki miklum tíma í fagidjóta sem eru áhugalausir um stjórnmál eða skilja þau ekki. Þú rektst á faghópa, jafnvel innan sömu greinar, sem gefa þér misvísandi ráð. Áberandi vísindamenn, bæði í Noregi og á alþjóðavísu, halda því fram að við eignum að hætta neyslu á nauta- og lambakjöti en borða aðeins kjúkling og svín til að draga úr gróðurhúsaáhrifum. Þeir gleyma aðeins að það eru bara nautgripir, geitur og sauðfé sem hafa innibýggða efnaverksmiðju sem gerir þeim mögulegt að nýta gras sem á annan hátt er okkur ónýt fæða. Landbúnaðarauðlindir Noregs eru öðru fremur gras og vatn, þar er forskot okkar í landbúnaðarsamanburði fyrst og fremst að finna. Nokkrir hagfræðingar halda því fram að ekki eigi að höggva skóg heldur láta standa til að binda sem mest kolefni og bæta þannig stöðu okkar í loftslagsmálum. Þú skalt heldur hlusta á þá sem segja að það eigi að endurnýja skóginn til að binda enn meira kolefni. Mest að viðarframleiðslunni fer í hús, brýr og húsgögn sem binda kolefni um hundruð ára. Vísindamenn hafa ekki allir á réttu að standa, einstaka jafnvel alveg úti að aka, þó að margir hafi á réttu að standa. Í mörgum greinum byggja vísindamenn á rannsóknarlíkönum

þar sem gerðar eru margs konar fyrirvarar og áhrif fárra þátta skoðuð þannig að niðurstöður hafa takmarkað gildi. Þannig er það og fjöldi vísindamanna hefur ekki hæfileika til að setja smáatriðaþekkingu sína í nokkurt samhengi við stjórnmál eða samfélag. Þú sem stjórnmálamaður verður að sækja til vísindanna en jafnframt að nota heilbrigða skynsemi til að sjá samhengi hlutanna.

Það er ekki stór hópur sem er með úrvalsmenntun í landbúnaði, náttúrufræði, skógræði eða þjóðfélagsfræði en hafa jafnframt góðan skilning á landbúnaðarpólitík. Þetta fólk þarftu að leita uppi og ná til að starfa með þér. Ég get nefnt örfáa: Odd Magne Harstad, Harald Volden og Birger Svihus við Landbúnaðarháskólann, Annechen Bugge við Neiendastofnunin, Nils Vagstad og Oddveig Storstad við Lífhagfræðistofnunina (NIBIO), Bent Sofus Tranöy og Per Ingvar Olsen við Verslunarháskólann og samverkamenn mína, Hilde Björkhaug og Jostein Vik. Fjarri því að þetta fólk búi yfir stóra sannleikanum en eru öll flink í að miðla fræðunum og geta haldið uppi umræðunni þegar andstæðingarnir reiða til höggis og ætla sér að drepa niður umræðuna eins og svo algengt er síðustu árin.

Fáðu þér framkvæmdarými með að byrja á að hlusta og læra en í framhaldinu að taka pólitískar ákvarðanir og leiðréttu þær síðan strax ef þess reynist þörf. Þú skalt vara bændur og aðra þátttakendur við um breytingarnar tímanlega, halda ótrauður stefnunni en gefa fólki nægan tíma til að aðlaga sig.

Við þörfnumst ekki rándýrra og tímafrekra úttekta heldur kröftugra og framsýnna ráðstafana sem dregur þessa gamalgrónu grein upp úr þeim hjólförum sem hún hefur of lengi verið í.

Eftirmælin gætu orðið betri en samtímadómarnir

„Breyting yfir í norska landbúnað-

arpólitík sem er flott, sjálfbær og aðlöguð loftslagsbreytingum og byggir á stórauðinni nýtingu norskra náttúraútlinda kemur til með að kosta bæði sársauka og peninga. Þess vegna hljóta að verða pólitísk átök um margt af því sem þarf að gera.

Þau grundvallar breytingaáform sem ég er talsmaður fyrir í þessari bók munu vekja mótmæli víða innan sem utan landbúnaðarins. Breyting landbúnaðarstefunnar frá stefnu Mork/Sundby (höfundar stefnunnar frá 1930 (þýð.)) frá um 1930 yfir í stefnu fyrir 21. öldina krefst tíma, að lágmarki áratugar. Því verður að hafa í gangi kerfi sem mælir áhrifin jafnharðan þannig að við sjáum að við séum á rétttri leið og hverju þurfi að breyta.

Óvíst er að þú fáið mikið klapp á bakið þegar þú hættir og áreiðanlega mikið skítkast meðan þú ert að störfum. Þú færð hrós frá einhverjum en stólaðu ekki á að það séu þínir tryggustu vinnir. Heldur ekki gefið að þeir sem ráðast mest að þér í upphafi verði fjandmenn þínir að lokum. Í landbúnaðarsögu 21. aldarinnar þegar hún verður rituð gætir þú átt stóran sess, takist þér að gera þessar breytingar. Takist öðrum norskum ráðherrum að gera þær grænu umbætur sem allir tala um muntu fá aðstoð þaðan og finna að þetta eru breytingar á miklu stærri heild.

Hugsaðu þér að þú mættir þeim Mork/Sundby í draumi eins og ég gerði (tilvísun í annan kafla í bókinni (þýð.)) þegar þeir koma til með að líta eftir landbúnaðarpólitíkinni getur þú lagt hönd á hjarta og sagt að nú hefðir þú mótað nýja stefnu sem leysti af hólmi þeirra nærri aldargömlu stefnu. Með hjálp fjöldans verður nýja landbúnaðarstefnan umskipti fyrir landbúnaðinn og verðugur þáttur hans í grænu breytingunni. Þessi nýja landbúnaðarstefna verður gjöf okkar til barnabarnanna.“

Jón Viðar Jónmundsson
jvj101@outlook.com

Að gefnu tilefni

Greinin hér að framan eftir Jón Viðar Jónmundsson sem er að mestu þýðing úr bók Reidar Almås, er birt hér samkvæmt samkomulagi um tímasetningu birtingar sem gerð var við Jón í byrjun júní. Greinar í tveim blöðum þar á undan voru einnig birtar samkvæmt ósk Jóns og munnlegu samkomulagi sem gert var á sama tíma.

Jón Viðar hefur farið mikinn í öðrum fjölmiðlum og haft uppi dylgjur um að Bændablaðið hafi neitað að birta greinar hans. Jafnframt hefur hann ausið úr skálum reiði sinnar yfir forystumenn í hagsmunasamtökum bænda og ýmsa starfsmenn þeirra samtaka.

Svo því sé haldið til haga þá hefur undirritaður ekki neitað að birta greinar frá Jón Viðari Jónmundssyni í Bændablaðinu. Ekki heldur grein sem hann kaus að birta í Stundinni í síðustu viku. Það, að ekki sé mögulega pláss í prentaðri útgáfu Bændablaðsins fyrir greinar eins og þessa sem var yfir 3.000 orð, felur ekki í sér neina höfnun á birtingu efnis á forsendum innihalds. Þegar Jón krafðist þess mörgum dögum áður að fá skýr svör um það fyrirfram hvort Bændablaðið myndi “neita“ að birta greinina sem hann var þá ekki einu sinni búinn að skrifa, hvað þá að upplýst væri um innihaldið, varð auðvitað fátt um svör. Þessari kröfu fylgdi um leið hótun um að fara með málið í aðra fjölmiðla.

Nokkrum dögum áður en téð grein birtist mætti Jón Viðar á ritstjórn blaðsins og hafði uppi ljót orð um ritskoðunartilburði Bændablaðsins og spurði hvers vegna blaðið vildi ekki birta greinina sem nú er birt hér að framan. Var honum þá vinsamlegast bent á að hann hafi sjálfur óskað eftir að hún biði birtingar fram á haust. Varðandi ritskoðunartilburði sem Jón dylgjaði um, þá var honum bent á að í niðurlagi á grein sem birtist í síðasta blaði var setning sem var algjörlega óviðkomandi greininni en með ummælum um ákveðnar persónur sem jöðruðu við brot á meiðyrðalöggjöf. Sem ábyrgðamaður blaðsins sagðist ég ekki geta tekið ábyrgð á þeim orðum. Þar sem þessi setning kæmi efninu ekkert við þá yrði greinin birt án þeirrar setningar og var það gert.

Jón Viðar lét af störfum hjá Bændasamtökunum á vordögum. Þegar hann fór hvatti undirritaður hann eindregið til að halda áfram að skrifa faglegar greinar í Bændablaðið. Það ætti Jón sjálfur að geta staðfest. Það var gert þrátt fyrir að hann væri áður margítrekað búinn að ata alla helstu forystumenn bænda auri í öðrum fjömiðlum og að hluta í Bændablaðinu líka, sem og framkvæmdastjóra Ráðgjafarþjónustu landbúnaðarins, yfirmann útgáfusviðs BÍ og mig sjálfan. Ósk mín við hann um að halda áfram faglegum greinaskrifum þrátt fyrir allt sem á undan var gengið, lýsir varla mikilli mannvönsku út í þennan ágæta sérfræðing í búsvísindum.

Ég veit ekki um neinn sem virðir ekki mikla þekkingu Jóns og framlag til ræktunar íslenskra búfjárstofna. Skoðanir eru þó eðlilega skiptar, bæði meðal sérfræðinga og bænda, um þá stefnu sem efst er á baugi í ræktunarmálum hverju sinni.

Bændablaðið reynir að birta allt aðsent efni sem berst svo fremi að pláss sé fyrir hendi og fulls velsæmis gætt. Þetta er Jóni Viðari Jónmundssyni fullkunnugt um og ætti því að vera óþarft að dylgja um það í öðrum fjölmiðlum.

Virðingarfyllst,
Hörður Kristjánsson,
ritstjóri Bændablaðsins.

Landbúnaður allra landsmanna:

Virði og vægi landbúnaðar

Sæmd er hverri þjóð að búa að heilnæmri matvælaframleiðslu, sem í senn er hægt að horfa til með stolti. Ferðaþjónustan er margslungin og vex hröðum skrefum hér á landi. Ferðamenn kalla eftir því að fá að kynnst viðfangsefnum þeirra sem búa í dreifðum og þéttum byggðum Íslands. Samhliða stórbrotinni náttúru.

Landbúnaður er ekki aðeins verkefni og lífibrauð þeirra sem hafa af honum daglegan starfa. Landbúnaður skiptir ekki eingöngu miklu máli fyrir einstök byggðarlög þar sem hann er stundaður með blómlegum hætti, svo sem í upp-sveitum Árnessýslu, í Skagafirði og miklu víðar. Þessi atvinnugrein hefur mikla þýðingu fyrir alla íbúa landsins. Hvert bú í landinu skapar störf í þéttbýlinu. Hér er ekki eingöngu átt við framleiðslu á mjólk og kindakjöti. Búgreinarnar garðyrkja, eggjaframleiðsla, loðdýrarækt, framleiðsla á öðru kjöti, svína-, fugla- og nautakjöti, að ógleymdri hrossarækt mynda allar í sameiningu íslenskan landbúnað. Enn er það svo að langstærstur hluti landbúnaðar-afurða kemur frá íslenskum bændum, þó vissulega hafi innflutningur aukist á þeim. Vel má vera að það opinbera landbúnaðarkerfi sem er við lýði á Íslandi þarfnist uppstokkunar. Það færi betur að almennari sátt væri um það. Ekki verður nánar farið út í þá sálma í þessum pistli.

Bændur og aðrir landeigendur eru vörslumenn síns lands og heyrir til undantekinga ef því hlutverki er ekki sinnt með sóma. Mörg eru dæmin

um stóra sigra í landgræðslu fyrir tilstuðlan bændanna sjálfra.

Íslenskar sveitir og fólkið sem í þeim býr eru dýrmætir hlekkir í uppbyggingu þeirrar atvinnugreinar sem nú vex hraðar en nokkur önnur grein í þessu landi. Er þar átt við ferðaþjónustuna. Má líkja henni við stór- iðju. Það er hverjum Íslendingi hollt að minnast þess að hin fagra ásýnd sveitanna í landinu skapast ekki síst af því að búfénaður er til staðar og grösín hafa hlutverk. Yfirbragð margra vinsælla ferðamannastaða gæti orðið snautlegt ef grösín væru líflaus sína. Ferðaþjónusta og landbúnaður eru greinar sem styðja hvor við aðra.

Matarforði þarf að vera tryggur

Ekki þarf að fjölyrða um að landbúnaður vigtar meira nokkuð annað þegar rætt er um matvælaframleiðslu landsmanna. Nágrannar okkar Svíar leggja áherslu á verndun staðbundins landbúnaðar. Þeir kunna að meta heimaframleidd matvæli eins og margir Íslendingar. Auk þess eru þeir meðvitaðir um að fæðuöryggi er nokkuð sem getur verið stefnt í voða ef ekki er hlúð að landbúnaði heima fyrir. Það hefur sýnt sig undanfarin ár, að það er ákveðið öryggi í því að framleiða sem mest af eigin matvælum. Í kjölfar hrunsins fundum við fyrir því í þessu landi að óvissa var með innflutning á ýmsum nauðsynjavörum og vöntun á öðrum. Komi til verkfalla getur innflutningur líka stöðvast. Við þúum við vá frá náttúrunni, hún getur farið hamförum fyr-

irvalalaust. Komi til náttúruhamfara eða öfriðar í veröldinni geta skapast þær aðstæður að ekki verði hægt að flytja vörur til landsins.

Í ljósi þess er nauðsynlegra en flest sem brýnt er að eiga lágmarksbirgðir af matvælum. Skilyrði til að framleiða íslenskar matvörur þurfa því að vera skýr svo tryggt sé að lágmarksbirgðir séu til staðar hverju sinni.

Öllum þjóðum er nauðsynlegt að hafa lágmarksbirgðir af nauðsynlegustu matvælum og setja sér skýrar reglur hvað það varðar og standa skipulega á bak við innlenda matvælaframleiðslu.

Aðstæður og framleiðni í landbúnaði

Tækni framfarir hafa verið býsna miklar í landbúnaði á síðustu áratugum. Ef lítið er til kúabænda má vera ljóst að þar jaðrar við byltingu. Sífellt fleiri nýta sér mjaltþjóna og gjafakerfi sem létta vinnuna til muna. Auk þess hefur heyskapartækni fleygt mjög fram. Að sama skapi eru gæði heyrjanna tryggari og hefur það ásamt auknum kynbótum aukið afurðir búanna. Meðalbúið í landinu framleiðir um 200.000 lítra um þessar mundir. Það nær jafnvel ein manneskja að sinna því og þaðan af meiru stóran hluta úr árinu þar sem aðstæður eru hagstæðar. Framundir síðustu aldamót voru á mörgum búum tvær manneskjur gengnar upp að hnjám fyrir aldur fram við að framleiða 60–70 þúsund lítra mjólkur. Ætla má að sama skapi að

Kristófer Tómasson.

fjárbinding og skuldsetning búanna sé heilt yfir umtalsvert meiri nú en áður. Ekki er þróun óáþekk í garðyrkju. Þar eru framleiðslueiningarnar stærri en áður gerðist. Raflýsing er víðast hvar notuð við ræktun allt árið um kring. Það eitt og sér hefur aukið framleiðslumagn á fermetra mjög mikið. Í kjötrframleiðslu og loðdýrarækt hefur tæknin einnig gert störfin léttari. Hér er á engan hátt verið að dást að verksmiðjubúskap. Engu að síður þurfa rekstrareiningar að ná lágmarksstærð til að hægt sé að horfa til framtíðar í búrekstri hér á landi. Vel rekin fjölskyldubú hafa í gegnum árin verið farsælt form búrekstrar.

Nútímabændur eru almennt vel í stakk búnir til að takast á við aukna framleiðslu. Sumir kunna að sakna gamla tímans þar sem fjöldi fólks var á hverjum bæ og flest unnið með handaflinu. En sá tími heyrir fortíð-

inni til, þótt viss menningarverðmæti geti falist í að varðveita þau vinnubrögð sem áður tíðkuðust. Geta þau verðmæti gagnast ferðaþjónustu eins og dæmin sýna.

Horft fram á veginn

Stór hluti Íslendinga á rætur í dreifbýli landsins. Það er mislangt í þær. Landbúnaður stendur nálægt okkar hjarta sem höfum lifað og hræst í landbúnaði um lengri eða skemmri tíma. Almennt hygg ég að þjóðin sé hlynnt bændum og öðrum dreifbýlisbúum. Ég vona að sú gjá sem stundum hefur borið á milli þéttbýlis og dreifbýlisfólks sé á undanhaldi. Sá sem þetta ritar upplifði fyrir aldarfjórðungi eða svo að mun stærri orð féllu í garð bænda af vörum dómharðra einstaklinga en nú tíðkast. Átti það ekki síst við um fjölmiðla. Á hinn bóginn mátti einnig finna dæmi um dómhörku dreifbýlisfólks í garð borgarbúa. En það er hygg ég vera fáheyrðara nú til dags, en svo bregður engu að síður við að maður heyrir menn vera stóryrta í þessum efnun, ekki held ég samt að sá kór sé fjölmennur.

Ekki er að mínu mati ástæða til að gera mikið úr því að gjá sé til staðar milli þéttbýlis og dreifbýlisbúa. Þéttbýlisbúinn er ber að baki ef ekki er líf í dreifbýlinu. Að sama skapi er dreifbýlisbúinn illa staddur án lífs í þéttbýli.

Kristófer Tómasson,
sveitarstjóri Skeiða- og Gnúhverjahrepps

Jurtir Karlamagnúsar – munkareinfang

Í einni ítarlegustu úttekt og for-
orðningu sinni, *Capitulare de*
Villis, lét Karlamagnús gera lista
yfir riflega sjötíu tegundir jurtar
sem hann vildi hafa í görðum
sínunum. Allar þessar jurtir höfðu
þá verið í ræktun frá upphafi
söguritunar við norðanvert
Miðjarðarhaf.

Einkum eru það matjurtirnar,
t.d. káltegundir og laukar af
ýmsu tagi, salat og spínat, gulræt-
ur, betur og baunir sem enn eru
ræktaðar um alla Evrópu. Ekki
vantaði heldur krásjurtir eins
og sellerí, fennil, pastínökku og
hinar náskyldu dillu, kóriander,
steinseljú, skessujurt og kerfil, svo
eitthvað sé nefnt sem við þekkjum
af eigin reynslu í görðunum okkar.

Kryddjurtir af öllu tagi voru
þar líka tiltekna. Flestar þeirra
má enn finna í okkar daglegu
matargerð. En ekki síst marg-
konar lækningajurtir og plöntur
sem skiptu máli við undirbúning
kirkjustarfs og til lyfjagerðar í
klaustrunum eða sem almenningur
greip til sér til bóta við algeng-
um meinum. Kirkjurtirtar eru
sérlega áhugaverðar, því þær eru
enn á slæðingi kringum klaustur-
rústir, kirkjur og kirkjugarða hér
á Norðurlöndum sem arfur frá
pápskri tíð.

Aldursforseti garðjurtanna

Sú kirkjurtur sem er áberandi enn
þann dag hér á Íslandi er ugglaut
reinfangið, *Tanacetum vulgare*.
Tegundin vex villt um mestan
hluta Evrópu og Vestur-Asíu. Á
Norðurlöndum, meðal annars á
Íslandi, finnst reinfang hér og
hvar í skúfum og stóðum en er
hvergi yfirdrifið. En það var ekki
villitegundin sem Karlamagnús
vildi sjá. Heldur afbrigðið með
hrokknu blöðunum, það sem
nú hefur fræðiheitið *Tanacetum*
vulgare f. crispum.

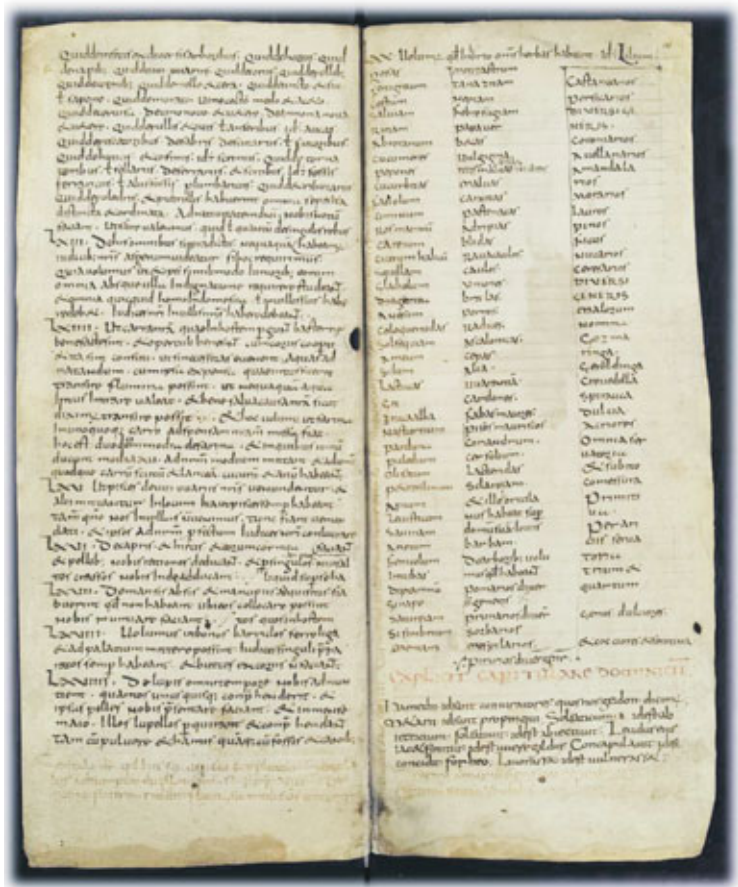
Svíar og Norðmenn kalla það
munkareinfang og ég sting upp á
að við öpum það eftir þeim. Og sú
nafngift er ekki að ástæðulausu, því
að munkareinfangið skipti miklu
máli við klausturhaldið, kirkjusiði
og ekki síst þegar verið var að búa
lík til greiftrunar. Munkareinfangið
er lægra og þéttvaxnara en frum-
tegundin. Ilmur þess og önnur efni
eru mun magnaðri. Í raun er það
„klónn“, það er að segja að allt
munkareinfang er og hefur verið
einn og sami einstaklingurinn
frá því að það var uppgötvað. Og
þessi klónn hefur dreifst með
Evrópumönnum um allan heim
og þrífst hvarvetna þar sem hann
fær vetrarríki og hjálparhönd frá
mönnum.

Uppruni munkareinfangsins
er óviss en gæti verið í einhverjum
fjalladal á svæðinu næst
Svartahafi vestanverðu, líklega
í ræktun. Það blómgast seint og
þroskar sjaldan fræ á okkar slóð-
um. En gerist það, verða allir
afkomendurnir bara venjulegt
reinfang. Líklegasta skýringin
á útbreiðslu reinfangs í Vestur-
Evrópu er að hún sé að mestu að
þakka fræplöntum af munkarein-
fangi sem námu land hér og hvar
alla leið til nyrstu héraða vest-
rænna byggða og hófu sjálfstætt
líf án afskipta manna.

En sjálft munkareinfangið
þrífst hvergi nema í návistum
við menn og er háð mannlegri
umönnun og dreifingu af manna
völdum. Það gefst fljótt upp í
samkeppni við gras og þar sem
ágangur sauða og geita er einhver.
Skepnur af því tagi nauðnaga

Munkareinfang, *Tanacetum vulgare f. crispum*.

Plöntulistinn í *Capitulare de Villis*.

það að rót um leið og það byrjar
að bæra á sér á vorin. Því þarf
alltaf að fjölga með skiptingu eða
stöngulgræðingum. Og þegar
við sinum um eða sjáum rein-
fang með hrokkinn blöð er gott
að minnst þess að þar er um að
ræða einstakan plöntuklón sem
á að baki sér einhverja lengstu
ræktunarsögu sem nokkur garðjurt
getur státað af.

Kær börn eiga mörg nöfn

Hér á landi hefur munkareinfang-
ið líklega vaxið á flestum kirkju-
stöðum fyrir síðaskipti eins og
hvarvetna þar sem kaþólska kirkja-
an hafði yfirhönd. Og kannski
höfðu tilmæli Karlamagnúsar
ekki síst áhrif á að það dreifðist
milli klaustura og kirkna um leið
og þjóðir NV-Evrópu tóku upp krist-
inn sið. Það var notað til að krydda
messuvínið í Dymbilvíkunni,
remman af því átti að minna á
þjáningar Krists á föstudaginn
langa. Blöð þess voru höfð í
fatakistum til að verja fatnaðinn

í enskunnar „fan“ sem merkir nú
blævangur eða vifta.

Reinfann er norska heitið, ren-
fana á sænsku og danska heitið
er reinfan. Á íslensku var heitið
reinafáni eða reinfan. En um
aldamótin 1900 skrifaði danskur
garðaskribent „regnfang“ í texta
sem hann lét frá sér. Sá ritháttur
smitaði út frá sér og þarna þótti
vera komin góð skýring á nafni-
inu – „auðvitað fangar það regn-
ið!“. Danir gera ekki greinarmun
í framburði á „rejn“ og „regn“
og margir þeirra skilja heldur
ekki orðið rejn. Einar Helgason
og Stefán Stefánsson nota báðir
„reinfan“ í bókum sínum.

En íslenskir garðyrkjubóka-
höfundar sem síðar komu tóku
upp hið danska „regnfang“ því
sá ritháttur var farinn að vera yfir-
gnæfandi þar. Og fáir skildu frum-
nafnið. En síðari tíma garð- og
plöntufræðahöfundar í Danmörku
eru fyrir löngu búnir að leiðrétta
misskilninginn og skrifa nú alltaf
„reinfang“ samkvæmt upprunan-
um. En við sitjum uppi með „rein-
fang“ og jafnvel „regnfang“ eftir
þetta nafnaævintýri. Á íslensku
eru samt til all mörg önnur heiti
á reinfanginu. Rannfang, ramfrag,
leiðabuski, rammfang, ránfang,
rænfang, reinfáni, daggarsmali,
leiðabuski og ormagras eru nokk-
ur dæmi. Síðasta heitið er gamalt
og gefur visbendingu um notkun
þess sem ormalýfs.

Ríkir yfir dauðanum

Ættkvíslarheitið *Tanacetum* er
gamalt. Upphaflega komið af
grískunnar „apasanía“ sem þýðir
„sá sem sigrar dauðann“ eða öllu
heldur „sá sem ríkir yfir dauðan-
um“. Í fornsögum er sagt frá því að
Seifur hefði látið færa hinum fagra
en dauðlega unglingi Ganymedesi,
sem hann hafði ofurást á, drykk
óðauðleikans, apanasia, svo að
hann gæti eilíflega dvalið hjá
honum meðal hinna ódauðlegu
guða. Grísku guðirnir viðhöfðu
sem sé enga einstefnu í ástamálum
sínunum. Líklega hefur þessi ódáið-
veig verið uppáhellingur þar sem
reinfangið kom við sögu. Enska
heitið „tansy“ er af sama stofni og
fræðiheitið. Var komið til sögunnar
löngu áður en Linné ákvað fræð-
heitið.

Til ættkvíslarinnar heyra um 180
tegundir sem vaxa víðsvegar um á
Norðurlandinu jarðar. Í Evrópu voru
það fyrst og fremst reinfangið og
maríubráin, *Tanacetum balsamita*,
sem ræktaðar voru sem kirkju-
og lyfjajurtir. En fleiri tegundir
koma einnig við sögu í öðrum
heimshlutum. Í Egyptalandi hinu
forna var reinfang notað í tróðið
sem sett var inn í múmíurnar og
léreftið sem vafið var utan um þær
hafði verið vætt í reinfangsseyði
til að koma í veg fyrir pöddugang.

Alþýðunot og læknisdómar

Hvarvetna hefur reinfang komið
við sögu í þjóðtrú og daglegu
brúki Vestur-Evrópumanna. En
hafa þarf varann á, því plönturnar
innihalda mörg varhugaverð
efni sem ekki er gott að innbyrða
í mannslíkamann. Eitt af þeim er
tújón sem er sterkt eitrefni og
ástæðan fyrir því hve vel reinfang
gagnast gegn smádyrum og örver-
um. En auk þess m.a. ísóttújon,
kíneol og kamfóru. Saman gefa
þessi efni frá sér hina sérstöku
lykt sem einkennir reinfangið.
Sterkust er reinfangslyktin af
munkareinfanginu vegna þess að

efnainnihald þess er mun megnara
en í frumtegundinni.

Blómunum var safnað, þau
síðan þurrkuð og mulin smátt og
lögð í vín eða mysu. Vökvinn var
svo notaður í hóflegum skömmt-
um gegn innýflaormum í fólki
og fénaði. Enn nota sumir dýra-
læknar þennan lög gegn ornum
í skepnunum.

Litlir snapsar af rein-
fangskrydduðum brennivíni þóttu
góðir gegn meltingartruflunum,
kláða og gikt. Þóttu líka vinna á
krampaflögum og magakveisu.
Seyði af reinfangsblöðum var
ráðlagt fólki sem átti í vandræðum
með þvaglát eða svitaköst. Setbað
í reinfangsvatni var ráðlagt konum
sem þjáðust af klæðaföllum. Og
í nokkrum löndum tíðkaðist að
leggja bakstra úr reinfangi yfir líf-
bein sængurkvenna til að auðvelda
þeim fæðinguna. Reinfangsbakstrar
voru líka lagðar yfir auma og bólgna
liði til að draga úr verkjum. Og
brögð voru að því að konur drukku
reinfangsveig til að losna undan
óvelkominni þungun. En þar þurfti
að fara varlega svo að ekki hlytist
verra af.

Reinfangsblöðum var oft núðið
á kjöt til að verja það skemmdum.
Líka mátti vefja reinfangsblöðum
utan um kjötið í sama tilgangi. Og
reinfang var ekki síður nytsamlegt
sem fjandafæla. Reinfangsknippi hér
og hvar í hýblum og peningshús-
um þóttu standa sig sérlega vel að
því að halda þúkum og öðru illþýði
andskotans í skefjum.

Með varúð er hægt að nota
reinfang sem kryddjurt. Fyrst og
fremst til að gefa sérstæða remmu í
öl og brennivín. Enska síður meðal
kaþólikka var að gera svokallaðan
„tansy-pudding“ sem er einhvers
konar búðingur gerður úr hrærð-
um eggjum, brauðmylsnu og ótal
kryddum, ósætt. Af honum var ramt
kryddbragð þar sem reinfangið yfir-
gnæfði. Þetta var borið fram með
öðrum mat um páskana og þótti
verðug ábending um pínu Kristis.
Á nokkrum stöðum þar sem sauðfé
er haft til matar á Bretlandseyjum
þykir gott að gera sósu úr ediki og
reinfangi sem svo er borin fram
með kjötinu til að kæfa ullar-
bragðið.

Um aldir hefur reinfang
verið notað sem litunartegund fyrir
ullarband. Með ýmsum aðferðum
má fá fram með því gula, græna
eða brúna litatóna.

Varnaðarorð og reinfangsráð í restina

Vegna efnainnihaldsins er rein-
fang af öllu tagi nokkuð eittrað.
Geitur og sauðfé þola það í ein-
hverjum mæli, en ekki fólk. Þess
vegna verður að hafa það hugfast
að fara varlega ef ætlunin er að
nota það sem krydd eða til lækna-
inga. Best er að láta það ógert, en
eitt og eitt blað af og til er samt varla
banvænt. Hægt er að búa til sterkt
skordýraeitur með því að leggja
reinfangsblöð í sjóðandi vatn í hlut-
föllum 1:1 að rúmmáli og láta
kólna vel. Lögurinn er svo síður
og blandaður með einni matskeið af
fljótandi mjúksápu í hvern lítra af
legnum. Pressið vel allan vökva úr
blöðunum. Síðan þynntur 1:10 með
vatni og úað á skaðvalda í gróðri.
Þetta er snertieitur, svo ekki þýðir
að nota hann sem fyrirbyggjandi
vörn. Og þó, ef þessum legi er
úðað meðfram smáplöntum af
káljurtum á þeim tíma sem kál-
flugan er á sveimi truflar lyktin
kálfluguna svo að hún finnur ekki
plönturnar.

Hússtjórnarskólinn á Hallormsstað – Skólinn í Skóginum:

Metnaðarfullt nám í notalegu umhverfi og fjölbreytt fagsvið

Húsmæðraskólinn á Hallormsstað var stofnaður árið 1930 fyrir förgöngu hjónanna Sigrúnar og Benedikts Blöndal.

Skólinn starfar enn og heitir nú Handverks- og hússtjórnarskólinn á Hallormsstað. Skólinn er viðurkenndur einkaskóli á framhaldsskólastigi og býður upp á fullt nám á hússtjórnarskólabraut með áherslu á matreiðslu og ýmsar handverksgreinar.

Sagan og staðurinn

Árið 1929, þann 14. mars, var valinn staður fyrir skólann, á svokölluðum Stekk. Skólahúsið er byggt í gömlum burstabæjarstíl, sérstakt og fallegt með góða sál. Höllin er hjarta skólans. Þar hafa nemendur komið saman í leik og starfi; haldið kvöldvörum, unnið í handavinnu, hlustað á tónlist, spilað og rætt um framtíðardrauma. Heimavistarherbergin eru 14 talsins og dreifast þau á þrjár hæðir í skólanum.

Öll herbergin eru einstök og merkt eftir fornum klausturheitum. Hvert herbergi hefur sína sögu og sinn sjarna.

Hallormsstaðarskógur er algjör náttúrurparadís með ævintýrlegum gönguleiðum sem leiða þig um leyndardóma skógarins. Skógurinn er einnig matarkista fyrir nemendur skólans þar sem meðal annars er að finna rífsber, hrútaber, hindber og bláber ásamt ýmsum tegundum af matarsveppum.

Nám við skólann svarar kröfum gamla og nýja tímans

Nám við skólann er krefjandi og nútímalegt en byggir í senn á gömlum hefðum. Við skólann starfa sérfræðingar á sviði matreiðslu og gæðaeftirlits, í heilbrigðisfræðum og í fjölbreyttu handverki s.s. vefnaði, þrjóni og hekl, útsaumi og fatagerð og í náminu er lögð áhersla á undirstöðu í þessum greinum. Námið er verkefnatengt og veitir víðtæka þjálfun og þekkingu. Með fjölbreytileikanum tileinka nemendur sér alhliða kunnáttu og aðferðarfræði ólíkra fagasviða skólans.

Nemendur skólans koma víða að af landinu og ávallt af báðum kynjum. Nemendur koma á öllum aldri en nemendur á framhaldsskólaaldri hafa forgang í nám. Margir koma til að láta gamlan draum rætast og enn aðrir sækjast eftir ró og næði frá amstri stærri þéttbýlisstaða. Hér fá nemendur tækifæri til að læra eitthvað nýtt og gagnlegt á hverjum degi, taka ábyrgð á sjálfum sér

og öðrum í litlu skólasamfélagi. Gildi skólans; virðing, vandvirkni og vinátta, fléttast inn í allt skólastarfið og fylgir nemendum áfram út lífið. Margir eignast framtíðarvini og margir árgangar hittast reglulega og rifja upp gamla og góða tíma hér í skólanum.

Fullt nám eða styttri námsleiðir

Uppbygging og samsetning námsins veitir traustan og fræðilegan grunn. Nemendafjöldinn er takmarkaður sem eykur gæði kennslunnar og persónuleg tengsl nemenda og kennara. Námið veitir viðurkenndar framhaldsskólaeiningar og hægt er að sækja um jöfnunarstyrk frá LÍN fyrir náminu.

Fullt nám tekur eina önn og er kennt bæði haust- og vorönn. Hvor önn um sig skiptist í fyrri og seinni spönn og

Starðaráin.

eru þrjár leiðir í boði; matreiðsla, handverk eða hússtjórnarnám, sem er blanda af matreiðslu og handverki.

Í matreiðslu er lögð áhersla á undirstöðuatriði í matargerð og framreiðslu. Nemendur kynnast margvíslegu hráefni, meðhöndlun þess í matargerð og næringargildi. Í eldhúsinu gerast töfrarnir þar sem einfaldir og flóknir réttir eru matreiðdir og matarmenning okkar og annarra þjóða kynnt.

Í handverksgreinum eru kennd undirstöðuatriði í hverju fagi fyrir sig. Vefnaður hefur verið kenndur í vefstofunni, sem kölluð er baðstofa, frá upphafi og ofin hafa verið ófá væðarvöðin. Í útsaum fá nemendur að kynnast klassískum útsaums-

Skólinn í skóginum.

Verk nemenda.

Útsaumur.

aðferðum til að þræða í gegnum mismunandi efni og falleg munstur og myndir fá að njóta sín. Ákveðin ró fylgir handverki sem unnið er í höndunum. Þrjón og hekl er einn þeirra áfanga þar sem nemendur fá að spreyta sig lykkju fyrir lykkju þar til heil lopapeysa eða leistar eru tilbúnir.

Sækja um nám

Allar upplýsingar er að finna á

Fatasaumur er líka kenndur við skólann.

heimasíðu skólans, www.hushall.is, og sótt er um nám undir *umsóknir*. Innifalið í námi skólans er heimavist, fullt fæði á námstíma, kennslugögn og allt efni samkvæmt kennsluáætlun áfanga hússtjórnarskólabrautar skólans.

Næsta spönn hefst 17. október og lýkur 11. desember með opnu húsi og sýningu nemenda á handverki annarinnar.

Til sölu í Vinnubúðir

Eldhús og borðstofueiningar (samt. 12 einingar)

Eldhúseiningar (4 einingar 2,4x7,4m) með öllum búnaði m.a. allur tækjabúnaður fyrir eldhús, leirtau, kælar og frýstiklefi (sjálfstæð eining 2,4x6m).

Var sett upp til að þjóna 50 til 60 manna vinnustað.

Borðstofueiningar (5 einingar 2,4x6m) og salernis, vinnufata og frýstieining (3 einingar 2,4x6m)

Verð: Óskað er eftir tilboði í eignirnar - við tilboðsverð bætist vsk.

Málsetning eininganna er c.a. utanmál þeirra.

Upplýsingar veita:

Óskar í síma 842 6500

oskar@advance.is og /eða

Magnús í síma 699 0775

magnus@logskipti.is.

Brand haughræur leysa vandann allsstaðar

Afköst – styrkur – fjölbreytni

VÉLFANG

VERKIN TALA

Gylfaflöt 32 • 112 Reykjavík • Sími 580 8200 • www.velfang.is • velfang@velfang.is

FRUM - www.frum.is

Utan úr heimi

Sameinuðu þjóðirnar: Stefnt að því að útrýma sýkingum vegna sýklalyfjaónæmra baktería

Öll 193 lönd Sameinuðu þjóðanna hafa samþykkt að undirrita yfirlýsingu þar sem stefnt er að því að útrýma sýkingum vegna sýklalyfjaónæmra baktería.

Yfirlýsingin var sex ár í vinnslu og ef hún gengur eftir er talið að koma megi í veg fyrir ótímabæran dauða 700 þúsund manna á ári. Þetta er í fjórða sinn sem Sameinuðu þjóðirnar senda frá sér svipaða yfirlýsingu. Fyrst vegna HIV-veirunnar árið 2001, næst 2011 vegna krónískra sjúkdóma sem ekki eru smitandi og síðan 2013 vegna ebóla-veirunnar.

Þjóðir sem undirrita yfirlýsinguna hafa tvö ár til að setja saman áætlun um varnir gegn sýkingum vegna sýklalyfjaónæmra baktería.

Gríðarleg ógn

Sérfræðingar á svið bakteríusýkinga segja sýkingar af þessu tagi séu ein stærsta heilsufarslega ógn sem mannkynið stendur frami fyrir í dag. Verði ekki gripið inn strax er talin veruleg hætt á að tiltölulega litlar sýkingar geti farið úr böndun-

um vegna þess að sýklalyf sem til eru í dag ráði ekki við bakteríurnar sem valda þeim. Dæmi um aðgerðir sem gætu reynst banvænar eru liðskipti og keisaraskurður.

Ástæða þess að margar bakteríur hafa mynda ónæmi gegn sýklalyfjum er ofnotkun á sýklalyfjum við lækningar á fólki og búfé og sem vaxtarhvata í búfjárrækt. Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin spáir því að árið 2050 muni allt að 10 milljónir manna látast af völdum sýkinga af þessu tagi verði ekkert að gert.

Aukið eftirlit og fræðsla

Í yfirlýsingunni kemur fram að þjóðir sem undirrita hana muni koma sér upp eftirlitskerfi þar sem fylgst verður með sölu og notkun á sýklalyfjum til lækninga á mönnum og dýrum. Hvetja til þess að þróuð verði ný lyf og að greining á sýkingum verði hraðað og að fræðsla til heilbrigðisstarfsmanna og almennings vegna hættu á sýkingum vegna sýklalyfjaónæmra baktería verði aukin. /VH

Hans konunglega tign, Karl Bretaprins, klæðist iðulega ullartvíðjakka.

Konungleg tilmæli:

Karl Bretaprins hvetur fólk til að klæðast ull

Hans konunglega tign, Karl Bretaprins, skrifaði pistil í *The Telegraph* fyrr í þessum mánuði þar sem hann mæir ull og hvetur fólk til að klæðast ullarfatnaði á vetri komandi.

Greinin hefst á því að spyrja hvað sé betra en efnið sem er ræktað á náttúrulegan hátt, þurfi bara vatn og gras og að hægt sé að búa til úr því hlýjan og góðan fatnað og hafi tegjuv og styrk í endingargóð teppi og áklæði.

Efni sem sé fyrirtaks varma- og hljóðeinangrun og heldur hita þrátt fyrir að blotna og sé brunapolið og taki ekki í sig lykt. Og það sem meira er, það brotnar niður á náttúrulegan hátt í náttúrunni.

Það furðulegasta af öllu er að þetta undraefni er til og hefur verið

til í langan tíma og er ull. Það að ull sé ekki nýtt efni og að ekki þurfti að finna hana upp hefur hugsanlega valdið því að við höfum misst sjónar á henni og notum hana ekki sem skyldi nú á tímum.

EKKI er þörf fyrir jarðefnaeldsneyti til að framleiða náttúrulegar afurðir eins og ull og hægt er að endumýta þær. Slíkar afurðir koma til með að verða sífellt mikilvægari í framtíðinni og baráttunni við hlýnun jarðar.

Næst segir Karl frá því að hann ætla að standa fyrir ullarráðstefnu í Skotlandi þar sem saman munu koma fjöldi aðila sem tengist ull og framleiðslu úr henni. Vonast prinsinn að vegur ullar muni aukast og að verð á henni til bænda hækki í kjölfar ráðstefnunnar. /VH

Sjötta Alþjóðlega jógurbólgu-ráðstefna IDF

Sjötta alþjóðlega jógurbólgu-ráðstefna IDF, sem eru alþjóðasamtök mjólkuriðnaðarins, var haldin í Nantes í Frakklandi dagana 7. til 9. september og tóku 360 manns þátt í ráðstefnunni.

Dagskrá ráðstefnunnar var afar fjölbreytt og voru alls haldnar 8 mismunandi málstofur á ráðstefnunni: um mjaltir, um forvarnir og vöktun, um bústjórn, um kindur, geitur og kameldýr, um mótstöðu og erfðir, um meðferðarúrræði, um gagnanotkun og um faraldursfræði. Hér verður hér gerð stuttlega grein fyrir nokkrum málstofum þessarar ráðstefnu.

Mjaltir

Í þessari málstofu voru haldin 6 erindi og stóðu tvö erindi upp úr, annars vegar erindi hins þekkta vísindamanns Douglas Reinmann frá háskólanum Wisconsin-Madison í Bandaríkjunum og hins vegar erindi Japanans Hajime Nagahata.

Douglas ræddi í erindi sínu um áhrif spenagúmmis á jógurheilbrigði í víðum skilningi, en hann hefur einbeitt sér að þessu rannsóknæfni í áratugi. Sú deild sem Douglas þessi starfar við hefur m.a. þróað einkar áhugaverða aðferð við að prófa mismunandi spenagúmmi og áhrif mismunandi hönnunar þeirra á spenanda og gæði mjalta en aðferðin byggir m.a. á því að mæla með hlutlægum hætti mótstöðu, sveigju og rými spenagúmmis. Í dag snúast mjaltir mikið til um afköst enda því meiri sem þau eru, því lægri verður framleiðslukostnaður mjólkurinnar svo fremi sem mjólkurgæðin og jógurheilbrigði kúnna haldist í lagi. Ræddi hann m.a. um hve hátt væri hægt að fara með kerfissög mjaltakerfa, hvernig breyta mætti hreyfifitðni spenagúmmis og um áhrif þess að vera með loftventla í kraga spenagúmmis í stað hefðbundins ventils í mjaltakrossi. Í stuttu máli sagt er hægt að hraða mjóltum umtalsvert með auknu kerfissögu og með því að lengja mjaltafasa sogskiptis sé þess gætt að kýrnar séu tilbúnar til mjalta við ásetningu tækis, þ.e. selji vel, og sé mjaltatæk-ið tekið af í tíma. Þess má geta að í Danmörku eru viðmið við aftöku mjaltatækja í dag 5–700 ml/mínútu sé mjólkað tvisvar á dag.

Erindi Hajime var ekki síður áhugavert en hann starfar hjá fyrirtæki sem sérhæfir sig í sótthreinsun mjaltatækja á milli mjalta einstakra kúa í mjaltabjónum. Fyrirtækinu hefur tekist að þróa aðferð, þar sem jónuðu vatni er dælt inn í mjaltahylkin þegar búið er að taka af kúnni og þau sótthreinsuð þannig. Þetta hefur gefið mun betri raun en að nota t.d. gufu að hans sögn, en hefur ekki verið prófað víða utan Japan enn sem komið er.

Meðferðarúrræði

Hin finnska Satu Pyörälä flutt í þessari málstofu erindi um meðferðarúrræðin og hvort það væri eitthvað nýtt undir sólinni þegar að því kæmi að meðhöndla kýr við jógurbólgu.

Allt frá fimmta áratug síðustu aldar hafa verið notaðar spenatúpur með mótefnum í og hefur í raun lítið breyst í meðferð gegn jógurbólgu frá þeim tíma, annað en skammtastærðin og lyfjagerðin sem í túp-unum er.

Í Finnlandi hefur meðhöndlun gegn jógurbólgu orðið mun markvissari með árunum og með bættri greiningatækni eins og notkun á PCR þá hefur nákvæmni við lyfjaval aukist verulega. Það sem hefur þó skilað Finnnum mestum árangri í því að draga úr lyfjanotkun sinni er að hlúa að forvörnum, að koma í veg fyrir að kýrnar fái jógurbólgu.

Mótstaða og erfðir

Í þessari málstofu voru flutt fjölbreytt erindi en erindi Pascal Rainard frá Frakklandi stóð upp úr að mati greinarhöfundar. Hann fjallaði um hina áhugaverðu spurningu sem oft heyrst: Er hægt að vera með of lága frumutölu í hjörð? – Með öðrum orðum, getur lág frumutala til lengri tíma leitt til þess að mótstaða kúnna veikist og kýrnar fái oftar svæsin tilfelli jógurbólgu?

Til eru rannsóknir sem benda í báðar áttir og því leitaði Pascal að svörum við þessari áleitnu spurningu með því að kynna sér ótal rannsóknir á þessu sviði og bera saman niðurstöður þeirra auk þess að skoða frönsk gögn í þessu sambandi.

Til þess að gera langa sögu stutta þá var niðurstaða hans að það sé alltaf kostur að lækka frumutölu hjarðarinnar, jafnvel vel niður fyrir 100 þúsund. Takist þá dregur verulega úr smítalági því sem kýrnar sjálfar dreifa um fjösið og á milli sín. Hann mælti því með því að þegar horft er til frumutölu gripa, með því sé valið fyrir sterkari einstaklingum sem hafa betri mótstöðu gegn jógurbólgu og ekki þurfi að óttast að frumutalan verði of lág.

Í því sambandi benti Satu m.a. á samnorrænar leiðbeiningar um forvarnir gegn jógurbólgu og meðhöndlun jógurbólgu tilfella. Einnig að nú orðið horfi flestir dýralæknar til þess að meðhöndla kýr í geldstöðu í stað þess að reyna við jógurbólgu tilfelli á mjaltaskeiðinu sjálfu. Auk þess séu fleiri og fleiri bændur í Finnlandi farnir að rækta heima sýnin úr kúnum svo þegar dýralæknir ber að garði þá liggur nákvæmlega fyrir hvaða sýkill er á ferðinni og því verður meðhöndlunin gegn sjúkdóminum mun réttari. Þannig sé meðhöndlað með lyfjum séu bakteríurnar gram-jákvæðar en séu þær gram-neikvæðar er ekki meðhöndlað.

Meðhöndlun með breiðvirkum lyfjum hefur því dregist stórlega saman og sýndi hún niðurstöður um að á þeim búum sem hafa tekið þessa aðferð upp í Bandaríkjunum, Kanada og nokkrum Evrópulöndum þá hefur lyfjanotkun dregist saman um 50%. Á sama tíma hefur ekki verið sýnt fram á að hlutfall nýsmittaðra kúa aukist þrátt fyrir að verulega sé dregið úr meðhöndlun.

Gagnanotkun

Víða um heim er gögnum safnað um mjólkurframleiðslu og sé rétt unnið með gögn má oftar en ekki nýta þau með eftirtektarverðum árangri.

Í þessari málstofu var víða komið við og var áhugavert að fræðast um það hvernig írskir vísindamenn nýta þarlandan gagnagrunn til þess að ná tókum á frumutöluvandamálum í landinu í heild sinni.

Finola McCoy kynnt verkefnið CellCheck sem er írskt jógurheilbrigðisátak en því er ætlað að leiða til þess að árið 2020 verði 75% af allri framleiddri mjólk í landinu með minna en 200.000 frumur/ml. Það er metnaðarfullt markmið. Í dag eru í landinu um 1.250 þúsund mjólkurkýr og 17 þúsund kúabú með meðalstærð í kringum 64 kýr.

CellCheck-verkefnið snýr að hverju og einu kúabúi en með því er sett innra markmið fyrir hvert og eitt kúabú, gerðar greiningar á þeim nú gögnum sem búið býr yfir og þær bornar við landsupplýsingarnar. Hver breyta er svo tengd við krónur og aura og getur kúabóndinn séð með ein-földum hætti hvað hann eða hún getur gert til þess að nýta tekjur búans betur og/eða jafnvel aukið tekjur búans.

Áhugavert og næstum línulegt samhengi er í Írlandi á milli hagnaðs og meðal-frumutölu, en þau bú sem eru með frumutölu sem er lægri en 100.000 eru í hinum írsku gagnagrunni með tvöfalt meiri hagnað en þau bú sem eru með 300–400.000 í meðal frumutölu. Þá er hagnaður hinna frumulágu búa um 60% meiri en þeirra búa sem eru með 200–300.000 í meðal frumutölu.

Snorri Sigurðsson

sns@seges.dk
Ráðgjafi hjá SEGES P/S
Danmörku

Vaxandi efasemdir um ágæti ESB:

Forseti Tékkka vill setja málið í þjóðaratkvæðagreiðslu

— Einnig að kosið verði um aðild landsins að NATO

Efasemdir um framtíð Evrópusambandsins hafa farið vaxandi síðan meirihluti breskra kjósenda ákvað í Brexit-kosningum í júní að Bretland segði sig úr ESB.

Í skoðanakönnunum sem lýst var á BBC 23. júní kom m.a. fram að Frakkar voru mun andsnúnari ESB en Bretar og vildi 61% þeirra yfirgefa sambandið. Þá var andstaðan á Spáni í svipaða veru og í Bretlandi. Ekki kom á óvart hörð andstaða grískis almennings sem að 71 hundraðshluta er andvígð veru í sambandinu.

Fregnir undanfarna daga sýna að Tékkar eru líka orðnir mjög fráhverfir ESB, en landið gerðist fullgildur aðili að sambandinu 2004. Hafa fréttir þess efnis reyndar verið að berast allt þetta ár og má t.d. benda á frétt í The Telegraph frá 23. febrúar 2016. Í skoðanakönnun sem fram fór í landinu í október 2015 vildu 62% landsmanna að Tékkland (Tékkneska lýðveldið) segði sig úr ESB. Í byrjun júlí birtust svo fréttir af því að Milos Zeman, forseti Tékklands, hafi óskað eftir þjóðaratkvæðagreiðslu um veru Tékkka í ESB og aðild landsins að NATO. Þetta er þrátt fyrir að forsetinn sé yfirlýstur stuðningsmaður aðildarinnar að ESB og NATO.

Miðað við skoðanakönnun CVVM-stofnunarinnar, sem fram fór í apríl, þá horfir ekki byrlega fyrir ESB-aðildinni í Tékklandi. Þar kom fram að aðeins 25% þjóðarinnar vill að Tékkland verði áfram í ESB. Tólf mánuðum áður hafi skoðanakönnun sýnt 32% fylgi við aðild.

Milos Zeman forseti sagði í samtali við Reuters að hann væri ósamála þeim sem vildu yfirgefa ESB. „Ég mun samt gera allt til að þeir geti kosið um það og lýst skoðunum sínum og eins hvort það sama gildi gagnvart NATO.“

Ummælum Zeman hefur ekki verið sérlega vel tekið meðal forystumanna aðildarþjóða ESB. Starfandi forsætisráðherra Spánar,

Milos Zeman, forseti Tékklands.

Jean-Claude Juncker, forseti framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins.

Jose Manuel Garcia-Margallo, forsætisráðherra Spánar.

Marine Le Pen, leiðtogi National Front í Frakklandi.

Jose Manuel Garcia-Margallo, kallar það „slæma hugmynd að Tékkar haldi þjóðaratkvæðagreiðslu

um aðildina að ESB. Í svipaðan streng hafa fleiri evrópskir forystumenn tekið. Marine Le Pen, leiðtogi National Front-flokksins í Frakklandi, hefur aftur á móti kallað eftir að Frakkar haldi þjóðaratkvæðagreiðslu um aðildina að ESB.

Nýjustu fréttir af hugmyndum um stofnun sameiginlegs hers Evrópusambandsins hafa síður en svo orðið til að lægja andstöðuöldurnar. Forseti framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins, Jean-Claude Juncker, hefur reynt að slá á umræðuna um myndun sameiginlegs hers og sagt þetta meira snúast um hernaðarlegt samstarf aðildarríkjanna í gegnum NATO. /HKr.

Hrognafull grásleppa.

Japan:

Elstu önglar í heimi

Önglar úr skeljum sem taldir eru vera 23.000 ára gamlir, fundust fyrir skömmu í helli á Okinawa-eyju í Japan. Fundur önglanna sýnir að þróun veiðarfæra hófst mun fyrr en áður var talið.

Búseta á Okinawa-eyju er talin hefjast fyrir um það bil fimmtíu þúsund árum en vegna takmarkaðra fornleifarannsóknna á eyjunni er lítið vita um líf fyrstu íbúanna

þar. Rannsóknarhópur sem hefur verið starfandi á eyjunni undanfarin þrjú ár fann önglana.

Eyjan hefur til þessa verið talin harðbýll frumbyggjum þar en fundur önglanna bendir til að fólk þar hafi létt sér lífið með fiskveiðum.

Auk önglanna fundust fiskbein í hellinum sem bendir til að fólk hafi hafst við í honum fyrir fimmtíu þúsund árum. /VH

Hrognafull grásleppa.

Fiskeldi:

Hrognkelsi á leið til Skotlands

350.000 hrognkelsaseiði voru fyrir skömmu send sjóleiðina til Skotlands þar sem þau verða notuð í tilraunaverkefni. Seiðunum verður sleppt í laxeldiskvíar og hafa þau það verkefni að éta laxalýs sem herja á eldisfiska.

Hrognkelsið er alið í eldisstöð Stofnfishs í Höfnum á Reykjanesi til lífrænna varna í sjókvíum með eldislaxi. Þegar hafa verið flutt út hátt í 700.000 seiði til Færeyja á þessu ári

og gefið góða raun, seiðin éta laxalús af eldislaxinum án þess að vera sjálf étin af laxinum. Samanburður á notkun seiðanna borið saman við lyfjanotkun sýnir betri árangur og minni kostnað við notkun lífrænna varna á baráttunni gegn laxalúsinni.

Góð sjúkdómastaða í íslensku fiskeldi hefur gert íslenskum fyrirtækjum kleift að sækja á markaði sem hafa að mestu verið lokaðir fyrir innflutningi vegna hættu á útbreiðslu smitsjúkdóma. /VH

Hafrannsóknastofnun rannsakar lífríkið í sjávardjúpunum:

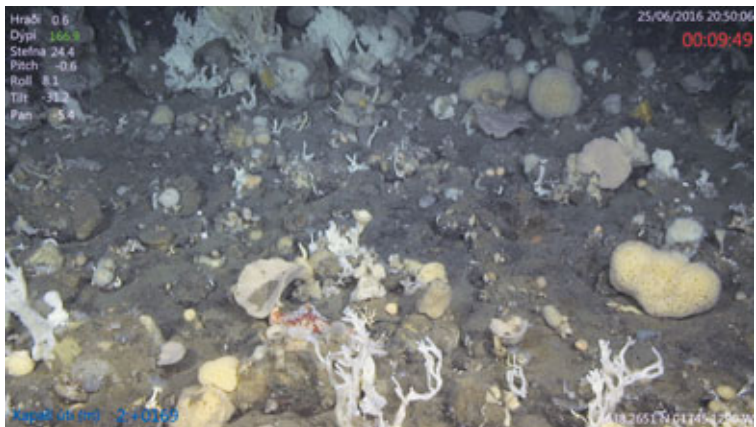
Kortlagning búsvæða á hafsbotni

Myndun hafsbotnsins í kringum Ísland er liður í því að safna gögnum um búsvæði hans við landið. Lífríkið ásamt botngerð og fleiri þáttum eru skoðuð og flokkuð. Í ár var lífríkið við Djúpálinn, Halann, NA af Horni, Kolbeinseyjarhrygg og kantinn suður af Selvogsbanka myndað.

Alls voru tekin 73 snið með fjölgeislamælum, hvert snið var um 600 metra langt, þannig að samanlagt voru sniðin um 43,8 kílómetrar að lengd. Sniðin voru mjög ólík, frá 70 niður á 850 metra dýpi, allt frá dúnnjúkum leir yfir í harðan og grófan hraunbotn og tegundasamsetning ólík eftir því.

Leirbotn í Djúpálnum

Í Djúpálnum var leirbotn og flest botndýr ofan í setinu. Einkum var að sjá leirblóm, sem er sæfifill, og rækjur ofan á botninum. Halamið eru einhver mest sóttá veiðislóð við Ísland. Þar var því ekki búist við miklu botndýralífi, sem stóð

Svampabreiður sunnan Kolbeinseyjar.

Myndir / Hafrannsóknastofnun

Karfi á heimavelli.

heima. Neðan við veiðislóðina, í

kantinum út af Halanum, var hins vegar að finna fjölmargar tegundir.

Fjölskrúðugar svampabreiður

Á Kolbeinseyjarhrygg, sunnan Kolbeinseyjar, voru miklar og fjölskrúðugar svampabreiður. Mest áberandi voru svokallaðir vasa- eða blaðlaga svampar, en

Sæfifill í Djúpálnum.

augljóst er að mikið er af svampategundum á svæðinu. Í fyrsta sinn voru myndaðir kaldsjávarsvampar af ætt Cladorhizidae hér við land. Þessir svampar eru mjög áhuga-verðir, einkum þar sem þeir eru rándýr, en ekki síarar eins og aðrir svampar. Utan við hrygginn eru rækjumið og þar er mjög fingerður leir.

Á kantinum út af Selvogsgrunni var lífríkið nokkuð fábreytt á köflum, á hörðum blettum voru svampar en á mjúkum svæðum voru humarholur, sæfjaðrir og sæfiflar. Í djúpkantinum suður af Selvogsgrunni voru að líkindum móbergslákar með sæliljum, sæfjörum, nornakrabba og stökukóral. /VH

Sýningarárið 2016:

Margir nýir stóðhestar og vel heppnað Landsmót

Nú er kynbótasýningum lokið á Íslandi árið 2016. Þessa árs verður minnst meðal annars fyrir öfluga þátttöku í kynbótasýningum, marga nýja stóðhesta sem komu fram á sjónarsviðið með afkvæmi til dóms og vel heppnað Landsmót að Hólum í Hjaltadal.

Alls voru kveðnir upp 1619 dómur á árinu og tæplega 1200 hross mættu til dóms. Þetta er því með öflugri árum hvað mætingu til dóms varðar. Haldnar voru 16 kynbótasýningar á árinu, að Landsmóti meðtöldu, sú minnsta var á Íðavöllum á Fljótsdalshéraði með 16 hrossum og sú stærsta var vorsýning á Hólum með 175 hrossum. Sýningar í Spretti í Kópavogi og á Gaddstaðflötum spönnuðu tvær vikur, í Spretti voru sýnd alls 265 hross og 222 hross á Gaddstaðflötum.

Meðaltöl og dreifing einkunna má sjá í meðfylgjandi töflum fyrir eiginleika sköpulags og hæfileika.

Meðaltöl allra eiginleika í ár eru á afar svipuðu róli og þau voru í fyrra, þó má merkja hækkun í eiginleikunum: háls, herðar og bógar, bak og lend, skeið og hægt tölt en lækkun í eiginleikunum þrúðleiki og fet. Dreifing einkunna er nánast sú sama í ár og þau fyrri en þó er hún heldur meiri í nánast öllum eiginleikum samanborið við árið í fyrra. Dreifingu aðaleinkunnar má sjá á myndinni hér að neðan en um 54% sýndra hrossa fengu 8.00 eða hærra í aðaleinkunn en þetta hlutfall hefur aldrei verið hærra. Skýrist þetta væntanlega af sífellt stærri hóp góðra hrossa sem koma til dóms vegna framfara í ræktun en einnig vegna aukins forvals á hrossum til dóms.

200 knapar og 19 dómur

Tvö hundruð knapar sýndu hross á árinu, þar af voru 78 knapar sem sýndu 5 eða fleiri sýningar og 43 sem sýndu 10 sýningar eða fleiri.

Sífelld fleiri knapar eru að koma öflugir til leiks og er það afar verðmæt þróun. Þá komu 19 dómur að dómum á Íslandi í ár en þeir dæmdu frá 50 hrossum upp í 677 hross en meðaltalið var um 250 hross.

Merkt var við eistnagalla hjá 13 stóðhestum á árinu. Í lang flestum tilvikum var um að ræða að heildarbreidd eista var undir 8.0 cm sem er lágmarksviðmið. Einnig var um að ræða að bæði eistun snéru ekki rétt eða að meira en 50% munur væri á rúmmáli eistanna. Ef meðaltal og breytileiki er skoðaður kemur í ljós að meðalbreidd á báðum eistum (TSW) er 10 cm og eitt staðalfrávik er 1.0 cm. Stefnan er að setja leiðbeiningar inn í WorldFeng við hesta sem eru með eistnagalla og einnig spatt en þessir hestar eru að sjálf-sögðu ekki æskilegir til ræktunar.

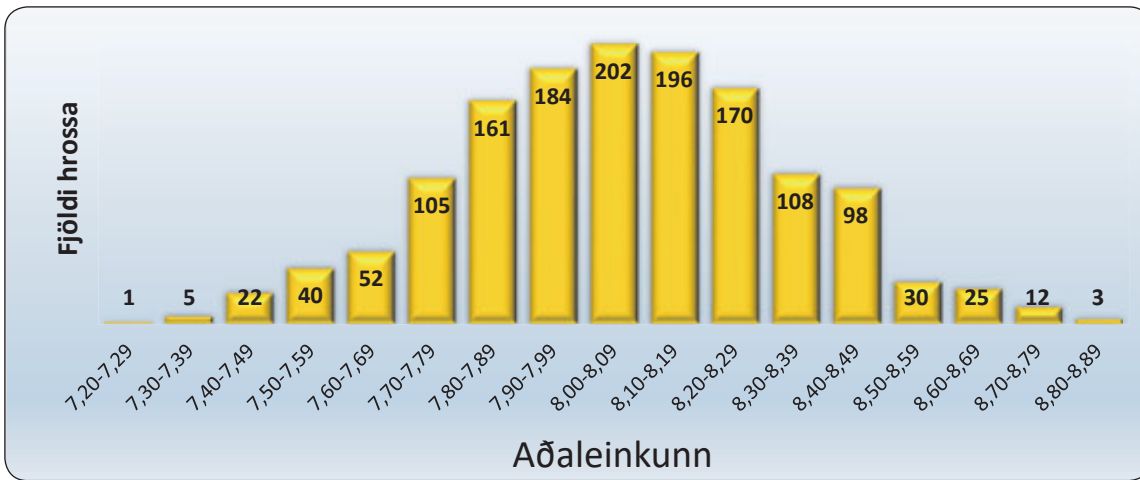
Landsmót

Í ár var tekin upp ný aðferð við val á kynbótahrossum inn á Landsmót; horfið frá einkunnalágmarkum sem hafa ákvarðað þátttökurétt á mótinu en þess í stað var ákveðin fjöldi efstu hrossa í hverjum flokki valinn inn á mótið.

Alls var stefnt að 165 hrossum. Þótti þessi nýbreytni takast vel í heildina. Mun auðveldara reyndist að skipuleggja mótið og átti sinn þátt í því hve vel allar tímasetningar í dagskrá stóðust. Einnig fékk hvert og eitt kynbótahross meiri athygli á mótinu og hægt að hafa alla nánast alla hápunkta í dagskrá sem snéru að kynbótahrossunum á ákjósanlegum tímum.

Þetta fyrirkomulag er vonandi komið til með að vera þótt alltaf megi endurskoða ákveðna þætti, t.d. fjölda hrossa í hverjum flokki.

Lágmarkseinkunnir sem þurfti til að komast inn á mótið, sérstaklega á meðal yngstu og elstu stóðhestana, voru afar háar. Einnig þurfum við

Sköpulag:

	HÖFUÐ	HÁLS/HERÐAR/BOGAR	BAK/LEND	SAMRÆMI	FÓTAGERÐ	RÉTTLEIKI	HÓFAR	ÞRÚÐLEIKI	SKÖPULAG
Meðaltal	7,85	8,30	8,11	8,22	7,96	7,64	8,15	7,58	8,09
Staðaf.	0,53	0,37	0,53	0,43	0,51	0,48	0,47	0,73	0,23
Hæsta gildi	9,50	9,50	9,50	9,50	9,50	9,00	9,50	10,00	8,82
Lægsta gildi	6,50	7,50	6,50	6,50	6,50	6,00	6,50	5,50	7,24

Hæfileikar:

	TÖLT	BROKK	SKEIÐ	STÖKK	VILI/GEÐSLAG	FEÐUR Í REIÐ	FET	HÆGT TÖLT	HÆGT STÖKK	HÆFILEIKAR	AÐALEINKUNN
Meðaltal	8,26	7,96	7,12	8,06	8,39	8,20	7,61	8,00	7,70	7,98	8,03
Staðaf.	0,47	0,58	1,44	0,47	0,42	0,44	0,72	0,51	0,61	0,37	0,26
Hæsta gildi	10,00	9,50	10,00	10,00	10,00	9,50	10,00	9,50	9,50	9,09	8,84
Lægsta gildi	7,00	6,00	5,00	7,00	7,00	7,00	5,50	5,00	5,00	6,92	7,25

áfram að velta fyrir okkur leiðum til að hyglja okkar bestu klárhrossum með tölti. Í ár var bætt 10 stigum við aðaleinkunn þeirra til að auðvelda þeim þátttökurétt á mótinu en við viljum klárlega vekja athygli á þessum hrossum á Landsmótum enda verðmætir ræktunargripir.

Í heild voru í ár 23% sýndra hrossa klárhross með tölti (einkunn fyrir skeið = 5,0) og á landsmóti var þetta hlutfall 18%. Þegar tíðni endursýninga á hrossum innan vorsins 2016 var skoðuð kom í ljós að 13% þeirra var sýnt oft en einu sinni, þetta er nákvæmlega sama hlutfall og á landsmótsárinu 2014 en þetta hlutfall var 9% innan vorsins 2015.

Þegar skoðað var hversu oft hross á landsmóti 2016 höfðu verið sýnd um vorið kom í ljós að þau höfðu verið sýnd 1.2 sinnum að meðaltali en þetta er sama meðaltal og var á þeim hrossum sem voru sýnd á landsmóti 2014. Þannig má sjá að hið nýja fyrirkomulag við val á hrossum inn á Landsmót hafði ekki nein áhrif á tíðni endursýninga.

Þá var eitt sýningaratriði á mótinu sem hægt er að þróa áfram en það var úrvalssýning á kynbótahrossum. Þangað máttu koma hross með einhverja afburðaeiginleika og höfðu hlotið 9.5-10 í einkunn fyrir tölt, brokk, skeið, stökk eða feður í reið

á vorsýningum eða á Landsmótinu, óháð þátttökurétti í einstaklingssýningum á mótinu. Það náðist að hafa þetta sýningaratriði á afar góðum tíma í dagskránni og hvert og eitt hross hlaut góða athygli. Þetta atriði getum við þróað skemmtilega áfram, sýnt fram á fjölbærni hestsins og skapað frábært tækifæri til að vekja athygli á mismunandi hestgerðum.

Efstu kynbótahross á árinu

Mörg afar góð hross voru sýnd á árinu og er fjöldi þeirra að aukast ár frá ári. Þetta kemur í sjálfu sér ekki á óvart, enda er hryssustofn íslenskra ræktenda sífellt að magnast og eru um 1.400 fyrstu verðlauna hryssur í ræktun þessi misserin.

Ef lítið er yfir þá stóðhesta sem sýndir voru í ár kemur í ljós hversu margar ólíkar, frambærilegar hestgerðir standa ræktendum til boða og er það afar jákvætt merki. Í ár voru sýndir 100 fjögurra vetra hestar og 99 hryssur.

Margir athyglisverðir fjögurra vetra hestar voru sýndir á árinu sem áhugavert verður að fylgjast með áfram. Efsti fjögurra vetra stóðhesturinn á Íslandi í ár var Sirkus frá Garðshorni á Belamörk. Þetta er léttviljugur og skrefmikill rýmishestur, undan Fáfnir frá Hvolsvelli og Sveiflu

frá Lambanesi. Efsti fjögurra vetra hryssan var Stefna frá Torfunesi, undan Vita frá Kagaðarhóli og Bylgju frá Torfunesi, Baldursdóttur frá Bakka. Stefna er afar vel gerð hryssa að mörgu leyti með verðmæta hálsgerð, afar hátt settan háls, rétt lagaðan og aðskilinn frá bógum. Þá er hryssan náttúrubarn á skeiði, fádæma jafnvægisgóð og sniðföst.

Í fimm vetra flokki voru sýndir 118 hestar og 202 hryssur. Draupnir frá Stuðlum var hæst dæmði fimm vetra folinn í ár og hafa íslenskir hrossaræktendur nú eignast að nýju hátt dæmdan og efnilega kynbótahest, leirljósan að lit. Draupnir er undan Kiljan frá Steinnesi og góðhestamóðurinni Þernu frá Arnarhóli. Þetta er afar framfallegur og fótahár hestur, með hátt frambak, sterka yfirlínu og öflugar gangtegundir. Hann á eflaust eftir að eflast enn með auknum vöðvastyrk. Sá hestur sem stóð efstur í fimm vetra flokki á Landsmóti var aftur á móti Forkur frá Breiðabólstað undan Fláka frá Blesastöðum og Orku frá Tungufelli, Kolfinnsdóttur. Forkur er glæsilegur hestur í byggingu, með mikinn léttleika í hreyfingum og er sérstakur útgeislunarhestur, enda með 9.5 fyrir feður í reið og vilja og geðslag. Þá varð efsta hryssan í þessum flokki Elja frá Sauðholti 2, undan

Þorvaldur Kristjánsson

ábyrgðarmaður í

hrossarækt

thk@rml.is

Brimni frá Ketilsstöðum og Góu frá Leirulæk. Elja er jafnvíg alhliða hryssa, skeiðið best. Efsti hryssan í þessum flokki á Landsmóti varð aftur á móti Viðja frá Hvolsvelli, undan Frakk frá Langholti og Vordísi frá Hvolsvelli. Viðja er mjúkvaxinn og jafnbyggð hryssa, á afar auðvelt með að ganga í réttri líkamsbeitingu, með fallega hvelfingu í hálsi og er í raun hestagull.

Í sex vetra flokki voru 83 hestar og 217 hryssur. Organisti frá Horni var hæst dæmði hesturinn í þessum flokki í ár og var einnig efstur á Landsmóti, undan Ágústínusi frá Melaleiti og Flautu Spunadóttur frá Horni. Organisti er afar vel gerður hestur; með hátt settan og mjúkan háls og sterka yfirlínu í baki, enda á hann auðvelt með burð og heldur vel á sér á öllum gangtegundum. Þetta er mikill fas- og viljahestur með 9.0 fyrir allar gangtegundir, nema fetið sem er síst. Efsti hryssan í þessum flokki og efst á Landsmóti var Jörð frá Koltrey. Þetta er afar fríð og vel gerð hryssa, með mikla skrokkmýkt, undan Ödni frá Eystra-Fróðholti og Flugu frá Sauðárkróki. Öðinn er byrjaður að skila afkvæmum til dóms og átti tvær dætur á Landsmóti, hann er undan Sæ frá Bakkakoti en hann er að verða einn af helstu ættfeðrum stofnsins og á líklega eftir að auka erfðahlutdeild sína á næstu árum, enda stóðhestafaðir.

Í flokki hrossa sjö vetra og eldri voru sýndir 84 hestar og 294 hryssur. Efsti hesturinn í ár varð Hrafn frá Efri-Rauðalæk á sýningu í Spretti í vor. Hrafn er afar fríður, framfallegur og jafnvígur, mjúkur, alhliða hestur, undan Markúsi frá Langholti og Hind frá Vatnsleysu. Efstur á Landsmóti í þessum flokki var aftur á móti Ölnir frá Akranesi. Ölnir er einnig útaf Markúsi frá Langholti og einnig móðirin, Örk frá Akranesi, er undan Markúsi og faðirinn er Glotti frá Sveinatungu. Ölnir er jafnvígur á allar gangtegundir og einkennist af lipurð og léttleika og hefur eflst mikið á skeiði í seinni tíð. Efsti hryssan í þessum flokki í ár og einnig á Landsmóti varð Þota frá Prestsbæ, undan Orri frá Þúfu og Þoku frá Hólum. Hún lék því eftir árangur alsystur sinnar, Þoru frá Prestsbæ, sem varð efst í þessum flokki á Landsmóti 2011 á Vindheimamelum og einnig móður sinnar sem stóð efst á Landsmóti 2002. Þota er afar falleg og fínleg hryssa í byggingu og þá sópar að henni í reið með mikla skreflengd á öllum gangi og virkjamikla framgöngu.

Afkvæmahestar á Landsmóti

Alls voru sýndir sjö hestar á Landsmóti til afkvæmaverðlauna, tveir til heiðursverðlauna og 5 til fyrstu verðlauna. Tókust þessar sýningar afar vel.

Arður frá Brautarholti stóð efstur til heiðursverðlauna og hlaut því Sleipnisbikarinn, enda afar farsæll kynbótagripur, undan Orri frá Þúfu og Öskju frá Miðsitju. Þá hlaut Gaumur frá Auðsholtshjáleigu einnig heiðursverðlaun fyrir afkvæmi, með hóp margra afrekshrossa með sér en hann er undan Orri frá Þúfu og Hildi frá Garðabæ. Þá hlaut Spuni frá Vesturkoti fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi og efsta sætið. Hann er að gefa bráðger og mjúkgeng ganghross og er nú búíð að sýna 24 afkvæmi undan honum, flest fjögurra vetra. Annar í röð til fyrstu verðlauna fyrir afkvæmi stóð Álfinnur frá Syðri-Gegnishólum með 123 stig og 23 dæmd afkvæmi. Álfinnur náði lágmarkum til fyrstu verðlauna fyrir afkvæmi í fyrra, þá einungis átta vetra gamall sem er einsdæmi og frábær árangur. Í þriðja sæti varð Grunur frá Oddhóli með 119 stig og 17 dæmd afkvæmi. Raðast Grunur ofar næsta hesti á aukastöf-

Arður frá Brautarholti, Sleipnisbikarshafinn 2016.

Mynd / Kolbrún Grétarsdóttir

Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins

um en í fjórða sæti varð Seiður frá Flugumýri II, einnig með 119 stig og 17 dæmd afkvæmi. Í fimmta sæti er svo Kjerúlf frá Kollaleiru með 118 stig og 17 dæmd afkvæmi. Lýsingar dómnefndar Landsmóts á þessum afkvæmahestum eru komnar inni WorldFeng en þar er einnig að finna meðaleinkunnir afkvæmanna og kynbótamat hestanna fyrir alla eiginleika.

Heilbrigðisskoðanir kynbótahrossa

Heilbrigði kynbótahrossa var skoðað einsog undanfarin ár, bæði fyrir og eftir dóm. Allir áverkar sem hrossin hlutu í dómi voru stigaðir í þrjá flokka og átti þetta við bæði særindi í munni og ágrip á fótum.

Fyrsta stigs athugasemdir teljast ekki vera eiginlegir áverkar en eru t.d. særindi í munni sem ná ekki í gegnum slímhúð eða strokur á fótum sem ná ekki í gegnum húð og eru án eymsla eða bólgu. Annars stigs athugasemdir eru áverkar, s.s. lítill sár í munni eða á ágrip á fótum sem ná þó ekki einum cm. Þriðja stigs athugasemdir eru alvarlegir áverka og á þá lund að hrossið hlýtur ekki reiðdóm og getur ekki mætt til yfirlitssýningar. Nákvæmari lýsingu á þessari kvörðun má finna á heimasíðu RML. Skráð voru ágrip á fótum í 16% tilfella en 75% af þeim tilheyrðu 1. stigi. Var því um eiginleg ágrip (áverka) á fótum að ræða í 4% tilfella (athugasemdir 2 og 3) og ágrip sem tilheyra 3. stigi voru 7 eða um 0.5%. Þá voru skráð særindi eða blóð í munni í 3.5% tilfella og var í öllum tilfellum um 1. stigs særindi að ræða nema í tveimur tilfellum.

Niðurstöðurnar segja að tíðni alvarlegra áverka fari lækkandi á milli ára en tíðni ágripa af fyrsta stigi er afar svipuð og hún var í fyrra. Skoðað var hvort tíðni áverka (ágrip og særindi í munni) væri mismunandi eftir því hvort um dóm eða yfirlit væri að ræða, reyndist svo ekki vera en um helmingur áverkanna var skráður í dómi og hinn helmingurinn á yfirliti. Tíðni ágripa er lægri í þeim hópi hrossa þar sem sýnandinn er einnig skráður þjálfari samanborið við heildargagnasafnið en í þeim hópi var heildartíðni ágripa um 12% og tíðni alvarlegra ágripa um 3.0%. Þetta segir væntanlega ákveðna sögu um verðmæti þess að knapinn þekki hrossin sem hann sýnir.

Þróun dómstarfa

Góð þróun hefur verið í dómstörfum kynbótahrossa á undanförunum árum,

Stefna frá Torfunesi, efsta hryssan í fjögurra vetra flokki á Landsmóti, ásamt ræktanda sínum og eiganda, Baldvin Kr. Baldvinssyni. Mynd / Karen Hrönn Vatnsdal

þar sem meiri áhersla hefur verið lögð á gæði gangtegunda. Þættir eins og mýkt, jafnvægi og burður vega nú meira inn í einkunnagjöfina en t.d. hraði eða fótaburður. Gæði á hægu tölti og hægu stökki hafa nú meiri áhrif á lokaeinkunn fyrir þessar gangtegundir svo dæmi sé tekið og við erum sífellt að átta okkur betur á því hvernig líkamsbeitingu við viljum verðlauna og hvernig hún hefur áhrif á einkunn fyrir fegurð í reið. En þetta er þróun sem við verðum að halda áfram með.

Það er margt sem þarf að skilgreina betur og marka skýrari stefnu með. Við verðum einnig að vera vakandi fyrir því, dómarar og sýnendur, að auka enn á kröfuna um fágun í reiðmennsku og hestvænar sýningar. Mikíð hefur þetta lagast á síðastliðnum árum og í heildina um að ræða hestvænar sýningar á vel undirbúnum hrossum. En betur má ef duga skal og ég er viss um að reiðmennska sem telst innan marka í dag hvað ásynd varðar, telst það ekki innan fárra ára. Einsýnt er að við verðum að fara að gera mismunandi kröfur eftir aldri hestsins; léttar kröfur umar á yngstu hrossin en jafnframt auka kröfurnar á eldri hrossin. Við erum að sumu leyti að gera of miklar kröfur til yngstu hrossanna, t.d. hvað varðar reisingu, burð á hægu, rými og lengd sprettfæris, og of litlar kröfur til elstu hrossanna.

Dæmi má nefna um dóma á tölti, þar sem gerð er til dæmis krafa um lágmarkseinkunnina 8.0 fyrir hægt tölt, eigi einkunnin 9.0 fyrir tölt að

nást. Það er spurning hvernig við úrfærum sýningar á fjögurra vetra hrossum í framtíðinni og einnig spurning hvort þetta sé ekki sanngjörn krafa á 5 vetra hross en hvað varðar 6 vetra hross og ekki síst eldri hrossin þá eru þetta of litlar kröfur. Þannig verðum við að ætlast til þess að hrossin auki burð og fjaðurmagn á hægu tölti með aldri og að hæga töltið verðskuldi að lágmarki 8.5 í einkunn til að 9.0 fyrir tölt eigi að nást. Þannig verðum við að stuðla að því að gæði hægu gangtegundanna endurspeglst betur í aðaleinkunn hestsins í framtíðinni. Þetta er einnig ein leið til að tryggja betur að hrossin sem fara hæst í aðaleinkunn gefi okkar allar hinar verðmætu hestgerðir sem sóst er eftir.

Til að bæta mat á gangtegundum er einboðið að setja upp hljóðnema við brautirnar til að fá mat á takti í öllum tilfellum. Þetta mun einnig bæta samræmi á milli dóma en sums staðar eru aðstæður þannig að dóm- arar sjá og heyra vel en sums staðar heyra þeir ekki neitt inn í dómskúr- um. Þetta var prófað á tveimur sýn- ingum í ár, þannig að nokkur reynsla er komin á útfærslur og verður fund- inn flötur á því að hafa þetta á öllum sýningum á næsta ári.

Margt fleira væri hægt að nefna sem hugurinn stefnir til að bæta og þróa en læt staðar numið að sinni. Afar ánægjulegu sýningarári er lokið og þakka ég sýnendum, ræktendum og eigendum hrossa og staðarhöldur- um á hverjum sýningarstað góð sam- skipti á árinu.

Lesendur

Alvarleg staða í íslenskum sauðfjárbúskap

Ég var á fundi í síðustu viku í Ljósheimum. Þar fór Ágúst Andrésson, sláturhússtjóri Kaupfélags Skagfirðinga, yfir helstu ástæður verðfellingar fyrirtækisins á kindakjöti til bændu, það er að segja útgáfu kaupfélagsins á því. Hann hélt því fram að ástæðan væri ein- göngu vegna útflutnings en innanlandsneyslan kæmi þessu máli á engan hátt við.

Þarna er ég í grundvallarat- riðum ÓSAMMALA sláturhús- stjórnum. Innanlandsneyslan er 60% af framleiðslu kindakjöts í landinu og því ótækt að slá hana út af borðinu í umræðum um ástæðu verðlækkunarinnar til bændu. Ég ætla hreint ekki að halda því fram að Ágúst fari með rangt mál um það sem hann sagði í framsögu sinni um útflut- ningsmál, það er hins vegar það sem ekki var sagt (eða minna var talað um) sem á skilið meiri athygli. Á Íslandi ríkir svoköll- uð fákeppni í verslun með mat- vörur. Þessi fákeppni hér á landi er í boði og undir verndarvæng Samkeppniseftirlitsins íslenska þar sem þeir leyfa henni að við- gangast og í raun hleyptu þessu í gang á sínum tíma. Ég vil reyndar frekar kalla þetta einokunarversl- un, enda stórlega í ætt við það sem áður hefur gerst hér á landi þar sem dönsku einokunarkaup- mennirnir greiddu það sem þeim sýndist fyrir vörurnar verandi í aðstöðu til þess.

Nú er svo komið, og hefur reyndar verið í einhver ár, að sláturleyfishafar þora ekki að fara fram á að einokunarkaupmenn greiði sannanlegan framleiðslu- kostnað fyrir kindakjöt, þeir gætu jú neitað að versla hjá þeim og snúið sér annað. Þetta er að mínu mati aðalástæðan fyrir því að slát- urleyfishafar koma svona fram við sauðfjárbændur. Svo virð- ist sem Samkeppniseftirlitið sé ekki að vinna vinnuna sína því þvermóðska og græðgi íslenskra einokunarkaupmanna stefnir í að rústa íslenskum sauðfjárbúskap og um leið dreifðum byggðum landsins. Þetta virðist allt með ráðum gert því ekkert má standa í vegi fyrir enn meiri hagnaði

kaupmanna þótt þeir séu nú þegar með margfaldan hagnað miðað við kaupmenn á meginlandi Evrópu og í Bandaríkjunum.

Hvað er til ráða? Íslenskir þingmenn virðast ekki vera með á nótunum, allavega heyrst álíka lítið í þeim þessa dagana og í forsvarsmönnum einok- unarkaupmanna (sem annars eru daglega í fjölmiðlum að ljúga að landsmönnum).

Ef fólk hefur einhvern snefil af áhuga á að vita hvernig þessi ósanngjarna lækkun til bændu lítur út hjá þeim, þá er það ein- hvern veginn svona:

Búið er að greiða kostnaðinn við framleiðslu þessa árs og verð- ur svo aftur að ári, enda kostn- aðurinn fastur að miklu leyti. Rekstur allur á vélum, tækjum, húsum sem og viðhald er eitthvað sem ekki er hægt að komast hjá að greiða. Hvar eiga bændur þá að taka þessa peninga til að greiða sláturleyfishöfum? Það er af þeim litlu launum sem þeir hafa greitt sér og eins og fram hefur komið getur lækkunin þýtt ALLT AÐ 30% launalækkun! Þá skul- um við ekki gleyma því að sagt hefur verið frá því að almenningar launahækkanir hafi undanfarið verið yfir 20%, svona rétt til sam- anburðar.

- Ábyrgð einokunarkaupmanna Íslands er mikil!
- Ábyrgð forstjóra Sam- keppniseftirlitsins er mikil!
- Ábyrgð alþingismanna er mikil!
- Ábyrgð ráðherra er mikil!
- Hvenær skyldi einhver ofan- greindra aðila vakna af sínum byrnirósarsvefni, sjá eyði- legginguna sem blasir við í íslenskum sauðfjárbúskap, gyrða upp um sig brækurnar og fara að gera eitthvað vit- rænt í málinu ...?

Ég held að menn ættu að gefa sér tíma til að lesa skýrslu um mat- vöruverð á Íslandi, allavega þeir sem vilja vita hvað er í gangi.

Góðar stundir.

Högni Elfar Gylfason
Korná, Skagafirði

Lesendur

Að efla byggð á landsbyggðinni

Á dögnum áttu undirritað- ar þess kost að sitja ráðstefnu Byggðastofnunar á Breiðdalsvík sem bar yfirskriftina: „Sókn lands- byggða. Kemur unga fólkið? Hvar liggja tækifærin?“

Ráðstefnan var um margt mjög áhugaverð, ekki síst þegar horft er til hinna dreifðu byggða. Víða þarf grettistak til að skapa fjölbreytt störf til að laða að ungt fólk og ekki síður til þess að halda í unga fólkið sem nú þegar er á svæðunum.

Öflug og fjölbreytt atvinnu- starfsemi um allt land er mikilvæg í efnahagslegu tilliti. Við eigum mjög verðmætt ræktunarland, við eigum nóg af vatni og við höfum þekkinguna til að nýta þau gæði. Matvælaframleiðsla hefur verið hrygglangjan í landbúnaði og atvinnustarfsemi í dreifbýlinu. Stórir hlutar láglandis okkar eru vel fallnir til ýmiss konar landbúnaðarfram- leiðslu. Æskilegt er að þjóðin sé að mestu sjálfbær um framleiðslu matvæla.

Hvað stendur í veginum?

Hindranirnar í dreifbýli eru því miður margar þrátt fyrir áhuga fólks og tilraunir til að sækja fram í nýsköpun og þar ber helst að nefna vöntun á þriggja fasa rafmagni, betri nettengingu og tryggari og öruggari samgöngur.

Það er eitt af meginhlutverkum ríkisins í atvinnumálum að sjá til þess að stoðkerfið, sem sinnir þörf- um þeirra sem eru að stíga sín fyrstu skref í atvinnurekstri eða að undirbúa slíkt, sé öflugt og aðgengilegt en því miður er það ekki raunin.

Stóru orðin

Núverandi ríkisstjórn hefur enn ekki, þrátt fyrir digurbarkaleg orð þar um, lagt fram framkvæmdaáætlun til næstu ára um bættar nettengingar í dreifbýli. Stjórnvöld hafa hins vegar velt miklum kostnaði af því verkefni yfir á sveitarfélögin. Það er einnig ljóst að ef ungt fólk á að

setjast að í dreifbýli þá þarf skjótar umbætur í þessum efnum. Sama á við um lagningu þriggja fasa raf- magns. Það verkefni getur ekki beðið fram til ársins 2030, eins og gert er ráð fyrir í skýrslu sem unnin var fyrir iðnaðarráðuneytið árið 2008. Tækifærin í nýsköpun og fjölbreytt- um störfum heima í héraði felast í því að þessir hlutir séu í lagi. Það eru þjóðhagslegir hagsmunir að reka fjölbreytt og öflugt atvinnulíf um allt land og ekki síst matvælaframleiðslu sem byggir sem allra mest á innlend- um aðföngum. Með því skilum við þjóðarbuíinu mestu, bæði vegna nýt- ingar auðlinda og þeirrar vinnu sem leggja þarf til framleiðslunnar.

Ef ekki er ...

En svo við víkjum að endingu að spurningunni í upphafi greinarinnar þá má velta því fyrir sér hvort ekki sé ástæða til að snúa henni við. Hvað getum við gert fyrir unga fólkið sem nú þegar býr á landsbyggðinni?

Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir.

Rannsóknir og kannanir hafa sýnt fram á mikilvægi þess að tryggja innviði svo að hægt sé yfirhöfuð að byggja upp öflugt atvinnulíf og fjöl- breytt samfélag á landsbyggðinni. Ef það er ekkert internet, kemur enginn. Ef samgöngur eru slakar, gefst fólk upp. Ef það er ekki nægt rafmagn fyrir lítill og meðalstór fyrirtæki, fara þau eitthvert annað. Á meðan byggðastefna ríkisins boðar borg- urum landsins jafnræði óháð búsetu þá verður ríkið jafnframt að standa við stóru orðin. Þetta hefur jú verið

Berglind Häsler.

rætt nógu oft, nógu lengi. Tæknin er til staðar, það virðist vera til nóg af peningum, þetta er einungis spurning um forgangsroðun. Byrjum í dag.

Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir alþingismaður, skipar 2. sæti á framboðslista Vinstri grænna í Norðausturkjördæmi
Berglind Häsler bóndi, matvælaframleiðandi og tónlistarmaður, skipar 6. sæti á framboðslista Vinstri grænna í Norðausturkjördæmi

Toyota Avensis:

Þægilegur og rúmgóður fjölskyldubíll

Helstu mál og upplýsingar

Þyngd	1.410 kg
Hæð	1.480 mm
Breidd	1.810 mm
Lengd	4.820 mm

Toyota Avensis 1,8 með bensínvél. Í baksýn er Hjálparfoss.

Myndir / HLJ

Fyrstu helgina í september var Toyota með stóra haustssýningu á bílum með ýmsum hausttilboðum. Að lokinni sýningunni fékk ég til prófunar Toyota Avensis-skutbíl.

Hugmyndin var að taka stuttan prufuakstur á bílnum, en það var svo gott að keyra bílinn að stutti prufuaksturinn endaði í tæpum 300 km.

Hljóðlátasti bensínbíll sem ég hef keyrt

Eftir að hafa sett bílinn í gang varð ég að líta á snúningshraðamælinn til að sjá hvort vélin væri í gangi, svo lágvær var vélin.

Þegar ég skoðaði þetta betur sá ég að vélarrýmið var vel hljóðeinaangrað og ekki bara vélarrýmið sem var svona vel hljóðeinaangrað því að í akstri heyrðist nánast ekkert veghljóð. Undirvagninn er líka hljóðeinaangraður, jafnvel á malarvegi heyrir nánast ekkert steinahljóð. Aðeins einu sinni heyrði ég í vélinni í akstri, en það var þegar ég var með skiptinguna stillta á SPORT og var að finna snerpuna í bílnum að ég heyrði í vélinni í akstri.

Sætin afar þægileg í langkeyrslu

Bílstjórásætið er sérstaklega gott og varð ég hrifinn af hönnun og lögun sætisins þar sem sætið hélt vel við bakið á mér, en að setjast í þetta sæti minnti mig á þegar ég settist í keppnissæti á rallybíl fyrir nokkrum árum.

Í upphafi átti bíltúrinn að vera rétt austur fyrir fjall, en endaði í kaffi í Hrauneyjum, svo gott var að keyra bílinn. Í bakaleiðinni var malarvegakaflinn að Hjálparfossi prófsteinninn á bílinn í malarvegaakstri. Á hlykkjóttum og holóttum malarveginum var ég hreinlega límdur í sætið og haggðist ekki vegna hliðarstuðningsins í sætinu.

1,8 lítra bensínvél sem skilar 147 hestöflum

Bílinn sem ég prófaði var sjálfskiptur með 7 þrepa sjálfskiptingu, þægilegur að keyra í alla staði, en ekki alveg gallalaus.

Það eina sem mér fannst varasamt var hversu ég fann lítið fyrir hraðanum og var aðeins of gjarn á að vera á of miklum hraða. 7 gíra sjálfskiptingin er mjúk, ég fann

Fótapláss gott og bílstjórásætið alveg draumur.

Gott pláss fyrir farþega í aftursætum.

aldrei þegar bílinn skipti sér.

Farangursrýmið er gott, en varadekkið er það sem ég kalla aumingi.

Felgustærðin er 17 tommur og er fínt á malbiki, en fyrir mikinn akstur á malarvegum myndi ég alveg vilja sjá þennan bíl á 16 tommu felgum sem gætu borið belgmeiri dekk sem gæfu betri

Plasthlífir undir öllum bílnum virðist einangra einhverra hluta vegna betur en aðrar hlífar veghljóð inn í bílinn (nema að heyrnin sé farin að gefa sig hjá mér).

fjöðrun.

Stutti bíltúrinn sem upphaflega

Bakkmyndavélar eru komnar í flesta bíla í dag. Þessi er hvorki sú besta né versta, en gerir það sem henni ber.

Hef séð betri og stærri hliðarspegla hjá Toyota, en þessir þjóna sínu.

Hefði verið til í að prófa sama bíl á 16 tommu felgum á malarvegi með belgmeiri dekk í stað 17 tommu dekkjanna sem bílinn er á.

Snörp 7 þrepa sjálfskiptingin er skemmtileg og ekkert finnst þegar bílinn skiptir sér.

var ráðgerður endaði í tæpum 300 km og samkvæmt akurstölvu bílsins var meðaleyðsla mín 7,6 lítrar á hundraðið, en uppgefin meðaleyðsla samkvæmt sölubæklingi er á bilinu 5,9 til 6,4 lítrar á hundraðið.

Óásættanlegur ljósabúnaður

Það er aðeins tvennt sem ég get sett út á bílinn. Það er ljósabúnaðurinn og varadekksauminginn.

Ljósir eru óásættanleg vegna þess að það þarf að kveikja á þeim í hvert skipti sem farið er af stað til að vera með afturljós og þar af leiðandi löglegur í umferðinni. Við

Meðaleyðslan 7,6 lítra, fannst mér ekki slæmt, en í dagsbirtunni með ljósin kveikt fannst mér mælaborðið dauft og illlæsilegt.

Það dofna ljósin í mælaborðinu svo mikið að maður sér varla á mælaborðið.

Rausnarlegt hausttilboð á aukahlutum

Á haustssýningunni var fjölskyldubílinn Toyota Avensis auglýstur á tilboði með aukahlutum sem voru m.a. dráttarkrúkur, farangursbox á topp (stundum kallað tengdamömmubox) og fleira.

Í boði fyrir Avensis er mikið af aukahlutum og búnaði hjá Toyota. Ódýrasti Avensis er á verði frá 4.210.000 upp í 5.890.000 sá dýrasti, en nánari upplýsingar er hægt að nálgast hjá sölumanni eða á vefsíðunni www.toyota.is.

Hugað að haustverkum: Margir mættu huga að afturljósum á farartækjum og kerrum

Nú þegar haustar dimmir snemma á kvöldin og er gott að huga að afturljósaútbúnaði.

Mjög margir nýir bílar eru þannig útbúnir að engin afturljós eru á bílunum og þarf að kveikja ljósin þegar farið er af stað til að fá afturljósin á bílinn.

Mjög margir virðast ekki vita að það er skylda að vera með ljós allan hringinn á ökutæki til að vera löglegur í umferð. Ég hef farið víða í sumar og haust og séð ýmis farartæki í umferðinni mis vel útbúin. Þeir sem eru með kerrur í afturdragi eru of margir með innan við lágmarks afturljósaúnað á kerrunum sem getur valdið óþægindum fyrir aðra í umferðinni. Oftast er þetta ein pera eða sambandsleysi í tengingum eða perustæðum sem lítið mál er að laga.

Mikill munur á skráðum kerrum og óskráðum kerrum

Það virðast ekki allir vita að munurinn á skráðum kerrum og óskráðum kerrum er mikill, en helsti munurinn er að í uppgefnum hámarkshraða segir að bílar sem draga kerrur megi ekki fara hraðar en á 80 km hraða.

Þetta á við um kerrur sem eru með númer og kallast skráðar kerrur. Sé hins vegar verið með kerru í eftirdragi sem er númerslaus og óskráð má ekki fara upp fyrir 60 km hraða. Ég hef nokkrum sinnum nefnt þetta við félaga mína sem draga fjórhjól og mótorhjól á kerrum og fæstir virðast vita þetta.

Fyrir nokkru nefndi ég þetta við lögregluþjón og sagði hann mér að stundum væri nauðsyn að horfa fram hjá þessu þar sem umferðarþungi er mikill og það væri ekki bjóðandi þungri umferð að hafa einhvern „Jónas“ með stóra lest á eftir sér á umferðarþungri götu þegar bæði bíll og kerra virðist í góðu lagi. Það væri margt annað sem í hans huga mætti frekar laga í umferðarmenningu.

Að lokum smá upprifjun um rafgeyma fyrir veturinn

Rafgeymavandamál er eitthvað sem margir kannast við, en Arnar Tryggvason, vörustjóri hjá N1, á góðar upplýsingar um meðferð rafgeyma.

Þegar tæki fer í lengri geymslu skal aftengja geymapóla, í það minnsta annan pólinn, og hlaðið

geyminn á 2 mánaða fresti með viðurkenndu góðu hleðslutæki eða hafið hann tengdan við vaktara af réttri stærð. Ekki láta rafgeyma standa á köldu gólfi innandyrna, best er að hafa sama hitastig á öllum rafgeyminum. Rafgeymi skal geyma á köldum stað til að minnka sjálfaf-

hleðslu. Fylgjast þarf vel með vatni á neyslurafgeymum. Hafið póla vel hreina og smurða með pólafeiti og helst lakka yfir með pólalakki, það minnkar hættu á „spanskgrænu“.

Ef tæki er ítrekað rafmagnslaust skal gæta að eftirfarandi:

Er hleðsla nóg? Er tæki keyrt

nógu lengi til aða vinna upp hleðslu? Er lekastraumur of mikill? (Eðlilegur lekastraumur í bíl er um 0,03 mAmp.) Muna þarf að hlaða vel rafgeymi fyrir notkun eftir langa geymslu. Hafa ber í huga að sjálfafhleðsla rafgeymis getur verið allt að 10% á mánuði.

Í hvaða dráttarflokk ætli svona dráttur flokkist?

Vnr. 009031965

2016 verkfæri

Beta Easy fyrir heimilið og skúrinn

Topplyklasett

35 hluta - 1/4"

Tilboð: 6.929 kr.

Vnr. 009031983

2016 verkfæri

Beta Easy fyrir heimilið og skúrinn

Topplyklasett

93 hluta - 1/4" & 1/2"

Tilboð: 17.818 kr.

Kynntu þér úrvalið á [idnvelar.is](#)

IDNVELAR ehf. | Smiðjuvegi 44-46 | 200 Kópavogur | Sími 414 2700 | idnvelar@idnvelar.is | [idnvelar.is](#)

KROSSGÁTA Bændablaðsins

	46	TRIMMA	KRYDD- BLANDA	ANGAR	TVEIR EINS	DANS		KANN	SJÁVAR- BOTN	UM- TURNUN	GLÓÐA
	ÞIL										
	HRÓPA						Á FLÍK GUFU- HREINSA				
	MADK				STAFIR SNERILL						
	KROTI MÁLHEITI						VEIDAR- FÆRI RUNNI				
		BAUN	NAFNÖGFT ÆTÍÐ			JURT TVEIR EINS					
FERMA									FRAMRÁS	JURT	SAMTÖK
EIN- SÖNGUR				VANSÆMD AF- HENDING							
TVEIR EINS			MAGN KÁRNA				SPILLA BJÚGA				
STARFS- GREIN				ÍLÁT HVÍLD		ERGJA VEFENGJA					BIK
		FARVEGUR ÁLITS			MÖKK		KERLEIKUR AD- RAKSTUR				
NIDUR- LÆGJA					MÁTTUR TÆKIFÆRI		VÖRU- MERKI			FITA	
KRYDD					AUSTUR- ÁLFA ÓNEFNDUR				SKÓLI REYNDAR		
ÁN				GEGNA			GÁSKI				
Í RÖÐ			AND- SPENIS				LEIÐSLA				

45

FUGL

KANTUR

SKOLLANS

TVEIR
EINS

FLYTJA

STILLA

ADFALL

SKILJA

BYLJA

ÓSJÁLF-
RÁTT

S

J

Á

L

F

K

R

A

F

A

MANNA

K

A

R

L

A

ÆTTAR-
SETUR
ÓSKIPULAG

Ó

Ð

A

L

HÁMA

Ú

Ð

A

SEFAST
ANDVARP

R

Ó

A

S

T

D

ÞRILA-
SALA
PYNGJA

M

A

N

S

A

L

MUNDA
TÆPUR

O

T

A

L

GYGJA

KAMBUR
Í RÖÐ

B

U

R

S

T

ÞEJJA
ATT

A

N

G

A

SVIF

SLANGA

O

R

M

U

R

ELDSEYTI

NÝJA
SLAG-
HARPA

U

N

G

A

SAGGI

SKIFA

Á

NÁLÆGÐ

N

Á

N

D

RJÓFA
ALMÆTTI

O

P

N

A

ÖRVERPI
SAMTÖK

U

R

P

T

TVEIR
EINS

N

N

BLÓM
PINNI

D

A

L

Í

A

SAFNA
SAMAN
MARR

S

M

A

L

A

Í

BLÖKK
ROTUNN

T

A

L

Í

A

DÚTLA
ÁN

B

A

U

K

A

PENINGAR

ÖVISSA

E

F

I

V

A

N

U

R

SKRIFA
INNÞIGLI

R

I

T

A

SNUG

T

Ú

T

T

A

MERGG
FARFA

Ó

T

A

L

FARVEGUR

TÝHLJÓÐI
VEIDAR-
FÆRI

A

U

NAFNÖT

T

I

T

I

L

L

HNETA
KOMAST

A

K

A

R

N

Í RÖÐ

R

U

SNÖUNN

U

N

D

I

N

N

KLEFI

K

Á

E

T

A

MINNKA

R

Ý

R

A

Á FÆTI

T

Á

KEYRSLA

A

K

S

T

U

R

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

Líf og lyst

BÆRINN OKKAR

Þrasastaðir er staðsett í Stíflu í Austur-Fljótum. Stíflan var fyrrum allstór sveit með mörgum bæjum en margar þeirra fóru í eyði þegar Skeiðsfossvirkjun var byggð á árunum 1942–1945. Núna er Þrasastaðir eini bærinn í Stíflu. Við nytjum tún og úthaga flestra þeirra jarða sem fóru í eyði. Þrasastaðir er ágætis sauðfjárfjörð og sumarbeit fyrir allan búpening góð en veturnir geta verið langir og harðir. Það er sumarfallegt í Fljótum.

Jón er alinn upp á Þrasastöðum en Íris kemur frá Selfossi.

Árið 1991 kaupir Jón jörðina af foreldrum sínum, Núma Jónssyni og Huldu Erlendsdóttur.

Árið 1993 byrjum við svo búskap með 120 ær og nokkra hesta.

Í gegnum tíðina hefur mikið verið unnið utan bús en það er draumur okkar að geta verið 100 prósent sauðfjárbændur.

Býli: Þrasastaðir í Fljótum.

Staðsett í sveit: Fremst í Stíflu inni undir Lágheiði.

Ábúendur: Jón Elvar Númason (1973) og Íris Jónsdóttir (1971).

Fjölskyldustærð (og gæludýra): Við eigum fjóra stráka: Þórgnýr (1996), smiður (hann er að hefja búskap með Kolbrúnu Malmquist (1998)), Skarphéðinn (1999), nemi við VMA, Konráð (2005) og Hlynur (2008), nemar við Sólgarðaskóla í Fljótum. Þrír smalahundar og einn minkahundur.

Bræðurnir á Þrasastöðum.

Gerð bús? Sauðfjárbú.

Fjöldi búfjár og tegundir? 700 kindur, 15 hross.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Allir dagar hafa sína sérstöðu, en skóli, vinna og að sinna dýrunum er auðvitað eitthvað sem alltaf er gert.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Störfin eru mis-skemmtileg en að taka á móti lömbum á vorin er alltaf gaman en að þurfa að halda þeim og mæðrum þeirra inni þar sem allt er á kafi í snjó er ekki skemmtilegt.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm

Kolbrún og Þórgnýr.

ár? Blikur á lofti og alveg ómögulegt að sjá það fyrir sér. Við höfum verið bjartsýn í mörg ár og vonast eftir betri afkomu.

Hvaða skoðun hafið þið á félagsmálum bænda? Sennilega er kerfið sem slíkt orðið of gamalt og úrelt og getur lítið þegar á heildina er lítið. Eins og sannast á ítrekuðum

Mynd tekin við það tilefni þegar Skarphéðinn var fermdur 6. júní 2013.

launalækkunum til okkar haust eftir haust. En bændur og þeirra félagsskapur í grasrótinni er ágæt-ur.

Hvernig mun íslenskum landbúnaði vegna í framtíðinni? Eins og þjóðfélagið er að þróast mun okkur ekki vegna vel. Íslenskur landbúnaður er fjölskyldubúskapur, rekinn vítt og breitt um landið, þróunin er ekki þannig í dag. Verksmiðjubúskapur, innflutningur og breyttar matarvenjur hjálpa ekki til að viðhalda íslenskum landbúnaði.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvara? Verðum við ekki að horfa til vesturs eða líta okkur nær og bjóða íslenskan mat af öllu tagi á Íslandi?

Hvað er alltaf til í ísskápnun? Það er ekkert til ef það er ekki mjólk þó

að þar sé lýsi, álegg, ostar, grænmeti og ávextir.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Rækju-crepes, svið, lambahryggur og hrossalund. Íslenskt grænmeti.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Einhverra hluta vegna kemur snjór upp í hugann enda hefur mikið verið brasað í snjó. Í upphafi búskapar í hálfónýtum húsum með léleg tæki. Þannig að eftirminnilegasta atvikið er þegar ný hús voru tekin í notkun með breyttri aðstöðu fyrir menn og skepnur. Uppbygging og ný tæki af öllu tagi er líka gaman að taka í notkun og eignast. Gaman er að rifja upp skemmtileg dýr sem við höfum átt, góðar ær og miklar mæður, smalahunda sem skilja mannamál og fallega góðhesta.

MATARKRÓKURINN — BJARNI GUNNAR KRISTINSSON MATREIÐSLUMEISTARI

Andabringur, humar og hörpuskel

Hörpuskel, humar og önd. Hvað er betra í haustbyrjun en að nostra við slíkt úrvals hráefni?

Andabringur í vefju með agúrku og vorlauk

- 2-4 stk. litlar andabringur (u.þ.b. 450 g heildarþyngd)
- Fyrir kryddlög**
- 1 biti ferskt engifer, fínt saxað
- 4 hvítlauksgeirar, fínt saxaðir
- ¼ tsk. chilli flögur
- 4 msk. sæt soja sósa
- 2 tsk. sykurlög-inum.
- 1 tsk. kínversk fimm kryddblanda (má sleppa eða nota kóríanderduft)
- Smá olía til að pensla kjötið
- 2½ msk. hoisin sósa
- 2½ msk. plómu (Plum) sósa
- 1 meðalstór agúrka
- 6 stórar (24 cm) hveiti tortilla, eða litlar kínverskar pönnukökur
- 1 vorlaukur, skorinn á ská
- 75 g súrsuður sushi engifer (skolaður)

Aðferð

Settu andabringu á bretti.

Snyrta skal umfram fitu burt, um fimm millimetra frá jöðrum kjötsins á hvorri hlið – og efst og neðst á hverri bringu. Skerið þvers og kruss á ská í fituna á sentimetra millibili. Blandið kryddlög í skál. Setjið andabringu í og passið að hún sé vel hjúpuð krydd-

öndina í plastspoka og kælið yfir nótt eða í að minnsta kosti þrjár klukkustundir

Fyrir eldun. Penslið létt með olíu. Blandið hoisin- og plómusósu í skál. Skerið agúrkuna í tvennt og svo í fjórðunga með því að skera hvorn hluta langsum. Á þennan hátt getur þú tekið fræin auðveldlega úr. Svo er þetta skorið í þunnar ræmur.

Öndin er elduð bleik á grilli, pönnu eða í ofni með kjarnhita um 60 °C. Setjið á grill í fjórar til fimm mínútur til að fá skinnið stökkt, en passið að fitan kveiki ekki í.

Takið þá öndina til hliðar og látið hvíla í að minnsta kosti fimm mínútur áðu en hún er skorin.

Setjið á hoisin- og plómusósublönduna á vefjur og rúllið upp með

sneiðum af andabringu, agúrku og vorlauk. Rúllið þétt. Setjið aftur á grillið til að hita vefjuna. Skerið á ská og framreiðið með auka sósu á kantinum og kannski smá ferskum kóríander.

Hvítlaukssmjör á humar

Humarhalar eru eitt allra besta hráefni til matargerðar og kannski bara spari. En í þessari uppskrift skal ég sýna þér hversu auðvelt það er að elda og njóta ljúffengs grillaðs humars með hvítlaukssmjöri. Þetta er einföld en frábær uppskrift, sem þarf ekki að breyta.

- 8 miðlungs humarhalar, klofnir með hníf og görnin tekin úr.
- 50 g ósaltað smjör
- Tvær matskeiðar af saxaðri steinselj
- 2 hvítlauksgeirar, smátt saxaðir
- Salt og pipar
- Safi úr sítrónu
- Svo er gott að setja smá brauðrasp og 1 eggjarauðu til að halda smjörunu á humrinum við eldun.
- Gott salat og nýbakað brauð til að hreinsa diskinn með.

Hörpudiskur „Ceviche“

- 500 g lítil hörpuskel – helst íslensk úr Breiðafirði
- 1 stórt rautt greipaldin, börkurinn flosjaður af og ávöxturinn skorinn í bita
- Safi úr einni límónu (um 1/4 bolli)

- 1/2 rauðlaukur, sneiddur
- 1 msk fínt saxað jalapeno (eða chili-mauk)
- 1/2 tsk. salt
- 1/4 tsk. ferskur malaður pipar
- 2 matskeiðar saxað ferskt kóríander
- 1 meðalstór avokadó, skrælt og skorið í bita

Skolið hörpudiskinn í köldu vatni og sigtið. Geymið í kæli.

Setjið greipaldinbita í skál. Kreistið safa af límónu og bætið í skálina.

Hrærið saman við rauðlauknum, jalapeno og kryddið með salti og pipar. Bætið hörpudisk í blönduna, hrærið saman og geymið í kæli í að minnsta kosti tvær klukkustundir, en ekki lengur en fjórar klukkustundir. Rétt áður en stendur til að framreiða, er kóríander hrært saman við (sumir vilja setja smá gasloga á fiskinn svo hann sé hálfeldaður).

Berið fram í glerskálum eða á smjörpappír. Toppað með avokadó.

Lesendur

Kredda eða vísindi – hvort skal ráða för?

Á síðum Bændablaðsins hefur mátt lesa greinar upp á síðkastið þar sem gert er lítið úr möguleikum erfðatækninnar til þess að takast á við matvælaöflun fram-tíðar og hún beinlínis talin skaðleg.

Í þeim er margt á skjön við staðreyndir. Þann 25. ágúst mátti hins vegar sjá á RÚV athyglisverðan þátt frá BBC um kosti erfðatækninnar og þá möguleika sem hún býður upp á.

Umfjöllun Bændablaðsins endurspeglar grundvallarmis-skilning á eðli erfðatækni og beitingu hennar í plöntukynbótum. Glegnum því ekki að vísindi og aukin þekking hefur verið hornsteinn framfara í landbúnaði síðustu 100 árin. Frá 1960 hefur tekist að tryggja matvælaöryggi í heiminum, en frá þeim tíma hefur fólkinu fjölgað úr þremur milljörðum í rúmlega sjö milljarða en ræktarland hefur einungis aukist um 10%. Þarna hafa plöntukynbætur skipt sköpum.

Maðurinn hefur breytt erfðamengi nytjaplantna frá ómuna tíð og eiga þær núorðið lítið skylt við villta ættingja sína. Fyrir um 200 árum tóku menn vísindin í þjónustu sína og tækni við plöntukynbætur hefur þróast síðan í takt við aukna þekkingu á plöntu-erfðafræði og skyldum greinum. Meginmarkmiðið er ávallt að koma gagnlegum genum inn í nytjaplöntur okkar sem gera þær hæfari til ræktunar eða bæta gæði þeirra. Í upphafi völdu menn úr náttúrulegum breytileika en fljótlega var farið að víxla saman ólíkum stofnum innan sömu tegundar og jafnvel tegundum til þess að ná í þá eiginleika sem sóst var eftir, hvort heldur það var til þess að auka uppskeru, bæta sjúkdómsþol eða næringargildi plöntunnar. Einnig hafa geislun og sterk efni verið notuð til þess að kalla fram stökkbreytingar á erfðamenginu og eru um 2500 yrki á markaði sem þannig hafa orðið til. Menn hafa því beitt ýmsum aðferðum og flókinni tækni til þess að fá fram ný og bætt yrki í árunna rás. Allt fellur þetta undir hinar svo kölluðu hefðbundnu kynbóttaaðferðir. Þær eru hins vegar þeim annmörkum háðar að við víxlun tveggja einstaklinga fylgir ýmislegt annað með, umfram eftirsóttu genin, sem getur tekið langan tíma að losna við aftur.

Nýjasta tólið í plöntukynbótum er erfðatæknin (genetic engineering). Hún gerir okkur kleift að flytja eingöngu 'góðu genin' inn í erfðamengi plöntunnar og ruglar þar af leiðandi ekki erfðamengi hennar að öðru leyti. Nú er tæknin orðin það þróuð að unnt er að breyta einungis einum basa í erfðamenginu líkt og gerist við náttúrulegar eða tilbúna stökkbreytingar. Munurinn er hins vegar sá að hægt er að stýra nákvæmlega hvar erfðabreytingin verður. Með þessari aðferð verða kynbæturnar miklu markvissari og taka skemmri tíma. Ýmsu hefur verið haldið fram

um erfðatækni og afurðir hennar. Því er brýnt að halda eftirfarandi til haga:

- Vísindastofnanir og eftirlitsaðilar um heim allan hafa ítrekað komist að þeirri niðurstöðu að fóður og matvæli sem framleidd hafa verið með aðferðum erfðatækninnar séu jafnörugg eða jafnvel öruggari en annað þar sem öðrum kynbóttaaðferðum hefur verið beitt.
- Ekki hefur verið staðfest að heilsu manna og dýra hafi verið ógnað í kjölfar neyslu slíkra afurða.
- Rannsóknir hafa ítrekað sýnt að ræktun erfðabreyttra planta getur dregið úr umhverfisálagi ræktunar og aukið líffræðilega fjölbreytni.
- Fjölmargar rannsóknir hafa sýnt að ræktun erfðabreyttra planta skilar bændum hagrænum ávinningi, einkum smábændum í þróunarlöndunum.
- Með erfðatækni má stýra nákvæmlega hvaða genum er bætt inn í erfðamengið eða breytt sem hefðbundnar kynbóttaaðferðir ráða ekki við.

Það er ekki farsælt fyrir íslenska bændur að taka afstöðu gegn þessari tækni. Með því setja þeir framförum í landbúnaði, bæði hér og annars staðar, miklar skorður. Það eru engin rök fyrir því að afskrifa erfðatæknina sem slíka. Hins vegar þarf að koma í veg fyrir að henni verði beitt með óábyrgum hætti og því þarf að meta hverja afurð sérstaklega sem hún skilar af sér áður en henni er sleppt á markað.

Það er brýnt að stjórnvöld og hagsmunaaðilar beiti sér fyrir því að bændur, hvar sem er í heiminum, geti haft gagn af þeim tækjum og tólum sem líftæknin býður upp á. Ávinningurinn er margfalt meiri en áhættan. Nýlega birtu 107 Nóbelsverðlaunahafar áskorun um að menn láti af andstöðu við nýtingu erfðatækni í landbúnaði þar sem hún byggist á afneitun þekkingar. Það er full ástæða til þess að taka undir áskorun þeirra.

Áslaug Helgadóttir, prófessor í jarðrækt og plöntukynbótum, LbhÍ Emma Eyþórsdóttir, dósent í búfjárrkynbótum, LbhÍ Guðni Þorvaldsson, prófessor í jarðrækt, LbhÍ Jóhannes Sveinbjörnsson, dósent í fódurfræði, LbhÍ Jón Viðar Jónmundsson, sérfræðingur í búfjárrkynbótum Jónatan Hermannsson, lektor í jarðrækt og plöntukynbótum, LbhÍ Þóroddur Sveinsson, lektor í jarðrækt og fódurverkun, LbhÍ

Sauðfjárræktin:

Opið bréf til Árna Brynjars Bragasonar

Sæll og blessaður, Árni Brynjar Bragason, og þakka þér fyrir skýra og greinargóða grein um feldfjárrækt í Bændablaðinu þ. 8. sept. sl.

Nú, þegar sótt er að sauðfjárræktinni úr öllum áttum, þá er mikils um vert að finna mótleikina í tíma og verjast, sem sönnum víkingaættlegg samir. Þar sé ég að þú hefur fundið beittara sverð en veiðimennirnir á Skaftáreyrum nýverið. En betur má ef duga skal og fleirum þarf að búa í hendurnar á og vopnvaða með ráðum og dáð til fjölbreyttrar nýtingar á okkar dýrmæta sauðfjárstofni, sem hvergi á sinn líka í ullargæðum með fjölbreytileika í lit og hárafari. Í fjárstofninum okkar eru margi ríku-legir möguleikar til að rækta upp og sérhæfa á tiltölulega skömmum tíma, með því að flokka þannig saman í hópa að velja saman ær með líka gerð og velja til þeirra hrút, sömu tegundar. Kjöttframleiðslan er nú þegar komin langt á þeirri leið. En því miður hafa aðrir eiginleikar fallið í skuggann af ákafanum við að gera vel í þeirri grein. Þar um er ullin skýrasta dæmið. Það er eins og bændur þekki ekki lengur skilin á þeli og togi, eða geri sér grein fyrir verðleikum þess er þar felst. Eru því langt komnir með að útrýma þelinu. Það er mikill skaði.

Núna held ég að séu þau vatnaskil í íslenskum sauðfjárbúskap að rík þörf sé á að íhuga stöðuna gaumgæfilega og nýta alla þá kosti og úrræði sem stofninn og umhverfið býður uppá. Leggja grunninn að fjölbreyttari nýtingarháttum og skilvirkari. Í haust bendir margt til að markaðs-aðstæður komi bændum til að velja jafnvel talsvert fleiri lífgimbrar en venjulega, vegna verðlags á kjötmarkaði og nægra heyja í öllum landshlutum. Er þá ekki einmitt núna gullið tækifæri að leggja grunn að framtíðarsýn og fjölbreytileika í búgreininni?

Tvær greinar á sama meidi

Feldfjárrækt og ullargæði eru tvær greinar á sama meidi, þó önnur leggi áherslu á grófari gerðina og lokkað tog, en hin fínleikann og þykka þel. Sami ráðunautur þarf að þekkja góð skil á hvorutveggja. Einnig hús-vist og fódur. Kjöttframleiðslu og feldfjárrækt hentar ekki samskonar hús-vist eða rúningstími, sérstaklega vegna ullarinnar eins og nú er hátað meðferð. Litaerfðir og blöndun eiginleika til sérhæfingar er skemmtilegt rannsóknar verkefni og ætt-

Guðríður B. Helgadóttir.

fræðigrúsk. Kjöttgæðin í þeim flokk eru sömu kröfum háð og í hvítu fé, einnig forustu genin, en sökum fæðar og smæðar þess stofns, verður að fara með gát og þekkingu. Eins og nú er komið málum forustufjárins, eru þau í góðum og öruggum höndum Ólafs Dýrmondssonar, sem unnið hefur ótullega að varðveislu þeirra eiginleika. En ullargæðamálið er á heljarþröm sjálfseyðingar, með því rúningslagi sem nú er allsráðandi. Og ef toglokkahlið feldgæðanna, á kostnað þelgæðanna ýtir þeim algjörlega til hliðar í fullkomnu virðingarleysi, þá verður þeim eiginleikum fljótt og fullkomlega veitt náðarhöggjið til gleymsku. - Á HEIMSVÍSÚ. – Þar sem bændur skapa sér með því þann vafasama heiður að hafa útrýmt ÞELINU í fávisu hugsunarleysi, eins og GEIRFUGLINUM fyrr á tíð.

Málið er aðkallandi og þarf að rökræða af viti og fyrirhyggju

Eyjan okkar, með sitt fjölbreytta landslag, veðráttu og landkosti, hefur opna valkosti til að rækta sauðfé við mismunandi aðstæður á Vestfjörðum, á heiðum miðnordurlands, í Þingeyjarsýlum, á austur og suðurlandi og jafnvel á afmarkaðri svæðum innan hvers landshluta. Ég, þessi ódrepani áhugamanneskja um sauðkindina og meðferð ullar, hef áður og ítrekað stungið niður penna um þessi mál, en sjaldnast fengið viðbrögð eða tækifæri til að rökræða við áhrifavalda í greininni. Já, já og klapp á bak, drepur málinu bara á dreif og skilar engum árangri. Málið

er aðkallandi og þarf að rökræða af viti og fyrirhyggju, æsingalaust og af sanngirni. Og það má ekki gleyma því að vegna sauð fjársjúkdóma, hafa t.d. Strandir og önnur fjárskiptasvæði sérstöðu og sérþarfir ýmsa hluta vegna. Einnig og sérstaklega við athugun feldgæðanna vegna áferðar togsins og áhrifa veðurfars í samspili við ræktun.

Ég vona þess vegna að einhver sem rennir augum yfir þessar línur, fái þar eitthvað til að skoða nánar og íhuga betur. Jafnvel mynda sér áhugamál til að vinna fyrir og hafa gaman af. Landið og sveitir þess hafa uppá svo margt að bjóða og skapandi möguleikarnir oft nærtækari en auga hversdagsins gefur gaum. Ég, sem hef alla þessa viðburðaríku 95 ára yfirsýn og meðlíðan með sauðkindinni, get t.d. af eigin raun, vottað að það er þess virði. Og einnig talað af þekkingu og reynslu um samfylgd við sauðkindur og þjóðar-andblæ heillar aldar. Gæði ullar og eiginleika, samanburð á verklagi, hirðingu, sambúð og nýtingu.

Ég er enn til viðtals, ef einhver finnur hvöt hjá sér að ræða málin. Og ég á ennþá tvær dæmigerðar gærur í mismunandi mórauðum lit og feldaðum, af kindunum mínum fyrrverandi. Það var nefnilega skemmtilegt ferli að rækta upp hreinan mórauðan lit og byrja með svo að segja tvær hendur tómar, en komin með nær 50 ár mórauðar, eða þriðjung hjarðar áður en lauk búskap með skepnur. Það er t.d. mikill blæmunur á svart&mórauð, hvítt&mórauð og grátt&mórauð í bland frá ættum. Sama gildir með gráa litinn. Ef halda á í fallegan gráan blæ og dökka lokka, þarf svarti liturinn að vera sterkari ættarfylgja en hvítt, sem kemur með hélugrámann, að maður tali ekki um grámórauða íblandið... En nú er víst mál að hætta í bili. Svo Bændablaðið sjái sér fært að birta þessi skrif.

Landsbyggðin bíður með sína opnu leið að ýmsum tækifærum, en þekking og reynsla gengur undir græna torfu með gamlingjunum, á hraðfleygri breytingatímastund nútímans. Ég segi bara eins og vinnumaðurinn við húsbóndann forðum, þegar hann réði ekki sjálfur við aðsteðjandi vandamál: „Ég er búinn að gera mína skyldu. Þú ræður hvað þú gerir.“ Því ekki veldur sá er varar. – „Í guðs friði“.-

10. september 2016

Guðríður B. Helgadóttir.

Útskriftarnemendur Landgræðsluskólans komu frá Gana, Kirgistan, Lesótó, Malaví, Mongólíu, Níger og Uganda.

Landgræðsluskóli Háskóla Sameinuðu þjóðanna:

Ellefu nemendur frá sjö löndum

Nýverið útskrifuðust ellefu sérfræðingar úr sex mánaða námi við Landgræðsluskóla Háskóla Sameinuðu þjóðanna, fimm konur og sex karlar.

Nemendurnir komu frá Gana, Kirgistan, Lesótó, Malaví, Mongólíu, Níger og Uganda. Er þetta í fyrsta sinn sem nemendur frá Lesótó stunda

nám við skólann en alls hafa nú tólf ríki tekið þátt í samstarfi við skólann.

Útskriftarárgangur að þessu sinni er sá tíundi frá upphafi starfsemi skólans árið 2007 og útskrifaðir nemendur frá skólanum eru orðnir 87 talsins.

Á Íslandi starfa fjórir skólar undir hatti Háskóla Sameinuðu þjóðanna

(HSP). Auk Landgræðsluskólans er það Jarðhitaskóli HSP, Sjávarútvegsskóli HSP og Jafnréttisskóli HSP. Skólarnir fjórir eru hluti af alþjóðlegri þróunar-samvinnu Íslands. Á meðfylgjandi mynd er útskriftarhópurinn ásamt starfsskonum Landgræðsluskólans.

/VH

EYJALIND

Sæti og varahlutir í

- Lyftara
- Vinnuvélar
- Vörubíla
- Bata

Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

White-Westinghouse
- amerísk gæða heimilistæki

11 kg purrkari

- Öflugur > 4500w element
- Tekur 11 Kg - Tengist barka
- Stórt op > auðvelt að hlaða

RAFVÖRUR
DALVEGI 16c - 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 - WWW.RAFVÖRUR.IS

BRIGGS & STRATTON

Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta
Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON á ÍSLANDI
MHG VERSLUN EHF 544-4656 - MHG.IS

Ál kerrur af ýmsum stærðum og gerðum

Gerð: Humbaur 1339.
Burður: 1300kg
Pallur: 3.03x1.5m
Verð m/VSK og skráningu: 450,000,-

Gerð: Humbaur 2331
Burður: 2500kg
Pallur: 3.03x1.5m
Verð m/VSK og skráningu: 560,000,-

Gerð: Humbaur 2630
Burður: 2000-2500kg
Pallur: 4.1x1.85m
Verð m/VSK og skráningu: 795,000,-

Gerð: GET 125. Húsdýra og 4-5 hestakerra.
Burður: 3500kg
Pallur: 3.6x1.8m
Verð m/VSK og skráningu: 1,550,000,-

Topplausnir

Smíðjuvegi 40 gul gata. Kópavogi.
Veitum upplýsingar í síma: 517 7718.
Heimasíða: www.topplausnir.is

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textaauglýsing kr. 2.100 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.200 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 12:00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Benz Sprinter, árg. 2003. Einn 870 þús., 20 sæta. Verð 2.9 millj. Það leggst ekki virðisauki á þetta verð. Uppl. í síma 892-8585.

Veitingavagn í sémilegu ástandi er til sölu. Tilvalinn út á land þar sem gott tækifæri gefst til að selja alls konar varning. Hann er nýskoðaður á númerum og er í notkun allt árið. Tilboð óskast og fæst hann afhentur strax. Uppl. í síma 772-1709/772-1710. Netfang: humarkofi@gmail.com

Til sölu Shadow Cruiser, árg. '93, 7 fet, 477 kg. Uppl. í síma 893-2761.

Peugout Expert 2004, einn 178 þús. VSK-bíll með öfluga toppgrind. Tilvalinn vagn fyrir iðnaðarmenn, einyrkja eða fyrir bændur til að flytja fyrstu-verðlaunahrúta. Verð 600 þús. + vsk. Uppl. í síma 899-2154.

Til sölu pallur 2,45 b., 4,80 l með loftvör og lausum álborðum. Sturtutjakkur og róla fylgja með. Borð til að setja að innanverðu fyrir gróft efni fylgir. Nýbúið að laga bita o.fl. Uppl. í síma 898-2883.

Toyota GX, árg. '06, einn 220 km. 3 m. Uppl. í síma 894-8620. Facebook: Bíla og Vélasala.

Til sölu 3 m skekkjanleg snjótönn. Er með festingum fyrir Case 695. Uppl. í síma 892-9011.

Baggagegreip fyrir 2 rúllur. Vökvaopnun. Verð kr. 340.000,- með vsk (275.000 án vsk). Tilboð í sept. = mínus 10% afsláttur. H. Hauksson ehf. Uppl. í síma 588-1130.

Sami baggagegreip. Verð kr. 210.000 með vsk (kr. 170.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Framleiðum og eigum á lager krókheysisgrindur með eða án gámalása, sterkar og ódýrar. Verðdæmi: 6 m. löng án gámalása, grunnuð, kr. 280 þús.+vsk - hægt að fá málaðar -. Með gámalásnum, máluð, kr. 380 þús.+vsk. Vagnasmidjan.is - Eldshöfða 21, Rvk. Uppl. í símunum 898-4500 og 894-6000.

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt), www.sogaenergyteam.com - stærðir: 10,8 kw – 72 kw. Stöðvarnar eru með eða án AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði t.d mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Lambheldar hliðrindur. Breidd 4,27 m, hæð 1,10 m. Möskvastærð 10 x 15 cm. Verð fyrir 1 stk. 24.900 auk vsk. Verð 2-4 stk 22.900 auk vsk. 5 stk eða fleiri 19.900 auk vsk. Uppl. í síma 669-1336 og 899-1776, Aurasel ehf.

Háprýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com - afgjafar; rafmagn, Honda bensín, Yanmardísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Weckman sturtuvagnar. 11 tonna, verð kr. 1.560.000 með vsk. (1.259.000,- án vsk). 13 tonna. Verð kr. 1.860.000,- með vsk (1.500.000,- án vsk.). Tilboð í sept. = Frír flutningur eða 100.000 afsláttur. H. Hauksson ehf. sími 588-1130.

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum, fyrir magnðælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flátir barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir afgjafar: rafmagn, bensín / dísil, glussaknúnar (mjög háprýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.

Háprýstibúnaður fyrir stíflulosun í skolp og drenörum. Getum útvegað pennan búnað í mörgum útfærslum og styrkleikum. Fyrir rör frá 30 mm upp í 900 mm. Háprýstislöngur allt að 150 metrar á lengd, 3/8", 1/2", 5/8", 3/4". Bensín / dísil, vatnsflæði allt að: 132 l / min @ 3000 Psi. Búnaður á sérsmíðuðum vagni með þrýstibremsum eða á stálgrind. Búnaðurinn hentar einnig vel fyrir öflugan háprýstipvott. Vandaður og hentugur búnaður fyrir sveitafélög og verktaka. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Háprýstibúnaður fyrir heitt vatn. Þrýstingur allt að 500 Bar @ 30 l / min. Hákonarson ehf., netfang: hak@hak.is, sími 892-4163, www.hak.is.

Vökvunarbúnaður fyrir ræktunarsvæði í mörgum útfærslum. Sjálfvirk slöngukefli eða lausar slöngur með kúplingum. Sjálfsgandi traktorsdrifnar dælur. Bensínknúnar dælur með Honda mótorum, allt að 4" dísildrifnar dælur í mörgum stærðum. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

KRAFTVÉLAR

Bjóðum uppá fjölbreytt úrval aukahluta frá Álö, baggagreipar, skóflur, gafflar og margt fleira.

álö

Dalvegur 6-8 • 201 Kópavogur • Sími 535 3500
Draupnigata 6 • 603 Akureyri • Sími 535 3526
www.kraftvelar.is • kraftvelar@kraftvelar.is

Kornsekkir og plastinnlegg

- Eigum til á lager mismunandi stærðir kornsekkja sem eru fullopnir að ofan og með eða án losunarops í botni.

- Bjóðum einnig upp á sterk plastinnlegg sem henta fyrir kornsekkina.

Legur:

- Eigum til flestar gerðir af legum á lager – vottuð gæði.

Brettatjakkar/Vinnuborð:

- Mjög gott úrval af brettatjökkum og vinnuborðum á lager. Brettatjakkar málaðir, galvaniseraðir og ryðfrír.

Efnavara:

- Höfum einnig mjög breiða línu í efnavörum, smurefnum, koppafeiti ofl. Erum einnig með vottuð smurefni fyrir matvælaíðnað.

Leitið upplýsinga hjá okkur:

IDNVER

Bakverk

Bakverk heildsala ehf.

Tunguháls 10
110 Reykjavík
Sími: 517 2220

Hydrema M1400 Hjólagrafa Smurkerfi, Rótortilt og ein skófla Notuð 2.900 vst. Verð kr.12.500.000 + Vsk. Vélavít sími: 527-2600

JCB 3CX árg 2004 notuð 8000 vst. Vökvahraðtengi framan og aftan 2 skóflur ný afturdekk, servo, olíumiðstöð Verð kr. 4.800.000+vsk. Vélavít sími: 5272600

Hydrema WL830 Hjólaskófla 9 Tonna vél, hraðtengi, Ryðfrí skófla, vél sandblásín og máluð. Verð kr. 3.900.000 + vsk. Vélavít sími: 5272600

Terex SKL834 árg. 2004 notaður 5.300 vst. Fjaðrandi gálgi, keyrir á 40km, hraðtengi, Snjóplógur, skófla og smurkerfi, ný dekk eru til. Verð kr. 4.500.000 + vsk. Vélavít sími: 5272600

JCB 3CX árg. 2006 Er með heil servo, handverkfæralögn, stimpildælu, Hamarlögn og 2 stk. tvívirkar lagnir á bakkó. Notuð ca.7500 vst. Vélavít sími: 5272600

Vélavít
Varahlutir - Viðgerðir
S: 5272600 - www.velavit.is

Snjótönn 630 x 3000 mm. Verð kr. 369.000,- með vsk. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Til sölu garðávaxtakassar 1,5 rúmmetrar að stærð. L: 1,25 - B: 1,20- H: 1,00 m. Uppl. veitir Guðni í síma 868-7897.

Snjóskófla með vængjum. A) Stærð 1800-3000. mm. Verð kr. 436.000,- með vsk. B) Stærð 2000-3450 mm. Verð kr. 547.000,- með vsk. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Rafstöðvar með orginal Honda-vélum. Eigum til nokkrar stærðir á lager. Stöðvarnar eru frá ELCOS Srl á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstæð verð. Hákonarson ehf., www.hak.is, s. 892 4163, netfang: hak@hak.is.

Renault Midlum 220/12, árg. 03. 6 m flutningakassi, báðar hliðar opnanlegar. 1500 kg lyfta m/bráðl. fjarstýringu. sk.2017. Uppl. gefur Ingvi í síma 892-4348.

SPARNEYTINN og snarpur

KIA RIO dísil – Árgærd 2007
BEINSKIPTUR – Vel við haldið, með nýja bremsudiska allan hringinn. Bíll með tímakedju, ekki reim. Með krók. Einn eigandi. Ekinn 143 þúsund km. Ásett verð 875 þúsund
Tilboð óskast engin skipti.
Upplýsingar í síma 694-9968

Innihæfur fyrir gripahús. Rafdrifnar : 7,5 kw, 9,2 kw, 11 kw glussadrifnar : 8 kw, 60 l / min., 120 bar. Vinnudýpt : 130 cm skrúfa : 200 mm. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Subaru Forester, árg. '05, ek 180 þús. km, ssk., dráttarkrúkur. Sumar og vetrardekk. Bíllinn er mikið endurnýjaður og er í góðu standi. Uppl. í síma 866-9153.

Góður trefjaplast bátur með loft-hólfum, stöðugur. Nýlegur Mercury 40 hestafla fjörgengis mótör. Verð 1.200.000 kr. Uppl. í síma 893-7141.

Til sölu Cadillac Deville, árg. '84, innfluttur nýr. Ekinn 92 þús. km. Ásett verð 2.400.000,- eða tilboð. Skoða skipti helst á LandCruiser 120. Uppl. í síma 865-1700.

Til sölu Ford Transit, árg. '06, ekinn 198 þús. km. 17 farþega. Uppl. gefur Ágúst í síma 487-8688 eða 893-8877. Nýlegt í bremsum, diskar og klossar. Bíll í góðu lagi Verð 2.270.000.

Tæki til sölu hjá Umhverfismiðstöð Akureyrar. Til sölu er Valtra 6650-4 dráttarvél, árg. 2003, ekin 12.100 vinnustundir, Lindana TP 960 VH trjáklari, árg. 1998, Epoke S-2300 E sand/saltdreifari, árg. 1999 og fjórir Volkswagen Transporter pallbílur, árg. 1992-1997. Tækin eru til sýnis hjá Umhverfismiðstöð bæjarins, Rangárvöllum en nánari uppl. veita Axel og Hólmsteinn í síma 460-1218. Einnig er hægt að fá nánari uppl. með því að senda tölvupóst á netfangið jonasv@akureyri.is. Óskað er eftir tilboðum í hvert tæki fyrir sig. Tilboðin skulu send Umhverfismiðstöð Akureyrar, Rangárvöllum, 603 Akureyri, merkt „Tilboð í tæki“ eða á tölvupóstfangið jonasv@akureyri.is fyrir kl. 13 mánudaginn 3. október n.k. og verða þau opnuð þar og þá að viðstöddum þeim bjóðendum sem þess óska.

Nissan King cap, árg. '05, 5 gíra, dísil. Ekinn 190 þús., en 50 þús. á vél. Er með fulla skoðun. Bílað framdrif. Uppl. sigrunmarta@internet.is

Ford Tredar, árg. 1962 með eða án fjákkassa til sölu. Tilboð óskast á netfang hermann1@mi.is eða sími 462-6731 894-0520 uppl. Hermann.

Til sölu 2 íbúðagámar (kr. 1.900 þús. stk. án vsk) og 1 WC/bað, tvískiptur (kr. 900 þús. án vsk.). Sterk hús á timburgrind. S. 862-7898.

Húsið var notað á Nizzan Navara. Það var keypt árið 2012. Óskað er eftir tilboði. Nánari uppl. í síma: 892-3293, (Ragnar).

Til sölu Polaris 2ja manna, árg. '07, götuskráð. Tilboð óskast. Sími 820-4343.

Ssangyong Family dísel árg. 1999, ek. 91.000. Nýskoðaður. Á góðum heilsársdekkjum. Með hátt og lágt drif og dráttarkrök. Eyðslugrannur. Verð: 290.000. Uppl. í síma 772-6963.

Til sölu Polaris Sportsman 500, árg. 2006, ekið 2600 km eða 192 tíma. Hjól í toppstandi og hefur alltaf verið geymt inni. Einn eigandi frá upphafi. Uppl. í síma 662-3400.

Ca 25 fermetra bjálkahús með geymslu lofti til sölu. Fer á 1.500.000 kr. Nánari upplýsingar veitir sindri@gkg.is

Case 580 G 1988 til sölu. Er í þokkalegu standi. Verðhugmynd 1.650 þús. Uppl. í síma 897-8975.

113 lítra sambyggður rafhitari fyrir hitakerfi og neysluvatn. Framl. árið 2004. 24 kw, 3ja fasa. Uppl. í síma 894-4000.

Ford F350 Super Duty 2008, ek: 68 þ. km. Sérsmíðaður galvaniseraður pallur með sliskjum. Passar fyrir 2 sleða, buggy o.fl. Orginal pallur fylgir með. Mjög góður og vel með farinn bíll. Uppl. í síma 896-1705. Ásett verð 6.500.000.-

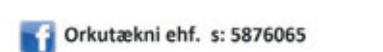
Til sölu Jcb 8055 zts, árg. '12 - 3 skóflur og vökvahraðtengi fylgir. Verð 4,4 m + vsk. Nánari uppl. í síma 892-1157.

Úrval af víftum og þakblásurum í flestum stærðum og gerðum. Einnig úrval af stýringum. Ishúsið ehf, sími 566-6000, www.viftur.is

Til sölu VW Transporter syncro, árg. 1996, ekinn 221.774 km, 5 cyl., 2,5 L, ekki túrbó. Heillegur bíll, þarfnast smá lagfæringar. kr. 180.000 Uppl. á netfangið: helga.je@simnet.is

3,2 T bílalyfta á lágu verði fyrir alla. Sími 892-0016.

Þökkum góð viðbrögð frá bændum. En betur má ef duga skal.

Hvetjum alla bændur til að taka þátt í að marka fram-tíðarsýn RML með því að svara spurningarkönnun inni á bændatroginu.

Stjórn RML

Hyundai 290 LC-7
2006 árg, 10.300 vst
Vökvahraðtengi, 1 skófla

Yanmar C80
beltavagn með skóflu
Burðargeta 800, 170 vst
Upplýsingar í síma 660-6051

Yanmar V8
2016 árg, 4,35 tonn
Gaflar og opnanleg skófla
Upplýsingar í síma 660-6051

Liebherr L507 Speeder
2005 árg, 5.400 vst
Nýleg dekk, hraðtengi, gaflar
og ný skófla
Upplýsingar í síma 660-6051

Hamm HD10 VV valtari
2014 árg, 88 vst
Upplýsingar í síma 660-6051

Liebherr A900 hjólagrafa
2007 árg, Engcon EC20 rötortilt
3 skóflur
Upplýsingar í síma 660-6051

Weber jarðvegsþjoppur og
hoppara til á lager
Upplýsingar í síma 660-6051

Tsurumi dælur í miklu úrvali
Upplýsingar í síma 660-6050

Allu flokkurnarskóflur
Upplýsingar í síma 660-6051

Uppl. í síma 660-6051.

MERKÚR
merkur.is

REYKJAVÍK S: 414-0000 • AKUREYRI S: 464-8600

John Deere 7530 Premium. Árgæð: 2007. Notuð 7.050 vst., Autopower sjálfskipting með 50 km ökuhraða. Með frambúnaði og aflúrtaki. Stór og góð dekk, fjaðrandi framhásing o.fl. Vél sem er vert að skoða! Staðsetning: VB-Landbúnaður, Reykjavík. Verð kr. 7.720.000 án vsk. Umboðssala – uppl. í s. 822-8636, Jóhannes.

Delaval brautarkerfi, árgæð 2001. Með 6 tækjum og festingum fyrir 45 bása, ásamt þvottavél, sogdælu og öllu meðfylgjandi. Kerfið getur selst sem heild eða í þörtum. Allar nánari upplýsingar hjá Sverri - 896 2866 / sverrir@vbl.is. Eða hjá Jóni - 822 8616 / jonstefan@vbl.is. Kerfið er staðsett á Akureyri.

Kubota M125X. Árgæð: 2007. Notuð 3.115 vst., Trima ámoksturtæki með dempun, loftkæling, vökvavendigir og rafmagnsskipting. Mjög vel búin og flott vél, stór og nýleg framdekk. Staðsetning: VB-Landbúnaður, Akureyri. Uppl. veita sölumenn. Verð kr: 5.900.000 án vsk. TILBOÐ 5.400.000 kr. án vsk!!

Avant 635. Árgæð: 2013. Notuð 270 vst. Vél með DLX húsi. 60 cm vökvautskot á bómu, auka þyngingar aftan við hjól 290 kg + 30 kg með dráttarkúlu. Staðsetning: Reykjavík. Vélin er sem ný! Skófla fylgir. Verð kr: 3.840.000 án vsk.

Tulip RT250-40 hnífataetari. Árgæð: 2006. Lítið notaður. Staðsetning: VB-Landbúnaður, Akureyri. Vantar nokkra hnífa annars í toppstandi! Verð kr: 540.000 án vsk.

HiSpec keðjudreifari. Tvöföld hásing, stór og flotmikil dekk, vökvabremsur. Staðsetning: VB-Landbúnaður Reykjavík. Umboðssala. Upplýsingar veita sölumenn í Reykjavík. Verð kr: 1.700.000 án vsk.

Zetor Proxima Power 120. Árgæð: 2013. Notuð 1.390 vst., 117 hestöfl, vökvavendigir, 24/24 girkassi, ámoksturtæki og skófla, loftkæling, toppluga, 3 vökvasneiðar, vagnbremsuventill og retour, farþegasæti með öryggisbelti. Staðsetning: VB-Landbúnaður, Akureyri. Verð kr. 6.600.000 án vsk.

Fjölflokkunargangur NÝR. Tilboð á fjármögnun út september, verð aðeins 168.360 kr. án vsk. Eigum einnig á lager gjafagrindur, fjárvogir o.fl. Uppl. í s. 414-0000 og 464-8600.

Eigum á lager og getum útvegað varahluti í CASE IH og Massey Ferguson ofl. dráttarvélar. Leitið TILBOÐA, sími 414-000 Reykjavík og 414-8600 Akureyri.

REYKJAVÍK S: 414-0000 • AKUREYRI S: 464-8600

Til sölu suðuvél fyrir plast - rafmúffur, lækkað verð, aðeins 220.000. Nývirði 600.000. Verktakar Magni ehf. Uppl. í síma 660-6111.

Vegna aðstæðna er til sölu jörð í kræklingahlíð, Hörgársveit. 104 ha í heild og um 11 ha ræktað land. Nýuppgert íbúðarhúsnæði á 2 hæðum. Fjárhús uppgert 2011 og hýsa um 100 fjár. Vélaskemma, 2 heyllöður, fjós og geymsluskúrar eru á jörðinni. Góð jörð fyrir smærri bændur eða hestamenn. ATH: verð erlendis til 29. sept. Uppl. fást í s. 867-8090 og 824-8002 þann 29. sept. og eftir það. Jónas Þór.

Trésmíðavél, sambyggð Best combi 2000. Lítið notuð, borðsög, hefill, þykktarhefill, fræsari og dílabor með aukahlutum. Vélin er meðfærileg og tekur ekki mikið pláss. Uppl. í síma 899-7499 eða 892-1956.

Orkutækni ehf. s: 5876065.

Maschio C 280 hnífataetari fyrir 80-130 hö, 3ja hraða PTO, HD hnífafestingum og jöfnunarhlara.

Sími 892-0016.

Orkutækni ehf. S:5876065.

Nardi djúplógur vinnsludýpt 25-52 cm, strengbreidd 55 cm, aflþörf 75-85 hö.

Sími 892-0016.

Gler-sandblásturs-sandur til sölu, fínleiki 0,2-0,5 mm 200/500. 80 pökar til sölu á tilboðsverði 2.750 kr. Uppl. í síma 660-6111.

Renault Master 2004, ekinn 234.000 km, með lyftu, bakkmyndavél, loftpúða til að auka burð. Búið að setja nýjar plötur í gólf. Númer liggja inni. Er með skoðun 2016. Uppl. í síma 527-2600.

Sprengiefnakista, gott ástand, lækkað verð. Verktakar Magni ehf. Uppl. í síma 660-6111.

Brettarekki til sölu, hæð 3,5 m, lengd 3,0 m, góður burður. 6 stoðir og 22 slár. Verktakar Magni ehf. uppl. í síma 660-6111.

BÆNDUR & GANGNAMENN!
VERIÐ Í ÖRUGGU SAMBANDI MEÐ MOTOROLA VIÐ LEITIR.
TVÆR VANDAÐAR TALSTÖÐVAR Í PAKKA

MOTOROLA T41 PMR
FLOTT Í FRÍÐ OG LEIKINN
KR. 7.980

PMR 446 OPID KERFI
ALLT AÐ 4 KM DRÆGNI
8 RÁSIR
SKANNAR Á MILLI RÁSA
LCD SKJÁR
BELTISKLEMMI
ALKALINE RAFHLÖÐUR

MOTOROLA T61 PMR
FYRIR ÚTIVISTINA OG SPORTIÐ
KR.13.400

PMR 446 OPID KERFI
ALLT AÐ 8 KM DRÆGNI
8 RÁSIR OG 121 UNDIRRÁS
SKANNAR Á MILLI RÁSA
5 HRINGTÓNAR
LCD SKJÁR
TENGI FYRIR HANDFRJÁL SAN BUNAD
ROOM MONITOR (BARNAPÍA)
BELTISKLEMMI
ENDURHLAÐANLEG RAFHLAÐA NIMH.
HLEDSLUSTÖÐ
TEKUR LIKA ALKALINE RAFHL. (FYRIRGA 0000)

MOTOROLA T80
EXTREME PMR
FYRIR ÞÁ SEM VIJLA FARA LENGRA
KR.23.400

PMR 446 OPID KERFI
LED-VASALJÓ
ALLT AÐ 10 KM DRÆGNI
8 RÁSIR OG 121 UNDIRRÁS
SKANNAR Á MILLI RÁSA
LCD SKJÁR
VEIDURBOLIN
HANDFRJÁL SAN BUNADUR
10 HRINGTÓNAR OG VIBRINGUR
ROOM MONITOR (BARNAPÍA)
BELTISKLEMMI OG HÁLSÓL
ENDURHLAÐANLEG RAFHLAÐA NIMH.
HLEDSLUSTÖÐ
TEKUR LIKA ALKALINE RAFHL. (FYRIRGA 0000)

ÍSMAR
...Við mælum með því besta
SÍÐUMÚLA 28 108 REYKJAVÍK SÍMI 5105100
f ÍSMARICELAND • WWW.ISMAR.IS

VÉLATORG.IS

DEUTZ-FAHR5110C - árg. 2015
kr. 8.950.000- án vsk

DEUTZ-FAHR Agropius 70 - árg. 2001
kr. 2.790.000- án vsk

ZETOR 7745 - árg. 1991
kr. 1.650.000- án vsk

John Deere 6200SE - árg. 1997
kr. 2.500.000- án vsk

Massey Ferguson 590 - árg. 1980
kr. 650.000- án vsk

KRONE Comprima V150 - árg. 2011
kr. 2.950.000- án vsk

DEUTZ D40- árg. 1964
Verð: Tilboð

JCB 4CX - árg. 2006
kr. 5.500.000- án vsk

MARSHALL QMD12 malarvagn
árg. 2012 - kr. 1.950.000- án vsk

Allar nánari upplýsingar
er að finna á:

VÉLATORG.IS

Markaðstorg fyrir notaðar búvélar og tæki

Jarðvegsþjappa til sölu, árg. '11, gott ástand, þyngd 500 kg. Lækkað verð. Verktakar Magni ehf. uppl. í síma 660-6111.

Yfirfarinn Furukawa F35 fleygur til sölu með nýrri fóðringu og stáli. Verktakar Magni ehf. Uppl. í síma 660-6111.

Ford Sport Trac 2001, e. 199 þús. mílur. Leður, rafmagn í öllu, toppluga, prófilbeisli, lok á palli, nýtt í bremsum, nýsmurður, sk. 2017. Verð 600 þús. Uppl. Arnar s: 893-1579.

Til sölu mikið úrval af notuðum skóflum og ríppurum í ýmsum stærðum. Staðsett hjá Vinnuvélum á Kjalaranesi. Verktakar Magni ehf. Frekari uppl. í síma 660-6111.

Til sölu Fendt 714, árg. 2006, original 145 hö en með kubbi 180 hö. Notuð 5100. Fendt tæki og snjóskófla. Frambúnaður, aflúttak, fjöðrun á húsi. Loft- og vökvavagnbremsur 50 km/klst. Vökvayfirtengi. 4 tvöföld glussatengi að aftan. Lyftukrókur og þýskur krókur 600/60/28 og 710/60/38. Xeobib flotdekk. Mjög vel með farin vél í topp ástandi. Verð 10.500.000 kr. Uppl. í síma 847-2258.

Eldtraustur skjalaskápur til sölu. Notaður en lítur út sem nýr. Hæð: 137 cm, breidd: 54 cm - dýpt 72 cm. Uppl. í síma 660-6110.

Léttur á fóðrum Peugeot 206 — Árgerð 2004 Sjálfskiptur —ekinn 103 þúsund. Talsvert mikið endurnýjaður, m.a. ný headpakkning og tímareim. Er á góðum dekkjum Ásett verð 480-520 þús. — fæst á 300 þús. Upplýsingar í síma 662-3061

Léttur á fóðrum Peugeot 206 — Árgerð 2004 Sjálfskiptur —ekinn 103 þúsund. Talsvert mikið endurnýjaður, m.a. ný headpakkning og tímareim. Er á góðum dekkjum Ásett verð 480-520 þús. — fæst á 300 þús. Upplýsingar í síma 662-3061

Lok á potta, kr. 69.500,- Goddi.is, Auðbrekku 19, 200 Kópavogur, sími 544-5550.

Rafkyntir pottar, kr. 780.000,- m/loki og tröppu. Goddi.is, Auðbrekku 19, 200 Kópavogur, sími 544-5550.

Til sölu MAN 14,284, árg. '00, ekinn 405 þús., með 6 m löngum kassa og lyftu. Allt nýtt í bremsum. Verð 1.350.000. Uppl. í síma 891-6595.

Til sölu Benali traktorsgrafa. Ekinn 5420 vst., árg. '95, verð 2.2 m. Einnig hjólarðar 13,22,5. Uppl. í síma 891-7300.

Til sölu HOBART kjötsög (iðnaðar). Nánari uppl. jeppisen@gmail.com

Timbur í fjárhúsagólf. 32 x 100 mm. Verð kr. 226 lm með vsk. H. Hauksson ehf., sími 5881130.

Til sölu Toyota Corolla, árg. '04, ekin 160 þús. Verðhugmynd 850 þús. Snjódekk á felgum fylgja. Uppl. í síma 822-9547.

Til sölu BAADER 47 roðflettivél, gott eintak. Hentar fyrir litlar fiskverkanir, harðfiskverkanir. Uppl. gefur Steinar í síma 893-1802.

Tilboð óskast í 130 ærgilda beingreiðslurétt í sauðfé. Tilboð sendist á netfangið jon@sokn.is eigi síðar en 4. október n.k.

Polaris Sportsman 800 Twin, árg. 2007. Götuskráð, ekið 5500 km. Verð 1.050.000. Uppl. í síma 896-1705.

Til sölu Pajero 2,5, árg. '97, með bílaða blokk. Ekinn um 280 þús. Uppl. í síma 892-9396.

7 manna Nissan Terrano II SLX, árg. '95, 2300 bensín, bsk., 5 g. Rafm. rúður, samlæsingar. Ek. aðeins 203.700 km. Snýrilegur að innan, gangviss og góður bíll, skoðaður 2016 athugasemdalest. Ný heilsársdekk, endurnýjað púst, ný framrúða o.fl. Lakk lélegt. Fast verð 190 þús. kr. stgr. og fullur bensíntankur innifalinn. Engin skipti. Bifreið staðsett í 104 Rvk. Nánari uppl. í tölvupósti gudmundurthor@gmail.com eða í síma 897-6576.

Innflutningur & sala á vinnuvélum til Íslands. Við aðstoðum við flutning & kaup á nýjum/notuðum vinnuvélum & tækjum frá Bretlandi til Íslands. Yfir 20 ára reynsla, örugg og snögg þjónusta. www.ice-export.co.uk. Erum líka á facebook undir: Suður England sími 499-0588. Haukur. sudurengland@gmail.com

Til sölu

Hesthús 40 fm til sölu á Fákssvæðinu, sem er hlaða, kaffistofa og snyrting. Pláss fyrir allt að 5 hesta. Kjallari undir hálfu húsinu sem er ekki talinn með. Skipti á landspildu, sem næst höfuðborgarsvæðinu kemur til greina. Ásett verð 6,5 millj. Uppl. í síma 697-4567.

Til sölu Rafha pottur 50 l. Nýtt element og í toppstandi. Uppl. í síma 899-8419.

Vandað girðingaefni frá Bretlandi. 5 strengja túnnet, verð kr. 9.900 rl. Iowa gaddavír, verð kr. 6.300 rl. Motto gaddavír, verð kr. 3.800 rl. Þanvír, verð kr. 7.700 rl. Ath! öll verð með vsk. Tilboð - Frír flutningur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Bása- og drenmottur, nótuð plastborð, girðingastaurar og plastprófilar, margar stærðir. Útileiktæki, girðingar, gervigras og heildarlaun á leiksvæðum. Uppl. á vefsíðu Johannhelgi.is, eða í sími 820-8096.

Fjárhúsamottur. Verð kr. 9.350,- með vsk (kr. 7.540 án vsk). Tilboð - Frír flutningur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Rotþrær-heildarlaunir, vatnsgeymar, lindarbrunnar, heitir pottar, lífrænar skolphreinsistöðvar, jarðgerðarilát, einangrunarplast, frauðplastkassar, olíu- og fituskiljur, olíugeymar, fráveitubrunnar, sandföng, vatnslása-brunnar, fráveiturör, tengibrunnar fyrir ljósleiðara og lagnir í jörð, línubalar, fiskiker, sérsníði. Allt íslensk framleiðsla. Borgarplast, sími 561-2211 eða á borgarplast.is.

Hornsturtuklefi m/blöndunart, svefn-sófi-Svefn&heilsa, 2 hörpuskelsstólar, 2 brunastigar, tekkspegill, baðspeglaskápur ikea, furusjónvarpsskápur,inni- & útiljós. Uppl. í síma 865-3832.

Massey Ferguson 390, árg. '91, með tækjum, ekki vaskvél. Massey Ferguson 135, árg. '69. Massey Ferguson 35x, árg. '60. Zetor 6918. 5 ha eignarland með fallegu útsýni í allar áttir, 15 mín. akstur frá Hellu. Vatn, vegur og rafmagn á lóðarmörkum. Verð aðeins kr. 3,5 m. Til sýnis á laugardaginn. Sími 865-6560.

Til sölu HOBART kjötsög (iðnaðar). Nánari uppl. jeppisen@gmail.com

Timbur í fjárhúsagólf. 32 x 100 mm. Verð kr. 226 lm með vsk. H. Hauksson ehf., sími 5881130.

Til sölu Toyota Corolla, árg. '04, ekin 160 þús. Verðhugmynd 850 þús. Snjódekk á felgum fylgja. Uppl. í síma 822-9547.

Til sölu BAADER 47 roðflettivél, gott eintak. Hentar fyrir litlar fiskverkanir, harðfiskverkanir. Uppl. gefur Steinar í síma 893-1802.

Tilboð óskast í 130 ærgilda beingreiðslurétt í sauðfé. Tilboð sendist á netfangið jon@sokn.is eigi síðar en 4. október n.k.

Polaris Sportsman 800 Twin, árg. 2007. Götuskráð, ekið 5500 km. Verð 1.050.000. Uppl. í síma 896-1705.

Til sölu Pajero 2,5, árg. '97, með bílaða blokk. Ekinn um 280 þús. Uppl. í síma 892-9396.

7 manna Nissan Terrano II SLX, árg. '95, 2300 bensín, bsk., 5 g. Rafm. rúður, samlæsingar. Ek. aðeins 203.700 km. Snýrilegur að innan, gangviss og góður bíll, skoðaður 2016 athugasemdalest. Ný heilsársdekk, endurnýjað púst, ný framrúða o.fl. Lakk lélegt. Fast verð 190 þús. kr. stgr. og fullur bensíntankur innifalinn. Engin skipti. Bifreið staðsett í 104 Rvk. Nánari uppl. í tölvupósti gudmundurthor@gmail.com eða í síma 897-6576.

Til sölu Samez fjölplogur, breidd 270 cm. Uppl. í síma 897-9724.

Til sölu 260 ærgildi. Gott verð ef samið er fljótt. Tilboð sendist í bondi1020@hotmail.com

Isuzu Trooper, árg. '03. Ekinn 262 þús. Nýir spíssar og púst. Skoðun til 06/2017. Verð 690.000. Uppl. í síma 588-1857 e. 19 á kvöldin og í hjorturthor@internet.is

Fóðursnigill sem hefur verið notaður til að sýra korn. Tveir fjósbitar 2,5 * 1,0. Uppl. í síma 893-9610 eða ulfs-stadir@simnet.is

Til sölu Vicon 1601 samstæða, árg. 2007, þarfnast viðgerðar. Verð 1200.000 +vsk. Uppl. í síma 863-1363.

JCB 426 HT hjólaskófla
1999 árg, Vökvahraðtengi,
Góð vél.

Upplýsingar í síma 660-6051

Yanmar SV100

Rótortilt, 3 skóflur

Mjög vel útbúin vél.

Upplýsingar í síma 660-6051

Yanmar SV18

Ný til á lager, 2 tonn

Upplýsingar í síma 660-6051

Liebherr A900 hjólagrafa

2005 árg

2 skóflur þarf af ein tilt.

Vökvahraðtengi

Upplýsingar í síma 660-6051

Indeco vökvafleygar og

aukahlutir á gröfur

Upplýsingar í síma 660-6051

Uppl. í síma 660-6051.

MERKÚR
merkur.is

Redrock haugsugur og haugdælur

Fjölmar gar stærðir og úrval aukabúnaðar sniðin að þínum þörfum

VÉLFANG

VERKIN TALA

Gylfafiöt 32 • 112 Reykjavík • Sími 580 8200 • www.velfang.is • velfang@velfang.is

Óska eftir

Vantar afturdrif með drifhúsi í Volkswagen Golf, fjórhjóladrifinn, árg. '97. Uppl. í síma 894-8443.

Leitum að fólki sem vill breyta sjálfa sér og öðrum. www.hofudlausn.is

Tveir ráðsettir menn á besta aldri óska eftir landi og eða kornakri til gæsaveiða til leigu. Góðri umgengni heitið og meðmæli ef óskað er. Uppl. í síma 895-0072 og 694-4555. Mail grettirblikk@grettirblikk.is

Óska eftir annað hvort öspum eða birkitrjáum í c.a. 1,5 - 2 m hæð. Eiga að gróðursetjast á Norðurlandi núna í haust. Uppl. í síma 865-3304.

Skógræktarfélag Eyrarbakka er að koma sér upp snyrtiaðstöðu í skógareitnum sínum og vantar rotþró. Uppl. í síma 867-2053.

Kaupi allar tegundir af vínýlplötum. Borga toppverð. Sérstaklega íslenskar. Vantar 45 snúninga íslenskar. Staðgreiði líka vínýlplötusöfn. Uppl. gefur Óli í síma 822-3710 eða á netfangið olisigur@gmail.com.

Kanínuull - fiða. Óska eftir að kaupa gott fiður í spuna. Erum í síma 849-4836 eða 437-1664. Netfangið: ritapall@simnet.is. Rita og Páll í Grenigerði.

Ég, Valur Friðvinsson er að safna gömlum mótörhjólum /skellinöðrum og pörtum úr mótörhjólum. Skoða allt, hvar sem þú ert á landinu. Allar ábendingar vel þegnar. Uppl. í síma 896-0158. Netfang vsf@mi.is

Atvinna

Tveir strákar, 15 og 16 ára frá Þýskalandi óska eftir að komast á lífrænt bóndabýli frá 22. maí til 16. júní 2017 en þetta er einn liður í að ljúka starfsnámi í landbúnaði frá Waldorf skóla. Nánari uppl.: antje.kroke@gmx.de

Ertu góð sölumanneskja? Við leitum að góðu fólki til að vinna með okkur í sölu á góðri vöru. Góðir tekju-möguleikar, viðskiptatækifæri. Þjálfun og aðstoð veitt. Ef þú hefur áhuga þá vinsamlegast senda póst á karitas.thrainsdottir@gmail.com

SFR stéttarfélag í almannapjónustu óskar eftir að ráða til starfa umsjónarmann orlofshúsa félagsins í Grímsnesi. Í starfinu felst umsjón með 8 orlofshúsum og svæðinu í kring. Inn í því telst eftirlit með þrifum, létt viðhald, grassláttur á svæði o.fl. Æskilegt er að viðkomandi búi á Suðurlandi. Umsókn ásamt ferilskrá þarf að berast fyrir 1. október til SFR-stéttarfélag, Grettisgötu 89, 105 Reykjavík eða á netfangið dora@sfr.is

16 ára þýsk stúlka, nemandi í búvísindum frá Ástralíu óskar eftir að komast í starfsnámi í 14 vikur frá júní til september 2017. Nánari uppl.: m.steinoecker@outlook.com

Ráðskona óskast í sveit út á landi á aldrinum 45-65 ára, má vera með börn. Umsóknir sendist: Bændablaðið, Hagatorgi 1, 107 Rvík, merkt „Atvinna - TT40“

25 ára þýskur karlmaður, námsmaður í Háskóla Íslands óskar eftir að komast í launaða vinnu á bóndabýli í janúar, e.t.v. einnig febrúar. Talar ensku og er með grunn í íslensku. Hefur eitthverja reynslu með að vinna með dýr og dráttarvélaréttindi. Nánari uppl.: chh7@hi.is

Duglegt fólk frá Lettlandi á aldrinum 18 til 50 ára óskar eftir að vinna við slátur og bændastörf. Fólk með alls konar starfseynslu og þekkingu. Nánari uppl.: anacondaventures@gmail.com eða í síma 697 4179.

Sumarhús

Rotþrær-heildarlausnir, vatnsgeymar, lindarbrunnar, heitir pottar, lífrænar skolphreinsistöðvar, jarðgerðarilát, einangrunarplast, frauðplastkassar, olíu- og fituskiljur, olíugeymar, fráveitubrunnar og fráveiturör. Allt íslensk framleiðsla. Borgarplast, sími 561-2211 eða á borgarplast.is.

Til leigu

Óska eftir gæsaveiðilandi til leigu til lengri tíma. Tún/akri eða skika þar sem hægt væri að koma upp akri innan við 2 tíma frá höfuðborgarsvæðinu. Tölvup.: 6980086@internet.is, sími 698-0086 Raggi.

Veiði

Hófsamir veiðifélagar óska eftir aðstöðu á Suður- eða Vesturlandi til gæsaveiða. Uppl. í síma 862-9131.

Þjónusta

Birkjukryddaður fiskhnakki. Birkju- legnar lambarífur. Birkjubætt kjöt-súpa. Grillskálinn Orka, Húsavík.

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í síma 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission Akureyri, email einar.g9@gmail.com, Einar G.

www.bbl.is

Hönnun Umbrot Myndvinnsla

Öll almenn prentþjónusta

PRENTSNIÐ

895 1133 • ingvi@prentsnið.is

Til sölu Unimog U 1550

Trukkur sem kemst allra sinna leiða.
Tilbúinn í ferðaþjónustuna.

Bíllinn er í topp standi, mikið endurnýjaður og vel við haldið. Í vor var girkassinn tekinn upp. Pallur getur fylgt bílnum ásamt driftengdu spili.

Verð kr. 5.600.000-

Upplýsingar í síma 893-3344, Sævar.

**SMIDHOLT
HÚS TIL FLUTNINGS**

- SUMARHÚS
- ÍBÚÐARHÚS
- FERÐAÞJÓNUSTUHÚS
- SALERNISHÚS

smidholt@gmail.com - 899 2802 - [Facebook](https://www.facebook.com)

Hitachi Zaxis 210 LC. Beltagrafa. árg 2007. Notkun 10,300 klst. Verð án vsk 7,700,000,-

Kuhn Primor 3560 rúllusaxari og gafavagn. Árg 2008. Verð án vsk 1,200,000,-

New Holland TL 100. Árg 2007. Notkun 7600 vst. Verð án vsk 4,490,000,-

Claas Rollant 250 Roto cut. Árg 2002 Notun 22500 rúllur. Verð án vsk kr. 800,000,-

Vökvaðinn kornvals. Árg 2010. Verð án vsk 390,000,-

VÉLFANG

Vélfang – Gylfaflöt 32 – Reykjavík
Sími 580-8200 og 840-0827
www.velfang.is

**Smáauglýsingasíminn er:
563 0300**

**Einstak tækifæri
SSANGYONG – Musso Sport**

Sjálfskiptur – Árgærd 2004
Aðeins ekinn 89 þúsund km.
Fjölhæfur og þægilegur ferðabíll
Vel við haldið, með yfirfarið bremsukerfi, með skipptanlegum krók, á nýlegum dekkjum, mjög góð í snjó. Ásett verð 890 þúsund - tilboð óskast. Upplýsingar í síma 694-9968

VR Sumarhúsasmíði

**Sumarhús
Gestahús • Garðhús
Geymslur • Flutningur**

**Þípulagnir
Efnessala**

Sími 898 1598

Facebook: VR Sumarhúsapjónustan
Netfang: vrsumarhus@gmail.com

**Sturlaugur
Jónsson & Co**

TÚRBÍNUR

Útvegum túrbínur frá IHI, Garrett, KKK, Schwitzer, Holset og Mitsubishi í flestar gerðir farartækja. Hagstætt verð.

www.sturlaugur.is - Sími 412 3000 - Selhelli 13 Hafnarfirði

**Útvegum varahluti í flestar gerðir traktora og vinnuvéla.
Einnig olíuverk í flestar gerðir bíla og tækja.**

Við sérhæfum okkur í JCB, Hydrema, Iveco, New Holland, Case og nú:

Hafið samband og við aðstoðum við að útvega réttu varahlutina.

Vélavit
Sala - Þjónusta
S: 5272600 - www.velavit.is

FRUM - www.frum.is

Petta snýst allt um þig...

Nýja CLAAS – ARION 400 vélin er alveg eins og þú vilt hafa hana.

Hver dagur færir þér ný verkefni og það ert þú sem þarft að takast á við þau.

Þegar þú kaupir dráttarvél þá þarf hún að vera alveg eins og þú vilt hafa hana. Þú vilt dráttarvél sem gerir einmitt það sem þú vilt að hún geri og að hún uppfylli allar þínar kröfur og væntingar. Hvorki meira og örugglega ekki minna.

Þess vegna vilt þú ekki bara næstu dráttarvél sem er til á lager.

Þú færð nýju ARION 400 dráttarvélin nákvæmlega eins og þú vilt hafa hana

ARION 460 / 450 / 440 / 430 / 420 / 410 66–103 kW (90–140 hö). www.arion400.claas.com

VÉLFANG VERKIN TALA

CLAAS

Gylfaflöt 32 • 112 Reykjavík • Sími 580 8200 • www.velfang.is • Frostagata 2a • 600 Akureyri • www.claas.is